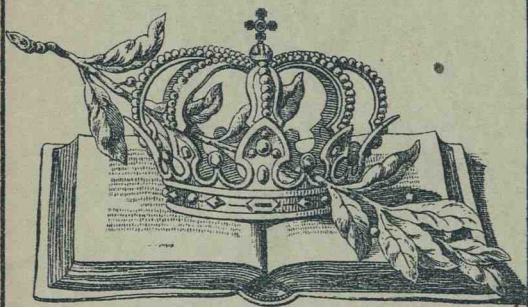

BIBLIOTECA
FVNDATIVNEI
VNIVERSITARE
CAROL I.

Nr. Inv.

~~7898 9548 B.~~

Secțiunea

VIII

Raftul

K 70036

B261664

ȘTIINȚA CONTURILOR

SAU

CONTABILITATEA ÎN PARTIDĂ DUPLĂ

DE

I. C. PANTU,

PROFESOR LA ȘCOALA SUPERIOARĂ DE COMERCIU
DIN BRAȘOV.

*Dul
cu neg.*

EDIȚIA a II-a REVĂZUTĂ ȘI COMPLETATĂ.

EDITURA
LIBRĂRIEI CIURCU, BRAȘOV
1907.

In. 7898
pentru biblioteca „Fundăciunii Carol”, București
Autorul.

ȘTIINȚA CONTURILOR

SAU

CONTABILITATEA ÎN PARTIDĂ DUPLĂ

DE

I. C. PANȚU,

PROFESOR LA ȘCOALA SUPERIOARĂ DE COMERCIU
DIN BRAȘOV.

EDIȚIA a II-a REVĂZUTĂ ȘI COMPLETATĂ.

EDITURA
LIBRĂRIEI CIURCU, BRAȘOV
1907.

= C 104513 =

9/953

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI
COTA.....70 036.....

re 110/03

— TOATE DREPTURILE REZERVATE —

B.C.U. Bucuresti

C104513

Prefață.

În anul 1898, pe când dirigentul filialei »Albina« din Brașov d-l N. Petra-Petrescu redacta »Anuarul financiar și economic« al băncilor noastre, am publicat și eu în acel anuar o mică parte din »Tratatul meu de contabilitate«, ce se afla în manuscris. Cu acea ocazie, voind să fac o înlesnire elevilor mei, am extras un număr limitat de exemplare și am tipărit o broșură de 82 de pagini sub numele: »Un capitol din contabilitatea dublă«, punând, în chipul acesta, la dispoziția publicului românesc un îndrumar, ce mi-se părea destul de practic, pentru ca să se poată introduce cineva în știința contabilității.

La anul 1900 am publicat o altă broșură de 152 de pagini, sub numele: »Al doilea capitol din contabilitatea dublă«, — afaceri de credit cambial și afaceri de bancă, — continuând cu materialul, de unde lăsasem în prima broșură. Publicațiile acestea au rămas multă vreme nebagate în seamă, și se întrebuințau cu deosebire de elevii mei, în decursul prelegerilor, la școala noastră comercială.

După un timp oarecare au început unii practicieni a se interesa mai mult de publicațiile mele, și din când în când mă pomeniam cu scrisori dela diferite persoane, în cari mi-se cereau fel de fel de explicații și informațiuni asupra broșurilor mele, asupra teoriei, azi la ordinea zilei, cu un cuvânt eram rugat cu insistență să public întregul meu curs de contabilitate.

Ca să răspund în parte unei dorințe generale, am publicat la anul 1901 cu ajutorul fondului »Coresi«*) o carte pentru începători, sub numele: »Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă«.

Astăzi mă găsesc în plăcuta situație de a satisface cererea multora, publicând o carte completă de contabilitate dublă. Bine în-

*) Fond înființat de profesorii dela școlile secundare și dela școala superioară de comerț din Brașov.

teles, că se publică din nou — revăzută și completată esențial — broșura »Un capitol« și din »Al doilea capitol«, partea până la pag. 83*), va să zică cu totul 10 coli de tipar din vechea mea publicațiune, iar partea cea mai mare din cartea prezentă se tipărește acum pentru întâiași-dată.

După o experiență îndelungată, — predând cursul de contabilitate 25 de ani la școala superioară de comerț din Brașov, informându-mă totdeodată personal despre »**ținerea registrelor**« în practică, (căci am cercetat o mulțime de birouri comerciale, atât aici, cât și în principalele piețe din România), și ținându-mă în continuu în curent cu tot ce s'a scris mai de valoare în domeniul contabilității, — am pregătit materialul din această carte, l'am tratat în școală, l'am aranjat metodic și astfel, tipărind această ediție nouă, cred a pune la îndemâna publicului românesc o bună carte teoretică și practică, menită de a introduce, și de a informa temeinic pe ori și cine în știința contabilității.

Trecând la literatura mai nouă a contabilității, voi înșira pe reprezentanții principali ai teoriei moderne de două grupe de conturi. Intre cei dintâi amintesc pe G. Kurzbauer, (1850) cu excellentul său op: **Lehrbuch der kaufmännischen**)** *Buchhaltung*, 2-te Auflage, Wien 1864, care se estinde pe 447 de pagini, octav mare.

Tot cam pe atunci (1852) germanul G. D. Augspurg publică, sub titlul: »**Die kaufmännische Buchhaltung, zunächst für den Geschäftsgang der Hansestädte**«, un op foarte mare, în trei părți, în care tratează pe larg și dintr'un nou punct de vedere contabilitatea duală.***) Augspurg n'a prea găsit aderenți pentru expunerile sale, a fost chiar combătut și deaceia la 1863 publică o importantă broșură de 75 pagini: **Die Grundlage der Doppelten Buchhaltung**, Bremen, menită a explica mai amănunțit teoria sa, după cum însuși se exprimă în prefață.

*) »Al doilea Capitol«, pag. 83—152, conținând: Afacerile de bancă, se poate folosi și de aci înainte.

**) Exemplarului, care-mi stă mie la dispoziție, îi lipsește foaia cu titlul; autorii germani arată titlul amintit mai sus și susțin, că prima ediție a apărut în 1850. F. Hügli spune în *Buchhaltungsstudien*, Bern, 1900, la pag. 131, că el n'a văzut acest însemnat op, ci numai cartea lui Max Kurzbauer, Ed. IV. Wien, 1882.

***) Cunosc numai ediția a doua, apărută în Hamburg, 1872, la Boyes & Geisler. Pentru studiu, este de mare interes broșura lui Augspurg: *Grundlage* etc. dela pag. 28 încolo.

Acești doi importanți autori,*⁾ prin scrierile lor, au contribuit în mod însemnat la dezvoltarea științei moderne a contabilității în partidă dublă. Kurzbauer nu citează nici un autor; el spune, că explicarea lui este nouă — o teorie nouă — și diferă total de explicațiile până acum cunoscute. Augspurg din contră citează o mulțime de autori în toate scrierile sale, și în broșura amintită mai sus: »Grundlage etc.«, în notița dela pag. 38, vorbește de mai mulți matematici, cari explicau contabilitatea dublă prin formule algebrice. Julius Ziegler, un autor actual, în broșura sa: »*Beitrag zur Begründung der zwei Kontenreihen in der Buchhaltung*, Wien, 1904.« spune la pag. 98: »că ambii acești autori (Kurzbauer și Augspurg), **poate**, inspirați prin studiul scrierilor lui Simon Stevin (Brügge 1605) și ale lui Mathieu de la Porte (Paris 1685), au ajuns la teoria celor două grupe de conturi în știința contabilității.«

Fără a intra la acest loc în discuții de natură istorică asupra teoriei celor două grupe de conturi, amintesc, că este lucru constat, că expunerile acestor doi teoreticieni însemnați — Kurzbauer și Augspurg — au rămas încetul cu încetul uitate și a început din nou să se introducă în școli și în manuale »**rutina cea vechie, maniera de a personifica**, — așa numita **teorie personalistă**« — și astfel a început din nou a se învăța contabilitatea dublă în mod mehanic, și a se scrie cărți după »rețeta« veche, cum, durere, vedem, că se face și astăzi în cărțile noastre românești de contabilitate.

Meritul de a fi reîmprospătat **vederile nouă și teoria celor două grupe de conturi** revine elvețienilor F. Hügli și J. Fr. Schär, cari prin scrierile lor**⁾ au stabilit pe baze mai largi teoria

*) Vezi F. Hügli, articolul: *Zwei Phadfinder*, în broșura sa: *Buchhaltungsstudien*, pag. 125—134, extrasă din revista redactată de H. Belohlawek: »*Zeitschrift für Buchhaltung*«, Linz, a/D; vezi anii 1892—1898.

**⁾ F. Hügli: *Die Buchhaltungssysteme u. Buchhaltungsformen*, Bern, 1887, apoi diverși articoli, publicați în *Zeitschrift für Buchhaltung*, din anii 1892—1900., între cari și disputele cu *Manfred Berliner* (aderentul altei teorii; vezi opul său: *Allg. Lehrsätze der kaufm. Buchhaltung*, Hannover, 1902, și 50. *Leitsätze zur Theorie der Buchhaltung* Hannover 1906.).

J. Fr. Schär: *Lehrbuch der Buchhaltung*, Berlin 1888; *Versuch einer wissenschaftlichen Behandlung der Buchhaltung*, Basel 1890; *Schär-Langenscheidt: Kaufm. Unterrichtsstunden, I. Buchhaltung*, Berlin.

modernă — singura teorie logică — a contabilității duple, pe care o urmez și eu în cartea prezentă.*) Ca completare mai amintesc pe autorii actuali Dr. Reisch, Dr. Jos. C. Kreibig și Julius Ziegler, ale căror valoroase scrieri sunt citate în cuprinsul acestei cărți.

Instrucția în contabilitate are să fie făcută cu metod, de aceea vastul material al acestei științe trebuie întocmit într'o ordine rațională. Spre scopul acesta în »**Simpla**« pag. 1—81 am tratat elementele contabilității (Cassa, Scontri, Conturi de persoane și Inventarul) de tot amănunțit și, pe cât a fost cu putință, în mod popular. Continuând cu materialul în cartea prezentă, am căutat, prin exemple clare și simple, să fac evidentă **teoria conturilor** (capitolul I. pag. 1—66), arătând legătura internă sistematică a acestei științe, care este, așa zicând : **matematica economiei ome-nești în genere și în special a comerțului și a industriei.**

În capitolul II, pag. 67—107, s'au explicat părțile tehnice în contabilitate și anume compunerea articolilor de Jurnal și transmiterea lor în Maestru, apoi terminii tehnici: **Debitor și Creditor, Prin și La** și în fine s'au arătat **registrele principale** în Dupla, cu variatele forme și cu indicarea mecanismului de trecere în diversele registre. În capitolul III se explică teoria, pe baza unor mici și simple exemple, deasemenea și încheierea**), și, pentru ca intuițiunea să fie mai mare, am folosit Maestrul tabelar, luat dela fostul meu profesor la politehnicul din Viena: F. Scherber, și întrebunțat cu mult succes de F. Fr. Schär în toate lucrările sale. În capitolul IV se arată mai multe cazuri, trecute și încheiate în toate registrele, se arată diverse tipuri în gruparea și forma registrelor, precum și o strață de afaceri cu explicările de lipsă, ca material interesant și variat pentru deprindere în contabilizare. Va fi bine, dacă cazurile trecute după un tip, se vor înregistra, pentru exercițiu, după un alt tip de contabilitate (vezi pag. 106 și 107).

Dupăce începătorii se vor fi inițiat din destul în teoria contu-

*) Pentru a se informa cineva despre diversele teorii, să se consulte, cei șase articoli: »Zur Geschichte der Buchhaltung« din broșura lui F. Hügli: »Buchhaltungsstudien«, apoi Reisch și Kreibig: *Bilanz u. Steuer*, ediția II, 1907, »Wissenschaftliche Darlegung des Kontensystems« pag. 115—121 și în special: »Die Formen u. Theorien des doppelten Buchführungssystems« pag. 207—220; *W. Kreukniet*: »Zur Theorie der Buchhaltung«, 1896 etc.; în limba românească broșura lui I. I. Lăpedat: *Studii de contabilitate*, Sibiu 1904.

**) Vezi notița dela pag. 108.

rilor, după ce vor fi făcut și deprinderi în tehnica contabilității — **nu decopiind din carte, ci lucrând independent și comparând numai cu modelele din carte** — se poate trece mai departe la capitolul penultim: *Descrierea conturilor*. Acest capitol este întocmit, ea să se facă o repetiție concentrată a materialului, și să provoace o raționare asupra naturii și funcțiunii fiecărui cont în parte, și asupra teoriei conturilor, expusă în capitolul prim. În fine, în capitolul ultim, se face o repetiție asupra încheierii totale a registrelor în contabilitatea dublă.

În expunerea materialului din această carte am fost condus de vederi pedagogice. Este în deobște cunoscut, că intuițiunea și purcederea gradată, inductivă sunt mijlocul cel mai puternic de a instrua pe cineva; de aceea am luat la început exemple de tot simple, le-am explicat și încetul cu încetul am extras din ele reguli și principii. M'am ferit anume a introduce pe elevi deodată în viața comerțului; n'am adus exemple prea complicate, căci scopul **științii conturilor** nu este de a face cunoscute diverse mărfuri, mijloace de transport, mijlocirea de plăți, uzanțele piețelor etc. etc., așa zicând comerțului practic, ci de a arăta principiile pe cari se bazează această știință matematică, aplicată la viața comercială.

Dacă este ceva de zis peste tot despre instrucția în contabilitate, se poate spune, că **această știință se învață scriind**: Reguli puține, extrase chiar din cazurile ce se lucrează, raționare continuă asupra fiecărei treceri, repetiții foarte dese, resumări concentrate din când în când, și apoi extragerea esenței și a principiilor din materialul propus și frământat în decursul prelegerilor. În fine, în anul din urmă, la lucrările de birou, se vor tracta cazuri luate din viața practică comercială, dacă e posibil din orașul în care se află școala, sau din capitală etc. Aceste cazuri se vor explica și lucra cu toate accesoriile (calculări, documente, acte justificative și corespondență) și se vor contabiliza în registre după vre-un tip de contabilitate, din cele învățate. Purcezând în felul acesta, am firma convingere, că instrucția în școli se va putea face cu mai mare efect. Începătorii vor avea interes la instrucție, vor deveni independenți în judecată, nu vor fi numai niște șabloniști, ci vor deveni stăpâni pe știința lor; vor putea să acomodeze principiile contabilității pentru orice afaceri, vor putea face schimbări și adaptări de registre pentru orice ramură de comerț sau administrație în viața practică.

Astăzi nu se mai poartă comerțul ea mai înainte; se cer cunoștințe temeinice și întinse, pentru a face față concurenței interna-

ționale, și de aceea în streinătate, la toate popoarele înaintate în cultură, se dă o deosebită atențiune instrucției comerciale. Există școli de toate gradele, școli speciale, cursuri pela politehnici, iar în Elveția și în Germania s'a făcut o secție specială a comerțului, la Universitate, unde se predă și știința contabilității, și se ia chiar doctoratul în științele comerciale și financiare. Se cuvine deci, ea și noi Români să ne interesăm cu tot dinadinsul de comerț și de științele comerciale și să ținem pas, în toate privințele, cu popoarele culte.

Ca încheiere adaug, că luând cineva de bază la instrucție cartea mea, va putea lăsa afară unele părți din materialul exemplor, va putea schimba exemplele, sau după împrejurări va putea adauge material nou pentru exerciții. Totdeodată pentru cetitorii, cari n'au făcut studii speciale, sau cari acum pentru prima dată se ocupă de științe comerciale, recomand explicările din cursul meu de »Corespondență comercială«, unde se află o terminologie de peste 500 de termeni tehnici comerciali, la pag. 286—321.

Convins, că se face un serviciu școalelor comerciale românești, comerțului și peste tot publicului românesc, am tipărit această carte; în ea am deslușit principiile contabilității, întru cât a fost cu putință, în mod popular, am introdus unele explicații nouă, și, astfel completată, o pun la dispoziția celor ce se interesează de progresul nostru.

In fine, atrag atențiunea cetitorilor asupra îndreptărilor făcute pe pagina ultimă a acestei cărți.

Brașov, August 1907.

Autorul.

Introducere.

§. 1. Noțiuni generale.

Intreaga viață economică constă din o producțiune continuă de bunuri, din schimbul acestora și din întrebuințarea lor. Activitatea economică a omului *produce* bunuri prime (materii prime sau brute) și industriale, *mărește valoarea* bunurilor prin distribuirea lor în comerț și în industrie, *îngrijește de conservarea valorii* lor prin administrație și bună chiverniseală, și în fine tot prin activitatea omului *se consumă* (se folosesc și se întrebuințează) diversele bunuri economice, parte pentru existența noastră, parte pentru producerea de bunuri nouă.

Această mișcare continuă, această activitate economică a omului se conduce de anumite *legi economice* și se regulează prin *diferite dispoziții* stabilite de oameni. Complexul acestor legi și dispoziții formează *știința economiei politice* sau *naționale*.

Dacă privim mai de aproape singuraticile activități omenești în comerț și în industrie, vedem că și un singur comerciant, un industriaș mic sau mare trebuie să desvoalte în cercul său particular o muncă sistematică, prin care să producă *bunuri*, parte ca să se susțină pe el, parte ca să-și adune unele valori pentru mai târziu, când nu va mai fi în stare să muncească. Așadară și comerciantul muncește, produce valori prin purtarea comerțului, căci pune în circulație diferite bunuri (*mărfuri*), face servicii, administrează și în fine consumă bunuri pentru traiul său propriu și pentru producțiune nouă.

Vedem deci, că prin activitatea comerciantului și a industriașului *se schimbă în continuu valoarea diferitelor bunuri economice* și rezultatul acestor schimbări continue constă în valoarea mai mare sau mai mică ce o vor reprezenta bunurile la sfârșitul afacerii.

Reasumând mai concentrat cele spuse mai înainte, vom zice, că prin cumpărare și vânzare, prin schimb, prin facere de servicii (transport, comisiune etc.), prin producțiune și consumațiune (la fabrici, agricultură, silvicultură, montanistică) averea oricărei întreprinderi se schimbă în continuu, se mărește sau se micșorează, după cum valorile primite sunt mai mari sau mai mici ca valorile date.

Schimbările acestea continue în averea noastră sau a unei întreprinderi industriale sau comerciale nu se pot ține minte, de aceea trebuie să le însemnăm zi de zi în registre după niște anumite reguli.

Aceste însemnări avem să le facem pe scurt, clar și corect, așa ca să ne ofere deplină încredere.

Pentru a mijloci sistematic schimbările economice în averea unei întreprinderi și astfel a pregăti materialul pentru însemnările și notițele noastre, ce au să arăte activitatea noastră, avem lipsă de cunoștințe temeinice ale economiei politice generale și speciale, avem lipsă de cunoștințe în diferite ramuri ale comerțului și industriei și de o practică în afaceri. Pe lângă acestea este indispensabil să cunoaștem matematica și legile statului, și anume: matematica pentru a determina prin calculări și prin cifre valorile, ce au să fie notate în registre, iar cunoștința de legi, pentru a lucra în consecință cu ele și pentru a ști conduce afacerea și transacțiunile diferite, distingând bine raporturile de drept contractate în afacere.

Insemnările, ce avem să le facem despre diferitele transacțiuni îndeplinite, se numesc peste tot contabilitate.

Ocupațiunile omenești sunt diferite și prin urmare și contabilitatea, care în fond este una și aceeași în principiile sale fundamentale, se acomodează în formele ei și se adaptează corespunzător diferitelor ocupațiuni omenești.

În tractatul de față ne vom ocupa cu principiile generale ale contabilității și în special vom aplica aceste principii la afacerile comerțului de mărfuri și de bancă.

Principiul fundamental al contabilității este de a face o socoteală despre diferitele schimbări de formă în valorile bunurilor (socoteală statistică) și totdeodată și o socoteală a singuraticelor profituri și pierderi (socoteală economică). În aceste două calculări constă esența și importanța unei contabilități complete.

Peste tot la afacerile comerciale avem să purcedem dela o cantitate de valori dată, adecă dela un capital. Prin urmare contabilitatea la întreprinderi comerciale are să ne învedereze circulația capitalului în afacere, astfel, ca la o anumită epocă să putem constata capitalul final al întreprinderii.

Contabilitatea completă așa-dară are să ne arate prin calculări statistice *înmulțirea totală și scăderea totală a averei, adecă activul și pasivul, și tot odată prin calculări separate economice să ne arăte profiturile și pierderile singurateice*. Aceste două feluri de calculări, cari dau rezultate egale și un control continuu atât în decursul afacerii cât și la epoca de încheere, este esența și caracteristica ori cărei *contabilități complete, sistematice*, care se numește peste tot contabilitate în *partidă dublă*, sau mai scurt: *Dupla**).

În urma espicărilor făcute putem zice: *Contabilitatea în partidă dublă este o știință din domeniul matematicii, prin care calculăm, după anumite reguli și forme (prin conturi) și în cadrul legilor esistente într'un stat, activitatea economică a unui comerciant, industriaș, sau a ori cărei societăți comerciale*. Cu alte cuvinte: *Contabilitatea în partidă dublă este știința conturilor sau știința bilanșurilor (cumpănă de valori), prin care, cu ajutorul matematicii și în cadrul legilor esistente, se învederează mersul și rezultatul activității unui comerciant sau a unei întreprinderi comerciale, și anume se învederează procesul producțiunei, distribuirei, conservării și al consumațiunei diferitelor bunuri economice.**)*

§. 2. Avere, capital, venitul total și profitul de întreprindere.

Aveea brută sau amestecată a unui comersant ori a unei întreprinderi constă din două părți principale și anume din averea activă (activul, activele) și din avere pasivă (pasivul, pasivele).

*) Să se consulte broșura mea: *Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă*, Brașov, 1901. Pe viitor de câte ori se va cita această broșură, se va zice: *Simpla*.

***) Definițiunea contabilității este încă și azi discutată, de aceea unii teoretici chiar ocolesc darea unei definițiuni. În cartea: *La science des comptes de Léauté și Guilbault*, Paris. pag. 8—19 sunt date mai multe definițiuni

Averea activă o formează tot ceea ce posedem ca proprietate a noastră dimpreună cu creanțele sau pretensiunile noastre, iar averea pasivă este datoria noastră sau a unei întreprinderi, care datorie are să fie acoperită, eventual achitată din totalul activelor. Diferința între active și pasive se numește *avere curată* (netă) sau *capital*.*)

Capitalul este *activ* sau *pasiv*, după cum activele sau pasivele sunt mai mari.

În tractatul de față, de câte ori se va vorbi despre capital, este a se înțelege *averea curată activă* sau *capitalul activ***).

Notă. La întreprinderi mari industriale capitalul afacerii se împarte: a) în *capital fundamental stabil* sau *fix*, constător din diferite obiecte, cari contribuie în continuu la producțiune, cum este pământul (terenul: câmp, munte, pădure, riu, lac etc.), sau din obiecte, cari contribuind la producțiune se usează încetul cu încetul, cum sunt clădirile, mașinile mari, uneori vitele etc.; și b) în *capital de întreprindere* sau *circulant* (*rulant*), care constă din obiecte, ce se consumă în producțiune, precum bani gata, diverse produse naturale, material brut, material auxiliar de fabricațiune etc.

Dacă comparăm capitalul dela două epoce diferite (capitalul inițial și final) și facem diferența între ele, căpătăm rezultatul general al activității economice a întreprinderii într'un timp anumit, care poate fi *profit curat* (net) sau *perdere curată* (netă).

Precum averea poate fi brută sau netă, tot astfel stă lucrul și cu profitul sau cu pierderea.

Dacă plătim anumite sume de bani pentru transportul mărfurilor, de bună samă aceste sume de bani cheltuite sunt în fond niște pierderi; dar pentru aceea, când vom vinde marfa, vom căuta să scoatem și spesele avute, adică un profit peste

dela diferiți autori. (Aceste definițiuni sunt traduse românește în cartea: *Contabilitate și Administrație* de C. Petrescu, Iași 1901. La pag. 134—144). Tot acolo se face și o distingere între Contabilitate și *Ținerea de registre* (La tenue des livres) care este o *artă*. Vezi opul francez citat, pag. 19—24. Să se consulte și părerea lui I. Fr. Schär despre definiția contabilității în *«Zeitschrift für Buchhaltung»*, Linz a. D. Anul XV, Nr. 3 din 1906.

*) Se înțelege de sine, că capitalul poate fi și lichid în bani gata. Capitalul se poate defini și altfel din punct de vedere al *economiei politice* și din punct de vedere de drept.

**) Capital pasiv întâlnim în cazuri de faliment și când se lucrează cu capital strein, care se replătește încetul pe încetul.

costul total al mărfii. Așa-dară cheltuelile făcute la cumpărarea mărfii le putem privi ca niște cheltueli de producțiune (ca și la fabrici cheltuelile de fabricațiune), căci ele au să fie acoperite din profitul total realizat la vânzare. Numai în cazul, când la vânzare nu s'ar acoperi cheltuelile de producțiune, am avea o pierdere reală sau economică. Dacă cumpărăm d. e. o marfă cu Cor. 400 și o vindem cu Cor. 600, atunci am realizat un profit brut de Cor. 200. Admițând însă, că am cheltuit Cor. 50 cu cumpărarea, păstrarea și vânzarea mărfii, scădem această sumă din profitul brut și astfel numai diferența de Cor. 150 e profit curat.

Tot astfel stă lucrul și cu banii plătiți personalului. Aceste plăți nu sunt niște pierderi economice, căci în schimb avem munca personalului; cu toate acestea din punct de vedere al contabilității aceste cheltueli sunt niște pierderi, cari au să fie rebonificate din profiturile generale brute, constatate la încheere, la care profituri a contribuit de bună samă și munca personalului.

Avem deci pierderi brute și profituri brute, pe cari le vom numi *perderi contabile* și *profituri contabile*, căci numai din punct de vedere al contabilității sunt pierderi și profituri. La urmă, când încheem afacerea, se face balansarea pierderilor și a profiturilor contabile, și diferența căpătată este pierdere sau profit curat.

Profitul curat are să fie adaus și pierderea curată scăzută din capitalul inițial pentru a indica capitalul final al ori cărei afaceri.

$$\left. \begin{array}{l} \text{Capitalul inițial} + \text{profitul net} \\ \text{Capitalul inițial} - \text{pierderea netă} \end{array} \right\} = \text{Capitalul final.}$$

Dacă capitalurile comparate (inițial și final) sunt egale, atunci zicem, că rezultatul afacerii a fost zero, cu toate că în acest caz putem afirma, că cheltuelile personale ale șefului au fost un profit, căci deși s'au făcut aceste cheltueli, totuși capitalul inițial nu s'a micșorat.

Ori ce comersant are drept să-și socotească un venit, o bonificare, un salariu pentru activitatea economică întreprinsă și pentru rizicul capitalului pus în afacere. Deci venitul total trebuie să fie mai mare de cât dobânda pură ce am căpăta-o dela capitalul nostru, dacă l-am depune spre fructificare la o bancă (renta capitalului). De aceea un comerciant conștientios va face o separațiune a venitului afacerii, căci la venitul unei afaceri avem să considerăm trei momente de căpetenie și anume: *do-*

bânda capitalului dat în afacere, salarul sau o bonificație pentru șef (plata care ar fi să o ia un antreprenor) și *profitul curat* al întreprinderii. Așa-dară din venitul total sau brut al unei afaceri vom scădea dobânda capitalului, socotită cu un procent obicnuit în piață, vom mai scădea o sumă ca salar sau bonificație pentru munca noastră (salarul ce l-am primî dacă am munci la altul) și astfel vom constata *venitul curat*, care este totdeauna și *profitul curat* al afacerii sau *profitul de întreprindere*.

Dacă la întreprinderi singulare nu se face totdeauna această separațiune a venitului afacerii, la comerțul și la industriile purtate în societate (la tovrășii) este indispensabilă o separațiune minuțioasă a venitului total.

La societăți se calculează dobândă pentru capitalurile puse de părtași în afacere, se socotește uneori avantaje mai mari pentru unele prestațiuni speciale (d. e. e un tovarăș specialist, iar altul are numai bani), se socotește mai departe dobândă pentru diferite sume de bani, sau chiar și pentru mărfuri ridicate din afacere etc., în fine se ține evidență despre capitalul activ pus în afacere despre sumele ridicate și despre cheltuelile particulare ale fie cărui tovarăș.

Conturi despre cheltueli personale ale șefului este bine să se poarte și în afacerile singulare, unde este un singur șef. Cheltuelile particulare ale șefului trebuie să se separe de cheltuelile generale ale afacerii; de aceea la ori ce cheltuială avem să chibzuim cum se cade, ca să știm, dacă este a se contabiliza la contul personal al șefului sau la contul spese generale ale afacerii.*)

§. 3. Detailarea socotelilor. Conturi, contare, contabilizare și stornare.

Dacă vrem să știm amănunțit la ce fel de obiecte și peste tot la ce fel de transacțiuni am avut profit sau pierdere, trebuie să grupăm într'un anumit registru socoteli speciale pentru fie care parte de avere și de datorie și pentru anumite feluri de transacțiuni, din cari socoteli să se vadă intrările și eșirile de valori, profitul și pierderea. Socotelile aceste speciale trebuiesc

*) Și pentru cazuri de falimente este bine a se purta un cont separat pentru cheltuelile particulare ale șefului.

purtate pe foi separate sau în coloane separate, parte ca să avem o evidență mai mare asupra singuraticilor socoteli, parte ca să putem aranja mai ușor cifrele pentru adunatul și balansatul fie cării socoteli, pentruca în chipul acesta să controlăm mai lesne sumele singuratice și totalurile și să ocolim, pe cât se poate, greșelile la calculațiuni.

O socoteală parțială separată, în registrul principal (Maestru sau Cartea Mare), în care întrările de valori sunt puse în față cu eșirile sau adausurile cu scăderile de valori sau în fine perde-rile cu profiturile, se numește *un cont* sau o *partidă*. Diferința de valoare într'un cont se numește *sald* (ital. *saldo*; franț. *solde*).

Precum la socotelile despre cantități de marfă adevă *la scontri**) se numește partea stângă a socotelii: „întrare“ iar dreapta „eșire“; tot-asemenea s'a obicinuit în practica comercială a se numi și părțile contului: *întrare* și *eșire*.

Există de altmintrelea o mulțime de numiri, ce se dau părții din stânga și din dreapta a conturilor, dar pentru uniformitate în știința contabilității s'a primit peste tot expresiunile: „*Debit*“ și „*Credit*“.

Partea stângă sau Debitul	{	Intrare, costul, pierdere, cum- părare, primire, încărcare etc.

Partea dreaptă sau Creditul.	{	Eșire, vânzare, profit, întrebui- nțare, descărcare etc.

Ori-ce trecere făcută într'un registru se numește *înregistrare*. Ca să trecem un caz comercial într'un registru de contabilitate trebuie să facem mai întâiu un calcul, o socoteală asupra cazului. Această calculare se numește *contare*. După ce s'a făcut con-tarea, trecem cazul comercial într'un cont, după anumite forme, facem *articoli*, (*poziții*, *posturi*, *paragrafi*) în conturi sau peste tot în registre. Facerea de articoli și cu deosebire trecerea lor în conturi (sau și în registre) se numește *contabilizare*. Contabilizarea făcută în debitul unui cont se numește *debitare***)) sau *încărcare*, iar în creditul contului: *creditare* sau *descărcare*.

Din relațiunea intimă ce există între debitarea și creditarea conturilor cu aceeași sumă de valori și între mijlocirea saldului

*) Scontru mărfurilor ; a scontra = a cerceta, a controla, vezi *Simpla* pagina 26—47 despre registrele auxiliare.

**)) *Debit* și *Credit* s'au esplicat amănunțit în «*Simpla*» pag. 47—54. Pentru esplicări generale în cartea aceasta vom folosi terminii: *debitare* și *creditare*.

rezultă în mod firesc, că dacă am făcut o greșală de trecere într'o parte (fie în Debit fie în Credit) în loc ca să ștergem sau să radem (legea nu permite nici ștersături nici radieri) facem trecere pe partea opusă și astfel anulăm greșala de trecere în conturi. Anularea unui articol greșit se numește *stornare*, iar articolul făcut pentru anulare sau îndreptare se numește *articol* (poziție, post) de *stornare*.

Studiul contabilității duple constă din:

- a) *Teoria conturilor sau știința conturilor* (Aceasta este *știința contabilității* în sensul strict al cuvântului).
- b) Descrierea conturilor și a funcțiunei lor.
- c) Descrierea registrelor principale, auxiliare și secundare.*)
- d) Aplicarea contabilității la diferite afaceri singulare sau societare: de marfă, de bancă, fabrici, comisiuni, agricultură etc. (Aceasta este *ținerea registrelor sau arta* de a introduce și de a purta conturi și registre într'o anumită afacere, cu un cuvânt arta de a aplica și adapta știința contabilității pentru diferitele scopuri ale vieții economice).
- e) *Teoria inventarului și stabilirea bilanțului de încheere.**)*

*) Registrele auxiliare și secundare și întru câtva și cele principale, descrise în «Simpla» au valoare și la Dupla.

**) Deocamdată vezi «Simpla» pag. 61—74 și «Introducere în științele comerciale» pag. 203—213. Pentru studii speciale vezi nota la §. 18.

I. Teoria conturilor sau Principiile contabilității duple.

§. 4. Considerațiuni generale.

Contabilitatea în partidă simplă, după cum s'a spus mai înainte,*) ține evidență în registrele principale aproape numai despre banii întrați și eșiți din afacere și despre persoanele diferite, cu cari avem relații comerciale adecă despre debitorii și creditorii noștri, iar profitul și pierderea se constată prin facerea Inventarului.

Această formă de contabilitate simplă se amplifică de unii în practică, astfel că deschid într'un registru principal *numit* Maestru, pe lângă conturile de persoane și conturi pentru marfă, pentru efecte de primit și de plată etc., ba chiar și pentru Capital.***) Forma aceasta de contabilitate *numită mixtă*, se aseamănă la aparență cu contabilitatea în partidă dublă, dar în fond este o mare deosebire, căci îi lipsește baza pe care se sprijinește Dupla. Contul Capital introdus la Simpla nu are nici un fel de legătură cu celelalte conturi din Maestru și astfel acest cont nu trebuie confundat cu contul Capital din contabilitatea în partidă dublă.

Atât contabilitatea Simplă, cât și cea mixtă sunt necomplete. Ele ne dau posibilitatea a vedea și a scontra (a controla) afacerile noastre, ne arată mișcarea cassei, a magazinului, pretenziunile dela debitori și datoriile față de creditori, ne arată efectele active și pasive și pe baza acestora și a diferitelor registre auxiliare și secundare, prin facerea inventarului putem constata starea afacerii după un termin oarecare, adecă profitul sau pierderea.

Acest fel de contabilitate nu ne satisface deoarece nu avem un control sistematic în decursul anului, nu ne arată pas de pas mișcarea capitalului, adecă a averii curate, nu ține evidență

*) Vezi «*Simpla*». Explicările din introducere pag. 1—81 se referă și la Dupla.

**) Vezi «*Simpla*» pag. 118.

amănunțit despre profitul sau pierderea, ivite în decursul afacerilor, ci ne lasă nedumeriți până la încheierea definitivă, făcută prin inventar și și atunci profitul sau pierderea se arată într'o singură sumă generală.

Prin contabilitatea simplă nu se poate face în decursul anului un control destul de sigur față de persoane și față de obiecte, nu esista nici o reciprocitate între conturile din Maestru nu putem controla dacă trecerile singuraticice sunt corecte sau false, dacă am greșit ceva sau am trecut ceva cu vederea, dacă profitul sau pierderea sunt bine calculate, în fine nu există un sistem bine stabilit și nu ne oferă destule garanții de esactitate.

Așadară pe când *Simpla* ține evidență numai despre diferitele părți de avere precum: bani, marfă, pretenziuni active și efecte de primit, pretenziuni pasive și efecte de plată etc.; pe atunci din contră *Dupla* pe lângă evidența asupra părților de avere amintite mai sus, ține pas de pas evidență într'un cont special despre *capitalul nostru*, adică despre averea curată, cum crește prin profit și cum scade pas de pas prin pierdere.

Conturile amintite la *Simpla* le vom numi cu un termen general *conturi statistice*, adică conturi cari țin evidența și ne arată mișcarea și starea fiecărei părți din activele și pasivele noastre.

Pe lângă aceste conturi la *Dupla* avem și un cont general numit *contul Capital*, care ține pas de pas evidență despre micșorarea sau adaugerea capitalului nostru. Contul acesta Capital cu conturile subordonate lui, le vom numi cu un termen general *conturi economice*, întru cât în ele să ține evidența despre rezultatele activității economice ale comercianților în diferitele lor afaceri.

Reasumând, vom zice că contabilitatea în partidă dublă are două grupe de conturi și anume: *conturi statistice* și *conturi economice*.

§. 5. Conturile statistice și natura lor.

Pentru a învedera natura conturilor statistice la contabilitatea în partidă dublă, se vor explica câteva cazuri comerciale în decursul unei afaceri și se va arăta modul de trecere al lor.

Avem bani gata în Cassa *f**) 20000. Fără să mai arătăm legătura sistematică a acestor bani cu contul**) Capital, pe care deocamdată îl lăsăm afară, trecem acești bani în Debitul Cassei și apoi începem o mică afacere.

1. Cumpărăm contant (cu bani gata, cu numerar) marfă de *f* 4000. În cazul prezent vin în atingere două conturi și anume unul care *dă banii* adecă Cassa și altul, care *primește contravaloarea* întrun obiect adecă C^o: Marfă. Se vede imediat, că contul Cassa, care *dă banii* are o *scădere* (micșorare) în valoare și aceasta se însemnează în partea dreaptă a contului adecă în Credit, iar C^o: Marfă, care primește marfa, sau mai bine zis valoarea mărfii, are un *adaus* de valoare care se însemnează în partea din stânga adecă în Debit. Scăderea de valoare în Cassa se poate numi o *eșire* de valoare din Cassa iar adausul de valoare în C^o: Marfă se poate numi o *intrare* de valoare în acest cont.

În cazul prezent avem o schimbare de valori fără să aducă afacerii profit sau pierdere. A eșit din Cassa o valoare de *f* 4000 și a intrat în C^o: Marfa, un obiect negociabil adecă marfa tot în aceeași valoare, însă în altă formă nu în bani gata.

2. Vindem toată marfa, ce o posedem, tot cu prețul costului adecă cu *f* 4000. (Deși în practică nu se întâmplă astfel, ci la vânzări totdeauna se țintește la un profit, totuși pentru a învedera tehnica trecerii în contabilitate precum și natura părții de Debit și de Credit în conturi, în afacerea, ce o prezentăm de astădată, nu vom vinde decât numai cu prețul costului). — Cazul acesta arată o *scădere* în C^o: Marfă de *f* 4000 și un *adaos* de aceeași valoare în Cassa, căci *ese* marfa (valoarea ei) din C^o: Marfă și *intră* în Cassa.
3. Cumpărăm contant marfa de *f* 5000. Explicația ca la cazul întâiu.
4. Vindem pe credit lui N. Brănean toată marfa ce o posedem în valoare de *f* 5000. În acest caz C^o: Marfa *scade* în valoare cu *f* 5000, căci *ese* marfa și se naște pentru noi o

*) Cu *f.* însemnăm felul banilor, cari se bazează pe o împărțeață deca-dică: *franci, lei, coroane* etc.

**) »Contul« prescurtat C^o.

pretenziune, ce avem să o încassăm mai târziu dela Brănean. Deschidem deci un cont lui Brănean și însemnăm în Debit (stânga) că ne este dator, adică avem un *adaus* de avere, care se va încasa după un timp oare care.

5. Cumpărăm pe credit dela A Mosora marfă în valoare de *f* 6000. Se deschide un cont nou pentru creditorul Mosora, iar C^o: Marfă îl avem deschis de mai înainte. Aici avem o datorie la Mosora prin urmare o *scădere* a averii noastre (adaus de datorie = scădere de avere), deci credităm contul Mosora și totdeodată avem un *adaus* de valoare în C^o: Marfa și astfel debităm C^o: Marfa.
6. N. Brănean ne plătește un acout de *f* 3000 din datoria sa (de *f* 5000). În acest caz Brănean este creditor, căci C^o: Brănean *scade* cu *f* 3000 și *crește* cu această valoare C^o: Cassa, care primește această sumă.
7. Plătim lui A. Mosora un acout de *f* 3500 din datoria noastră (de *f* 6000). A. Mosora devine debitor pentru plata noastră astfel contul A. Mosora *crește* cu *f* 3500 (se debitează, căci primește suma), iar C^o: Cassa, dând banii aceștia, *scade* cu aceeași valoare.
8. N. Brănean plătește lui A. Mosora din ordinul nostru suma de *f* 2000. Aci putem privi lucrul, că Brănean ne dă nouă *f* 2000 (Cassa primește, *adaus*) și noi îi dăm lui Mosora (Cassa dă, *scădere*) această sumă. Sau mai scurt nici nu considerăm C^o: Cassa, deoarece banii s'au trimes direct. Deci avem o creditare, o *scadere* în C^o: Brănean și un *adaus* adică debitare în C^o: Mosora. E și natural căci plătind Brănean, contul lui scade cu *f* 2000 și primind Mosora în contul acestuia se adaugă *f* 2000.
9. Vindem contant toată marfa, ce o mai avem cu *f* 6000. Explicarea ca la cazul al doilea.
10. Trimitem lui A. Mosora *f* 500 pentru achitarea restului de datorie. C^o: Cassa dă (scadere, creditare), iar C^o: Mosora primește (adaus, debitare).

Cazurile de mai înainte trecute în conturi au următoarea înfățișare :

+ <i>Activ. Debit. Adaus</i>	Cassa	<i>Scădere. Credit. Pasiv.</i> —
	20.000	1. Prin*) Marfă . . . 4000
2. La Marfă . . .	4000	3. „ Marfă . . . 5000
6. „ Brănean . . .	3000	7. „ Mosora . . . 3500
9. „ Marfă . . .	6000	10. „ Mosora . . . 500

+	Marfa	—
1. La Cassa	4000	2. Prin Cassa 4000
3. „ Cassa	5000	4. „ Brănean 5000
5. „ Mosora	6000	9. „ Cassa 6000

+	N. Brănean	—
4. La Marfă	5000	6. Prin Cassa 3000
		8. „ Mosora 2000

+	A. Mosora	—
7. La Cassa	3500	5. Prin Marfă 6000
8. „ Brănean	2000	
10. „ Cassa	500	

Din afacerea aceasta închipuită, care nu a fost purtată cu profit sau pierdere, reese că conturile Marfă, Brănean și Mosora sunt balansate iar în contul Cassa avem iarăși valoarea dela început adecă f 20.000.

Dacă privim mai de aproape aceste patru *socoteli parțiale* adecă *conturi*, vedem că două din ele se referă la persoane, iar alte două se refer la obiecte (bani gata și marfă).

Încă din vechime s'a obicinuit lumea comercială a persoana și conturile de obiecte și astfel s'a zis, că contul Cassa reprezintă pe cassierul, iar contul Marfa pe magazinerul. În chipul acesta transacțiunile s'au considerat ca făcute între persoane și

*) Expresiunile *Prin* și *La*, cari se vor explica la §. 15, ne arată *contul opus* sau *contra partida*, unde e trecută o sumă.

noțiunea de Debitor și Creditor s'a transmis și obiectelor ca astfel explicarea contabilității în partide duple să fie mai lesnicioasă.

În sensul acestei deslușiri cele zece cazuri amintite mai sus se explică în modul următor:

Ad 1. Cassa *dă* și Marfa *primește*, adică cassierul *dă* și magazinerul *primește*. Cel ce *dă* afacerii noastre e *creditor* și cel ce *primește* e *debitor*.

Ad 2. Marfa *dă* și Cassa *primește*.

Ad 3. Cassa *dă* și Marfa *primește*.

Ad 4. Marfa *dă* și Brănean *primește*.

Ad 5. Mosora *dă* și Marfa *primește*.

Ad 6. Brănean *dă* și Cassa *primește*.

Ad 7. Cassa *dă* și Mosora *primește*.

Ad 8. Brănean *dă* și Mosora *primește*.

Ad 9. Marfa *dă* și Cassa *primește*.

Ad 10. Cassa *dă* și Mosora *primește*.

Această *dare* și *primire* de valori în conturile amintite mai sus se observă esact la fiecare transacțiune din cele zece, ce au fost luate în considerare în explicările date. De aci regula de înțuițiune că orice persoană este debitoare pentru aceea ce *primește* dela noi și este creditoare pentru aceea ce ne *dă* nouă sau personificând și conturile de obiecte, vom zice, că ori ce cont (de persoană sau obiect) e debitor pentru ceea ce *primește* și creditor pentru ceea ce ne *dă*.

Dacă privim cazurile de mai înainte cu toată luarea aminte, foarte ușor observăm, că precum pentru explicarea contabilității am personificat conturile, tot așa de lesne putem să le materialisăm și să privim toate conturile ca niște socoteli parțiale ale averei active sau pasive și de câte ori se adaugă o valoare într'un cont se trece acea valoare în stânga contului ca activ (+) (avere pozitivă), iar dacă valoarea unui cont scade, se trece această scădere în dreapta contului ca pasiv (—) (avere negativă).

Afacerile tractate aci, cari n'au mărit capitalul nostru, ci simplu au produs un schimb de valori, niște permutări, se numesc afaceri de schimb și se contabilizează în conturi speciale numite conturi statistice.

Din explicările date până acum s'a văzut, că la cele patru conturi amintite mai înainte, de câte ori am făcut o *creditare* aceasta a corăspuns întru toate unei *scăderi* de valori în averea

noastră și de câte ori am făcut o debitare, aceasta a corespuns unui *adaus* de valori în contul respectiv. Avem deci în cazurile prezente în *Debit* un activ sau *plus* (+), iar în *Credit* un pasiv sau *minus* (—) de valori în conturile amintite adecă în averea brută a afacerii. Acest plus (activ, pozitiv) și minus (pasiv, negativ) corăspunde întru toate numirilor: *adaus*, *încărcare*, *întrare*, *Debit* și *scădere*, *descărcare*, *eșire*, *Credit*.

De aci regula: In toate conturile statistice, ale averei brute (active și pasive) ale unei afaceri, debitul sau partea stângă ne arată un activ un plus și creditul sau partea dreaptă un pasiv un minus de valori.

Peste tot conturile statistice se pot împărți în *active* și *pasive*.

Prima trecere într'un cont determină inediat dacă contul este activ sau pasiv. In conturile active prima trecere se face în *Debit* d. e. *Cassa*, *Marfa* etc., iar în cele pasive prima trecere se face în *Credit* d. e. *C^o: Creditorilor*, *C^o: Polițe de plată* etc.

Fiind lesne de distins conturile active, nu mai facem nici o espicare, ci luăm un caz simplu cu un cont pasiv. Cum-părăm pe credit marfă de *f* 6000 dela *Mosora*. Prin această afacere s'a ivit un pasiv, o datorie pentru noi, deci o însemnăm în creditul contului *Mosora*, căci ivirea unei datorii în afacerea noastră, este un pasiv pentru afacere. Dacă plătim o parte din datorie d. e. *f* 3500 prin această plată scade datoria afacerii adecă pasivul sau ceea ce este tot atât, crește averea afacerii, de aceea plătirea datoriei de *f* 3500 se însemnează în debitul contului *Mosora*.

De aci urmează, că debitul tuturor conturilor statistice reprezintă *active* (+), iar creditul *pasive* (—) ale afacerii.

Astfel fiind lucrul nu mai este de lipsă a face deosebire între conturi active și pasive, ci pe viitor vom avea simplu *conturi statistice*, cari toate țin evidența în *Debit* despre activele, iar în *Credit* despre pasivele afacerii.

§. 6. Contul Capital în contabilitatea dublă.

Pentru a esplica esența și natura contului Capital, vom lua câteva cazuri, cari să învedereze *capitalul dat în afacere* (adecă *averea curată*) precum și circulația acestuia.

Cazurile sunt următoarele:

1.	Incepem o afacere cu un capital în bani gata de <i>f</i> 6000	
2.	Plătim pentru diferite cheltueli făcute	" 300
3.	Incassăm pentru niște servicii de comisiune făcute altei persoane	" 400
4.	Dăm împrumut unei persoane	" 2000
5.	Incassăm dobândă pentru acest împrumut	" 200
6.	Plătim unei persoane pentru niște servicii de co- misiune făcute nouă	" 60
7.	Șeful ridică din capitalul său pentru trebuințele sale	" 1000
8.	Împrumutul dat ni se replătește	" 2000
9.	Șeful mai dă în afacere un capital de	" 3000
10.	Plătim pentru diferite cheltueli făcute	" 40

Purtând socoteală specială despre aceste afaceri ale șefului într'un singur cont adecă în contul Capital avem următoarele treceri:

- Ad. 1. Incă din vechime s'a trecut în partea dreaptă adecă în Credit capitalul șefului, deci urmăm și noi astfel și trecem capitalul de *f* 6000 în creditul contului. Așadară capitalul inițial al șefului reprezintă averea curată a afacerii și se trece totdeauna în creditul C^o: Capital.
- Ad. 2. Plătim pentru diferite cheltueli, ce le-am avut *f* 300. Prin această plata se micșorează capitalul, deci trecem în partea opusă a contului, în stânga în Debit suma de *f* 300. Această micșorare de capital se numește *perdere contabilă*, adecă *perdere* din punct de vedere al contabilității.
- Ad. 3. Incasăm *f* 400 pentru niște servicii făcute. Prin această sumă se mărește capitalul (se adaugă la capital), deci suma de *f* 400 o trecem în Credit. Această mărire, adaugere de capital se numește *profit contabil*.
- Ad. 4. Dăm împrumut unei persoane *f* 2000. Prin această operațiune se micșorează capitalul cu *f* 2000. Deci această *micșorare de capital* se trece în Debitul contului.
- Ad. 5. Incasăm dobândă de *f* 200. Aici avem o adaugere, o mărire a capitalului. Deci suma de *f* 200 o trecem în Creditul contului, căci este un *profit contabil*.

- Ad. 6. Plătim pentru anumite servicii, ce ni le-a făcut altă persoană *f* 60. Aci avem o scădere a capitalului, o *perdere contabilă*, deci suma de *f* 60 o trecem în Debit.
- Ad. 7. Șeful ridică din capitalul său *f* 1000. Aci este o *micșorare a capitalului*, pe care o trecem în Debitul contului.
- Ad. 8. Incassăm împrumutul dat de *f* 2000. Avem în cazul prezent o *adaugere* sau o sporire a capitalului, deci trecem suma aceasta în Creditul contului (cazul opus dela 4).
- Ad. 9. Șeful mai dă în afacere o sumă de *f* 3000. Aici avem o *adaugere de capital*, deci trecem în Creditul contului.
- Ad. 10. Plătim pentru diferite cheltueli avute *f* 40. Aici avem o scădere a capitalului o *perdere contabilă*, așadară trecem în Debitul contului.

Arătând trecerile în contul Capital a celor 10 cazuri explicate mai sus, avem următoarea socoteală :

Debit. Scădere. Perdere. C^o Capital. Profit. Adaugere. Credit.

2. Cheltueli avute	300	1. Capitalul afacerii	6000
4. Dăm împrumut	2000	3. Incassări pt. servicii	400
6. Plătim pt. servicii	60	5. Incassăm dobânda	200
7. Ridicat de șef	1000	8. Incassăm împrumutul 2000	
10. Cheltueli avute	40	9. Șeful dă în afacere	3000
	<u>3400</u>		<u>11600</u>
			3400
			<u>Sald 8200</u>

Din contabilizarea făcută reese, că în C^o Capital se trec în Credit:

Capitalul șefului precum și toate adaugerile de capital, fie că șeful mai dă bani în afacere, fie că încassează sume de bani (d. e. cazul 8), fie că încassează dobândă sau comisiune pentru servicii făcute. Prin urmare *în creditul acestui cont se trece capitalul și toate adausurile de capital, precum și profiturile contabile.*

Iar în Debit se trec:

Toate ridicările ce le face șeful, împrumuturile date de șef

C 104513

adecă scăderile sau micșorările de capital precum și perderile contabile.*)

Balansând acest cont constatăm, că șeful de prezent posedă un capital de f 8200.

Explicări: Șeful dase la început un capital de . . . f 6000
 A mai dat în decursul afacerii capital de . . . „ 3000
 Total f 9000

A ridicat în decursul afacerii pentru trebuințele sale „ 1000
 Deci în total capitalul real a fost f 8000

Comparând acest capital inițial (căci așa 'l considerăm) cu capitalul final de f 8200 reese un adaus sau un profit de f 200—

Acest profit se poate constata și dacă urmărim singuraticile profituri și perderi contabile, după cum se poate vedea din comparația, ce urmează:

Profituri contabile:

3, Incassări pt.**) servicii f 400
 5, Incassare de dobândă „ 200 f 600

Perderi contabile:

2, Cheltueli avute f 300
 6, Plătiri pt. servicii „ 60
 10, Cheltueli avute „ 40 „ 400
 Diferința sau profit net . . . f 200

Aceste cazuri simple se invederează destul de bine prin singurul cont de capital. În practică însă, unde cazurile sunt multe și variate, nu ne poate satisface această contabilitate primitivă, cum de bună samă a fost ea odinioară.

Pentru a limpezi teoria contabilității în partidă dublă vom mai deschide un cont, care să ne arate circulația banilor, deșuși de șef ca capital de întreprindere; contul acesta îl vom numi Cassa, care pentru mai lesnicioasa pricepere îl vom identifica cu antreprenorul sau cu cassierul șefului.

În chipul acesta avem la aparență două persoane și adecă: pe șeful, reprezentat prin contul Capital și pe antreprenorul sau

*) La încheere se va vedea mai încolo că și capitalul final ca sald se trece în Debit, iar la redeschiderea afacerii se trece iarăși în Credit.

**) pt. = pentru.

casierul, reprezentat prin Contul Cassa. Admițând această personificare, vom avea două persoane, cari stau între ele în relație ca un debitor față cu un creditor.

Primul caz a fost, că șeful dă în afacere un capital de *f* 6000. Aici avem espicarea, că șeful dă, prin urmare e creditor și antreprenorul (aici casierul) primește prin urmare e debitor.

Deschizând două conturi pentru a învedera acest caz vom avea:

<u>Debit.</u>	<u>C^o.</u>	<u>Capital.</u>	<u>Credit.</u>	<u>Debit.</u>	<u>C^o.</u>	<u>Cassa.</u>	<u>Credit.</u>
		Prin Cassa 6000		La Capital 6000			

Aci avem două conturi *în opoziție* unul cu celălalt, căci deși amândouă reprezintă capitalul dat (deocamdată) în afacere, totuși trecerile sunt opuse.

Fără a face alte explicații vom lua cele zece cazuri și le vom trece în contul Capital și Cassa (vezi trecerile la pag. 21).

1. Incepem o afacere cu un capital de *f* 6000. C^o: Capital dă, este creditor și Cassa primește, este debitoare. *Raționare*: adaus în ambele conturi: *schimb*.
2. Plătim pentru diferite cheltueli avute *f* 300. C^o: Cassa (casierul) dă, este creditor, iar C^o: Capital primește este debitor. *Raționare*: scădere în ambele conturi, căci scade cu *f* 300 atât banii casierului cât și capitalul șefului: *perdere contabilă*.
3. Incassăm pentru niște servicii de comisiune făcute unei persoane *f* 400. C^o: Cassa primește, e debitor, iar C^o: Capital (cum se va vedea mai târziu alt cont) dă, e creditor. *Raționare*: adaus în ambele conturi: *profit contabil*.
4. Dăm împrumut unei persoane *f* 2000 (deocamdată nu ținem evidență de această persoană, căci avem o obligație dela ea sau o cambie). C^o: Cassa dă, e creditor, C^o: Capital primește (obligația sau cambia) e debitor. *Raționare*: scădere în ambele conturi. Aci avem un simplu *schimb*, căci nu este nici profit nici pierdere.
5. Incassăm dobândă pentru acest împrumut *f* 200. C^o: Cassa primește, iar C^o: Capital dă (deocamdată nu ținem evidență

- separată nici despre persoană nici despre dobândă). *Raționare*: adaus în ambele conturi: *profit contabil*.
6. Plătim unei persoane pt. servicii făcute nouă *f* 60. C^o: Cassa dă, e creditor, iar C^o: Capital primește, e debitor. *Raționare*: scădere în ambele conturi: *perdere contabilă*.
 7. Șeful ridică din capital pentru trebuințele sale *f* 1000. C^o: Cassa dă, e creditor, C^o: Capital primește, e debitor: *Raționare*: scadere în ambele conturi: *schimb*.
 8. Incassăm imprumul dat *f* 2000. C^o: Cassa primește, e debitor, C^o: Capital dă (obligația, cambia), e creditor. *Raționare*: adaus în ambele conturi: *schimb*.
 9. Șeful mai dă în afacere un capital de *f* 3000. C^o: Capital dă, e creditor, C^o: Cassa primește, e debitor. *Raționare*: adaus în ambele conturi: *schimb*.
 10. Plătim pentru diferite cheltueli avute *f* 40. C^o: Cassa dă, e creditor, C^o: Capital primește, e debitor. *Raționare*: scădere în ambele conturi: *perdere contabilă*.

Dacă ne uităm mai de aproape la transacțiunile tractate în acest paragraf, vedem, că ele se deosebesc de transacțiunile explicate în paragraful precedent adecă de transacțiunile de *schimb* în averea activă și pasivă.

Transacțiunile explicate aici le vom numi *transacțiunile de capital sau de avere curată* sau transacțiuni *de capital* (schimb în capital) și *de pierdere și profit*.*) Aceste transacțiuni se trec în *contul capital* (și în conturile subordonate capitalului).

Revenind la cele 10 cazuri, trecute în paragraful prezent în două conturi, vedem o relație opusă *între afacere* și *între șef*. Personificând aceste două conturi se poate zice, că avem *contul afacerii în opoziție cu contul șefului*.

Această explicație poporală nu ne satisface, deci vom căuta o explicație matematică.

Toate cazurile explicate aci, 10 la număr, ne arată dela început până la sfârșit aceleași sume de valori pe părți opuse ale conturilor, deci avem o *ecuațiune* (un bilanț, o cumpănă) *de valori* între conturile afacerii și între contul șefului sau Capital.

*) Mai încolo în § 11. se va vorbi și de transacțiuni *mixte* prin urmare și de conturi *mixte*.

Această ecuațiune de valori se poate urmări dela începutul afacerii și până la sfârșit, când constatăm un sald egal pe părți opuse, după cum se poate vedea din cele ce urmează:

Deschizând cele două conturi și făcând trecerile explicate mai înainte vom avea:

Ridicare.

<i>Debit.</i>	<i>Scădere.</i>	<i>Perdere.</i>	C^o.	Capital	<i>Adaos.</i>	<i>Profit.</i>	<i>Credit.</i>
2.	La Cassa (Perdere)	300			1.	Prin Cassa (Schimb)	6000
4.	" Cassa (Schimb)	2000			3.	" Cassa (Profit)	400
6.	" Cassa (Perdere)	60			5.	" Cassa (Profit)	200
7.	" Cassa (Schimb)	1000			8.	" Cassa (Schimb)	2000
10.	" Cassa (Perdere)	40			9.	" Cassa (Schimb)	3000
							<u>11600</u>
							3400
	Sald . . .	8200					

<i>Debit.</i>	<i>Adaus.</i>	C^o.	Cassa	<i>Scădere.</i>	<i>Credit.</i>		
1.	La Capital	6000		2.	Prin Capital	300	
3.	" Capital	400		4.	" Capital	2000	
5.	" Capital	200		6.	" Capital	60	
8.	" Capital	2000		7.	" Capital	1000	
9.	" Capital	3000		10.	" Capital	40	
						<u>3400</u>	
						11600	
						Sald . . .	8200

Privind mai de aproape aceste două conturi vedem, că aceași sume sunt trecute de două ori, însă pe părți opuse, formând totdeauna o ecuațiune; vedem mai departe, că ambele conturi nearată acelaș sald trecut pentru balansare pe părți opuse. Totdeauna vedem, că în contul Capital adausurile (capital, incassări și profit) sunt trecute în Dreapta, iar scăderile (ridicări de capital, plăți și perdere) sunt trecute în Stânga, iar în contul Cassa trecerile sunt tocmai contrare și anume adausurile și profiturile (incassările) în Stângă, și scăderile și perderile (plătite) în Dreapta. Saldul de încheere al acestor două conturi ne prezintă deosemena o ecuațiune de valori: $8200 = 8200$.

Intocmai cum e C^o. Cassa, sunt și celelalte conturi, despre care s'a vorbit mai înainte: Marfa, Brănean și Mosora, adecă

toate conturile statistice, căci toate au în Debit adausuri (activ) iar în Credit scăderi, micșorări (pasiv) ale valorilor ce le reprezintă numitele conturi. (Acestea s'ar putea numi conturile afacerii în opoziție cu C^o. Capital).

Deci putem zice, că C^o. Capital este atât după formă cât și în fond opus tuturor celorlalte conturi, tractate până aci (Cassa, Marfa, Brănean și Mosora) adecă opus tuturor conturilor statistice sau mai bine zis contul Capital formează dela început și până la încheerea totală o parte a unei ecvațiuni de valori, iar partea opusă o formează conturile statistice.*)

Pentru teorie vom zice:

Contul Capital conține în dreapta (Credit), averea curată, adausurile de capital și profiturile contabile din decursul afacerii, iar în Stânga (Debit) micșorările de capital, ridicările din capital și perderile contabile din decursul afacerii.

§ 7. Explicări mai detaiate asupra contului Capital.

Ca să lămurim pe deplin cele amintite mai înainte vom lua un alt caz simplu de 10 afaceri deosebite trecându-le în conturile statistice și totdeodată și în contul opus acestora adecă în C^o. Capital. Am văzut, că la conturile statistice activul e trecut în Debit (+) și pasivul în Credit (—). La contul Capital, care este în opoziție cu aceste conturi, se înseamnă activul și profitul în Credit (+) iar pasivul și perderea în Debit (—).**)

Deci avem:

+	Cont statistic	—	și	—	C^o. Capital	+

Tregerile totale din conturi formează dela început, în fiecare moment și până la sfârșit o egalitate de valori, o ecvațiune (o cumpănă de valori, un bilanț).

Pentru a învedera cele spuse lăsăm să urmeze cazurile comerciale, cari au să fie trecute în 3 conturi statistice și anume în *Cassa*, *Boldur* și *Jalea* și în contul opus: *Capital*.

*) Cele spuse aci se vor repeta mai lămurit, când se va vorbi de ecvațiunea de încheere la § 12.

**) Despre saldul conturilor la încheere. Vezi § 12.

1. Incepem o afacere cu un capital în numerar de f 2000. Această operațiune este prima activitate a comerciantului (se poate numi și proces economic) prin care se stabilește prima ecuațiune a averii curate dela început adecă a capitalului curat. *Trecere:* în *Cassa* (Debit) $+ 2000$ și în *Capital* (Credit) $+ 2000$. Aci se vede un simplu *schimb* între C^o Capital și *Cassa*, fără să se fi produs vre-un profit sau pierdere.

Să se urmărească conturile la pagina 24 și 25 și să se observe *numerii curenți* (1—10) cari ne indică trecerea singuraticilor cazuri în două conturi pe părți opuse.

2. Plătim chirie pe întreaga durată a afacerii f 150. Această operațiune ne arată că es din *Cassa* niște bani, fără ca în locul lor să între o altă valoare esprimată în bani. În realitate însă se câștigă un drept de a folosi localul. Din punct de vedere al afacerii însă este o *pierdere contabilă*. Scad banii afacerii și totdeodată scade și capitalul, deci avem în *Cassa* (— Credit) pasiv iar în *capital* tot (— Debit) pasiv.
3. Luăm împrumut dela N. Boldur f 9000. Aci avem un singur *schimb* de valori, care însă nu atinge de loc C^o Capital. Acești bani intră în *Cassa*, deci avem *Cassa* Debit (+), iar afacerea are o datorie, un pasiv față de Boldur, deci în contul acestuia să trece în Credit (—). Avem deci în conturile statistice, (va să zică pe partea stângă a ecuațiunei) $+ 9000$ și $- 9000$ așadară două sume cari se anulează.

În realitate această operațiune s'ar putea lăsa netrecută și rezultatul final nu s'ar altera, după cum se va vedea mai târziu, dar nu se lasă afară, pentru că trebuie să cunoaștem și relațiunea ce o avem cu singuraticile persoane. Dacă însă scriem: $+ 9000 - 9000 = 0$ adecă pe partea opusă punem un zero, atunci facem o ecuațiune în toată regula, având pe partea dreaptă egalul său adecă zero.

4. Plătim dobândă f 300 pentru împrumutul luat. Aci ese o valoare din *Cassa* fără a intra o altă valoare în bani, dar am primit un drept de a folosi împrumutul luat, prin urmare avem din punct de vedere al afacerii o *pierdere contabilă*, căci scad banii din *Cassa* și scade totdeodată și capitalul; deci avem: în *Cassa* pasiv (Credit —) și în *Capital* tot pasiv (Debit —).

5. Dăm împrumut lui G. Joldea *f* 8000. Schimb numai între conturile statistice. (Explicație opusă ca la cazul 3). Cassa pasiv (— Credit), C^o. Joldea activ (+ Debit); deci ca ecvațiune avem: $+ 8000 - 8000 = 0$.
6. Incassăm dobândă *f* 600 pentru împrumutul dat. Aci intră în Cassa o valoare în bani, fără ca să iasă o altă valoare în bani, dar pentru aceea persoana respectivă are dreptul de a folosi banii împrumutați, prin urmare din punct de vedere al afacerii noi avem un *profit contabil*, căci se adaugă banii în Cassa și se adaugă și la capital; avem deci: în Cassa activ (+ Debit) și în Capital tot activ (+ Credit).
7. Facem un serviciu cuiva și ni se plătește o comisiune de *f* 140. Aci intră la noi în Cassa o sumă de bani fără a eși vr'o contravaloare în bani, ci avem o remunerațiune pentru serviciul (munca) făcut de noi, deci avem un *profit contabil*. Se trece în Cassa activ (+ Debit) și în Capital tot activ (+ Credit).
8. Plătim spese diverse *f* 30. Aci es din Cassa niște bani și nu intră o contravaloare în bani, ci numai folosim lucrurile și recvisitele cumpărate pentru afacere. Avem deci o *perdere contabilă* și trecem în Cassa pasiv (— Credit) iar în Capital tot pasiv (— Debit).
9. G. Joldea ne plătește împrumutul său de *f* 8000. *Schimb* în conturile statistice. Cassa activ (Debit +), iar la Joldea pasiv (— Credit). Avem ecvațiunea: $+ 8000 - 8000 = 0$.
10. Plătim lui Boldor împrumutul de *f* 9000. *Schimb* în conturile statistice. Cassa pasiv (— Credit), iar la Boldor activ (+ Debit). Avem ecvațiunea: $+ 9000 - 9000 = 0$.

Cele explicate aci să se urmărească în cele 3 conturi statistice și în C^o. Capital precum urmează:

<i>Debit</i> —	Capital.	+ <i>Credit</i>
2. Plătim chirie . . . — 150	1. Capital dat . . . + 2000	
4. Plătim dobândă . . . — 300	6. Incassat dobândă + 600	
8. Plătit spese . . . — 30	7. Incassat comisiune + 140	

<i>Debit</i> +	Cassa	— <i>Credit</i>
1. Bani dați în afacere + 2000		2. Plătim chirie . — 150
3. Luat împrumut . + 9000		4. Plătit dobândă . — 300
6. Incassat dobânda + 600		5. Dat împrumut . — 8000
7. Incassat comisiune + 140		8. Plătit pt. spese — 30
9. Incassat dela Jalea + 8000		10. Plătim lui Boldur — 9000

<i>Debit</i> +	N. Boldur	— <i>Credit</i>
10. Plătit împrumutu + 9000		3. Luat împrumut . — 9000

<i>Debit</i> +	G. Jalea	— <i>Credit</i>
5. Dat împrumut . + 8000		9. Incasat împrumutu — 8000

S'a spus mai înainte, că toată contabilitatea se bazează pe o egalitate sau o ecvatiune de valori, arătând totdeauna că Capitalul (*C*) curat este rezultatul diferenței între (*A*) active și (*P*) pasive adecă $A - P = C$.

Să presupunem că avem bani în numărar f 10000 și o datorie la N. N. de f 4000; rezultă deci, că avem un capital curat de f 6000, căci $10000 - 4000 = 6000$ sau

$$A - P = C$$

Dacă purtăm negoț sau o industrie oarecare, capitalul nostru e supus în continuu unor schimbări, provocate prin activitatea noastră, adecă prin diferitele transacțiuni și procese economice ce se desvoaltă. *Scopul final* al contabilității este de a ști rezultatul activității noastre adecă capitalul final (f):

$$A_f - P_f = C_f$$

sau pentru distingere față de ecvatiunea dela început vom întrebuința litere grecești:

$$\alpha - \pi = \kappa \text{ adecă:}$$

activul final minus pasivul final = capitalul curat final.

Afară de aceasta noi trebuie să știm și să cunoaștem exact mersul afacerii sau istoricul afacerii, adecă daraverile diferite,

ce le-am îndeplinit și cari în parte (afară dacă totul s'a îndeplinit cu bani gata) încă nu s'au terminat, ci au să se termine mai încolo.

Astfel fiind lucrul, noi nu ne mulțămim numai cu ecvatiunea primordială a capitalului inițial și cu ecvatiunea finală de valori a capitalului final, ci voim să avem un tablou exact al tuturor transacțiunilor și proceselor economice în întreprinderea noastră, sau cu alte cuvinte voim să cunoaștem toate ecvatiunile de valori din afacerea noastră.

Ecvațiunile aceste de valori se pot numi și ecvațiuni contabile sau bilanțuri.)*

O parte a ecvațiunii se află în conturile statistice și altă parte în contul capital totdeauna reprezentând ecvatiunea generală:
 $A - P = C$.

Ca să înfățișăm prin formule mai scurte cele spuse până aci, însemnăm cu C capitalul curat dela început, cu a adausurile și scăderile din conturile statistice, cu b profitul și cu c pierderea**) și în chipul acesta înfățișăm ecvatiunile în cele două grupe de conturi precum urmează:

	Conturi statistice	Cont capital
	+ Debit — Credit	— Debit + Credit
1. Starea inițială a averei:	+ C	+ C
2. Schimb simplu:	+ a — a	
3. Profit adecă creștere a averei:	+ b	+ b
4. Pierdere adecă scădere a averii:	. . . — c . . . — c	
Adițiune	+ $C + a + b - a - c =$	+ $C + b - c$
sau	+ $C + (a + b) - (a + c) =$	+ $C + (b - c)$
5. Deci căpătăm starea finală:	α — $\pi =$	\varkappa

*) Cuvântul latinesc lanx, cis = taler, farfurie; bilanx, cis = cumpână cu două talere; de aci bilanț sau balanță = cumpână de valori egale. A balansa = a bilanța = a salda, a egala, a nivela un cont.

**) Această înfățișare e luată, cu o mică schimbare, după *J. Fr. Schär*; se poate compara cu explicarea dată de *F. Hügli, Buchhaltungstudien*, Bern 1900 pag. 16.

adecă *activul final minus pasivul final este egal cu capitalul final curat*. Din cele espuse mai sus rezultă că *avem 5 feluri de ecvațiuni de valori* (bilanțuri, cumpene) și anume:

1. *Ecvațiune de schimb* între conturile statistice și de capital:
 $+ C = + C$.
2. *Ecvațiune de schimb* numai între conturile statistice având în partea dreaptă adecă în C^o: Capital un zero: $+ a - a = 0$.
3. *Ecvațiune de profit* între activul conturilor statistice și capital: $+ b = + b$.
4. *Ecvațiune de pierdere* între pasivul conturilor statistice și capital: $- c = - c$.
5. *Ecvațiune de schimb* între conturile statistice și capital reprezentând capitalul curat final: $\alpha - \pi = \alpha$

După aceste deslușiri, luând cele 10 transacțiuni explicate și introduse în conturi pe pagina 25, formăm cele două grupe de conturi paralel una lângă alta și stabilim cele 10 ecvațiuni (sau 10 bilanțuri) după cum se vede din schema (model, formular): ce urmează și apoi ca încheiere a 11-a ecvațiune finală.

	+		-		-		+	
	<u>Debit</u>	C ^o : statistice	<u>Credit</u>	Debit	Capital	<u>Credit</u>		
1. ecvaț. (Schimb)	+	2000	=				+	2000
2. " (Perdere)			-	150	-	150		
3. " (Schimb)	+	9000	-	9000	=	0		
4. " (Perdere)			-	300	-	300		
5. " (Schimb)	+	8000	-	8000	=	0		
6. " (Profit)	+	600	=				+	600
7. " (Profit)	+	140	=				+	140
8. " (Perdere)			-	30	-	30		
9. " (Schimb)	+	8000	-	8000	=	0		
10. " (Schimb)	+	9000	-	9000	=	0		
	+	36740	-	34480	-	480	+	2740
11. reducem ambele părți ale ecvațiunei și căpătăm:	+	2260	=				+	2260

Dacă privim mai de aproape cele 10 ecvațiuni, vedem, că ecvațiunile 3, 5, 9 și 10 au aceeași valoare cu semnul + și — pe partea stângă a ecvațiunei, așadară se anulează și la rezultatul final nu au nici o influință, căci și fără ele se capătă $+ 2260 = + 2260$.

Nu facem însă anulările, căci după cum s'a mai spus, în contabilitate nu ne mulțămim numai cu rezultatul final, ci vrem să cunoaștem și istoricul afacerii, așadară dacă a plătit cineva o datorie a sa, noi nu vom șterge nimic ci vom scrie suma primită pe partea opusă a contului, așa că dintrun plus devine minus, ca în cazul 9. (vezi trecerea în conturi la pag. 25).

Afacerea aceasta simplă s'a început cu un capital în numerar de f 2000 adecă cu $A - P$ (zero) = C

$$2000 - 0 = C$$

și s'a urmat până la fine, ajungând tot la un capital în numerar adecă lichid în sumă de f 2260 sau exprimându-ne altfel avem Capital inițial plus profitul = Capital final adecă: $C + prof. = x$.

§. 8. Explicări nouă despre contul Capital și contul subordinat Perdere & Profit.

În explicările date până aci am avut contul Capital în care s'au trecut perderile în Debit și profiturile în Credit. La cazurile comerciale, ce le vom desluși în acest paragraf, vom deschide un cont subordinat contului Capital, pe care îl vom numi Perdere & Profit și în acest cont, (care ține locul C^o Capital) vom trece perderile în Debit și profiturile în Credit, ca astfel la încheiere să balansăm aceste sume și să trecem în C^o Capital numai diferența, care va fi sau perdere sau profit curat.

Pentru afacerea, ce urmează, vom deschide următoarele conturi: *Capital, Perdere & Profit**) *Cassa și Marfă*.

1. Începem o afacere cu un capital în bani gata de f 8000.
Trecere: în C^o Capital în dreapta în C^o Cassa plus. —
Să se urmărească conturile și să se observe *numeri cu renți*, cari ne indică trecerea unui singuratic caz comercial

*) La trecerile în C^o Perdere & Profit vom zice pentru *Debit*: stânga sau *perdere* (—), iar pentru *Credit*: dreapta sau *profit* (+).

în două conturi pe părți opuse, formând fiecare trecere o ecuațiune de valori (vezi pag. 30).

2. a, Cumpărăm contant marfă *kg.* 6000 à *f* 1 face *f* 6000. *Trecere*: Cassa minus, iar Marfa plus, adică adaus de valoare în C^o: Marfa și scadere în C^o: Cassa.
2. b, Plătim spese de transport la aceasta cumpărare (adecă fraht și spese) *f* 120. Aceasta plată este o pierdere*) contabilă. *Trecere*: Cassa minus și se însemnează în C^o: Pierdere & Profit în stânga.
3. Plătim salare personalului *f* 80. Aci avem o pierdere contabilă. *Trecere*: ca în 2. b.
4. a, Vindem contant *kg.* 3000 marfă cu *f* 3800.***) Facem întâiu o trecere pur statistică de *f* 3000. Cassa plus și Marfa minus.
4. b, Profitul de *f* 800 îl trecem separat în Cassa: plus și în Pierdere & Profit în dreapta.
5. Facem cuiva un serviciu de comisiune și încassăm suma de *f* 50. Aci avem un profit contabil. *Trecere*: Cassa plus iar în Pierdere & Profit în dreapta.
6. Ne face cineva un serviciu de comisiune și noi plătim *f* 30. Aci avem o pierdere contabilă. *Trecere*: Cassa minus iar în Pierdere & Profit în stânga.
7. Incassăm pentru un serviciu de comisiune, ce l'am făcut noi altora *f* 60. Ca în cazul 5.
8. a, Vindem întreg restul de marfă de *kg.* 3000 cu *f* 2900. Aci se vede o pierdere de *f* 100. Facem mai întâiu o trecere pur statistică de *f* 3000 și anume: Cassa plus și Marfa minus.
8. b, Pierderea de *f* 100 se trece în Cassa minus iar în C^o: Pierdere & Profit în stânga.
9. Plătim pentru încălzit și alte cheltueli mărunte *f* 40. Aci avem o pierdere contabilă. *Trecere*: Ca în cazul 2. b.

*) Se va face și altă explicare, ca fiind spese de producțiune.

**) Acest caz se va explica mai târziu. Este în sine un caz *mixt*, căci este și un schimb de valori și un profit. Va fi vorba în §. 11. despre *conturile mixte*, adică și statistice și economice.

Capital		+
		1. Bani puși în af. . . 8000
+ Adaus	Cassa	Scădere —
1. Bani dați în af. . . 8000	2. a. Cump. marfa . . . 6000	
4. a. Vindem marfa . . . 3000	2. b. Plat. fraht . . . 120	}
4. b. Diferința în plus . . . 800	3. Plat. salare . . . 80	
5. Comisiune încass. . . 50	6. Comis. plătită . . . 30	
7. Comisiune încass. . . 60	8. b. Perd. la marfa . . . 100	
8. a. Vindem marfa . . . 3000	9. Diferite spese . . . 40	

— Perdere	Perdere & Profit	Profit +
2. b. Plăt. fraht 120	4. b. Profit la marfă . . . 800	
3. Plat. salare 80	5. Comisiune încass. . . 50	
6. Comis. plătită 30	7. Comisiune încass. . . 60	
8. b. Perdere la marfă . . . 100		
9. Diferite spese 40		

+ Adaus	Marfă	Scădere —
2. a. Cump. marfa . . . 6000	4. a. Vindem 3000	
	8. a. Vindem 3000	

În cazurile tractate mai înainte au fost două conturi statistice: *Cassa* și *Marfa* și am avut totdeauna contul opus numit *Capital* și cu un cont subordonat numit *Perdere & Profit* adică două conturi economice.

Cazurile trecute devalma în C^o: *Perdere & Profit* se pot trece în mai multe conturi economice subordonate. Conturile vor fi: 1) *Perdere & Profit* special, 2) *Fraht*, 3) *Salare*, 4) *Comisiune activă*, 5) *Comisiune pasivă*, 6) *Spese diverse*.

Așadară vom avea :

—	Perdere & Profit (special)	+
Perdere la vânzare . . . 100	Profit la vânzare 800	

<i>— Perdere</i>	Frahturi	<i>Profit +</i>
Plătit fraht	120	

<i>— Perdere</i>	Salare	<i>Profit +</i>
Plătit salare	80	

<i>— Perdere</i>	Comisiune activă (încassată)	<i>Profit +</i>
	Incassat pt. servicii . . .	50
	Incassat pt. servicii . . .	60

<i>— Perdere</i>	Comisiune pasivă (plătită)	<i>Profit +</i>
Plătit pt. servicii	30	

<i>— Perdere</i>	Spese diverse	<i>Profit +</i>
Spese diverse	40	

Adunând perderile și profiturile contabile din aceste conturi economice subordonate, căpătăm tot *f* 370 perdi general și *f* 910 profituri general ca și în C^o: Perdere & Profit de pe pag. 50.

Deci stabilim regulele următoare :

1. Ori ce *perdere contabilă* se trece în stânga (*Debit —*) unui cont economic.
2. Ori ce *profit contabil* se trece în dreapta (*Credit +*) unui cont economic.
3. *Profitul net sau pierderea netă* este diferența între perderile și profiturile contabile, care se stabilește într'un cont general de *Perderi & Profituri*.
4. Ce s'a zis despre conturile subordonate are valoare și la conturile supraordonate, deci și în contul capital la încheere se trece în *Debit pierderea netă*, iar în *Credit profitul net*.

Infățișând cele două grupe de conturi unele lângă altele și anume conturile statistice în stânga, iar conturile economic

(concentrate toate în C^o Capital) în dreapta avem, următoarele 9 ecvațiuni, cari se pot vedea în schema, ce urmează:

	+ Conturi statistice. —	— Contul capital. +
1. Cassa la Capital + 8000	=	+ 8000
2a. Marfa „ Cassa + 6000	— 6000 = 0	
2b. Capital „ Cassa	— 120 = — 120	
3. Capital „ Cassa	— 80 = — 80	
4a. Cassa „ Marfa + 3000	— 3000 = 0	
4b. Cassa „ Capital + 800	=	+ 800
5. Cassa „ Capital + 50	=	+ 50
6. Capital „ Cassa	— 30 = — 30	
7. Cassa „ Capital + 60	=	+ 60
8a. Cassa „ Marfa + 3000	— 3000 = 0	
8b. Capital „ Cassa	— 100 = — 100	
9. Capital „ Cassa	— 40 = — 40	
Facem saldul*) + 20910	— 12370 = — 370	+ 8910
	+ 8540 = + 8540	

Saldul acestor două grupe de conturi sau a acestor ecvațiuni ne dă sumă egală, care este ecvațiunea de încheere.

§ 9. Rolul conturilor statistice și rolul conturilor economice.

Pentru a învedera rolul conturilor statistice și economice, precum și legătura între aceste două grupe de conturi, se va arăta și esplica o samă de afaceri comerciale indicate cu numeri curenți 1—18, și se vor trece în patru conturi statistice și în șapte conturi economice.

Și aici profitul și pierderea la vânzarea de marfă se va aranja astfel, că se va face o separațiune și anume vom deschide C^o Marfa pur statistic, unde vom trece cumpărarea și vânzarea de marfă cu prețul uniform de f 1, iar diferențele de profit

*) Saldul are caracterul sumei mai mari. La încheere saldul se trece pe partea opusă, iar la redeschidere se trece iarăși pe partea unde a fost sume mai mari.

și de perderi le vom trece separat într'un cont economic, care s'ar putea numi *C^o. Marfa economic* sau *C^o. Perdere & Profit special la marfă* sau *C^o. Diferință la Marfă* sau mai scurt: *C^o. Diferințe*. La afacerile ce urmează să se observe cazurile 6b, 8b și 15b.*)

1. Incepem o afacere cu un capital în bani gata de f 5000. (Trecere: *Cassa plus*; *Capital avere* (dreapta +)).
2. Cumpărăm contant *kgr* 4000 à f 1 = f 4000 (Trecere: *Marfă plus*; *Cassa minus*).
3. Plătim fraht sau cheltueli de transport f 110 (Trecere: *C^o Frahturi* perdere; *Cassa minus*).
4. Cumpărăm pe credit dela N. Măgură *kgr* 4000. Marfă à f 1 = f 4000. (Prin aceasta noi avem o datorie la Măgură, deci un minus în averea afacerii. Trecere: *Marfă plus*; *N. Măgură minus*).
5. Plătim fraht (= spese de transport = cărăușie) f 90. (Trecere: *C^o Frahturi* perdere; *Cassa minus*).
- 6.a, Vindem contant *kgr* 4000 marfă cu f 4600. Aci facem o separațiune și trecem marfa cu prețul de cumpărare f 1 pe *kgr*; deci deschidem un cont de *marfă pur statistic*, iar diferența de f 600 o trecem într'un cont separat economic, pe care îl numim *C^o Diferințe*, adică diferențe la vânzare, în cazul prezent: un profit. (Trecere: *Cassa plus* 4000; *Marfă minus f* 4000).
- 6.b, Contabilizăm separat profitul de vânzare f 600. (Trecere: *Cassa plus* 600; *C^o Diferințe* profit 600).
- 7.a, Dăm un împrumut lui I. Neagoe f 1000 pe un termen oarecare cu dobândă. (Trecere: *C^o Neagoe plus*; *Cassa minus*).
- 7.b, Încasăm dobânda f 40. Deși această dobândă anticipativă o subtragem din împrumutul dat totuși fiindcă în articolul 7. am trecut împrumutul întreg, de aceea trecem acum

*) Pentru a ușura evidența vom întrebuița la conturile statistice es-
presiunea: *plus* și *minus*, iar pentru conturile economice vom zice:
perdere (—) și *profit* (+).

dobânda separat ca profit. (Trecere: *Cassa* plus; *C^o Dobândă* profit).

8. a, Vindem pe credit lui I. Neagoe *kgr* 2000 marfă cu *f* 2200. Trecem mai întâiu partea statistică (Trecere: *C^o Neagoe* plus 2000; *C^o Marfă* minus 2000).
8. b, Contabilizăm separat profitul la vânzare *f* 200 (Trecere: *C^o Neagoe* plus 200; *C^o Diferințe* profit 200).
9. Facem cuiva un serviciu de comisiune și primim o plată de *f* 50 (Trecere: *Cassa* plus; *C^o Comisiune* profit).
10. Trimitem un acout lui N. Măgură *f* 3000 (Trecere: *C^o Măgură* plus; *Cassa* minus).
11. I. Neagoe ne plătește un acout *f* 600 (Trecere: *Cassa* plus; *Neagoe* minus).
12. a, Dăm lui I. Neagoe un nou împrumut *f* 800 (Trecere: *I. Neagoe* plus; *Cassa* minus).
12. b, Incassăm dobândă anticipativă pe termenul dat *f* 70. Explicări ca în 7 b (Trecere: *Cassa* plus; *C^o Dobândă* profit).
13. Plătim diferite salare personalului *f* 100 (Trecere: *C^o Salare* perdere; *Cassa* minus).
14. Facem un serviciu de comisiune și primim *f* 60 (Trecere: *Cassa* plus; *C^o Comisiune* profit).
15. a, Vindem contant toată marfa *kgr* 2000 cu *f* 1900. Trecem mai întâiu partea statistică cu prețul de cumpărare *f* 1 (Trecere: *Cassa* plus 2000; *Marfă* minus 2000).
15. b, Contabilizăm separat perderea de 100 (Trecere: *C^o Diferințe* perdere 100; *C^o Cassa* minus 100).
16. I. Neagoe își replătește împrumutul său de *f* 1800 (Trecere: *Cassa* plus; *Neagoe* minus).
17. Plătim pentru diferite rechisite de birou *f* 30. (Trecere: *C^o Spese* perdere; *Cassa* minus).
18. Plătim pentru diferite cheltueli mărunte în decursul afacerii *f* 20 (Trecere: *C^o Spese* perdere; *Cassa* minus).

—	Capital	Activ, Avere +
		1. Capitalul dat 5000

+	Cassa	—
1. Bani dați în Cassa 5000		2. Cump. marfa . . . 4000
6. a, Vindem marfa . . 4000		3. Plătim fraht . . . 110
6. b, Profit la vânzare . 600		5. Plătim fraht . . . 90
7. b, Incassat dobândă . 40		7. a, Dăm împrumut lui
9. Incass. comisiune 50		Neagoe 1000
11. Primim acout dela		10. Acout lui Măgură . 3000
Neagoe 600		12. a, Dăm împrumut lui
12. b, Incassat dobândă . 70		Neagoe 800
14. Incass. comisiune 60		13. Plătim salare . . 100
15. a, Vândut marfa . . 2000		15. b, Perdere la vânzare 100
16. Incass. împrumut. 1800		17. Plătim spese . . 30
		18. Plătim spese . . 20

+	Marfa	—
2. Cumpărăm marfa . . 4000		6. a, Vindem marfa . . 4000
4. Cumpărăm marfa . . 4000		8. a, Vindem marfa . . 2000
		15. a, Vindem marfa . . 2000

Perdere	Frahturi	Profit
3. Plătit fraht 110		
5. Plătit fraht 90		

+	N. Măgură	—
10. Un acout 3000		4. Cump. marfa 4000

<i>Perdere</i>	Diferințe	<i>Profit</i>
15. <i>b</i> , Perdere la marfă . . . 100	6. <i>b</i> , Profit la marfă . . . 600	
	8. <i>b</i> , Profit la marfă . . . 200	

+	I. Neagoe	—
7. <i>a</i> , Luat împrumut . . . 1000	11. Ne dă un accont . . . 600	
8. <i>a</i> , și <i>b</i> , Vând. marfa 2200	16. Plătește împrumutul 1800	
12. <i>a</i> , Luat împrumut . . . 800		

<i>Perdere</i>	Dobândă	<i>Profit</i>
	7. <i>b</i> , Dobânda dela Neagoe 40	
	12. <i>b</i> , Dobânda dela Neagoe 70	

<i>Perdere</i>	Comisiune	<i>Profit</i>
	9. Incassat comisiune . . . 50	
	14. Incassat comisiune . . . 60	

<i>Perdere</i>	Salare	<i>Profit</i>
11. Plătit personalul . . . 100		

<i>Perdere</i>	Spese	<i>Profit</i>
17. Plătim spese 30		
18. Plătim spese 20		

După ce cazurile arătate mai înainte s'au trecut în diferitele conturi statistice și economice, conform regulilor cunoscute, facem acum o separațiune mai evidentă și grupăm toate conturile statistice într'unul singur și toate conturile economice într'un cont economic general astfel că avem puse alătura două conturi generale mari.

Luând cazurile comerciale de mai înainte (pag. 33) și trecându-le în aceste două conturi generale avem următoarea schemă:

	Conturi statistice.		Conturi economice.	
	+ Debit	— Credit	— Debit	+ Credit
1.	+ 5000			+ 5000
2.	+ 4000	— 4000		
3.		— 110	— 110	
4.	+ 4000	— 4000		
5.		— 90	— 90	
6. a,	+ 4000	— 4000		
6. b,	+ 600			+ 600
7. a,	+ 1000	— 1000		
7. b,	+ 40			+ 40
8. a,	+ 2000	— 2000		
8. b,	+ 200			+ 200
9.	+ 50			+ 50
10.	+ 3000	— 3000		
11.	+ 600	— 600		
12. a,	+ 800	— 800		
12. b,	+ 70			+ 70
13.		— 100	— 100	
14.	+ 60			+ 60
15. a,	+ 2000	— 2000		
15. b,		— 100	— 100	
16.	+ 1800	— 1800		
17.		— 30	— 30	
18.		— 20	— 20	
	+ 29220	— 23650	— 450	+ 6020
Sald . . .	+ 5570		=	+ 5570

Dacă ne uităm cu băgare de samă la schema (modelul, formularul) de sus observăm :

- 1, că în conturile statistice este trecut în *Debit* averea curată dela început (capitalul inițial) dimpreună cu toate adausurile de avere în conturi și cu toate profiturile deci avem:

Debitul conturilor statistice:

a) averea curată dela început . . . f	5000
b) <i>adausurile de avere în conturi</i> . . . „	23200
c) profiturile „	1020
	<u>la olaltă . . . f 29220</u>

2. Observăm mai departe: că în conturile statistice se află trecut în *Credit*: scăderile de avere în diferitele conturi împreună cu perderile, deci avem:

Creditul conturilor statistice:

a) <i>scăderile de avere în conturi</i> . . . f	23200
b) perderile „	450
	<u>la olaltă . . . f 23650</u>

3. *Concluziune*: În debitul și în creditul conturilor statistice se află o sumă egală de valori atât la *adausurile pure* cât și la *scăderile pure* din conturi:

Această sumă de valori este 23200 (care se capătă dacă subtragem din totalul Debitului 5000 + 1020 și din totalul Creditului 450) este trecută numai în coloana primă și a doua și înfățișându-o cu caracterul său de activ și pasiv avem:

$$+ 23200 - 23200 = 0.$$

4. În conturile economice avem în Debit perdi, iar în Credit profituri și capitalul inițial. Adunând acum toate patru coloanele din modelul de mai înainte avem următoarele ecvațiune între conturile statistice și economice:

$$+ 29220 - 23650 = - 450 + 6020$$

Facem reduceri pe ambele părți și căpătăm:

$$\underline{\underline{+ 5570}} = \underline{\underline{+ 5570}}$$

Această sumă este *saldul activ pe ambele părți ale celor două grupe de conturi generale* din formularul de pe pagina 37.

5. Din ecvațiunea generală

$$+ 29220 - 23650 = - 450 + 6020$$

prin trecerea sumelor negative pe părți opuse se poate deduce *ecvațiunea bilanțului de verificare**) și anume:

$$+ 29220 + 450 = + 23650 + 6020$$

$$\underline{\underline{\text{sau } 29670}} = \underline{\underline{29670}}$$

*) Despre bilanțul de verifiare vezi §. 18.

Ecuațiunea dinainte se poate deduce și din sumele grupate în Debitul și în Creditul tuturor conturilor, după cum se vede din următoarea comparațiune :

<i>Debit în</i>	<i>Credit în</i>
I. Conturi statistice	I. Conturi statistice
a) capitalul inițial 5000	a) scăderile 23200
b) adausurile 23200	b) perderile 450
c) profiturile 1020	
II. Conturi economice	II. Conturi economice
d) perderile 450	c) capital inițial 5000
	d) profiturile 1020 *)
<u>total 29670 =</u>	<u>29670</u>

sau scriind ecuațiunea neredusă avem :

$$\underbrace{5000 + 23200 + 1020} + 450 = \underbrace{23200 + 450} + \underbrace{5000 + 1020}$$

de unde se capătă tot ecuațiunea bilanțului de verificare de mai înainte adecă:

$$29220 + 450 = 23650 + 6020$$

Exprimând prin cuvinte ce am făcut mai sus vom zice:

Suma valorilor din Debitul tuturor conturilor este egală cu suma valorilor din Creditul tuturor conturilor (= bilanț de verificare).

§ 10. Treckeri în conturi și facerea saldurilor de încheere.

1. Incepem o afacere cu un capital în numerar de *f* 7000. (*Cassa plus; C^o Capital avere curată în Credit +*).
2. Cumpărăm contant *kg* 3000 marfă à 1 = *f* 3000 (*Marfă plus; Cassa minus*).
3. Plătim pentru diferite cheltueli avute cu transportul mărfii *f* 80. Deocamdată aceste cheltueli le trecem în contul

*) Dacă privim mai de aproape sumele din Debitul și Creditul conturilor vedem că ele sunt identice, dar scrise pe părți opuse ale conturilor.

Spese; mai târziu se va arăta și o altă formă de trecere încercând *C^o Marfă*. (*C^o Spese* *perdere**; *Cassa* minus).

4. Vindem contant *kgr* 3000 marfă cu *f* 3700. Aci facem o separațiune și trecem mai întâiu cazul cu prețul de cumpărare *f* 1 pe *kgr*, iar profitul de 700 îl vom trece separat. Deschidem deci un *cont statistic* pentru *Marfă*, unde trecem *f* 3000; deschidem apoi alt cont pentru diferențele ivite față de prețul de *f* 1 și acest *cont economic* îl vom numi *C^o Diferințe*.
4. a, (*Cassa* plus 3000; *Marfă* minus 3000).
4. b, Contabilizăm separat profitul de vânzare. (*Cassa* plus 700; *C^o Diferințe* profit 700).
5. a, Dăm un împrumut lui P. Vulcu de *f* 1000. (*C^o Vulcu* plus; *Cassa* minus).
5. b, El ne plătește *dobândă anticipativă* de *f* 60. (*Cassa* plus; *Dobânzi* profit).
6. Dăm un împrumut lui I. Cristea de *f* 2000 (și ne va plăti *dobândă decursivă* de *f* 70). Deocamdată contabilizăm numai împrumutul dat, iar *dobândă* să va socoti și contabiliza la scadență după cum să va vedea din articolul Nr. 21. (*C^o Cristea* plus; *Cassa* minus).
7. Facem serviciu de comisiune unei persoane și ne plătește contant *f* 20. (*Cassa* plus; *C^o Comisiune activă* profit).
8. Ne face cineva nouă un serviciu de comisiune și plătim contant *f* 40. (*C^o Comisiune pasivă* *perdere*; *Cassa* minus).
9. Cumpărăm pe credit dela G. Borcea *kgr* 6000 marfă à *f* 1 = *f* 6000. (*Marfă* plus; *Borcea* minus).
10. Plătim pentru diferite cheltueli avute *f* 120. (*Spese* *perdere*; *Cassa* minus).
11. a, Vindem pe credit lui I. Săcărea *kgr* 2000 marfă cu *f* 2300. Facem separațiune. (*Săcărea* plus *f* 2000; *Marfă* minus 2000).

*) Pentru explicări la conturile economice vom folosi expresiunea *perdere* în loc de minus, și *profit* în loc de plus, ca și în §. precedent, iar la titlul contului vom pune toate trei expresiunile.

11. b, Contabilizăm separat diferența de profit f 300. (*Săcărea plus; C^o Diferințe profit*).
12. G. Borcea ne face un serviciu de comisiune pentru care ar trebui să-i dăm f 50, dar pentru că stăm cu el în cont curent îl credităm cu această sumă. (*C^o Comisiune pasivă perdere; Borcea minus*).
13. I. Săcărea ne trimite un acout de f 1300. (*Cassa plus; Săcărea minus*).
14. Trimitem un acout lui G. Borcea f 2000. (*Borcea plus; Cassa minus*).
15. Facem un serviciu de comisiune lui I. Săcărea, pentru care ar trebui să ne plătească f 40, dar, fiindcă stăm cu el în cont curent, îl debităm. (*Săcărea plus; C^o Comisiune activă profit*).
16. Plătim salare personalului și spese, avute cu voiajorul f 250. (*Salare perdere; Cassa minus*).
17. a, Vindem lui I. Săcărea pe credit *kgr* 2000 marfă cu f 1900. Facem separațiune. (*Săcărea plus f 2000; Marfă minus f 2000*).
17. b, Contabilizăm separat perderea de 100 (*C^o Diferințe perdere 100; Săcărea minus f 100*). Din contul lui Săcărea se vede perderea, căci $2000 - 100 = 1900$.
18. Plătim salare personalului și spese cu voiajorul f 170. (*Salare perdere; Cassa minus*).
19. I. Săcărea din ordinul nostru plătește lui G. Borcea f 2000. (*Borcea plus; Săcărea minus*).
20. P. Vulcu își plătește împrumutul său de f 1000. (*Cassa plus; Vulcu minus*).
21. I. Cristea (vezi art. 6), ar trebui să-și plătească împrumutul său de f 2000 și interesele decursive de f 70. Cristea ne roagă să prelungim împrumutul și dobânda și ne vom socoti mai târziu. Deocamdată trebuie să contabilizăm dobânda scadentă. (*Cristea plus 70; C^o Dobânzi profit 70*).
22. a, Vindem contant *kgr* 1000 marfă cu f 950. Este o per-

dere de *f* 50. Facem separațiune. (*Cassa* plus *f* 1000; *Marfa* minus *f* 1000).

22. b, Contabilizăm separat diferența de perdere. (*C^o Diferințe* perdere 50; *Cassa* minus 50).

Cazurile acestea să văd trecute pe pag. 42—45 în 6 conturi pur statistice și în 7 conturi de capital sau economice. Să se urmărească trecerile, cari sunt indicate și cu numeri curenți 1—22 b.

— Debit	Capital	Credit +
		1. Dăm în af. capitalul . 7000

+ Debit	Cassa	Credit —
1. Bani întrați . . . 7000		2. Cumpărăm marfă . 3000
4. a, Vindem marfa . . 3000		3. Plătim transport . 80
4. b, Profit la marfă . 700		5. a, Dat împrumut . . 1000
5. b, Dobânda încass. . 60		6. Dat împrumut . . 2000
7. Comisiune încass. 20		8. Comisiune plătită . 40
13. Acont dela Săcărea 1300		10. Plătim transport . 120
20. Incass. dela Vulcu 1000		14. Trimis acout Borcea 2000
22. a, Vindem marfa . . 1000		16. Plătit salare . . . 250
		18. Plătit salare . . . 170
		22. b, Perdere la marfă . 50
	<u>+ 14080</u>	<u>-- 8710</u>
Facem diferența		= <i>Sald</i> debitor . . . <u><u>+ 5370</u></u>

+ Debit	Marfa	Credit —
2. Cump. marfa 3000		4. a, Vândut marfă . . 3000
9. Cump. marfa 6000		11. a, Vândut marfa . . 2000
		17. a, Vândut marfa . . 2000
		22. a, Vândut marfa . . 1000
	<u>+ 9000</u>	<u>-- 8000</u>
Facem diferența		= <i>Sald</i> debitor . . . <u><u>+ 1000</u></u>

— Debit. Perdere	Spese	Profit. Credit +
3. Plătit transport . . . 80		
10. Plătit transport . . . 120		
	<u>— 200</u>	<u>0</u>
Facem diferența		<u><u>= Sald debitor . . . — 200</u></u>

— Debit. Perdere	C ^o . Diferințe	Profit. Credit +
17. b, Perd. la marfă . . . 100		4. b, Profit la marfă . . . 700
22. b, Perd. la marfă . . . 50		11. b, Profit la marfă . . . 300
	<u>— 150</u>	<u>+ 1000</u>
= Sald creditor	<u><u>+ 850</u></u>	Facem diferența =

+ Debit	P. Vulcu	Credit —
5. a, Dat împrumut . . . 1000		20. Plătit împrumut . . . 1000
	<u>+ 1000</u>	<u>— 1000</u>
Contul s'a anulat		

— Debit. Perdere	Dobânzi	Profit. Credit +
		5. b, Dobânda încass. . . 60
		21. Dobânda încass. . . 70
	<u>0</u>	<u>+ 130</u>
= Sald creditor	<u><u>+ 130</u></u>	Facem diferența =

+ Debit	I. Cristea	Credit —
6. Dat împrumut . . . 2000		
21. Dobânda de încass. . . 70		
	<u>+ 2070</u>	<u>0</u>
Facem diferența		<u><u>= Sald debitor . . . + 2070</u></u>

— Debit. Perdere	Comisiune activă	Profit. Credit +
	<u>0</u>	7. Comisiune încass. . . 20
		15. Comisiune de încass. . . 40
= Sald creditor . . .	<u><u>+ 60</u></u>	<u><u>+ 60</u></u>
		Facem diferența =

— Debit. Perdere	Comisiune pasivă	Profit. Credit +
8. Plătit comisiune . . . 40		
12. Comisiune de plată . . 50		
	<u>- 90</u>	
Facem diferența		<u>0</u>
		= Sald debitor <u><u>- 90</u></u>

+ Debit	G. Borcea	Credit —
14. Plătit un acont . . . 2000		9. Cump. marfa 6000
19. Primit dela Secărea . 2000		12. Comisiune de plată . . 50
	<u>+ 4000</u>	<u>- 6050</u>
= Sald creditor <u><u>- 2050</u></u>		Facem diferența =

+ Debit	I. Săcărea	Credit —
11. a, Vândut marfa . . . 2000		13. Primit acont 1300
11. b, Diferința în plus . . 300		17. b, Diferința în minus . 100
15. Comis. de încass. . . . 40		19. Plătit lui Borcea . 2000
17. a, Vândut marfa . . . 2000		
	<u>+ 4340</u>	<u>- 3400</u>
Facem diferența		= Sald debitor <u><u>+ 940</u></u>

<i>— Debit. Perdere</i>	Salare	<i>Profit. Credit +</i>
16. Plătit personalul 250		
18. Plătit pereoanalul 170		
		<u>0</u>
		<u>— 420</u>
Facem diferența	= Sald debitor	<u><u>— 420</u></u>

După ce s'au trecut toate cazurile în conturi s'a făcut și un fel de încheere și anume: s'au adunat debitul și creditul și s'a constatat saldul.

Pentru încheere facem următoarele constatări:

1. *Saldul are caracterul părții mai mari din fiecare cont. Așadară dacă întrun cont valorile din debit sunt mai mari ca cele din credit avem un sald debitor, iar din contră dacă creditul e mai mare ca debitul avem un sald creditor.*
2. Pentru cazul când întrebuițăm semnele plus și minus avem să știm următoarele:
 - a) *In conturile pur statistice saldul debitor este plus iar saldul creditor minus.*
 - b) *In conturile pur economice saldul debitor e minus (perdere), iar saldul creditor plus (profit).*
 - c) *In conturile mixte se trec la încheere mai întâiu valorile de inventar (bilanțul) și după aceea se face saldul economic după regula stabilită în b.*
3. *Saldul ori cărui cont are caracterul opus și anume când se trece la încheere în credit are caracterul debitului și din contră. La redeschidere ori ce sald are caracterul adevărat al părții cu sume de valori mai mari.*

În cazurile indicate pe pag. 42—45 avem 6 conturi pur statistice și 7 conturi de capital adecă pur economice. Pentru o mai bună evidență facem două conturi mari și le punem unul lângă altul (acesta este cel mai redus sistem de conturi pentru a purta o dublă completă vezi §. 14), astfel ca să se distingă cele două grupe de conturi, cari stau dela început până la sfârșit într-o ecuațiune corectă. În chipul acesta avem un cont colectiv statistic și un cont colectiv economic după cum se poate vedea din formularul (schema) de pe pagina 46.

	Conturi statistice		Conturi economice	
	+ Debit	— Credit	— Debit	+ Credit
1.	+ 7000			+ 7000
2.	+ 3000	— 3000		
3.		— 80	— 80	
4. a,	+ 3000	— 3000		
4. b,	+ 700			+ 700
5. a.	+ 1000	— 1000		
5. b,	+ 60			+ 60
6.	+ 2000	— 2000		
7.	+ 20			+ 20
8.		— 40	— 40	
9.	+ 6000	— 6000		
10.		— 120	— 120	
11. a,	+ 2000	— 2000		
11. b,	+ 300			+ 300
12.		— 50	— 50	
13.	+ 1300	— 1300		
14.	+ 2000	— 2000		
15.	+ 40			+ 40
16.		— 250	— 250	
17. a,	+ 2000	— 2000		
17. b,		— 100	— 100	
18.		— 170	— 170	
19.	+ 2000	— 2000		
20.	+ 1000	— 1000		
21.	+ 70			+ 70
22. a,	+ 1000	— 1000		
22. b,		— 50	— 50	
	+ 34490	— 27160	— 860	+ 8190
Sald . . .	+ 7330		=	+ 7330

Dacă privim mai de aproape aceste două grupe de conturi, aranjate în patru coloane, vedem că toate sumele din coloana a patra sunt trecute și în coloana primă, formând regulat o ecuațiune a capitalului net și a profiturilor din decursul afacerii.

Pentru a învedera aceste treceri de sume pozitive (+) pe ambele părți s'au tipărit cu cifre groase (drepte).

Tot asemenea uitându-ne la sumele din coloana a treia, vedem că ele sunt trecute și în coloana a doua făcând o ecvațiune a perderilor (eventual a ridicărilor din capital) din decursul afacerii. Pentru a învedera aceste treceri de sume negative (—) pe ambele părți ale ecvațiunii s'au tipărit cu cifre grosicioare (cursive).

Afară de aceste treceri pe ambele părți ale ecvațiunii mai există niște treceri a transacțiunilor de schimb numai pe o parte a ecvațiunii și anume pe partea stângă, dar sumele acelea sunt cu semne diferite (plus și minus) astfel că ele se anulează (reprezintă și ele o ecvațiune d. e. cazul al doilea: $+ 3000 - 3000 = 0$) și pentru rezultatul final rămân numai ecvațiunile despre cari am vorbit mai înainte.

Profitul și pierderea contabilă pot fi aranjate imediat cu numerar ca în cazurile 3, 5, b, etc. sau pot fi calculate imediat dar se aranjază mai târziu, căci au să fie achitate după un termin oarecare cum avem d. e. cazurile 15 și 21.

Profiturile și pierderile provin sau în urma *activității comerciale* îndeplinite la cumpărări și vânzări, la încasare și plătire de dobânzi, sau în urma *unor servicii* particulare d. e. comisiune, samsarie sau în urma *cheltuielilor generale și regiilor* de tot felul ca salare, dare, chirii, transporturi etc. sau în fine în urma *conjuncturei**) generale care mărește sau micșorează prețul independent de noi (pot fi și diferite mancuri).

Afară de aceste profituri și pierderi, ce trebuiesc considerate la ori ce afacere mai avem să considerăm și dobânda banilor noștri băgați în afacere, adică *renta* capitalului curat și în fine trebuie să știm, că *sunt profituri sau pierderi*, cari se ivesc *prin facerea inventarului*: amortisări, taxațiuni și estimari, dubioase, schimbări de prețuri, aranjari prin scontarea activelor și pasivelor, scadente mai târziu etc.**)

Luând ca bază cazurile tractate mai sus pag. 39—41 și admittând separațiunea în conturi *pur statistice* și pur economice, va să zică făcând și din C^o: Marfa un cont pur statistic (fără a vorbi despre profitul și pierderea ce se naște prin speculațiune și în urma conjuncturei sau a stabilirei inventarului) facem următoarele constatări:

*) Conjunctură (franț. *conjoncture*, ital. *congiuntura*) împrejurări diverse care influențează afacerile și cursul în bine și în rău; conjunctura pieții.

**) Toate acestea se vor tracta amănunțit la teoria inventarului și la stabilirea bilanțului.

1. Perderile ivite din servicii pasive (ne face cineva servicii de comisiune, samsarie etc.) sau din diferență la vânzarea mărfurilor și îndeplinite cu numerar se contabilizează în Creditul Cassei și în Debitul unui cont de serviciu, de dobânzi sau de diferența prețurilor d. e. Disagio sau C^o. Diferințe de curs. Aci se consilieră toate cheltuelile afacerii plătite cu numerar, perdi la marfă precum și dobânzile pasive anticipate d. e. la reescont de cambii etc.
2. Perderile ivite din servicii pasive sau din diferența la vânzare și îndeplinite pe credit se contabilizează și în Creditul vreunui cont de persoană și în Debitul conturilor de serviciu sau de dobânzi. Aci se consideră toate cheltuelile ce au să fie plătite mai târziu, sau compensate prin contraservicii, sau în cont curent și dobânzile pasive decursive d. e. la Depuneri spre fructificare sau la conturi curente pasive.
3. Profiturile ivite din servicii active, sau din vânzări contante, cari se achită inediat au să fie contabilizate în Debitul Cassei și în Creditul vreunui cont de serviciu (comisiune activă etc.) sau a vreunui cont de diferența prețurilor d. e. Agio sau C^o. Diferințe de curs etc. Aci se consideră și dobânda activă anticipată d. e. la scont de cambii.
4. Profiturile ivite la servicii active sau la vânzări pe credit, ce au să se îndeplinească după un termin oarecare, se contabilizează în Debitul vreunui cont de persoană și în Creditul vreunui cont de serviciu, sau de diferența prețurilor etc. Aci considerăm și dobânda activă de cont curent.

Din cele spuse, dacă urmărim trecerile în formularul nostru de pe pagina 46, vedem că capitalul curat și profiturile, ce sunt trecute în Creditul unui cont economic, se găsec trecute și în Debitul vreunui cont statistic, *dar la nici un caz profitul acesta nu se găsește trecut în Debitul vreunui cont statistic, care ține evidență despre obiecte negoțiabile (cum avem noi aci C^o. Marfa).*

De asemenea dacă privim acelaș formular, vedem că perderile, ce sunt trecute în Debitul unui cont economic, sunt totdeodată trecute și în Creditul vreunui cont statistic *dar la nici un caz perderea aceasta nu se găsește trecută în Creditul vreunui cont statistic, care ține evidența despre obiecte negoțiabile (cum avem noi aici C^o. Marfă).*

Aşa dară în cazul nostru contul statistic Marfă se deosebeşte de toate celelalte conturi statistice.

Tot ca contul Marfă este ori ce cont, care ţine evidenţa despre obiecte negociabile, cum ar fi: *C^o. Monete, Efecte publice, C^o. Devise, C^o. Fabricatelor*, etc. sau de obiecte, cari se consumă pe încetul în afacere d. e. *C^o. Mobiliar, C^o. Material brut* de fabricaţiune şi în fine în cazuri de insolvenţă: *C^o. Dubioşilor, Efecte în suferinţă* etc. (Conturile acestea se vor descrie şi explica mai târziu).

§. 11. Conturi mixte.

Am avut mai înainte (pagina 42) contul Marfă pur statistic precum urmează :

+ Debit	Marfă	Credit —
2. Cumpărăm marfă . . 3000		4. a, Vindem marfa . . 3000
9. Cumpărăm marfă . . 6000		11. a, Vindem marfa . . 2000
		17. a, Vindem marfa . . 2000
		22. a, Vindem marfa . . 1000

În acest cont pur statistic avem în Debit înrările şi în Credit eşirile de marfă cu un preţ uniform de f 1 pe *kgr.*, iar profitul şi pierderea s'a trecut separat. Este natural deci ca diferenţa de f 1000 între înrări şi eşiri să ne arate restul de marfa nevândută, adecă marfa ce rămâne la inventar preţuită tot cu preţul de 1 f pe *kgr.* Dacă vrem să ştim însă cât am profitat sau cât am pierdut la marfă, apoi acest lucru îl putem afla din alte conturi (din cele economice), unde am trecut spesele avute cu marfa şi diferenţa de preţ faţă de preţul de 1 f pe *kgr.*

Înainte de a indica aceste două conturi, cari în trecerile făcute mai înainte le-am desfăcut de *C^o. Marfa*, reamintim constatarea făcută la pagina 47 că :

În conturile pur statistice s'au însemnat în Debit (pe lângă adausuri) şi profituri, iar în Credit (pe lângă scăderi de valori) şi pierderi (vezi schema de pe pag. 46) pe când în C^o. Marfă pur statistic nu este însemnat nici un profit şi nici o pierdere.

Nu mai încapă îndoială deci, că contul Marfă este un cont cu totul tot de altă natură decât celelalte conturi statistice.

E și lucru natural, căci profitul sau pierderea rezultă din activitatea noastră și în special din specula făcută cu marfa. Așadar profitul în acest cont este de natură economică și se naște prin aceea, că la vânzare intră în afacere o valoare mai mare decât valoarea mărfii cumpărate.

Indicăm aci cele două conturi economice, cari privesc tot contul Marfa :

<i>— Debit. Perdere</i>	Spese	<i>Profit. Credit +</i>
3. Plătit transport . . . 80		
10. Plătit transport . . . 120		

<i>— Debit. Perdere</i>	C^o: Diferință	<i>Profit. Credit +</i>
17. b, Perdere la marfă . . 100	4. b, Profit la marfă . . 700	
22. b, Perdere la marfă . . 50	11. b, Profit la marfă . . 300	

Din aceste două conturi rezultă o pierdere de 200 ca spese de transport și o altă pierdere de 150 ca diferență în minus la vânzare, va să zică în total o pierdere de 350. Din contul ultim rezultă un profit, realizat la două vânzări, în valoare de *f* 1000. Făcând balansarea totală avem la afacerea mărfii un profit general de *f* 650.

Separatiunea făcută la afacerile cu marfă, contabilizând în două sau mai multe conturi, cum s'a arătat mai sus, *este greu de executat*, căci nu putem constata în fiecare moment profitul sau pierderea la vânzări. Greutatea aceasta se mărește prin mulțimea articolilor de marfă într'o afacere, prin variațiunea și fluctuațiunile în prețuri, prin ivirea unor lipsuri (manco), astfel că *este aproape imposibil (sau un lucru de tot complicat) de a ne ocupa din caz în caz cu separatiunea continuă a profitului și a pierderilor la mărfuri și la ori cari alte obiecte, cu care facem negoț și speculațiune.*

Afacerile de speculațiune cu mărfuri sunt niște *transacțiuni mixte*, căci prin ele se întâmplă atât un *schimb de valori* cât și o *mărire* (adaugere), sau o *micșorare* a capitalului.

Din această împrejurare rezultă, că contul Marfă este un *cont mixt* adecă și statistic și economic.

Infățișarea unui cont mixt este următoarea :

\pm *Debit, Adaus, Perdere* *Profit, Scădere, Credit* \mp

Combinând contul Marfă pur statistic de mai înainte cu cele două conturi pur economice, avem următorul *cont mixt* de marfă, întocmai ca în practică :

\pm <i>Debit</i>	<i>Marfă</i>	<i>Credit</i> \mp
2. Cump. marfa . . . 3000	4. a, Vindem marfa . . .	{ 3000
3. Plătim transport . . . 80	4. b, Profit	{ 700
9. Cump. marfa . . . 6000	11. a, Vindem marfa . . .	{ 2000
10. Spese de transport 120	11. b, Profit	{ 300
17. b, Perdere la vânzare 100	17. a, Vind. cu perdere*) 2000	
22. b, Perdere la vânzare 50	22. b, Vind. cu perdere*) 1000	
	<i>Rest: Marfă la Inventar</i> 1000	
<u>9350</u>		<u>10000</u>

Privind mai de aproape acest cont, vedem, că în Debit avem valoarea mărfii cumpărată dimpreună cu perderile și cu cheltuielile făcute la cumpărare, iar în Credit valoarea mărfii vândute dimpreună cu profiturile. Trecând acum în Credit și marfa nevândută (rămăsa la Inventar) în valoare de *f* 1000, am făcut din contul *Marfă* mixt un cont *Marfă pur economic* și mijlocind acum diferența, căpătăm un profit de 650, căci cu atâta e mai mare valoarea din partea dreaptă a contului. Așadar constatarea profitului separat și concentrat în contul mixt consună întru toate, căci în ambele cazuri profitul este același.

Astfel în contul mixt de marfă se cuprind în *Debit adausuri* de valoare (marfă intrată) *perderi* și *cheltuieli făcute* cu marfa, iar în *Credit* avem *scăderi de valoare* (marfa eșită) și profituri.**)

*) Se putea trece în Credit 1900, ceea ce ar corăspunde modului de trecere în practică și va fi egal cu modul cum s'a trecut aici, căci 2000—100 = 1900. Deasemenea puteam trece în Credit suma de 950, căci 1000—50 = 950.

**) Mai târziu se va vorbi și de *scontul* de cassa, acordat la cumpărări și vânzări. Vezi §. 35.

De aci rezultă, că făcând saldul în acest cont mixt (înainte de a fi trecut restul de 1000) nu căpătăm restul de marfă, nu putem constata valoarea de inventar, ca în conturile pur statistice.

Reasumând vom zice: încheerea acestui cont mixt se face astfel, că trecem în Credit valoarea mărfurilor, ce le mai avem în magazin, sau mai bine zis, valoarea mărfurilor luate la inventar. Prin acest lucru contul mixt de marfă își schimbă natura și devine un cont economic, care se încheie definitiv cu contul Perdere & Profit. Așadară contul mixt de mărfuri la încheere vine în atingere cu contul de rezultat din partea stângă a ecuațiunii generale, va să zică cu Bilanțul de încheere (Inventarul) și totdeauna cu contul de rezultat Perdere & Profit, adică cu un cont care e pe partea dreaptă a ecuațiunii generale.

Dacă în contul de marfă, — după ce s'a trecut în Credit valoarea de inventar — este creditul mai mare decât debitul, aceasta însemnează, că am realizat un profit, la din contră o pierdere.

Vedem deci, că în contul mixt de marfă se învederează nu numai valoarea de marfă intrată și ășită, ci și activitatea comerciantului, care poate aduce profit sau pierdere.

Notă. Când prin niște transacțiuni se fac unele servicii d. e. comisiune samsarie etc. atunci se vede simpla activitate a comerciantului, care aduce un profit sau o pierdere (conturi pur economice), după cum serviciile au fost active sau pasive. Sunt însă transacțiuni prin care se face un schimb de valori d. e. cumpărăm marfă și o vindem, dar totdeauna se aplică și activitatea continuă a comerciantului și astfel la aceste transacțiuni mixte contabilitatea are să ne învedereze atât schimbul cât și profitul sau pierderea.

Spesele făcute cu cumpărarea și vânzarea mărfii sunt a se considera ca niște cheltueli de producțiune, cari au să fie acoperite din profitul realizat. Cu aceste spese se debitează contul marfă, pentru ca astfel să putem constata mai corect cât a fost profitul general la marfă, după ce s'au acoperit și aceste spese. Constatarea aceasta se face prin saldul ultim în contul Marfă și anume: dacă e sald creditor, avem profit, iar dacă saldul este debitor, avem pierdere.

§. 12. Ecuațiunea de încheere.

Făcând o reasumare a conturilor statistice dela afacerea explicată în §. 10. avem schema, ce urmează la pag. 54. Conturile pur statistice le saldăm și căpătăm un *cont de rezultat*, care conține saldurile active și pasive, așa dară contul acesta de

rezultat substitue la încheere pe toate conturile pur statistice*); dacă îl balansăm și pe acesta căpătăm suma pozitivă (activă) + 7330, adică suma pozitivă de încheere pe partea stângă a ecuațiunii de încheere. Contul acesta de rezultat ne arată totdeauna *Inventarul* afacerii sau *Bilanțul*.

Afacerea noastră explicată în §. 10. a fost foarte simplă, a avut numai câteva cazuri de cumpărare și vânzare, dare și luare de împrumuturi și servicii făcute, astfel că pentru încheerea totală nu oferă nici o greutate și *Inventarul* se poate face din conturile statistice stabilindu-se diferența adică soldul acestor conturi. Este și natural lucru acesta, după ce din marfă am separat diferențele de profit și pierdere și am făcut un cont pur statistic, astfel că soldul acestui cont ne arată marfa, ce trebuie să o mai avem în magazin (vezi pagina 51).

Imprejurarea aceasta ne-ar face să tragem concluziunea, că *Inventarul este permanent**)* și că se află totdeauna din soldurile conturilor statistice. Permanența aceasta a inventarului ar fi un mare avantaj și ar face din contabilitatea dublă o știință de o perfecțiune neîntrecută. Acest ideal de perfecțiune în știința contabilității nu se poate ajunge, căci în practică inventarele nu se pot face prin soldul conturilor statistice. *Inventarul* trebuie făcut din diferite registre auxiliare și principale, și cu deosebire mărfurile trebuiesc luate din magazin, după cum se află ele în *natura* și se prețuesc după cursul zilei cu prețul contant. Dacă ne cugetăm numai la inventarizarea mărfurilor, ne putem convinge, că se ivesc o mulțime de diferențe, scăderi în cantitatea mărfii, stricăciuni și chiar unele mancuri și în fine știut este, că prețurile sunt supuse la diferite fluctuațiuni. Tot astfel de schimbări de preț poate fi la monete, la efecte publice etc. La facerea unui inventar întâlnim și pierderi la persoane dubioase, la efecte în suferința și protestate, apoi se mai ivesc diferențe la valorile transitorii, cari aparțin timpului după facerea inventarului, cum sunt: chirii avansate sau restante, plăți restante sau avansate

*) În practică se face un *Inventar* amănunțit considerându-se registrele, auxiliare, magazinul, rezervele în caselle de fer, depozitele, se consideră și registrele principale, ba chiar și inventarele anterioare etc. Un *Inventar* transcris pe scurt cu sume generale formează *Bilanțul* de încheere.

***) Să se consulte părerea lui Léautey și Guibault în opul: »Science des comptes«, pagina 155 și în »Pricipes généraux de comptabilité«, Paris 1895 pagina 497.

sconturi diverse etc. Toate acestea înșirate pe scurt aci, cari rees din mișcarea economică, din viața economică a unei afaceri — și depind și de relațiunile de drept, — contribue, ca inventarele să nu fie numai o expresiune matematică a valorilor, ce rezultă din diferența conturilor statistice, ci să fie o stabilire a aversei curate pe baza stării faptice și reale a fiecărei afaceri.

Trecând peste aceste reflexiuni față de inventar și bilanț indicăm o recapitulare sumară a conturilor statistice de pe pag. 42—45 și facem saldul după cum se vede din schema, ce urmează:

Partea stângă a ecvațiunei:

Conturi statist. .	Sumele		Saldurile	
	Debit +	Credit —	Debit +	Credit —
Cassa	14080	8710	5370	
Marfa	9000	8000	1000	
P. Vulcu	1000	1000		
I. Cristea	2070		2070	
I. Săcărea	4340	3400	940	
G. Borcea	4000	6050		2050
	34490	27160		
Suma saldului <i>activ</i> la încheere:			9380	
Suma saldului <i>pasiv</i> la încheere:				2050
<i>Diferința</i> între act. și pas. sau <i>capitalul final</i> :				7330

Am avut la început contul Capital în forma următoare:

Debit	Capital	Credit
		7000

iar acum la încheere avem pe partea stângă a ecvațiunei, contul de rezultat statistic cu un plus de Debit în valoare de 7330. Punând acum contul de rezultat (Bilanț) în opoziție cu C^o: Capital avem:

Debit	C ^o : Rezultat	Credit	Debit	Capital	Credit
	(9380)	(2050)			7000
		7330			

Incheind aceste conturi s'ar trece*) ca formă saldul de 7330 în Creditul C^o: Rezultat (Bilanț) și în Debitul C^o: Capital. In

*) Se poate personifica și se zice, că C^o: Bilanț *dă* Contului Capital suma de 7330 la încheere, deci credităm C^o: Bilanț și debităm C^o: Capital.

chipul acesta contul Rezultat (Bilanț) se încheie, iar C^o: Capital are următoarea înfățișare :

Capital

7330 | 7000

Evident, că dacă am face saldul, am căpăta 330 ca profit pe partea dreaptă. Profitul acesta ca control în Dupla nu'l facem în contul Capital ci în contul subordonat, adică în contul de rezultat Perdere & Profit.

Pentru o încheiere definitivă și totdeodată pentru un control se saldează mai întâiu C^o: Perdere & Profit și diferența se trece în C^o: Capital după regulile conturilor economice subordonate (vezi §. 8. pagina 31).*)

Conturile subordonate capitalului, adică conturile economice trebuiesc cu totul altfel considerate; ele nu fac o ecuațiune ci sunt părți subordonate ale capitalului curat, așadară toate sumele din conturile subordonate trebuiesc adunate balansate și apoi trecute tot pe aceeași parte a contului Capital.

Deci avem: *Conturi economice* sau partea dreaptă a cumpenei, a ecuațiunii contabile:

	Cont. subordin.		Saldurile		Capital	
	— Debit	+ Credit	— Debit	+ Credit	— Debit	+ Credit
<i>Capital</i>						7000
subordonate {	Spese	200	200			
	Diferințe	150	1000		850	
	Dobândă		130		130	
	Comis. activă		60		60	
	Comis. pasivă	90		90		
	Salare	420		420		
	860	1190				
Suma <i>perderilor</i> la încheiere:			710			
Suma <i>profiturilor</i> la încheiere:				1040		
<i>Diferința sau profit curat</i> :			330			
Profitul curat adaus la capitalul inițial:						330
Saldul C ^o : Capital = capital final:					7330	

*) Contul Capital se poate aranja și fără profit: profitul se aranjează, după cum se va vorbi la societăți, în C^o: Bilanț și Capitalul inițial și final se contabilizează cu aceeași sumă. De sine înțeles că C^o: Bilanț vine în atingere cu C^o: Perdere & Profit. Profitul curat sau se împarte între societari (la societăți colective și comandite) sau o parte din profit se distribuie ca dividende tantieme și altă parte se întrebuințează pentru facerea de fonduri diferite (la societăți pe acțiuni).

Ne facem acum contul Capital complet, cuprinzând în sine diferența din conturile subordonate adecă diferența contului de rezultat Perdere & Profit și astfel avem :

<i>Debit</i>	Capital	<i>Credit</i>
		7000
		330

Dacă ne uităm la acest cont, care este partea dreaptă a ecuațiunei, vedem că din capitalul inițial și din profit am putea face saldul și astfel am constata capitalul final 7330. In contul Capital însă, când vrem să facem încheerea, nu o facem independent, ci trecem în Debit saldul constatat prin C^o: Bilanț și astfel, controlând și convingându-ne că avem o ecuațiune corectă, încheem definitiv C^o: Capital.

Prin urmare la încheere*) se aranjază mai întâiu C^o: Capital cu subordinatul său Perdere & Profit (trecându-se profitul curat în creditul contului supraordinat Capital); în chipul acesta am terminat cu partea dreaptă a ecuațiunei de încheere. Partea stângă a fost aranjată mai înainte pe pagina 54 și acum punem aceste două conturi unul lângă altul precum urmează :

	Conturi statistice ca rezultat: C ^o : Bilanț		Conturi economice ca rezultat: C ^o : Capital	
	+ <i>Debit</i>	— <i>Credit</i>	— <i>Debit</i>	+ <i>Credit</i>
	(9380)	(2050)		+ 7000
				+ 330
Pentru încheere se face <i>Saldul</i> ,**) care formează iarăși o ecuațiune precum urmează:		+ 7330 = + 7330		

*) Care după cum se va explica mai încolo în practică se face întâiu provizor într'o *Strața de încheere* și numai după ce ne-am convins, că ecuațiunea de încheere e bună, facem încheerea definitiv în Maestru.

***) Bine înțeles *saldul* are semnul sumei mai mari.

§. 13. Expresiunile Debit și Credit

Dacă urmărim trecerile făcute în decursul unei afaceri observăm că la fiecare transacțiune sau operațiune comercială s'a trecut suma de valori în două conturi și anume: sau în două conturi statistice, sau într'un cont statistic și într'unul economic.

Urmărind mai deaproape trecerile făcute ne putem convinge, că la fiecare transacțiune s'a trecut suma de valori sau în stânga și în dreapta a două conturi statistice, sau în stânga unui cont statistic și în dreapta unuia economic, sau în fine în stânga unui cont economic și în dreapta unui cont statistic. La tot cazul însă fiecare transacțiune comercială s'a contabilizat de două ori și anume: în stânga unui cont și totdeodată în dreapta altui cont (fără deosebire dacă sunt conturi statistice sau economice).

Această împrejurare înlesnește lucrul și astfel pe viitor vom personifica toate conturile și nu vom mai zice, că avem un plus într'un cont statistic și un minus în alt cont statistic, sau mai departe că avem un plus într'un cont statistic și un profit într'un cont economic sau în fine, un minus într'un cont statistic și o pierdere într'un cont economic, ci vom zice mai scurt că debităm un cont (stânga) și credităm (dreapta) totdeodată alt cont. Așadară debitarea (încărcarea) și creditarea (descărcarea) devin *termini tehnici* generali, niște termeni foarte practici pentru explicarea oricărei transacțiuni comerciale și nu vom mai face la fiecare pas deosebirea de cont statistic sau economic.

De aci urmează: că în contabilitatea sistematisă (care are de bază un sistem) sau *după toate transacțiunile comerciale fără excepție se trec totdeauna în două partide sau în două conturi și anume: într'unul în Debit și în celălalt în Credit.*

Esența sistemului acestuia de contabilitate constă într'aceea că fiecare articol (poziție, post) îl considerăm ca o ecuațiune de valori între conturile statistice și între conturile economice. Toți articolii trecuți în Maestru formează un sistem de ecuațiuni. Contabilitatea începe cu o ecuațiune, se continuă prin ecuațiuni cari învederează operațiunile făcute și se încheie după cum s'a arătat mai înainte iarși printr'o ecuațiune de încheiere.

Din continua trecere de valori în sume egale pe părți opuse (în Debit și în Credit) reese în mod firesc, că în fiecare moment,

sau la orice epocă, *suma valorii tuturor articolilor de Debit este egală cu suma valorii tuturor articolilor de Credit sau exprimându-ne altfel Debitul și Creditul conturilor din Maestru formează totdeauna un bilanț sau o ecuațiune* (vezi pagina 38). Prin aceasta stabilire a bilanțului la anumite epoci, de regulă la sfârșitul fiecărei luni, avem un mijloc foarte lesnicios și bun de verificat trecerile făcute în Maestru (= bilanț de verificare).

Din cele spuse până acum reese, că expresiunile Debit și Credit au următoarele semnificațiuni:

Debit :

Credit :

a) *la conturi statistice*

Adaus	Scădere
Plus +	Minus —
Intrare	Eșire
Să dea	Să aibă, să ia
Deve <i>Dare</i>	Deve <i>Avere</i>
Incărcare	Descărcare
Debitor	Creditor

b) *la conturi de Capital (economice)*

Scădere de avere	Adaus de avere
Ridicare de capital	Punere de capital
Perdere (—)	Profit (+)
Debitor	Creditor
Primește sau perde	Dă sau profită

c) *la conturi mixte*

Impreună semnificațiunile din a și b.

d) *la toate conturile*

A debita	A credita
A încărcă	A descărca
A trece un articol în Debit	A trece un articol în Credit.

§. 14. Privire generală asupra conturilor în Dupla.

După cum s'a arătat mai înainte în contabilitatea dublă avem lipsă de două feluri de conturi și anume: de *conturi statistice*, care țin evidență despre averea activă și pasivă a afacerii la un loc cu profitul și cu pierderea, țin evidență despre mișcarea averei totale (dimpreună cu profitul și cu pierderea) și despre permutarea continuă sau schimbul permanent al averii; și în fine de *conturi de capital* sau *economice* cu subdiviziunile lor, cari țin evidență despre averea curată a afacerii și despre profiturile și pierderile contabile (separat) pentru un continuu control al ecvatiunii de valori.

Conturile statistice se pot numi și *conturi de schimb* sau de *viriment* etc., căci ele ne arată schimbările sau permutările întâmplătoare în averea totală a afacerii și *starea* sau *status-ul* adevărat *statistica* averei.

Conturi statistice sau de schimb trebuie să deschidem în contabilitate mai multe sau mai puține, după felul afacerii după diferitele feluri de avere, ce o posedă o afacere. Fiecare parte de avere activă sau pasivă, constatătoare din bunuri diferite, din pretensiuni și obligăminte, trebuie să aibă un anumit cont sau partidă, care să țină evidența despre acea parte de avere. Astfel avem conturi de Cassa, Marfă, Debitori și Creditori, Polițe active și pasive etc., cari conturi, după împrejurări se pot concentra mai multe la un loc într'un *cont colectiv* d. e. Mărfuri generale, C^o: Debitelor, C^o: Polițelor etc. sau se pot desconcentra și despărți în *conturi speciale* d. e. C^o: Efectelor de primit din piață, C^o: Efectelor de primit din alte orașe, C^o: persoanei cutare: x, y etc. C^o: Grâu, C^o: Secară ect.

Tot în chipul acesta putem vorbi despre conturile de capital și conturile subordonatele lui adevărat despre *conturile economice*. Putem avea un subcont general numit *Perdere & Profit* în care să trecem toate pierderile și profiturile contabile în decursul afacerii, sau putem specifica și subordina diferite subconturi ale C^o: *Perdere & Profit* precum C^o: *Spese generale*, *Curtaj*, *Dare*, *Salare* etc.

Aranjând la un loc și într'o anumită ordine diferitele conturi, despre cari s'a vorbit până acum și despre cari se va vorbi mai încolo avem următorul tablou:

Întâiul tablou despre conturile în contabilitatea dublă (sistemată).*)

A. Conturi de Capital

sau economice

<i>Capitalul general</i> <i>Diferite forme ale capitalului.</i> <i>Fonduri</i> (de rezervă, de penziuni etc.).	{ Cont privat al Sefului Perdere & Profit	{ Spese generale Interese Agio, Disagio Provisiune Comisiune Sansarile etc.

Pur statistice

Cassa Efecte de plată, Trate Efecte de primit, Rimese**) Correspondenți	{ Debitori Bănci Creditori	{ Co. firmei A. Co. firmei B. Co. creditorului C. Co. creditorului D. etc.

B. Conturi statistice

<i>Mărfuri</i> { Mărfuri în cont propriu { Mărfuri în comisiune <i>Portofolii</i> { Portofoliu francez { Portofoliu german etc.	<i>Polite</i> { Efecte protestate { Efecte în suferință <i>Devise</i>	<i>Stofe</i> etc.

Mixte

<i>Co. Dubiașilor</i> <i>Capital fix</i> { Imobiliar { Mobiliar <i>Efecte publice și private</i> <i>Monete</i> <i>Co. Fabricațiunei</i> { Co. material brut Co. material ajutător (d. e. vopsele la fabrici de postav etc.) Co. Incălțărilor <i>Co. Activelor imaginare</i> (Patente, brevet de invenție etc.).	Rente Acțiuni Capoane Obligațiuni etc.	{ Dări, Salare Voiajuri Incălțit etc.

*) Impărțirea conturilor, cu unele modificări, s'a luat după I. Fr. Schär.

***) Co. Efecte de primit poate fi cont mixt în cazuri de insolvență. Se poate însă încheia ca pur statistic și să se transporte la Efecte în suferință. *Tratele în bani streini* încă pot forma un cont mixt; se poate însă încheia cu Co. Diferențe de curs.

Al doilea tablou complet despre conturile contabilității sistematice.

A. *Conturi statistice.*

I. **C^o.** Statistice pure.

1. *Cassa.*
2. *Efecte de plată și Trate :*
 - a) Acceptele noastre pentru mărfuri cumpărate.
 - b) Tratele de bancă (trageri asupra noastră). *)
3. *Efecte de încasat **);*
 - a) Polițe de încasat pentru mărfuri vândute.
 - b) Polițe de încasat pe piața noastră ; polițe de bancă, Rimese.
 - c) Polițe indigene și *Devises*.
4. *Conturi pentru pretenziuni și datorii :*
 - a) C^o. curent fără interese :
 - α) C^o. Debitörilor ***)
 - β) C^o. Creditorilor.
 - b) Pretenziuni și datorii cu interese :
 - α) Conturi curente cu interese.
 - β) C^o. pentru împrumut pe gagiu și cu ipotecă.

II. **C^o.** statistice mixte.

1. *C^o. Mărfuri generale, C^o. Fabricațiunei ;* Conturi speciale pentru diferite sorte de mărfuri și fabricațiuni.
2. *Monete.* Diferite monete și bani de hârtie.
3. *Polițe active, în anumite cazuri d. e. la insolvențe și faliment :*
C^o. Efecte protestate, Efecte în suferință. — C^o. Deviselor, cu subîmpărțeli după diferite țări și piețe (depinde de mulțimea deviselor într'o afacere).
4. *C^o. Mobiliar.* C^o. pentru diferite mobii și utensilii: mașini grele, diferite unelte și mobiliarul prăvăliei etc.
5. *C^o. Imobiliar.* Conturi diverse pentru clădiri, fabrici, apaducte,

*) *Tratele* în bani streini d. e. mărci germane, lire engleze etc. dau și o diferență de curs, deci pot forma un cont mixt: se poate însă încheia ca pur și diferența să se transporte la C^o. Diferințe de curs.

**) În cazuri de insolvență și faliment aceste conturi pot fi și mixte. De regulă se deschide în astfel cazuri C^o. Efectelor în suferință.

***) În cazuri de insolvență și aceste conturi pot fi mixte, dar de regulă se transportează în C^o. Dubioșilor. Interesele se contabilizează la încheiere.

- viaducte; terenuri diferite: pământ arabil, pășune, păduri, lacuri etc.
6. *Efecte publice și private*: Rente, acțiuni, cupoane, obligațiuni diverse etc.
 7. *C^o. Dubioșilor, falșilor, concordat.* Conturi diverse pentru persoane dubioase.
 8. *C^o. pentru activ imaginar.* C^o. pentru brevete de invențiune, patente, clientelă (la lichidațiuni), renumele firmei, spese de fundațiune, *drepturi câștigate* etc.
 9. *C^o. pentru poziții transitorice.* Conturi pentru singuratică transitorii active și pasive*) d. e. chirii, salare avansate sau restante, interese convenite anului viitor de gestiune. Aceste poziții la încheiere se pot trece și în conturile speciale: Chirie, Salare etc. fără a se mai deschide un cont general: C^o. Transitorii.

B. *Conturile averei curate sau ale capitalului.*

I. *Conturi pentru starea capitalului afacerii.*

1. *Capital general.*
2. *Capitaluri speciale*: Conturi separate pentru capital de acțiuni, diverse emisiuni de acții, fonduri de rezervă, fonduri de penziuni, fonduri de amortizări etc.

II. *Conturi pentru persoana privată a șefului.*

1. *Contul particular al șefului.* La societăți: conturi particulare pentru fiecare pătaș (societate colectivă, comandită simplă și pe acții).**)

III. *C^o. Perdere & Profit.***)*

1. *C^o. pentru cheltueli generale sau C^o. Regie.* Conturi speciale pentru diferite regii: salare, dări, încălzit, luminat etc.

*) Detalii pentru punctul 8. și 9. se vor face la teoria Inventarului. Unele părți de active și pasive se ivesc, sau se consideră numai la facerea inventarului.

**) Despre particularitățile contabilității la societăți se va vorbi cu altă ocaziune, de asemenea despre distribuirea profitului etc.

***) Cheltueli avansate sau restante, deasemenea dobânzi avansate sau restante se iau la Inventar ca active sau pasive. Se pot grupa sub titlul: Transitorii sau Rezerve convenite anului viitor, sau se pot trece sub titlurile originale.

2. *Interese.* Conturi speciale pentru dobânzi active și pasive, anticipate și decursive; chirii și arânzi.
3. *Perderi și profituri la afaceri de comisiune.* Provizioane, comisiune, curtaaj sau samsarie, taxe: de agenție, de expedițiuni și încassări (incasso) etc.
4. *Cont pentru pierderi sau profituri în urma conjuncturei pieței.* C^o: Agio, Disagio, C^o: Diferințe de curs, prime de câștig arvuni pierdute sau câștigate, manco sau plusuri la marfă; taxe pentru patente și brevete diverse etc.
5. *C^o: pentru amortizări.* C^o: speciale pentru amortizări la mobilității, la mobilierul greu ca mașini, animale puse în serviciul producției industriale, cheltueli la fondarea sau începerea unui stabiliment etc.
6. *Conturi pentru distribuirea pierderii sau a profitului.* C^o: pentru dividendă, tantiemă, Perdere & Profit pentru anul viitor.*)

Dacă ne întrebăm de numărul mai mare sau mai mic de conturi, ce trebuie să-l introducem într'o afacere putem spune, că numărul conturilor economice în mare parte depinde de la voința noastră; conturi statistice însă trebuie să introducem atâtea încât partea de avere activă și pasivă să poată fi contabilizată într'un oarecare cont. Aceste conturi apoi pot fi mai puține făcându-se conturi colective sau pot fi foarte multe, specializate amănunțit.

Conturile colective, dacă sunt prea concentrate, uneori nu ne satisfac pe deplin deoarece din ele nu putem vedea amănunțit schimbările și permutările de avere (daraverile) și nici starea fiecărei părți de avere, eventual rezultatul. De aceea se impune de sine, ca în astfel de cazuri să introducem separat niște registre auxiliare, niște scontri ca d. e. Cartea conturilor curente față de persoane și de bănci, Cartea depunerilor față de persoanele, cari depun bani spre fructificare etc. Din aceste registre auxiliare putem constata virimentul afacerilor și

*) După ce s'au arătat aci două mari tablouri de gruparea conturilor putem aminti, că separațiunea strictă între conturi pur statistice și mixte nu se poate face pe deplin înainte de purtarea afacerii, căci de multeori suntem siliți, ca dintr'un cont pur statistic să facem în urma conjuncturei un cont mixt. Așa d. e. se ivește un bancrot mare, sau un furt în cassa de bani etc. Numai după încheierea de la finea anului putem zice cu precizie despre un cont, că e mixt sau pur statistic.

starea fiecărei persoane în special. Aceste registre auxiliare sunt totdeodată și un control față de contul colectiv din Maestru, întru cât suma debitului și a creditului din registrele auxiliare trebuie să consume cu debitul și creditului contului colectiv. Tot asemenea scontrul sau registrul auxiliar de mărfuri, purtat nu numai cu cantități ci și cu coloane de valori*), are să ne arate în special virimentul și starea sau statistica mărfurilor, ca control față de contul colectiv Mărfuri din Maestru și față de magazinul nostru.

Centralizarea în conturi colective este bună și potrivită pentru afaceri mari cu ramificațiuni estinse, cu sucursale etc., căci prin conturile colective putem avea o privire generală asupra întregului, putem împărți munca între mai mulți colaboratori interni, și totuși șeful sau direcțiunea (la societăți) poate privi și controla mai lesne totalul afacerilor. Pentru afaceri mai răstrânse este potrivit să specializăm conturile și să trecem direct în conturi speciale și să nu perdem vremea cu conturi colective și cu controlul prin registre auxiliare. La astfel de afaceri deschidem în Maestru un cont special fiecărei persoane debitoare sau creditoare.

Considerând din caz în caz diferitele referințe ale afacerilor se recomandă următoarele sisteme de conturi combinate:**)

I-ul Sistem : 1. *C^o. Capital*, 2. *C^o. statistic general*.

La acest sistem simplu cu 2 conturi generale, sunt de lipsă mai multe registre auxiliare pentru *Capital*, *Perdere & Profit*, *Spese* etc. și mai mulți scontri: (*Cassa*, *Mărfuri*, *Polițe*, *Persoane*).

II-lea Sistem : Din conturile economice :

1. *C^o. Capital*. 2. *Perdere & Profit*.

Din conturile statistice :

3. *Cassa*. 4. *Mărfuri*. 5. *Corespondenți*. 6. *Polițe*.

La acest sistem cu 6 conturi sunt de lipsă registre auxiliare pentru persoane (*Cont curent*) pentru mărfuri și pentru polițe.

*) Vezi «*Simpla*» pag. 28, model Nr. 9.

***) Vezi *Schär-Langenscheidt*: Kaufmänn. Unterrichtsstunden pag. 182 —185. — Să se consulte și alte împărțiri a conturilor d. e. la *Léauté* și *Guilbault* op. citat la pag. 53. sau la *Ed. Degranges*: La Tenne des livres, Paris 1896; *Fr. Merten*: Manuel de Sciences commerciales, Gand 1893; *G. Kurzbauer*: Lehrbuch der Buchhaltung, 2-te Aufl. Wien 1864; *J. Scherber*: Compendium der Buchhaltung, Wien 1873. *Reisch und Kreibitz*: Bilanz und Steuer I, Band, Wien 1900; *J. Ziegler*: Lehrbuch der Buchhaltung, II, Wien 1905.

III-lea Sistem: Din conturile economice:

1. *Capital.*
2. *Perdere & Profit.*
3. *Spese generale.*

Din conturile statistice:

4. *Cassa*
5. *Mărfuri*
6. *Polite*
7. *Conturi pentru diverse active și pasive.*
8. *Debitori.*
9. *Creditori.*

La acest sistem cu 9 conturi avem lipsă de registrele auxiliare ca la sistemul II (Cont curent, Marfă și Polite) și încă și de alte registre auxiliare pentru diverse active și pasive, ce s'ar ivi în decursul afacerii.

IV-lea Sistem: Din conturile economice:

1. *Capital.*
2. *Cont particular al șefului.*
3. *Perdere & Profit.*
4. *Spese generale (Regie).*
5. *Spese speciale.*

Din conturile statistice:

6. *Cassa.*
7. *Mărfuri.*
8. *Polite de primit.*
9. *Polite de plată.*
10. *Efecte publice.*
11. *Imobiliu*
12. *Conturi pentru alte diverse active și pasive.*
13. 14. 15..
- Conturi pentru persoane singuratice.*

La acest sistem avem lipsă de registre auxiliare pentru mărfuri, polite și pentru diverse alte părți de active și pasive; cont curent de persoane nu ne trebuie, deoarece fiecare persoană are cont special în Maestru.

Prin aceste sisteme înșirate mai înainte nu s'a terminat seria combinațiilor diferitelor conturi, ci pot să se facă diferite alte combinațiuni pentru a ajunge la un nou sistem de conturi. Intr'adevăr în practică rareori întâlnim două afaceri, cari să aibă unul și acelaș sistem de conturi.*) La tot cazul, îndată ce avem lipsă sau dorim să avem evidență amănunțită asupra unei părți de avere sau asupra unor anumite profituri sau pierderi, trebuie neapărat să deschidem conturi nouă. Cu cât avem conturi mai multe, cu atât mai mult se perde evidența generală, dar pentru aceea, cu atât mai clar vedem virimentul afacerilor, starea și rezultatul în

*) Am văzut în practică Maestre cu un cont colectiv de persoane pentru evidență și tot în acel Maestru conturi speciale. De sine înțeles, că la încheerea generală, deși se închee fiecare cont special, totuși pentru bilanțul general se consideră numai contul colectiv.

special la fiecare parte de avere și la fiecare fel de operațiuni comerciale. Cu cât sunt introduse conturi mai puține, cu atât mai ușoară este calcularea totală și privirea generală asupra afacerilor, dar cu atât mai puțin ne putem informa asupra stărei noastre și asupra diferitelor feluri de operațiuni comerciale speciale.

Afară de conturile amintite aici sunt *două conturi generale de rezultat**) și anume contul Bilanț și contul general Perdere & Profit. După cum s'a amintit și după cum se va arăta mai încolo, în C^o: Bilanț se adună la încheere toate valorile de inventar și formează prin sald partea stângă a ecvațiunii de încheere. C^o: general Perdere & Profit adună la încheere toate profiturile și perderile, le saldează, iar saldul astfel căpătat se trece mai departe pe partea dreaptă a ecvațiunii în contul supraordinat Capital.

Împărțeala de mai înainte a conturilor întru cât privește încheerea se poate caracteriza și astfel :

Conturile pur statistice se închee numai cu C^o: Bilanț, conturile pur economice vin în atingere și se închee numai cu Perdere & Profit, iar conturile mixte vin în atingere și se închee și cu C^o: Bilanț și cu C^o: Perdere & Profit.

Aci se mai poate aminti, că în decursul studiului contabilității, vom întâlni și alte *conturi de formă, de ordine, intermediare*. Așa vom întâlni un cont de ordine pentru polițele reescontate, un cont pentru ținerea în evidență a gagiurilor la avansuri pe efecte (lombard) și diferite alte conturi provizorii pentru giruri de complezanță, pentru transacțiuni interinale etc. Înțelegerea acestor conturi, — după ce cunoaștem temeinic teoria contabilității duple —, nu ne oferă nici o greutate. Explicările de lipsă se vor da din caz în caz, când va fi vorba mai încolo despre *conturile de ordine* în acest curs de contabilitate.

*) Se mai numesc și *conturi de ordine, de formă*, cari după cum se va vedea la § 26. se pot lăsa afară.

II. Technica contabilității în partidă duplă. Registre.

§. 15. Cazuri comerciale sau transacțiuni. Formarea articolelor și tehnica trecerii în conturi.

După ce în capitolul premergător (I. §. 4—14) s'au dezvoltat principiile contabilității duple, arătându-se baza matematică a acestei științe, vom da aci unele explicații formale, de natură practică, cari înlesnesc studiul contabilității, vom arăta, așa zicând: *tehnica contabilității în partidă dublă.*

Diferitele întâmplări în afacerile comerciale, cari se nasc în urma activității economice a comerciantului și industriașului, se numesc *cazuri comerciale* sau *transacțiuni* (fapte comerciale). Dacă trecem în registre sau în conturi diversele cazuri comerciale, după anumite forme, zicem, că am *contabilizat*, am făcut *articoli*, *posturi*, *poziții* sau *paragrafi*.

Unele cazuri comerciale sunt simple de tot d. e. cumpărăm niște rezerve de birou etc., iar altele sunt ceva mai complicate, sau chiar complicate de tot, așa încât înainte de a le contabiliza trebuie să le studiem și să le cercetăm cu toată băgarea de samă. Peste tot cazurile mai complicate dintr'o afacere trebuie să le considerăm cu deosebire din următoarele puncte de vedere:

- a) Ce corespondență de scrisori, telegrame sau telefon este de făcut în cazul dat ?
- b) Ce documente și înscrisuri precum : facturi, polițe, chitanțe, borderouri, contracte etc. sunt de făcut sau de controlat ?
- c) Ce calculări asupra prețului mărfii, scont, comisiune, curtaj, vamă, interese etc.?
- d) Ce scadențe avem la plăți și la încasări ?
- e) În fine, după aceste considerații (nu se aplică toate la fiecare caz comercial) se face pe scurt *articolul*, care are să fie contabilizat într'un registru sau în mai multe.

Pentru a purta un negoț oarecare trebuie să dispunem de un capital, adică de o avere curată și să depunem o activitate

continuă și cu sistem în afacerea noastră, parte prin munca proprie, parte prin munca personalului angajat și plătit de noi.

La orice afacere întâlnim diferite *obiecte de negociat* precum : mărfuri reale, efecte publice și private, împrumuturi luate și date etc., întâlnim mai departe *servicii făcute* precum comisiuni active și pasive și în fine : *cheltueli diverse*, făcute în interesul afacerii.

Toată activitatea dintr'un negoț se îndeplinește prin mijlocirea diferitelor persoane, cu care vine afacerea noastră în atingere. Așadară cazurile comerciale diverse, transacțiunile comerciale, sunt rezultatul activității economice a persoanelor ce se angajază reciproc în negoț și în industrie.

Orice caz comercial, orice transacțiune comercială: cumpărare sau vânzare este — din punct de vedere al contabilității — un *schimb de valori* și se explică astfel, ca și cum cineva ar da afacerii noastre o valoare și în acelaș timp ar primi dela afacerea noastră o altă valoare în sumă egală. Cumpărăm d. e. o marfă cu bani gata: afacerea noastră *dă banii* și în acelaș timp *primește marfa*. Tot astfel, dacă cumpărăm o marfă și pentru valoarea ei ne obligăm, iscăbind o poliță: afacerea noastră *dă polița* și *primește marfa*. Deasemenea stă lucrul, cumpărând marfa pe credit deschis: afacerea noastră primește marfa și dă o promisiune, că va plăti valoarea ei după un timp oarecare. Creditorul nostru are dreptul de a încasa contravaloarea la scadență.

Astfel putem zice, că la ori și ce fel de transacțiune, chiar și la acelea, cari nu ating un obiect negociabil (marfa, efecte etc.), cum ar fi d. e. plătirea de chirie, salare personalului, sau comisiune, se vede un schimb de valori.

Dacă plătim chirie pentru un local sau pentru un magazin, afacerea noastră *dă banii* în prezent și *câștigă un drept* (primește o valoare) de a folosi localul sau magazinul închiriat. Deasemenea dacă plătim salare personalului: afacerea noastră *dă banii* și *primește dreptul* de a folosi munca personalului. Tot astfel stă lucrul, când facem servicii, căci noi *dăm munca* și primim plata (comisiune activă), sau când ni se fac nouă servicii: noi *dăm plata* și *primim munca* acelora, cari ne-au servit (comisiune pasivă).

Din cele spuse mai înainte reese de tot clar, că orice transacțiune comercială, fie ea cât de neînsemnată — din punct de vedere contabil — constă dintr'o dare și primire de valori, fie bani gata, fie marfă, obligământ sau un drept.

Fiecare transacțiune de comerț constă din două părți și contabilitatea dublă ține evidență despre fiecare parte a unei transacțiuni, de aceea în contabilitatea dublă se deschid conturi nu numai pentru persoane, pentru mărfuri, polițe și tot felul de obiecte negociabile, ci și pentru capitalul curat al afacerii și pentru pierderi și profituri contabile.

Așadar în contabilitatea dublă pentru orice transacțiune stau față în față totdeauna două conturi și anume: unul care primește și altul care dă o valoare egală, sau ceea ce este tot atât: un cont, care se debitează și altul care se creditează.

Observându-se, că transacțiunile se trec în conturi cu o anumită regularitate și că toate transacțiunile făcute au aparența debitării și creditării, în tocmai ca și cum ar înfățișa niște relații între două persoane, adică între un debitor și un creditor, de aceea — pentru a ușura explicările de trecere în registre, pentru a preciza niște *reguli tehnice*, — s'a făcut încă din vechime o personificare a tuturor conturilor.

În chipul acesta toate transacțiunile afacerii s'au redus la persoane și s'au explicat ca și cum ar fi niște *relații de drept*, îndeplinite între anumite persoane. Pe deoparte avem *Afacerea* ca persoană, pe de altă parte *Capitalul* ca persoana șefului; avem de asemenea pe casierul (C^o: Cassa), pe magazinerul (C^o: Marfă), persoanele angajate să lucreze (C^o: Salare), în fine diferite persoane (reale) debitoare și creditoare.

Purcezând din punctul de vedere al personificării tuturor conturilor stabilim următoarele reguli pentru explicarea contabilității duble :

1. *Se deschide câte un cont separat pentru fiecare parte din avere (marfă, polițe, bani), pentru fiecare persoană și în fine contul Capital (șef) cu conturile subordonate pentru fiecare specie de pierderi sau profituri contabile (chirie, spese, comisioane, interese etc.), în cari conturi se însemnează și se ține socoteală amănunțită despre valorile intrate și eșite.*

2. *Fiecare caz comercial provocă debitarea unui cont pentru valoarea primită și tot deodată, creditarea altui cont pentru valoarea dată.*

3. *Valoarea, cu care am debitat un cont, este egală cu valoarea, cu care credităm un alt cont.*

Trecerea în conturi se face prin alcătuirea articolilor, sau a pozițiilor.

La orice articol, ce avem să-l facem, trebuie să stabilim întâi valoarea transacțiunei adecă suma de bani, exprimată în banii țării. Până când un caz comercial nu este încheiat și executat, până atunci nu poate fi vorba de o contabilizare sistematică. Am comandat d. e. o marfă; acest caz comercial se notează numai în registre auxiliare, dar nu se contabilizează sistematic în conturi, căci transacțiunea nu este îndeplinită și nu știm exact, cât ne costă marfa, ce cheltueli laterale am avut etc.

La facerea unui articol trebuie să căutăm mai departe, *care sunt cele două conturi*, după sistemul de conturi ce l-am adoptat (vezi §. 14), în cari să contabilizăm afacerea întâmplată. *In fine*, după stabilirea sumei de bani și a celor două conturi, *trebuie să vedem: care din aceste două conturi are să fie debitat și care creditat*, cu alte cuvinte să constatăm pe *debitorul* și pe *creditorul* în sensul contabilității.

După ce s'a stabilit debitorul și creditorul, se scriu aceștia unul lângă altul sau unul sub altul, se face apoi o scurtă dar clară explicare a cazului comercial și astfel articolul e gata și se trece într'n registru cronologic, de regulă numit *Jurnal* și mai pe urmă, după cum se va vorbi mai încolo, se va trece în *Cartea Mare*, în *Maestru*, unde sunt adunate toate conturile la un loc în mod sincronistic, fiind fiecare cont cu titlul său.

Exemple. Cumpăr d. e. marfă cu bani gata în valoare de f 2000 dela A. Grama.

La această transacțiune noi am dat banii și A. Grama ne-a dat marfa și fiind că Grama și-a primit contravaloarea, nu mai e lipsă ca să ținem evidență și despre el. Astfel în contabilitatea noastră vin în atingere două conturi și anume: Contul Cassa, care dă banii și este Creditor, iar Contul Marfă, care primește marfa și este Debitor.

Contabilizând acest caz, vom zice :

1. Contul Cassa este Creditor
Pt.*) banii plătiți f 2000
2. Contul Marfa este Debitor
Pt. marfa înrată dela A. Grama . . . f 2000

*) Pt. sau pt. = pentru.

Această formă de scriere în Jurnal ar ocupa prea mult loc, de aceea o putem prescurta astfel :

Contul Marfă este Debitor
La Contul Cassa

Pt. marfa cumpărată cu bani gata . . . f 2000.

Prin această prescurtare am scris suma de 2000 numai odată, cu toate acestea ea are valoare de două ori, căci în Maestru se debitează C^o*) Marfă și se creditează C^o Cassa.

Prescurtarea se poate face și în altă formă, ca să nu mai scriem expresiunea „debitor“.

Astfel avem :

C^o Marfă
La C^o Cassa

Pt. f 2000.

Particula „La“ pusă înaintea unui cont indică, că acel cont este creditor și dacă cunoaștem creditorul e de ajuns, căci vom ști imediat, că celălalt cont este debitor.

Pentru debitor se întrebuițează particula „Prin“ sau prescurtat „Pr.“ Particula „Prin“, pusă înaintea unui cont, indică, că acel cont este debitor.

Deci articolul de mai sus s'ar putea scrie și în forma următoare:

Prin C^o Marfa**)

C^o Cassa

Pt. f 2000.

Așadară la fiecare articol însemnăm întâiu contul debitor și apoi *Contul opus* (partida opusă) sau *contrapartida* adecă contul creditor. Astfel avem C^o Marfă ca debitor și C^o Cassa ca cont opus sau contra-partidă.

După aceste explicațiuni trecem la ilustrarea celor amintite mai înainte, deschizând pentru fiecare transacțiune câte două conturi separate, așa după cum au să fie ele în Maestru.

*) Co. = cont.

**) *Conturile* la fiecare articol *se subliniază*, se scriu *mai gros* sau se scriu cu litere *ronde*.

Cumpărăm marfă de *f* 2000 cu bani gata. Deschidem un cont pentru Cassa și altul pentru Marfă și fiind-că C^o: Cassa a dat bani, de aceea îl credităm, iar C^o: Marfă a primit marfă și astfel îl debităm și amintim la fiecare trecere *contul opus* sau *contrapartida*, folosindu-ne de particulele: *La* și *Prin*.

<i>Debit</i>	Contul Cassa	<i>Credit</i>
	Prin C ^o : Marfă	2000

<i>Debit</i>	Contul Marfă	<i>Credit</i>
La C ^o : Cassa	2000	

Vindem lui A. Mușat, loco, marfă pe credit neacoperit în valoare de *f* 1500. La această transacțiune vin atinse două conturi și anume: C^o: Marfă, care dă și este creditor și C^o: A. Mușat, care primește marfa și este debitor.

<i>Debit</i>	Contul Marfă	<i>Credit</i>
	Prin C ^o : A. Mușat	1500

<i>Debit</i>	Contul A. Mușat, loco	<i>Credit</i>
La C ^o : Marfă	1500	

Plătim diferite salare calfelor în valoare de *f* 150. La această transacțiune vin atinse două conturi și anume: C^o: Cassa dă *bani* și este creditor, iar C^o: Spese sau Salare, pe care 'l deschidem, *primește* și este debitor.

<i>Debit</i>	Contul Cassa	<i>Credit</i>
	Prin C ^o : Spese	150

<i>Debit</i>	Contul Spese	<i>Credit</i>
La C ^o : Cassa	150	

Din cele spuse mai în urmă rezultă și alte reguli ale contabilității duple după cum urmează:

4. *Orice cont este debitor pentru valorile, ce le primește direct dela afacerea noastră, pentru valorile ce afacerea noastră le-au plătit, sau le-au furnisat indirect, dar tot în sarcina acelu cont.*

(D. e. cineva ne-a trimis o poliță drept bani; noi o prezentăm spre plată; acceptantul refuză plata și astfel noi facem *protest* și i înapoiam polița. In acest caz debităm contul persoanei nu numai pentru valoarea poliței dar și pentru spesele noastre).

5. *Orice cont este creditor pentru valorile ce direct sau indirect le-a dat sau le va da (sunt socotite) afacerii noastre.*

6. *La contabilizarea oricărui caz, (fie o trecere cronologică ca în Jurnal, sau o trecere după titluri (sincronistică) ca în Maestru) se aranjează lucrul astfel, ca imediat să se vadă relațiunea de datorie sau de pretenziune, adică debitorul și creditorul. Pentru această invederare contul opus sau contrapartida se amintește imediat folosindu-ne de particulele „Prin“ și „La“.*

§ 16. Registrele în contabilitatea dublă.

In contabilitatea dublă ca și la Simpla avem lipsă de mai multe registre sau cărți, dintre cari unele sunt principale, iar altele auxiliare și secundare.*)

Registrele principale în Dupla sunt: *Jurnalul* și *Maestru*, iar registre auxiliare pot fi după împrejurări mai multe sau mai puține. Astfel pot fi diferite socoteli asupra mărfurilor: scontri diverși de monete, de mărfuri, de efecte, de cupoane, scontri pentru depuneri spre fructificare, registru auxiliar (cassa) pentru banii intrați și eșiți, cartea facturilor primite, copier pentru facturile eșite, cartea conturilor curente etc.

Jurnalul. Registrul Jurnal sau mai scurt Jurnalul este menit, ca să incriem în el în mod cronologic toate transacțiunile îndeplinite, formând diferiți articoli. El se poartă paginat, deasupra se scrie luna și anul, are coloana pentru dată, pentru text și una sau mai multe coloane pentru sumele singuraticice și pentru sumele totale adică pentru totaluri. Une-ori data se poate scrie chiar în coloana de text, la jumătatea liniei, care separă un articol de celălalt. In acest caz în coloana de dată se scrie numărul curent al articolului.

*) Registrele auxiliare și secundare s'au tractat în *Simpla* pag. 4—75 și se va mai vorbi despre ele și mai încolo.

Cumpărăm d. e. marfă de *f* 2000 dela G. Cetină, loco. La această transacțiune C^o. Marfă primește și C^o. G. Cetină dă valoarea de 2000. Cazul acesta trecut în Jurnal dă naștere următorului articol:

Ianuarie 1907

Ianuarie	2	<u>Contul Marfă</u> La <u>Contul G. Cetină, Loco</u> pt. diverse mărfuri cumpărate	<i>f</i> 2000	—

sau:

Art.	1	<u>Marfă</u> La <u>G. Cetină, Loco</u> pt. <i>Kgr</i>à <i>f</i>	<i>f</i> 2000	—

La articolii de Jurnal scriem întâiu contul debitor și apoi adaugem de desupt contul creditor premers de particula „La“.

Afară de aceste forme de trecere mai există și altele așa d. e. debitorul se poate scrie lipit de coloana din stânga, iar creditorul în același rând, sau de desupt mai la dreapta.

Art.	1	<u>Marfă</u> La <u>G. Cetină, Loco</u> pt.	<i>f</i> 2000	—

sau:

Ianuarie	2	<u>Marfă</u> La <u>G. Cetină, Loco</u> pt.	<i>f</i> 2000	—

Exemplu. Cumpărăm în 3 Ianuarie marfă de *f* 4000, dela I. Moroian, loco, și anume dăm în numărar *f* 2000, iar restul de *f* 2000 rămâne pe credit.

In acest caz facem un articol compus, pentru a cruța spațul. Contul Marfă este debitor la Contul Moroian pentru jumătate din sumă și la contul Cassa, pentru banii gata, ce i-am

plătit. Avem deci un debitor general și doi creditori. Articolul se va face în modul următor:

Art.	2	3		
		<u>Marfă</u> La <u>Diverși</u> (Creditori)		
		La <u>I. Moroian</u> , loco		
		Pt. $\frac{1}{2}$ din factura de azi	f 2000	—
		La <u>Cassa</u>		
		Pt. $\frac{1}{2}$ factură plăt. numerar	„ 2000	— f 4000 —

sau:

Ianuarie	3	3		
		<u>Marfă</u> La <u>Următorii</u>		
		La <u>I. Moroian</u> , loco		
		Pt.	f 2000	—
		La <u>Cassa</u>		
		Pt.	f 2000	— f 4000 —

Exemplu. Vindem lui N. Frunză, loco, azi în 4 Ianuarie, marfă de f 4000 — și anume primim în numerar f 3000, iar restul de 1000 rămâne pe credit. În acest caz facem un articol compus și anume contul Marfă, care dă este creditor pentru f 4000, iar Contul Cassa și contul N. Frunză sunt debitori pentru 3000 și pentru 1000. Atât în exemplul acesta, cât și în cel de mai înainte se puteau face câte doi articoli simpli și anume:

Art. 3. a.	4		
	<u>Cassa</u> La <u>Marfă</u>		
	Pt. primit în numerar dela Frunză . . .	f 3000	—

Art. 3. b.	4		
	<u>N. Frunză</u> La <u>Marfă</u>		
	Pt. rămas pe credit	f 1000	—

sau:

Art. 3.	<u>Diverși</u> La <u>Marfă</u>		
	<u>Cassa</u>		
	Pt.	f 3000	—
	<u>N. Frunză</u> , Loco		
	Pt.	„ 1000	— f 4000 —

Compunerea articolilor înlesnește lucrul pentru trecerea lor în Maestru. Astfel conform art. 3., din urmă, vom trece în Maestru și vom credita contul Marfa cu *f.* 4000 și vom debita Cassa cu 3000, iar pe N. Frunză cu 1000. În acest caz în contul Marfă se trece o singură sumă de 4000, pecând în cazul prim am fi creditat contul Marfă cu două sume și anume întâiu cu 3000 și apoi cu 1000, prin ceea ce se ocupau două șiruri în contul Marfă din Maestru.

Exemplu. Pot fi cazuri, că sunt mai mulți debitori și un singur creditor sau mai mulți creditori și un singur debitor. Așa d. e. Cumpărăm azi în 5 Ianuarie marfă de *f.* 3000 dela M. Călin, loco și anume: $\frac{1}{2}$ pe credit și $\frac{1}{2}$ în numărar; deaseme-nea cumpărăm marfă dela G. Țircă, loco, de *f.* 2000 — $\frac{1}{2}$ pe credit și $\frac{1}{2}$ în numărar.

Art 4. Marfă La Următorii

La <u>Cassa</u>			
Pt. $\frac{1}{2}$ din factura Nr. 1 și 2 . .	<i>f.</i> 2500	—	
La <u>M. Călin</u> , loco			
Pt. $\frac{1}{2}$ din fact. Nr. 1 pe credit	„ 1500	—	
La <u>G. Țircă</u> , loco			
Pt. $\frac{1}{2}$ din fact. Nr. 2 pe credit	„ 1000	—	<i>f.</i> 5000 —

În chipul acesta, în practică, se pot combina articoli foarte mari, uneori așa de mari, că pot ocupa o pagină întregă; cu deosebire, astfel de articoli se ivesc în comerțul de bancă. Dacă sunt cazuri în cari se întâlnesc mai mulți debitori și mai mulți creditori, atunci este mai recomandabil să facem mai mulți articoli, căci prin combinații ca: „Următorii la Următorii“ s'ar perde evidența și s'ar putea face confuzie, când ar fi să trecem articolii din Jurnal în Maestru. (Combinații de acestea nu sunt de recomandat).

Maestrul.*) Maestrul, numit și *Cartea Mare*, este un registru, în care se deschid atâtea conturi, câte avem în Jurnal (depinde de sistemul de conturi ce l'am adoptat vezi §. 14.) și articolii singuratici, cari s'au trecut în Jurnal în mod cronologic, se trec de aci în Maestru după titluri, astfel că tot ce se referă la acelaș cont, este trecut la un loc, având în chipul acesta o evidență

*) Pentru forma conturilor din Maestru să se observe modelele din «Simpla» pag. 56—59.

mai mare asupra singuraticilor conturi. Atât în Jurnal, cât și în Maestru, există și o coloană de referințe și anume, în coloana de referință a Maestrului însemnăm pagina Jurnalului, iar în coloana de referință a Jurnalului însemnăm foliul din Maestru. Prin această referință avem o controlă, că am trecut toți articoli din Jurnal în Maestru.

1. Din cele spuse reiese, că *registru Maestru nu e altceva decât Jurnalul, dar articolii sunt trecuți după titlurile conturilor, cari sunt aranjate față în față cu sumele din Debit și din Credit.*

2. *Registru Maestru se poate folosi și pentru o trecere directă în el, în care caz Jurnalul nu se mai poartă.*)*

Când s'a vorbit despre Jurnal, s'au făcut patru articoli diferiți. Deschidem acuma conturile de lipsă în Maestru și indicăm trecerile.

Conform Art. 1. debităm contul Marfă și credităm C^o: Cetină. Deschidem aceste conturi:

1		C ^o : Marfă	1	
<i>Debit</i>				<i>Credit</i>
Ian. 2. La C ^o : Cetină. . . f	2000	Ian. 4. Prin Diverși . . . f	4000	
" 3. " Diverși "	4000			
" 5. " Diverși "	5000			

2		C ^o : G. Cetină, loco	2	
<i>Debit</i>				<i>Credit</i>
		Ian. 2. Prin C ^o : Marfă . . f	2000	

Din Art. 2. se vede, că am cumpărat marfă de f 4000 dela I. Moroian și anume $\frac{1}{2}$ pe credit, $\frac{1}{2}$ în numerar. C^o: Marfă îl avem deschis de mai nainte, deci debităm acest cont cu f 4000;

*) Această împrejurare ne aduce un folos mare, căci cu deosebire pentru lămurirea teoriei, putem face trecerile direct în conturile din Maestru. Prin această trecere se cruță timp și este o deprindere de importanță mare pentru începători, pentru a se deda cu natura contabilității duple, căci de fapt se vede cum valoarea adevă sumă de bani dela fiecare transacțiune se trece în debitul unui cont și totdeodată și în creditul altui cont. Această trecere are și avantajul, că se pot face exerciții multe pentru deprinderea elevilor. Precum se poate trece direct în Maestru, tot asemenea dintr'un Maestru se poate reconstrua Jurnalul. Este de recomandat a se face astfel de deprinderi, căci prin aceasta începătorii învață a pătrunde natura contabilității și sunt feriți de superficialitate și de rezolvarea mecanică a trecerilor.

deschidem apoi un cont nou lui Moroian și alt cont pentru Cassa și aceste conturi le credităm cu câte *f* 2000 în total tot *f* 4000.

<i>Debit</i>	C^o. I. Moroian, loco	<i>Credit</i>
		Ian. 3. Prin C ^o . Marfă . . <i>f</i> 2000

<i>Debit</i>	C^o. Cassa	<i>Credit</i>
Ian. 4. La C ^o . Marfă . . . <i>f</i> 3000		Ian. 3. Prin C ^o . Marfa . . <i>f</i> 2000
		„ 5. „ Marfa . . <i>f</i> 2500

Din Art. 3 se vede, că am vândut lui N. Frunză marfă de *f* 4000 și anume: 3000 în numerar și 1000 pe credit. C^o. Marfă este creditor pentru *f* 4000, îl avem deschis de mai nainte, deci îl credităm cu această sumă. Debităm Cassa cu *f* 3000 și deschidem un cont lui N. Frunză, pe care iarăși îl debităm cu *f* 1000, (în total se debitează cu *f* 4000).

<i>Debit</i>	N. Frunză, loco	<i>Credit</i>
Ian. 4. La Marfă <i>f</i> 1000		

Din Art. 4. se vede, că am cumpărat dela M. Călin, loco, marfă de *f* 3000 $\frac{1}{2}$ pe credit, $\frac{1}{2}$ numerar; deasemenea am cumpărat marfă dela G. Țircă, loco, de *f* 2000 și anume: $\frac{1}{2}$ pe credit, $\frac{1}{2}$ numerar.

În acest caz avem un debitor general, adică C^o. Marfa pe care-l debităm cu toată suma de *f* 5000; credităm Cassa pentru *f* 2500; deschidem un cont lui M. Călin și-l credităm cu *f* 1500; deschidem un cont lui G. Țircă și-l credităm cu *f* 1000.

<i>Debit</i>	M. Călin, loco	<i>Credit</i>
		Ian. 5. Prin C ^o . Marfă . . <i>f</i> 1500

7 <i>Debit</i>	G. Țircă, loco	7 <i>Credit</i>
	Ian. 5. Prin C ^o : Marfă . . . f 1000	

Dacă adunăm sumele din debitul conturilor din Maestru, vedem, că avem un total de f. 15,000, care consună întru toate cu totalul, tot de 15,000, ce rezultă din adunarea creditului dela aceste șapte conturi.*)

§ 17. Cazuri comerciale trecute în registre.

Trecerea în Jurnal, în Maestru și facerea Bilanțului de verificare și a Situației.

1. Ianuarie. Incepem o afacere cu un capital în bani gata de f 20,000. C^o: Capital, care dă (capitalul în bani gata) este creditor și C^o: Cassa, care primește banii este debitor.
2. Plătim chirie pe o lună f 125.50. Deschidem un cont pentru Chirie și-l debităm, iar Cassa o credităm fiindcă dă banii.
2. Cumpărăm un mobilier de f 475. Deschidem un cont pentru Mobilier și-l debităm, iar Cassa o credităm, fiindcă dă banii.
2. Plătim diferite spese pentru începere ca: registre, înregistrarea firmei la tribunal, recvizite de birou etc. f 130.40. Deschidem un cont pentru Spese, pe care-l debităm, iar Cassa o credităm, fiindcă dă banii.
3. Cumpărăm cu bani gata dela G. Stan, loco, *kg*r 5000 à f 1 = f 5000. Deschidem un cont pentru marfă și ne punem în-trebarea: cine dă și cine primește? In cazul prezent contul Marfă primește, deci îl debităm, iar contul Cassa dă banii, deci îl credităm. Despre G. Stan nu se mai ține nici o evidență, deoarece cu el ne-am achitat, cel mult că amintim numele lui în explicațiune. Despre marfă se ține evidență în registre axiliare ca: scontri de mărfuri, cartea magazinului, sau cartea facturilor. Aci lăsăm afară aceste registre auxiliare.

*) In școală să se facă mai multe exerciții de acestea, pe cari elevii să le rezolve verbal și să se dea apoi și pentru acasă câteva cazuri de rezolvat în scris.

5. Vindem pe credit lui A. Dumbravă, loco, *kgr* 2000 marfă cu *f* 2240. C^o: Marfă dă și C^o: A. Dumbravă primește, deci debităm C^o: Dumbravă și credităm C^o: Marfă. (Cont mixt § 11.)
6. Vindem pe credit lui G. Furtună, loco, *kgr* 2000 marfă cu *f* 2300. Debităm C^o: Furtună și credităm C^o: Marfă.
9. Cumpărăm pe credit dela D. Pascu, loco, *kgr* 6000 marfă à *f* 1 = *f* 6000. Debităm C^o: Marfă, care primește și credităm C^o: Pascu, care dă.
12. A. Dumbravă ne trimete un acout de *f* 1500 din datoria sa. Debităm C^o: Cassa și credităm C^o: A. Dumbravă.
14. Plătim diferite spese *f* 78·50. Debităm C^o: Spese și credităm Cassa.
16. Trimitem un acout de *f* 2000 lui D. Pascu pentru datoria, ce o avem. Debităm C^o: D. Pascu și credităm Cassa.
17. Vindem cu bani gata lui I. Bran, loco, *kgr* 1000 marfă cu *f* 1250. Debităm Cassa pentru că primește banii și credităm C^o: Marfă pentru că dă marfa. Despre I. Bran nu se mai ține nici o evidență, decât că se amintește numele lui în explicațiune.
19. G. Furtună ne trimite un acout din datoria sa *f* 1300. Debităm Cassa și credităm C^o: G. Furtună.
21. Cumpărăm pe credit dela G. Jepu, loco, *kgr* 7000 marfă à *f* 1 = *f* 7000. Debităm C^o: Marfă și credităm C^o: G. Jepu.
22. Trimitem un acout de *f* 3000 lui D. Pascu, loco. Debităm C^o: D. Pascu și credităm Cassa.
23. G. Furtună ne trimite un acout de *f* 800. Debităm Cassa și credităm C^o: G. Furtună.
24. A. Dumbravă plătește din însărcinarea noastră suma de *f* 450·50 lui G. Jepu. Aci debitorul nostru A. Dumbravă plătește pentru noi creditorului nostru Jepu o sumă de bani. In acest caz, în afacerea noastră, nici nu întră nici nu ies banii, dar în contabilitate debităm C^o: Jepu, căci primește și credităm C^o: Dumbravă, deoarece dă pentru noi.
25. Vindem pe credit lui G. Furtună *kgr* 4000 marfă cu *f* 4463·50. Debităm C^o: Furtună și credităm C^o: Marfă.
26. Vindem cu bani gata lui I. Bran, loco, *kgr* 2000 marfă cu *f* 2154·60. Debităm Cassa și credităm C^o: Marfă.

26. Plătim diferite cheltueli mărunte *f* 136·40. Debităm C^o: Spese și credităm Cassa.
27. Trimitem un acout lui G. Jepu de *f* 3500. Debităm C^o: Jepu și credităm Cassa.
28. G. Furtună din însărcinarea noastră plătește suma de *f* 1450. creditorului nostru G. Jepu. Debităm C^o: Jepu și credităm C^o: Furtună.
29. Cumpărăm pe Credit dela D. Pascu *kg*r 4500 marfă à *f* 1= *f* 4500. Debităm C^o: Marfă și credităm C^o: Pascu.
30. Vindem pe credit lui A. Dumbravă *kg*r 2000 marfă cu *f* 2250. Debităm C^o: Dumbravă și credităm C^o: Marfă.
31. Plătim diferite spese mărunte *f* 72·40. Debităm C^o: Spese și credităm Cassa.

Aceste cazuri se trec mai întâiu, în mod cronologic în registrul Jurnal, făcându-se 25 de articoli separați. Articollii aceștia se trec apoi în registrul Maestru și se însemnează în coloanele de referință pagina Jurnalului și folio Maestrului. Pentru acest scop se deschid în Maestru 10 conturi separate, în cari se trec articollii din jurnal după regulele spuse mai înainte.*)

Pentru a face un control asupra trecerilor, adunăm sumele din Jurnal, le *transportăm***) până la 31 Ianuarie și constatăm suma totală de *f* 72.176·80. Deasemenea, după ce am trecut articollii de Jurnal în conturile din Maestru, facem și acolo o adunare generală a sumelor din debitul tuturor conturilor și din creditul lor și le aranjăm în Bilanțul de verificare într'o ordine și căpătăm atât la Debit cât și la Credit tot suma de *f* 72,176·80.

Bilanțul de verificare se face din conturile din Maestru și dacă totalul debitelor consună cu totalul creditelor și cu totalul Jurnalului, urmează că articollii din Jurnal s'au trecut corect în Maestru.

*) Dacă urmărim afacerea, în decursul unei luni lui Ianuarie, cu privire la cumpărarea și vânzarea de marfă, constatăm, că cu finea unei luni Ianuarie avem în magazin *kg*r 9500 marfă, care socotindu-o cu *f* 1, face *f* 9500. După ce începătorii se vor fi deprins cu încheerea anuală a unei afaceri, se poate face și aci încheere.

**) Le *reportăm*, le *transferăm*, adică le trecem pe pagina, ce urmează, și le adunăm mai departe.

Jurnal, Ianuarie 1907.

Art.					
1.	Ianuar.	1	<i>Contul Cassa</i> <i>La Contul Capital</i> pt. banii dați în afacere . . .	Mf. 2. Mf. 1.	f20000 —
2.	"	2	<i>Contul Chirie</i> <i>La Contul Cassa</i> pt. chiria plătită pe o lună . .	Mf. 3. Mf. 2.	" 125 50
3.	"	2	<i>Contul Mobiliar</i> <i>La Contul Cassa</i> pt. cumpărarea unui mobiliar	Mf. 4. Mf. 2.	" 475 —
4.	"	2	<i>Contul Spese</i> <i>La Contul Cassa</i> pt. spesele dela început: înregistrarea firmei, recvizite, etc.	Mf. 5. Mf. 2.	" 130 40
5.	"	3	<i>Contul Marfă</i> <i>La Contul Cassa</i> pt. diferite mărfuri cumpărate dela G. Stan.	Mf. 6. Mf. 2.	" 5000 —
6.	"	5	<i>Contul A. Dumbravă</i> <i>La Contul Marfă</i> pt. diferite mărfuri vândute .	Mf. 7. Mf. 6.	" 2240 —
7.	"	6	<i>Contul G. Furtună</i> <i>La Contul Marfă</i> pt. diverse mărfuri vândute .	Mf. 8. Mf. 6.	" 2300 —
8.	"	9	<i>Contul Marfă</i> <i>La Contul D. Pascu</i> pt. diverse mărfuri cumpărate	Mf. 6. Mf. 9.	" 6000 —
			Transport . . .		f36270 90

*) Mf. = foaia Maestrului = Maestru-folio (foliul = două pagini, ce stau față în față).

			Transport . . .	f36270 90
Art.				
9.	Januar.	12	<i>Contul Cassa</i> <i>La Contul A. Dumbravă</i> pt. un acout, ce l'am primit .	Mf. 2. Mf. 7. f 1500 —
10.	"	14	<i>Contul Spese</i> <i>La Contul Cassa</i> pt. diferite spese	Mf. 5. Mf. 2. " 78 50
11.	"	16	<i>Contul D. Pascu</i> <i>La Contul Cassa</i> pt. un acout, ce l'am trimis .	Mf. 9. Mf. 2. " 2000 —
12.	"	17	<i>Contul Cassa</i> <i>La Contul Marfă</i> pt. diverse mărfuri vândute lui I. Bran	Mf. 2. Mf. 6. " 1250 —
13.	"	19	<i>Contul Cassa</i> <i>La Contul G. Furtună</i> pt. un acout, ce l'am primit .	Mf. 2. Mf. 8. " 1300 —
14.	"	21	<i>Contul Marfă</i> <i>La Contul G. Feșu</i> pt. diverse mărfuri cumpărate	Mf. 6. Mf. 10. " 7000 —
15.	"	22	<i>Contul D. Pascu</i> <i>La Contul Cassa</i> pt. un acout, ce l'am trimis .	Mf. 9. Mf. 2. " 3000 —
16.	"	23	<i>Contul Cassa</i> <i>La Contul G. Furtună</i> pt. un acout, ce l'am primit .	Mf. 2. Mf. 8. " 800 —
			Transport . . .	f53199 40

Art.			Transport . . .	f	
				53199	40
17.	Januar.	24	<i>Contul G. Jepu</i> <i>La Contul A. Dumbravă</i> pt. trimis din însărcinarea noastră lui Jepu	Mf. 10. Mf. 7. f	450 50
18.	"	25	<i>Contul G. Furtună</i> <i>La Contul Marfă</i> pt. diverse mărfuri vândute .	Mf. 8. Mf. 6. "	4463 50
19.	"	26	<i>Contul Cassa</i> <i>La Contul Marfă</i> pt. diverse mărfuri vândute lui I. Bran.	Mf. 2. Mf. 6. "	2154 60
20.	"	26	<i>Contul Spese</i> <i>La Contul Cassa</i> pt. diverse spese avute . . .	Mf. 5. Mf. 2. "	136 40
21.	"	27	<i>Contul G. Jepu</i> <i>La Contul Cassa</i> pt. un acont, ce l'am trimis .	Mf. 10. Mf. 2. "	3500 —
22.	"	28	<i>Contul G. Jepu</i> <i>La Contul G. Furtună</i> pt. trimis din însărcinarea noastră lui Jepu	Mf. 10. Mf. 8. "	1450 —
23.	"	29	<i>Contul Marfă</i> <i>La Contul D. Pascu</i> pt. diverse mărfuri cumpărate	Mf. 6. Mf. 9. "	4500 —
24.	"	30	<i>Contul A. Dumbravă</i> <i>La Contul Marfă</i> pt. diverse mărfuri vândute .	Mf. 7. Mf. 6. "	2250 —
25.	"	31	<i>Contul Spese</i> <i>La Contul Cassa</i> pt. diferite spese avute . . .	Mf. 5. Mf. 2. "	72 40
				<u>f72176</u>	<u>80</u>

Maestru.

1 *Debit.* **Contul Capital.** *Credit.* 1

		Ianuarie 1	Prin C ^o . Cassa	J.1.)*	f 20000

2 *Debit.* **Contul Cassa.** *Credit.* 2

	La C ^o .	Capital	J. 1.	J. 2.	J. 3.	Pr. C ^o .	Chirie	J. 1.	f
Ianuarie 1	La C ^o .	Capital	J. 1.	J. 2.	J. 3.	Pr. C ^o .	Chirie	J. 1.	f 20000
" 12	"	A. Dumbravă	J. 2.	J. 2.	J. 3.	"	Mobiliar	J. 1.	" 1500
" 17	"	Marfă	J. 2.	J. 2.	J. 3.	"	Spese	J. 1.	" 1250
" 19	"	G. Furtună	J. 2.	J. 2.	J. 3.	"	Marfă	J. 1.	" 1300
" 23	"	G. Furtună	J. 2.	J. 2.	J. 3.	"	Spese	J. 2.	" 800
" 26	"	Marfă	J. 3.	J. 3.	J. 3.	"	D. Pascu	J. 2.	" 2154 60
						"	D. Pascu	J. 2.	" 3000
						"	Spese	J. 3.	" 136 40
						"	G. Jepu	J. 3.	" 3500
						"	Spese	J. 3.	" 72 40

3 *Debit.* **Contul Chirie.** *Credit.* 3

Ianuarie 2	La C ^o . Cassa	J. 1.	f 125	50

*) J. = Jurnal-pagina.

4

<i>Debit.</i>		Contul Mobiliar.		<i>Credit.</i>
Januarie 2	La C ^o . Cassa	J. 1.	f 475 —	

5

<i>Debit.</i>		Contul Spese.		<i>Credit.</i>
Januarie 2	La C ^o . Cassa	J. 1.	f 130 40	
" 14	" " Cassa	J. 2.	" 78 50	
" 26	" " Cassa	J. 3.	" 136 40	
" 31	" " Cassa	J. 3.	" 72 40	

6

<i>Debit.</i>		Contul Marfă.		<i>Credit.</i>
Januarie 3	La C ^o . Cassa	J. 1.	f 5000 —	Pr. C ^o . A. Dumbravă . J. 1. f 2240 —
" 9	" " D. Pascu	J. 1.	" 6000 —	" " G. Furtună . . J. 1. " 2300 —
" 21	" " G. Jepu	J. 2.	" 7000 —	" " Cassa J. 2. " 1250 —
" 29	" " D. Pascu	J. 3.	" 4500 —	" " G. Furtună . . J. 3. " 4463 50
				" " Cassa J. 3. " 2154 60
				" " A. Dumbravă . J. 3. " 2250 —

7

Contul A. Dumbravă.				<i>Credit.</i>				
<i>Debit.</i>								
Ianuarie	5	La C ^o . Marfă	J. 1. f	2240	Ianuarie 12	Pr. C ^o . Cassa	J. 2. f	1500
"	30	" " Marfă	J. 3. "	2250	"	" " G. Jepu	J. 3. "	450 50

8

Contul G. Furtună.				<i>Credit.</i>				
<i>Debit.</i>								
Ianuarie	6	La C ^o . Marfă	J. 1. f	2300	Ianuarie 18	Pr. C ^o . Cassa	J. 2. f	1300
"	25	" " Marfă	J. 3. "	4463 50	"	" " Cassa	J. 2. "	800
					"	" " G. Jepu	J. 3. "	1450

9

Contul D. Pascu.				<i>Credit.</i>				
<i>Debit.</i>								
Ianuarie	16	La C ^o . Cassa	J. 2. f	2000	Ianuarie 9	Pr. C ^o . Marfă	J. 1. f	6000
"	22	" " Cassa	J. 2. "	3000	"	" " Marfă	J. 3. "	4500

10

Contul G. Jepu.				<i>Credit.</i>				
<i>Debit.</i>								
Ianuarie	24	La C ^o . A. Dumbravă	J. 3. f	450 50	Ianuarie 21	Pr. C ^o . Marfă	J. 2. f	7000
"	27	" " Cassa	J. 3. "	3500				
"	28	" " G. Furtună	J. 3. "	1450				

§ 18. Bilanțul de verificare și Situația.

		Debit		Credit		Debit		Credit		
Januarie	31	Co. Capital . . .		f 20000	—			f 20000	—	
"	31	Co. Cassa . . .	f 27004	60	" 14518	20	f 12486	40		
"	31	Co. Chirie . . .	" 125	50			" 125	50		
"	31	Co. Mobiliar . . .	" 475	—			" 475	—		
"	31	Co. Spese . . .	" 417	70			" 417	70		
"	31	Co. Marfă . . .	" 22500	—	" 14658	10	" 7841	90		
"	31	Co. A. Dumbravă	" 4490	—	" 1950	50	" 2539	50		
"	31	Co. G. Furtună .	" 6763	50	" 3550	—	" 3213	50		
"	31	Co. D. Pascu . .	" 5000	—	" 10500	—		5500	—	
"	31	Co. G. Jepu . . .	" 5400	50	" 7000	—		1599	50	
			f 72176	80	f 72176	80	f 27099	50	f 27099	50

Bilanțul de verificare sau *de probă* este o socoteală, în care se adună sumele de bani din debitul și creditul tuturor conturilor din Maestru și se introduc într'un registru auxiliar separat, care se numește *registru bilanțului de verificare*. El se poate purta și numai pe niște coale separate, cari se păstrează la un loc, ca niște socoteli auxiliare pentru contabilitate.

Bilanț de verificare se face de regulă la sfârșitul fiecărei luni; se poate face și numai la două luni sau la un sfert de an. El ne arată suma de bani pentru operațiunile îndeplinite într'o lună, și anume valoarea intrată și eșită în conturile din Maestru, adică virimentul (deverul, circulația, mișcarea,) afacerilor noastre. Dacă facem și saldul sumelor din Bilanțul de verificare, atunci avem *Situația*, sau starea conturilor din Maestru într'o lună, eventual, într'un anumit timp. Sumele situației, adică saldurile de Debit și de Credit, încă trebuie să consune între olaltă, după cum se vede din exemplul nostru, unde saldurile de Debit și de Credit arată în total aceeași sumă, adică 27099.50 (vezi § 9 pag. 38).

Împrejurarea, că Debitul și Creditul Bilanțului de verificare precum și saldurile trebuie să consune, rezultă din principiul, că în contabilitatea după fiecare valoare este trecută de douăori, și anume odată în Debitul unui cont și odată în Creditul altui cont.

Bilanțul de verificare se poate face separat pentru fiecare lună, dar se poate face și astfel, că adunăm totdeauna și sumele din lunile trecute, așa încât Bilanțul din Ianuarie se referă numai la luna Ianuarie, Bilanțul din Februarie conține sumele din conturile Maestrului pe ambele luni etc. și, în fine, Bilanțul de verificare din Decembrie conține sumele din Maestru de pe 12 luni.

Fiindcă s'a spus și mai înainte, că Bilanțul de verificare este un control, prin care constatăm, dacă s'a trecut corect toți articolii din Jurnal în Maestru, în care caz sumele din Bilanț consună cu suma Jurnalului, de aceea dacă Bilanțul de verificare se face pe mai multe luni (1—12), atunci și sumele din Jurnal trebuie adunate și transportate din lună în lună.

Dacă avem un bilanț de verificare făcut pe 12 luni, atunci putem zice, că sumele din bilanțul acesta ne arată valorile dela transacțiunile *indeplinite* în decursul anului.

Bilanțul de verificare trebuie bine înțeles, bine distins și nici de cum să nu se confunde cu bilanțul general de încheiere,^{*)} care se stabilește la sfârșitul fiecărui an de afaceri. Pe când bilanțul de verificare (făcut pe 12 luni) reprezintă transacțiunile îndeplinite, adică întreaga mișcare a afacerilor în decursul anului, pe atunci bilanțul general de încheiere — compus pe baza inventarului — reprezintă starea faptică a transacțiunilor la o anumită zi de încheiere, reprezintă așa zicând: averea activă și pasivă finală.

*) Vezi despre Inventar și Bilanț general § 26, apoi broșura mea: *Simpla* pag. 61—74 și *Introducere în științele comerciale*, Brașov 1892 pag. 203—213, iar pentru studii detaiate asupra Inventarului și asupra compunerii Bilanțului la bănci, fabrici și întreprinderi mari industriale și comerciale să se consulte următoarele scrieri: *Schär-Langenscheidt*: *Kaufmännische Unterrichtsstunden*, I. Buchhaltung. Berlin, pag. 84—115. *Ţ. Scherber*: *Bilanzen nach buchhalterisch-juridischen Gesichtspuncten*. Wien 1885. *E. Léautey*: *Traité des Inventaires et des Bilans*, au point de vue comptable, économique, social et juridique. Paris. *Dr. H. Veit Simon*: *Die Bilanzen der Actiengesellschaften etc.* Berlin 1899. *Josef Bauer*: *Inventur und Bilanz* Leipzig 1898. *Dr. R. Reisch* și *Dr. I. C. Kreibitz*: *Bilanz u. Steuer*, Wien 1900. Volum I, pag. 34—43 și 254—275; iar volum II, pag. 13—18 și mai încolo diverse părți despre bilanțurile de bancă. *I. v. Gautsch*: *Erläuterungen über die Aufstellung einer Bank-Bilanz*. Wien 1884. *Dr. H. Rehm*: *Die Bilanzen der Actiengesellschaften etc.* München, 1903.

S'a zis, că dacă Bilanțul de verificare consună cu totalul Jurnalului, atunci putem afirma, că trecerile preste tot sunt corecte, și cu deosebire că trecerile din Jurnal în Maestru sunt corecte.

Această afirmațiune nu este absolută, căci poate să fie consonanță ca formă și totuși contabilitatea să nu fie corectă. Să poate întâmpla ca un caz comercial să nu se fi trecut în Jurnal de loc, și astfel valoarea aceea să nu apară nici în Debit nici în Credit și totuși să consune bilanțul de verificare. Să poate întâmpla ca un articol să se treacă de două-ori. Să poate întâmpla ca o sumă de bani să se treacă în debitul contului creditor și în creditul contului debitor și totuși bilanțul să consune. Să poate trece din eroare într'un cont o sumă, care ar fi trebuit trecută într'un alt cont oarecare. Se pot întâmpla două erori de aceeași sumă, una în Debitul unui cont și una în Creditul altui cont și totuși bilanțul să consune și în fine, poate fi un articol greșit atât în Debit cât și în Credit.

Toate aceste greșeli se pot întâmpla și bilanțul de verificare să consune, să nu se conturbe egalitatea și totuși în fond să fie eroare. De aceea să impune de sine ca, totdeauna, să se facă un control amănunțit al trecerilor cu privire la fond și la formă și, după ce s'a făcut bilanțul de verificare, să se mai facă o *colaționare* cu Jurnalul din punct în punct (punctare, virgulare) la toți articolii de contabilitate.

Exemple. (*Cazuri comerciale pentru exerciții.*) Se continuă afacerea pe luna Februarie, trecându-se cazurile comerciale direct tot în Maestrul, ce s'a făcut pe luna Ianuarie.*)

1. Febr. Trimitem lui G. Jepu suma de *f* 1599.50. Prin această sumă se achită întreaga noastră datorie și ne mai având cu el afaceri, contul G. Jepu, balansat și achitat, dispore pe viitor din contabilitatea noastră. (Încărcăm C^o Jepu; Descărcăm C^o Cassa).
2. „ Facem cuiva un serviciu de comisiune (d. e. cumpărăm marfă pentru cineva, sau vindem marfă din însărcinarea cuiva) și primim ca bonificație în bani gata

*) Ca să se deprindă elevii și cu alți termeni vom întrebuința aci expresia: «*încărcăm*» și «*descărcăm*» contul cutare.

pentru acest serviciu *f* 120. Această sumă este un profit contabil. (Incărcăm C^o: *Cassa*; descărcăm C^o: *Comisiune*).

3. Febr. A. Dumbravă, își achită întreaga sa datorie de *f* 2539.50; prin această achitare C^o: Dumbravă este balansat și dispăre din contabilitate. (Incărcăm *Cassa*; descărcăm C^o: Dumbravă).
3. „ Voind să mărim negoțul nostru, mai dăm în afacere un nou capital în numerar de *f* 10 000. (Incărcăm *Cassa*, iar în C^o: *Capital*, fiind mărirea averei curate, trecem în Credit, adecă descărcăm contul).
4. „ Cumpărăm mai multe unelte și mobilier nou pentru afacere *f* 525. (Incărcăm C^o: *Mobilier*; descărcăm *Cassa*).
5. „ Facem lui G. Furtună un serviciu de comisiune pentru care are să ne plătească *f* 80. Avem un profit contabil, care va intra în afacerea noastră mai târziu adecă avem o *comisiune activă* pe credit, pe care Furtună o va achita, când își va plăti datoria sa întreagă. (Incărcăm C^o: *Furtună*; descărcăm C^o: *Comisiune*.)
6. „ Trimitem lui D. Pascu un acout *f* 500. (Incărcăm C^o: *Pascu*; descărcăm *Cassa*).
7. „ G. Furtună ne trimite un acout *f* 1213.50. (Incărcăm *Cassa*; descărcăm C^o: *Furtună*.)
8. „ Dăm un împrumut lui I. Vulcu *f* 2000 cu scadența peste 20 de zile. (Incărcăm C^o: *Vulcu*; descărcăm *Cassa*).
8. „ Incassăm dobânda dela acest împrumut *f* 20. (Incărcăm *Cassa*; descărcăm C^o: *Dobânzi*).
10. „ Vindem pe credit lui G. Jinga *kgr* 500 cu *f* 550. (Incărcăm C^o: *Jinga*; descărcăm C^o: *Marfă*).
12. „ Vindem contant lui N. N. *kgr* 4000 marfă cu *f* 4200. (Incărcăm *Cassa*; descărcăm *Marfă*).
13. „ Cumpărăm pe credit dela D. Pascu *kgr* 6000 marfă à *f* 1 = *f* 6000. (Incărcăm C^o: *Marfă*; descărcăm C^o: *Pascu*).

13. Febr. Plătim diferite cheltueli avute f 150. (Incărcăm C^o *Spese*; descărcăm *Cassa*).
14. „ Dăm un împrumut lui I. Vulcu cu scadența peste 3 luni f 4000. (Incărcăm C^o *Vulcu*; descărcăm *Cassa*).
14. „ Incassăm ca dobândă dela împrumut f 100. (Incărcăm *Cassa*; descărcăm C^o *Dobânzi*).
17. „ Cumpărăm pe credit dela I. Gridan *kgr* 2000 marfă à f 1 = f 2000. (Incărcăm *Marfa*; descărcăm C^o *Gridan*).
17. „ Plătim diferite cheltueli avute f 90. (Incărcăm C^o *Spese*; descărcăm *Cassa*).
20. „ Vindem pe credit lui G. Furtună *kgr* 3000 marfă cu f 3400. (Incărcăm C^o *Furtună*; descărcăm *Marfă*).
22. „ Plătim chirie pe luna Februarie f 120. (Incărcăm C^o *Chirie*; descărcăm *Cassa*).
24. „ G. Furtună ne trimite un acot f 2080.—. (Incărcăm *Cassa*; descărcăm C^o *Furtună*).
25. „ Trimitem un acot lui D. Pascu f 2500. (Incărcăm C^o *Pascu*; descărcăm *Cassa*).
25. „ Scoatem din afacere suma de f 5000 pentru a-o întrebuința în alt mod d. e. a cumpăra acțiunii la o întreprindere rentabilă, sau a da o zestre la un copil. Aici avem o scădere a averei curate, adică a capitalului. (C^o *Capital* Scădere (Incărcare, Debit); *Cassa* descărcare (Credit)).
26. „ G. Furtună din însărcinarea noastră trimite lui D. Pascu suma de f 1000. (Incărcăm C^o *Pascu*; descărcăm C^o *Furtună*).
27. „ Facem cuiva un serviciu de comisiune și el ne plătește în numerar f 25. (Incărcăm *Cassa*; descărcăm C^o *Comisiune*).
28. „ I. Vulcu ne plătește împrumutul său luat în 8. I. c. de f 2000. (Incărcăm *Cassa*; descărcăm C^o *Vulcu*).
28. „ Plătim pentru diferite cheltueli mărunte, avute în decursul unei f 40. (Incărcăm C^o *Spese*; descărcăm *Cassa*).

§ 19. Diverse forme de Jurnal.

a) Jurnalul se poate purta și astfel ca să se separeze afacerile cu bani gata de afacerile pe credit. Astfel vom avea trei*) coloane de transport pentru sume, și anume prima coloană pentru Debitul Cassei, a doua pentru Creditul Cassei și a treia pentru afacerile pe credit neacoperit și cu polițe numită *Memorial*.

În coloana de text se introduc articolii tot ca în Jurnalul deja cunoscut (pag. 82), dar în modelul nostru (pag. 94), pentru a cruța spațiul, se va introduce debitorul și creditorul într'un singur rând, iar explicațiunea se va lăsa afară.

Acest fel de Jurnal are avantajul, că avem articolii de Cassă separați și astfel putem încă în Jurnal să mijlocim saldul Cassei. La încheiere avem separat suma din debitul Cassei *f* 27004.60, suma din creditul Cassei *f* 14518.20, și, în fine, în coloana ultimă suma de bani dela transacțiunile făcute pe credit (și cu polițe) *f* 30654, cari sume adunate ne dau un total de *f* 72176.80 și astfel consună cu Jurnalul precedent.

b) Jurnalul se poate purta și cu patru coloane de transport pentru sume, astfel că se separă afacerile de Cassă în două coloane și afacerile, cari reprezintă credit în alte două coloane numite Prima Nota, Memorial, sau chiar și numai Jurnal. Fiecare sumă a unui articol se trece în o coloană de Debit și totdeauna într'o coloană de Credit. În acest fel de Jurnal se vede deja dela început natura contabilității duple, de a se trece fiecare sumă odată în Debit și tot în același timp în Credit, așa după cum are să se treacă mai târziu în Maestru.

Cazul prim este, că dăm în afacere bani gata *f* 20.000. Contul Cassa este debitor și C^o Capital este creditor pentru această sumă, deci vom trece în coloana de Debit a Cassei și în coloana de Credit a Primei Note. Cazul al doilea ne arată, că plătim chirie pentru o lună, astfel Cassa e creditoare, (căci dă banii) și C^o Chirie e debitor (căci primește banii), deci vom trece în coloana de Credit a Cassei și în coloana de Debit a Primei Note etc.

*) La Jurnalul tractat până aci pot fi în practică una sau două coloane anterioare pentru sume singuratice, dar numai o singură coloană se transportează de pe o pagină pe alta. Și Jurnalul cu trei coloane de transport (*report*) poate avea o coloană anterioară pentru sume singuratice.

Jurnal pe luna Ianuarie 1907 a)

Art.	1907			Cassa		Memorial	
				Debit	Credit		
1	Ian.	1	Cassa	La Capital. . . .	f20000		
2	"	2	Chirie	" Cassa		f 125 50	
3	"	2	Mobilier	" Cassa		" 475 —	
4	"	2	Spese	" Cassa		" 130 40	
5	"	3	Marfă	" Cassa		" 5000 —	
6	"	5	A. Dumbravă	" Marfă			f 2240 —
7	"	6	G. Furtună	" Marfă			" 2300 —
8	"	9	Marfă	" D. Pascu . . .			" 6000 —
9	"	12	Cassa	" A. Dumbravă	" 1500 —		
10	"	14	Spese	" Cassa		" 78 50	
11	"	16	D. Pascu	" Cassa		" 2000 —	
12	"	17	Cassa	" Marfă	" 1250 —		
13	"	19	Cassa	" G. Furtună . .	" 1300 —		
14	"	21	Marfă	" G. Jepu			" 7000 —
15	"	22	D. Pascu	" Cassa		" 3000 —	
16	"	23	Cassa	" G. Furtună . .	" 800 —		
17	"	24	G. Jepu	" A. Dumbravă			" 450 50
18	"	25	G. Furtună	" Marfă			" 4463 50
19	"	26	Cassa	" Marfă	" 2154 60		
20	"	26	Spese	" Cassa		" 136 40	
21	"	27	G. Jepu	" Cassa		" 3500 —	
22	"	28	G. Jepu	" G. Furtună . .			" 1450 —
23	"	29	Marfă	" D. Pascu . . .			" 4500 —
24	"	30	A. Dumbravă	" Marfă			" 2250 —
25	"	31	Spese	" Cassa		" 72 40	
					<u>f27004 60</u>	<u>f14518 20</u>	<u>f30654 —</u>
Saldul Cassei						12486 40	
Debitul Cassei							27004 60
Creditul Cassei							14518 20
					<u>f27004 60</u>	<u>f27004 60</u>	<u>f72176 80</u>

Jurnal pe luna Ianuarie 1907 b)

C a s s a PrimaNota(Memorial)

			Debit	Credit	Debit	Credit
Art. 1	Cassa	La Capital . . .	f20000	—		f20000
Art. 2	Chirie	„ Cassa		f 125 50	f 125 50	
Art. 3	Mobilier	„ Cassa		„ 475 —	„ 475 —	
Art. 4	Spese	„ Cassa		„ 130 40	„ 130 40	
Art. 5	Marfă	„ Cassa		„ 5000 —	„ 5000 —	
Art. 6	A. Dumbravă	„ Marfă.			„ 2240	„ 2240 —
Art. 7	G. Furtună	„ Marfă.			„ 2300	„ 2300 —
Art. 8	Marfă	„ D. Pascu . . .			„ 6000	„ 600 —
Art. 9	Cassa	„ A. Dumbravă	„ 1500	—		„ 1500 —
Art. 10	Spese	„ Cassa		„ 78 50	„ 78 50	
Art. 11	D. Pascu	„ Cassa		„ 2000 —	„ 2000 —	
Art. 12	Cassa	„ Marfă.	„ 1250	—		„ 1250 —
Art. 13	Cassa	„ G. Furtună . .	„ 1300	—		„ 1300 —
Art. 14	Marfă	„ G. Jepu			„ 7000 —	„ 7000 —
Art. 15	D. Pascu	„ Cassa		„ 3000 —	„ 3000 —	
Art. 16	Cassa	„ G. Furtună . .	„ 800	—		„ 800 —
Art. 17	G. Jepu	„ A. Dumbravă			„ 450 50	„ 450 50
Art. 18	G. Furtună	„ Marfă.			„ 4463 50	„ 4463 50
Art. 19	Cassa	„ Marfă.	„ 2154 60			„ 2154 60
Art. 20	Spese	„ Cassa		„ 136 40	„ 136 40	
Art. 21	G. Jepu	„ Cassa		„ 3500 —	„ 3500 —	
Art. 22	G. Jepu	„ G. Furtună . .			„ 1450 —	„ 1450 —
Art. 23	Marfă	„ D. Pascu . . .			„ 4500 —	„ 4500 —
Art. 24	A. Dumbravă	„ Marfă			„ 2250 —	„ 2250 —
Art. 25	Spese	„ Cassa		„ 72 40	„ 72 40	
			f27004 60	f14518 20	f45172 20	f57658 60
Saldul din Cassă				„12486 40		
Debitul Cassei					„27004 60	
Creditul Cassei						„14518 20
			f27004 60	f27004 60	f72176 80	f72176 80

Astfel stând lucrul se vede clar, că sumele din Cassa reprezintă C^o: Cassa din Maestru, iar Sumele din Prima Nota reprezintă totalul celorlalte conturi din Maestru (în cazul nostru sumele dela cele 9 conturi din Maestrul dela pag. 85—87).

În coloana de text se introduce articolii tot ca în Jurnalul cunoscut la pag. 82, dar în modelul nostru (pag. 95) ca și la Jurnalul *a*), pentru a cruța spațiul, s'a introdus debitorul și creditorul într'un singur rând, iar explicațiunea s'a lăsat afară.

Acest fel de Jurnal are avantajul, că putem mijloci saldul Cassei deja în Jurnal. Un avantaj și mai mare rezultă din împrejurarea, că dacă la suma din Debitul Primei Note adaugem suma din Debitul Cassei, și la suma din Creditul Primei Note adaugem suma din Creditul Cassei (saldurile, neapartenând unei transacțiuni, nu vin considerate), totalurile de Debit sunt egale cu totalurile de Credit. În cazul nostru avem totalul de f 72176.80 egal atât în Debitul, cât și în Creditul Primei Note.*)

Această împrejurare ne oferă un control asupra trecerilor în Jurnal, căci dacă nu ar consuna totalul debitului și creditului din Prima Nota, ar urma că există o eroare, care ar trebui imediat căutată. Controlul aceasta se poate face zi de zi cu deosebire în afaceri de bancă, și nu trebuie să așteptăm până se trec articolii în Maestru și până se face bilanțul de verificare.

Când se poartă aceste două (*a* și *b*) feluri de Jurnal, trecerile în Maestru sunt întocmai după cum s'a arătat la început (pag. 85—87) și nu oferă nici cea mai mică deosebire.

§ 20. Jurnalul separat în două registre paralele și Jurnalul împreunat cu Maestru.

O altă nuanță de trecere în registre (întrebuințată de prezent cu deosebire în Austro-Ungaria și în Germania) este, că Jurnalul deja dela început se desface în două registre separate și anume: în Cassa foliată și în Prima Nota (Memorial) paginată.

În Cassa se trec afacerile cu bani gata, iar în Prima Nota afacerile pe credit.

Articolii din registrul Cassei ar trebui făcuți ca și cei din Jurnalele cunoscute până acum așa d. e. în Debit

Cassa

La Capital

Pt. banii dați în afacere . . . f 20.000

(Continuare la pag. 99.)

*) Acest fel de Jurnal l'am văzut în practică în afacerea en gros a firmei Coltofeanu & Dobreanu din Galați. — Și la aceste Jurnale există coloană de referință și o coloană anterioară pentru a se aduna sumele singuratic.

Cassa Ianuarie 1907.

1907	1	La Capital	1	Januarie	2	Pr. Chirie	1	Credit.
	1	pt. banii dați în afacere	J. 2.	—		pt. chiria plătită înainte pe o lună	J. 1.	125 50
"	5	A. Dumbravă, loco	J. 2.	20000				
"	17	pt. un acout, ce ni l'a trimis	J. 2.	1500		Mobiliar		
		Marfă				pt. cumpărarea unui mobiliar	J. 1.	475
"	19	pt. marfă vândută lui I. Bran, loco	J. 2.	1250		Spese		
"	23	G. Furtună, loco	I. 2.	1300		pt. diferite spese precum: înregistrarea firmei etc.	J. 1.	130 40
"	26	pt. un acout, ce ni l'a trimis	J. 2.	800		Marfă		
		G. Furtună, loco				pt. diferite mărfuri cumpărate de la G. Stan, loco	J. 1.	5000
"		pt. un acout, ce ni l'a trimis	J. 2.	2154 60		Spese		
		Marfă				pt. diferite spese avute	J. 1.	78 50
		pt. marfă vândută lui I. Bran, loco	J. 2.			D. Pascu, loco	J. 1.	2000
						pt. un acout, cei l'am trimis	J. 1.	3000
						D. Pascu, loco	J. 1.	136 40
						Spese		
						pt. diferite spese plătite	J. 1.	3500
						G. Jepu, loco	J. 1.	72 40
						pt. un acout, ce l'am trimis	J. 1.	12486 40
						Spese		
						pt. diferite spese avute	J. 1.	27004 60
Februarie	1	Sald din luna trecută		27004 60		Sald pentru luna viitoare		12486 40
								27004 60

Prima nota.

ianuarie 1907.

	5			
Art. 1	<i>A. Dumbravă</i> , loco	J. 1.		
	La <i>Marfă</i>	J. 2.		
	pt. diferite mărfuri vândute		f	2240 —
	6			
Art. 2	<i>G. Furtună</i> , loco	J. 1.		
	La <i>Marfă</i>	J. 2.		
	pt. diferite mărfuri vândute		"	2300 —
	9			
Art. 3	<i>Marfă</i>	J. 1.		
	La <i>D. Pascu</i> , loco	J. 2.		
	pt. diferite mărfuri cumpărate		"	6000 —
	21			
Art. 4	<i>Marfă</i>	J. 1.		
	La <i>G. Ţepu</i> , loco	J. 2.		
	pt. diferite mărfuri cumpărate		"	7000 —
	24			
Art. 5	<i>G. Ţepu</i> , loco	J. 1.		
	La <i>A. Dumbravă</i> , loco	J. 2.		
	pt. trimis din însărcinarea noastră		"	450 50
	25			
Art. 6	<i>G. Furtună</i> , loco	J. 1.		
	La <i>Marfă</i>	J. 2.		
	pt. diferite mărfuri vândute		"	4463 50
	28			
Art. 7	<i>G. Ţepu</i> , loco	J. 1.		
	La <i>G. Furtună</i> , loco	J. 2.		
	pt. trimis din însărcinarea noastră		"	1450 —
	29			
Art. 8	<i>Marfă</i>	J. 1.		
	La <i>D. Pascu</i> , loco	J. 2.		
	pt. diferite mărfuri cumpărate		"	4500 —
	30			
Art. 9	<i>A. Dumbravă</i> , loco	J. 1.		
	La <i>Marfă</i>	J. 2.		
	pt. diferite mărfuri vândute		"	2250 —
			f	30654 —

(Continuare dela pag. 96.)

iar în Credit

Pr. Chirie

Cassa

Pt. chiria plătită pe o lună f 125.50.

Deoarece acest fel de trecere ar fi prea lung, de aceea numirea „Cassa“ se lasă afară din diferiții articoli și se scrie sus, ca titlu și are înțelesul, că contul Cassa este debitor la Capital, la A. Dumbravă etc. pentru sumele din Debit și este creditor *Prin* Chirie, Mobiliar etc., pentru sumele din Credit.

Astfel în Debitul contului Cassa sunt trecuți creditorii Cassei precum: Capitalul, Dumbravă, Marfă etc., iar în Creditul contului Cassa sunt trecuți debitorii precum: Chirie, Spese, Mobiliar etc.

Jurnal, Mensual, Sumar.

Jurnal pe luna Ianuarie 1907.

1

		<u>Debitorii</u>					
Ian.	2	Chirie	Cf.*)1.	f 125 50	f 125 50	Mf. 3.	
"	2	Mobiliar	Cf. 1.	" 475 —	" 475 —	Mf. 4.	
"	2	Spese	Cf. 1.	" 130 40			
"	14	dto	Cf. 1.	" 78 50			
"	26	dto	Cf. 1.	" 136 40			
"	31	dto	Cf. 1.	" 72 40	" 417 70	Mf. 5.	
"	3	Marfă	Cf. 1.	f 5000 —			
"	9	dto	Pn**)1	" 6000 —			
"	21	dto	Pn. 1.	" 7000 —			
"	29	dto	Pn. 1.	" 4500 —	" 22500 —	Mf. 6.	
"	16	D. Pascu, loco	Cf. 1.	" 2000 —			
"	22	dto	Cf. 1.	" 3000 —	" 5000 —	Mf. 9.	
"	27	G. Jepu, loco	Cf. 1.	f 3500 —			
"	24	dto	Pn. 1.	" 450 50			
"	28	dto	Pn. 1.	" 1450 —	" 5400 50	Mf. 10	
"	5	A. Dumbravă, loco . .	Pn. 1.	f 2240 —			
"	30	dto	Pn. 1.	" 2250 —	" 4490 —	Mf. 7.	
"	6	G. Furtună, loco . . .	Pn. 1.	f 2300 —			
"	25	dto	Pn. 1.	" 4463 50	" 6763 50	Mf. 8.	
"	31	Cassa (suma întregă a debitului)	Cf. 1.	f 27004 60	" 27004 60	Mf. 2.	
					<u>f 72176 80</u>		

*) Cf. = foliul Cassei = Cassa folio. **) Pn. = Prima notă.

Jurnal, Mensual, Sumar.

2

Jurnal pe luna Ianuarie 1907.

		<u>Creditorii</u>						
Ian.	1	Capital	Cf. 1.	f 20000	—	f 20000	—	Mf. 1.
"	5	A. Dumbravă	Cf. 1.	f 1500	—			
"	24	dto	Pn. 1.	" 450	50	" 1950	50	Mf. 7.
"	17	Marfă	Cf. 1.	f 1250	—			
"	26	dto	Cf. 1.	" 2154	60			
"	5	dto	Pn. 1.	" 2240	—			
"	6	dto	Pn. 1.	" 2300	—			
"	25	dto	Pn. 1.	" 4463	50			
"	30	dto	Pn. 1.	" 2250	—	" 14658	10	Mf. 6.
"	19	G. Furtună, loco	Cf. 1.	f 1300	—			
"	23	dto	Cf. 1.	" 800	—			
"	28	dto	Pn. 1.	" 1450	—	" 3550	—	Mf. 8.
"	9	D. Pascu, loco	Pn. 1.	f 6000	—			
"	29	dto	Pn. 1.	" 4500	—	" 10500	—	Mf. 9.
"	21	G. Jepu, loco	Pn. 1.	f 7000	—	" 7000	—	Mf. 10.
"	31	Cassa (suma întregă a creditului)	Cf. 1.	f 14518	20	" 14518	20	Mf. 2.
<u>Totalul Creditorilor</u>						<u>f 72176</u>	<u>80</u>	

După ce s'a făcut trecerile în Cassa și în Prima Nota, se poate purcede mai departe și să se treacă din aceste două registre articolii direct în Maestru. In acest caz Maestru ar fi asemenea cu Maestru deja cunoscut, cu singura deosebire, că în C^o: Cassa (din Maestru nou) sumele de bani sunt trecute în general.

Alții nu fac trecerea din aceste registre direct în Maestru, ci se folosesc de un registru intermediar numit Jurnal, care se face la sfârșitul fie-cărei luni (Mensual, Sumar). In acest Jurnal se adună sumele pentru singuraticii debitori și creditori, și din el se face trecerea în Maestru în sume generale (cum se vede pe pag. 99 și 100).

Pentru a face Jurnalul se purcede astfel, că se estrag întâiu debitorii din Cassa (pe cari îi găsim în creditul Cassei) și din Prima Nota și în fine, ultimul debitor, suma totală din debitul Cassei.

Maestru.

1	<i>Debit</i>		Capital		<i>Credit</i>		1
				1907 Ian. 31	Pr. Diverși J. 2.	f20000	—
2	<i>Debit</i>		Cassa		<i>Credit</i>		2
	Ian. 31	La Diverși J. 1.	f27004	60	Ian. 31	Pr. Diverși J. 2.	f14518 20
3	<i>Debit</i>		Chirie		<i>Credit</i>		3
	Ian. 31	La Diverși J. 1.	f	125 50			
4	<i>Debit</i>		Mobilier		<i>Credit</i>		4
	Ian. 31	La Diverși J. 1.	f	475 —			
5	<i>Debit</i>		Spese		<i>Credit</i>		5
	Ian. 31	La Diverși J. 1.	f	417 70			
6	<i>Debit</i>		Marfă		<i>Credit</i>		6
	Ian. 31	La Diverși J. 1.	f22500	—	Ian. 31	Pr. Diverși J. 2.	f14658 10
7	<i>Debit</i>		A. Dumbravă, loco		<i>Credit</i>		7
	Ian 31	La Diverși J. 1.	f	4490 —	Ian. 31	Pr. Diverși J. 2.	f 1950 50
8	<i>Debit</i>		G. Furtună, loco		<i>Credit</i>		8
	Ian. 31	La Diverși J. 1.	f	6763 50	Ian. 31	Pr. Diverși J. 2.	f 3550 —
9	<i>Debit</i>		D. Pascu, loco		<i>Credit</i>		9
	Ian. 31	La Diverși J. 1.	f	5000 —	Ian. 31	Pr. Diverși J. 2.	f10500 —
10	<i>Debit</i>		G. Jepu, loco		<i>Credit</i>		10
	Ian. 31	La Diverși J. 1.	f	5400 —	Ian. 31	Pr. Diverși J. 2.	f 7000 —

Jurnal-Maestru.

1

Data		Art.	Jurnal		Capital		
					Debit	Credit	
1907							
Ian.	1	1	Cassa	La Capital	20000		20000
"	2	2	Spese	" Cassa	125	50	
"	2	3	Mobilier	" Cassa	475		
"	2	4	Spese	" Cassa	130	40	
"	3	5	Marfă	" Cassa	5000		
"	5	6	Correspondenți	" Marfă; A. Dumbravă	2240		
"	6	7	Correspondenți	" Marfă; G. Furtună	2300		
"	9	8	Marfă	" Correspondenți; D. Pascu	6000		
"	12	9	Cassa	" Correspondenți; A. Dumbravă	1500		
"	14	10	Spese	" Cassa	78	50	
"	16	11	Correspondenți	" Cassa; D. Pascu	2000		
"	17	12	Cassa	" Marfă	1250		
"	19	13	Cassa	" Correspondenți; G. Furtună	1300		
"	21	14	Marfă	" Correspondenți; G. Jepu	7000		
"	22	15	Correspondenți	" Cassa; D. Pascu	3000		
"	23	16	Cassa	" Correspondenți; G. Furtună	800		
"	24	17	Correspondenți	" Correspondenți; Jepu, Dumbravă	450	50	
"	25	18	Correspondenți	" Marfă; G. Furtună	4463	50	
"	26	19	Cassa	" Marfă	2154	60	
"	26	20	Spese	" Cassa	136	40	
"	27	21	Correspondenți	" Cassa; G. Jepu	3500		
"	28	22	Correspondenți	" Correspondenți; Jepu, Furtună	1450		
"	29	23	Marfă	" Correspondenți; D. Pascu	4500		
"	30	24	Correspondenți	" Marfă; A. Dumbravă	2250		
"	31	25	Spese	" Cassa	72	40	

Bilanț de verificare	Credit	72176	80		
	Debit				20000

Cel dintăiu debitor din Cassa este C^o: Chirie; se trece suma în Jurnal în coloana primă și, fiind-că nu mai plătim chirie în această lună, se subliniează suma și se trece în coloana a doua. Apoi se pune referința, adică folio Cassei și în Cassa pagina Jurnalului, pentru a se ști, că această sumă s'a trecut în Jurnal; asemenea se trece Mobiliarul. Vine apoi C^o: Spese de patru-ori; se adună în coloana primă și se trece ca sumă generală de f 417.70 în coloana a doua. Trecând mai departe la C^o: Marfa, se introduc sumele singuratice debitoare, atât din Cassa, cât și din Prima Nota și se adună într'o sumă generală de f 22.500.—.

În chipul acesta se purcede cu toți debitorii; în fine se adaugă debitul Cassei de f 27.004.60 și adunându-se aceste totaluri, căpătăm suma debitorilor: f. 72.176.80.

Deasemenea se purcede cu estragerea creditorilor și anume se iau întâiu creditorii din Cassă (se găsesc în Debitul Cassei), apoi din Prima Nota (conturile cari au particula „La“ înainte) și în fine ultimul creditor: suma întreagă din Creditul Cassei. Toate aceste valori adunate ne dau suma totală de f 72176.80, egală cu suma debitorilor.

După ce s'a făcut Jurnalul (Mensualul), se trece de aci în Maestru în sume generale, după cum se vede din modelul arătat în text la pag. 101.

Maestrul acesta este în fond tot Maestrul dela început, cu singura deosebire de formă, că sumele sunt adunate și astfel avem un Maestru mai scurt. Dacă am face în decursul unui an o astfel de trecere, am avea în Maestru de regulă 12 articoli sau poziții. Și aici, ca și la Maestrul din trecut, se face un control prin bilanțul de verificare.

Purtându-se un astfel de Maestru, cu sumele adunate, urmează în mod natural, ca să introducem și un registru auxiliar pentru persoane, (sau bănci), numit Cartea conturilor curente, (C^o: C^u), căci din Maestrul concentrat nu se pot vedea clar singuraticele sume, despre relațiile avute cu persoanele (sau cu băncile).

În fine Jurnalul se poate aranja astfel, ca să-l combinăm cu Maestrul, purtat în mod tabelar, după cum se poate vedea din modelul alăturat în text la pag. 102. Acest fel de contabilitate se poate deduce din Jurnalul *b*), separându-se Prima Nota în diverse conturi tabelare după necesitate.

În modelul nostru (pag. 103) chiria am trecut'o la Spese, iar pentru persoane s'a deschis un singur cont numit „Corespondenți“. Urmează de sine, că și în acest caz trebuie să avem un registru auxiliar pentru persoane, adică o carte a conturilor curente.

La felul acesta tabelar de contabilitate se poate face bilanțul de verificare curmeziș, tot în registrul, care cuprinde Jurnalul și Maestrul, după cum se vede din modelul alăturat în text. Deasemenea transporturile se pot controla pe fiecare pagină printr'un fel de bilanț de verificare, făcut în mod de tot simplu pe o coală de hârtie separată.

În cele spuse până aci (pagina 73—103) s'au indicat mai multe feluri de trecere, adică deosebite nuanțe de registre, cari numai ca formă se deosebesc, căci în fond nu este o schimbare a sistemului, deoarece nu există decât unul și acelaș sistem de contabilitate dublă.

Notă. Toate conturile, câte s'au introdus pentru purtarea contabilității la o afacere oarecare, după cum s'a spus și mai înainte, se găsesc trecute și aranjate la un loc într'un registru general numit *Maestru, Cartea Mare* (sau *Cartea Conturilor*). Prin urmare în Maestru avem adunată la un loc: *socoteala sistematică* despre valoarea averei active și pasive și despre schimbările întâmplare în averea curată a unei afaceri.

Diferitele transacțiuni, ce se ivesc zilnic într'un negoț, nu se trec deadreptul în Maestru, ci facem mai întâiu articolii de lipsă într'un alt registru cronologic numit *Jurnal (Prima Nota sau Memorial)*. Aceste două registre adică Jurnalul și Maestrul (în cari este trecut în resumat și inventarul în formă de bilanț) se consideră aproape de toți teoreticienii ca registre principale, indispensabile la orice afacere sau întreprindere. Unii adaugă pe lângă aceste registre și Inventarul, ca fiind registru principal, cu deosebire că în unele state (cum e și în România) pretinde codul comercial, ca pe lângă Jurnal să se prezente și Inventarul an de an tribunalului sau judecătorului de ocol pentru „încheere“ și pentru a se pune pe el „viza“ obicinuită (vezi Codul comercial român: art. 27).

Încetul cu încetul s'au obicinuit oamenii de afaceri cu

anumite registre principale și anume în unele țări cu mai puține în alte țări cu mai multe; în fine Jurnalul s'a subîmpărțit, s'a făcut din el treceri directe în *Maestru*, sau s'a adaus alte registre intermediare, astfel că de prezent exista *mai multe forme sau tipuri* de a grupa registrele, și spre distingere — cu deosebire de cătră Germani — li s'au dat numiri diferite precum urmează:

- a) Forma cu două registre principale adevă: *Jurnalul* și *Maestrul*, numită de unii forma originală a contabilității italiene, iar de alții contabilitatea franceză. Acest fel de contabilitate este introdus în cele mai multe țări (și în România) și de aceea s'a adoptat și s'a tractat mai amănunțit în cartea de față, ca fiind tipul principal al contabilității duple. După împrejurări, pentru diviziunea muncii în birouri, sunt introduse două sau mai multe *Jurnale*, cari se schimbă alternativ tot a doua zi, pentruca în acelaș timp să se poată face trecerile cronologice într'un *Jurnal*, iar din celălalt *Jurnal* să se poată face trecerile în *Maestru*.
- b) Pentru înlesnirea trecerilor, s'a separat *Jurnalul* în două părți, introducându-se *două registre principale paralele* anume: *Cassa* (sau *Jurnalul Cassa*) pentru afacerile cu bani gata și *Prima Nota* (sau *Jurnalul Creditelor*) pentru afacerile îndeplinite pe credit, iar *Maestrul* rămâne întru toate ca și la forma de contabilitate amintită mai înainte. Tipul acesta cu trei registre principale se numește de cătră unii teoreticieni: *contabilitatea dublă italiană mai nouă* și este introdusă la multe afaceri în diferite țări (se găsește și în Austro-Ungaria și Germania).
- c) O altă formă cu patru registre principale — și anume trecere directă în *Cassa* și în *Prima Nota*, de unde apoi concentrarea trecerilor la sfârșitul fiecărei luni într'un registru sumar numit *Jurnal* și de aci în fine trecerea în *Maestru* cu sumele generale, — se numește de unii teoreticieni *contabilitate dublă italo-germană* iar, de cătră alții *contabilitate dublă germană*. Acest tip de contabilitate, tractat de asemenea amănunțit în cartea de față, este introdus peste tot în Germania și în Austro-Ungaria (se găsește cu unele modificări și în România d. e. *Jurnalul* se face ca la forma a)).

d) Ca să poată lucra mai mulți indivizi la trecerea zilnică a afacerilor, ca să fie o diviziune și mai mare a muncii, cu deosebire Francezii au împărțit Jurnalul cronologic în mai multe *Jurnale speciale* și paralele pentru diversele transacțiuni atât în comerțul de marfă, cât și în comerțul de bancă. Astfel la acest tip de contabilitate *numit francez*, avem Jurnal pentru cumpărări și vânzări contante, pentru efecte de primit și de plată etc. sau la bănci: Jurnale pentru scont și avansuri pe gagiu, pentru împrumuturi ipotecare, depuneri spre fructificare etc. În fine și aici, dacă sunt daraveri de tot multe, se pot introduce Jurnale în dublu exemplar, care să se schimbe alternativ tot a doua zi astfel, ca în fiecare moment să se poată trece în Maestru.

Din aceste Jurnale se poate face o concentrare lunară într'un Jurnal general din care apoi să se treacă în Maestru. Trecherile în Maestru se pot face și direct din singuraticile Jurnale.

e) În timpul mai nou s'a dezvoltat și se întrebuintează cu bun rezultat un alt tip de contabilitate, concentrată într'un registru mare combinat: *Jurnal-Maestru*, numită *contabilitate americană*. La această formă de contabilitate dublă cu Maestru tabelar (și cu multe registre auxiliare și secundare) se poate face și un control de *verificare* (vezi pag. 102) tot în acel registru concentrat. Ba ce-i mai mult chiar când transportăm (reportăm, transferăm) sumele de pe un folio pe altul putem face un control de verificare. Forma aceasta de contabilitate se potrivește pentru bănci mai mici și pentru negoț en gros de mărfuri. (Am văzut'o introdusă și în România: Ploești).

III. Desvoltarea gradată a contabilității duple pe bază de exemple.

§ 21. O afacere simplă încheiată cu profit.*)

Ca să facem explicații clare asupra contabilității duple, vom înfățișa câteva cazuri ale unei mici afaceri comerciale, pe cari le vom trece direct în Maestru, iar pentru a le da o evidență mai mare, vom întrebuița totdeauna Maestrul tabelar, aranjând conturile unele lângă altele.

Cazurile (lăsând afară toate detaliurile) sunt următoarele:

1. Incepem o afacere cu un capital în bani gata de 8000.
2. Cumpărăm marfă cu bani gata în valoare de 5000.

*) In capitolul precedent (II. § 15—20) s'au arătat *regulele tehnice* ale contabilității duple, s'au făcut exerciții cu *personificarea* conturilor și s'au *descriș registrele* precum și diverse *forme de contabilitate*, explicându-se *mechanismul* contabilizării; în capitolul (III. § 21—36), ce se începe acum, purcedem mai departe cu *teoria contabilității*, deslușind și *încheerea definitivă* la sfârșitul fiecărui an de afaceri. Pentru ca prezentul capitol să poată fi pe deplin înțeles și de începătorii, cu mai puțină pregătire teoretică, am luat diferite cazuri și afaceri comerciale de tot simple, am lăsat la o parte toate detaliurile, ce privesc marfa sau banii, am făcut explicațiuni foarte amănunțite și am folosit tot terminii tehnici, în deobște cunoscuți: *debitare și creditare*. Cine are însă mai multă pregătire teoretică să aplice și de aci înainte pas de pas *teoria conturilor*, expusă în capitolul I. § 4—14. In vederea acestui scop și cu deosebire pentru a se putea distinge ușor grupele de conturi statistice și economice, am separat cu linii mai groase conturile din tabellele, ce s'au introdus in § 21—26. *La tot cazul să se noteze: *că, pentru a studia cu temei și mai grabnic contabilitatea, nu este de ajuns a citi o carte teoretică, ci este indispensabil a lucra singur în scris diferitele cazuri și afaceri explicate în carte și — după-ce au fost pe de deplin înțelese — a le transcrie cu toată luarea aminte în formulare (și mai încolo în registre), anume întocmite*

3. Vindem toată marfa cu bani gata și căpătăm pe ea 5600.
4. Facem încheierea totală a acestei afaceri.

După cum se vede, aici avem lipsă de trei conturi și anume de conturile pur statistice *Cassa* și *Marfă* și de contul economic *Capital*. Vom face rubricarea după cum urmează în tabela Nr. 1 și vom începe cu înregistrarea cazurilor.

- Art. 1. Noi, ca șef, dăm în afacere 8000. (Anume nu determinăm felul banilor; se poate deci înțelege lei, coroane, mărci etc.; deasemenea nu determinăm nici felul nici cantitatea mărfii; ne închipuim, că la cumpărare *o unitate de măsură* costă *o unitate de bani* d. e. $1 \text{ kgr} = 1 \text{ leu}$, iar la vânzare să vede profitul sau pierderea *din mărimea sumei*). Aici contul *Capital* dă și contul *Cassa primește*, astfel vom credita *Capitalul* și vom debita *Cassa* după cum se poate vedea din tabela Nr. 1.
- Art. 2. *Cassa* dă și contul *Marfă primește* suma de 5000, astfel se debitează *Marfa* la *Cassă*.
- Art. 3. Vânzând toată marfa cu 5600, este evident, că s'a câștigat 600, deoarece marfa cumpărată cu 5000 a adus afacerii 5600. Prin aceasta s'a mărit capitalul nostru cu 600. Noi vom trece întâiu cele 5000, ce le primește *Cassa* și le dă *Marfa*, deci vom debita *Cassa* și vom credita *Marfa* cu 5000, după cum se vede din articolul 3. a). După aceea vom debita din nou *Cassa*, pentru-că primește 600 mai mult, și fiindcă aceasta e o mărire a capitalului (adecă a averii curate), vom credita *Capitalul* tot cu aceeași sumă, după cum se vede din articolul 3. b).

Până aici s'a făcut trecerile în conturi și acum vom face încheierea. Spre scopul acesta tragem o linie în toate conturile și adunăm singuraticele sume din *Debit* și *Credit* pentru a avea în coloane o singură sumă generală.

și liniate spre acest scop. Totdeodată amintesc, că pentru ca elevii să poată cuprinde întreaga afacere cu o singură privire, am introdus niște tabele sinoptice, în cari avem la un loc pe o singură pagină conturile din *Maestru* unele lângă altele. Adăugând mai încolo și *Jurnalul* tot în acele tabele, se dă începătorilor un mijloc foarte lesnicios de a studia cu temei contabilitatea. Mai cătră sfârșit, la capitoul IV, se vor introduce registre în toată regula.

Tabela Nr. I. O afacere simplă încheiată cu profit.

	C ^o . Cassa		C ^o . Marfă		C ^o . Capital	
	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
Art. 1.	<i>Cassa la Capital</i>					
	8000	—	—	—	—	8000
	pt. banii dați în afacere					
Art. 2.	<i>Marfa la Cassa</i>					
	—	5000	5000	—	—	—
	pt. marfă cumpărată cu bani gata					
Art. 3. a)	<i>Cassa la Marfă</i>					
	5000	—	—	5000	—	—
	pt. marfa vândută					
Art. 3. b)	<i>Cassa la Capital</i>					
	600	—	—	—	—	600
	pt. profitul dela vânzarea mărfii					
Art. 4.	<i>Capital la Cassa</i>					
	13600	5000	5000	5000	—	8600
	pt. saldul cassei și darea acestuia la capital					
	13600	13600	5000	5000	8600	8600

Uitându-ne mai de aproape la conturi așa, cum se găsesc ele de prezent, observăm, că contul Marfă este balansat, deoarece atât, cât a intrat în el, adică 5000 a și eșit, astfel că n'a mai rămas nici un rest. Pentru a face încheerea mijlocim diferența în contul Cassa și constatăm un sald de 8600, prin ceea ce contul Cassa se egalează. Acest sald se dă înapoi Capitalului și astfel primește înapoi banii ce i-a fost dat Cassei (afacerei) și se egalează și el. Deci vom face încă un ultim articol (4), debitând Capitalul și creditând Cassa.

In chipul acesta toate conturile sunt încheiate și de prezent avem un capital final de 8600.

Din trecerile făcute s'a putut vedea, că fiecare sumă de bani este trecută odată în debitul unui cont și totodată în creditul altui cont, așadară există un bilanț pentru fiecare sumă; purcezând mai departe la încheerea conturilor stabilim saldurile și astfel căpătăm iarăși un bilanț general, o egalitate a sumelor ca rezultat a următoarelor împrejurări:

1. In contul Cassa în Debit sunt sumele intrate, iar în Credit sumele eșite precum și saldul, prin urmare avem stabilită o egalitate, o cumpănă, un bilanț.
2. In contul Marfă în Debit avem suma pentru marfa cumpărată, iar în Credit o egală sumă din prețul mărfii vândute, prin urmare avem bilanț.
3. In contul Capital în Credit avem capitalul inițial (dat în afacere) de 8000 precum și profitul de 600, iar în Debit, capitalul final de 8600, prin ceea ce acest cont de asemenea este egalat, bilanțat.

Privind lucrul mai de aproape vedem, că capitalul nostru de 8000 a circulat în diferitele afaceri și s'a întors înapoi mărit prin profit, care profit, adăugându-se la capitalul nostru dela început, dă capitalul final de 8600.

Din cele spuse aici rezultă: *la contabilitatea dublă fiecare sumă se trece în Debitul unui cont și totdeodată și în Creditul altui cont, astfel trecerile reprezintă o ecuațiune (egalitate) de valori un bilanț.*

Dacă adunăm sumele totale din Debitul și din Creditul conturilor, avem următoarea ecuațiune:

Cassa:	Debit	13600		Credit	13600
Marfa:	"	5000		"	5000
Capital:	"	8600		"	8600
		27200		=	27200

Astfel, în tot momentul, avem o egalitate de sume între totalul Debitelor și al Creditelor dela toate conturile la olaltă, iar la încheiere (în cazul nostru după ce s'a trecut și articolul 4), această egalitate (ecvațiune) o avem în fiecare cont singuratic. Egalitatea aceasta în fiecare cont din Maestru (acest bilanț) este unul dintre semnele caracteristice ale contabilității duple.

La exemplul de mai înainte profitul s'a calculat imediat, și s'a trecut (Art. 3. b) separat în Cassa în Debit și deadreptul în C^o. Capital în Credit. Fiind greu ca la fiecare trecere să calculăm imediat profitul, eventual perderea, ba chiar nu are nici un scop practic, de aceea vom trece din nou toate cazurile de mai înainte, iar profitul de 600 îl vom trece deocamdată în Debitul Cassei și în Creditul Mărfei și numai la urmă, când facem încheierea, vom trece profitul din Contul Marfa la Capital.

Spre scopul acesta construim tabela Nr. II și ca să putem face și un control asupra raportului, ce există între totalul sumelor din Jurnal și între totalul Debitului și al Creditului din Maestru, introducem o coloană specială pentru sumele de Jurnal.

Din Tabela Nr. II vedem, că Art. 3 s'a trecut cu suma întreagă, și anume s'a debitat Cassa și s'a creditat Marfa cu 5600.

Astfel contul Marfă a devenit un *cont mixt* adică și statistic și economic, căci în Credit conține în suma de 5600 și profitul de vânzare, care profit după regulile cunoscute mai înainte la conturile economice, se trece mai departe în Creditul contului Capital. (Vezi explicația din § 11 pag. 51). Purcezând acum la încheiere facem saldul în Contul Marfă și rezultă suma de 600, pe care o trecem în Debitul Contului Marfă și în Creditul Contului Capital, după cum se vede din Art. 4. a).

Deasemenea încheiem contul Cassa și cu saldul de 8600 credităm Cassa și debităm Capitalul, după cum se vede din Art. 4. b).

În acest mod bilanțul este stabilit, deci tragem liniile de încheere și adunăm sumele din fiecare coloană.

Tabela Nr. II. Aceeași afacere trecută în altă formă.

	J u r n a l	Contul Cassa		Contul Marfa*)		Contul Capital	
		Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
Art. 1.	<i>Cassa la Capital</i> pt. banii dați în afacere	8000	—	—	—	—	8000
Art. 2.	<i>Marfa la Cassa</i> pt. marfă cumpărată	—	5000	5000	—	—	—
Art. 3.	<i>Cassa la Marfă</i> pt. marfa vândută	5600	—	—	5600	—	—
Art. 4. a)	<i>Marfa la Capital</i> pt. profit la vânzarea mărfii . .	600	—	600	—	—	600
Art. 4. b)	<i>Capital la Cassa</i> pt. soldul cassei (bilanțare) . . .	8600	8600	—	—	8600	—
Art. 5.	<i>Cassa la Capital</i> pt. redeschiderea afacerii	8600	—	—	—	—	8600
		27800	13600	5600	5600	8600	8600

*) Cont *mixt*.

După cum s'a spus, în tabela aceasta am introdus și o coloană pentru sumele din Jurnal. Fiecare sumă este trecută în Jurnal odată*) iar în Maestru de două-ori, după regulile cunoscute de mai înainte.

Totalul Jurnalului este de 27800.

Totalul conturilor din Maestru este:

Cassa:	Debit	13600	„	13600
Marfă:	„	5600	„	5600
Capital:	„	8600	Credit	8600
		27800	=	27800

Vedem deci, că aceste totaluri consună. Fiindcă în tabela Nr. I a fost altă formă de trecere, totalul de acolo a fost 27200, dar în fond, în ambele cazuri, avem acelaș capital final, adică 8600.

În tabela aceasta din urmă se indică și redeschiderea afacerii, după cum se vede din Art. 5. Dacă afacerea s'ar continua, ar urma treceri mai departe formându-se articoli noi.

Aici s'a indicat o nouă formă de trecere a profitului la vânzarea mărfii, după cum s'a explicat în § 11. pag. 49, când s'a vorbit despre conturile mixte. Pe lângă această formă de trecere în C^o: Marfă vom și rămânea, deoarece este mai practică.

În fond nu este nici o deosebire, căci profitul acesta se poate considera așa zicând ca *un salar* (o bonificație), ce se cuvine șefului pentru munca sa. Contul Marfă conține acest profit în suma de 5600 în urma muncii șefului, de aceea la încheiere, contul Marfa este debitor pentru suma de 600 contului Capital, care reprezintă pe șef: Art. 4. a).

Profitul la mărfuri este o creștere a valorii mărfurilor, provocată prin munca comerciantului (șefului); această creștere a valorii mărfurilor este tot deodată și o creștere a capitalului, de aceea pentru încheiere se debitează contul mixt de Marfă și se creditează contul Capital.

§ 22. O afacere simplă încheiată cu pierdere.

În urma afacerilor nereușite se poate întâmpla, că să avem o pierdere, ceea-ce însemnează, că comerciantul pentru munca sa

*) Deși în Jurnal apare suma numai odată, ea se referă la două conturi, după cum indică și textul articolului, unde se zice *Cassa* la *Capital*. (Vezi § 15. pag. 71).

Tabela Nr. III. O afacere simplă, încheiată cu pierdere.

	Cassa		Marfa		Capital	
	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
Art. 1.						
<i>Marfă la Capital</i>						
pt. marfa dată în afacere	—	—	8000	—	—	8000
Art. 2. a)						
<i>Cassa la Marfă</i>						
pt. marfa vândută	7400	—	—	7400	—	—
Art. 2. b)						
<i>Capital la Marfă</i>						
pt. pierderea la marfa vândută	—	—	—	600	600	—
Art. 3.						
<i>Capital la Cassa</i>						
pt. soldul cassei dat înapoi Capitalului . .	—	7400	—	—	7400	—
	7400	7400	8000	8000	8000	8000
Art. 4.						
<i>Cassa la Capital</i>						
pt. redeschiderea afacerii și darea mai de parte a capitalului în afacere	7400	—	—	—	—	7400

nu primește nici o bonificație, ba, ce-i mai mult, comerciantul trebuie să achite această pierdere din capitalul său propriu. Dacă o marfă o vindem mai ieftin de cât am cumpărat'o, avem o micșorare a capitalului, o pierdere. Orice pierdere pentru afacere are tot același efect, ca și cum o sumă de bani am fi scos'o din afacere, micșorând capitalul.

O pierdere la mărfuri, sau la alte obiecte de negoțiat, ce le posedem, provine din împrejurarea, că valoarea eșită este mai mare de cât valoarea intrată, adică am cumpărat scump și am vândut ieftin; pierderea este o micșorare a valorii mărfurilor și totdeodată o micșorare a capitalului. Astfel pentru orice pierdere, când facem încheierea, credităm contul mixt de Marfă) și debităm Contul Capital.*

În paragraful precedent s'a vorbit de profit, iar în acest paragraf se vorbește despre pierdere. Reasumând cele zise, stabilim următoarea regulă:

Orice profit se trece la încheiere (ba se poate trece chiar și în decursul afacerii) în creditul contului Capital și orice pierdere se trece în Debitul contului Capital.

Luăm o afacere simplă, pentru a ilustra cele zise și vom trece diferenții articoli în diversele conturi, făcând și încheierea.

1. Începem o afacere cu un capital de 8000 în marfă conform inventarului.**)
2. Vindem toată marfa, ce o avem, cu bani gata și încasăm 7400; aci avem o pierdere de 600, care o vom constata la încheierea definitivă.
3. Facem încheierea totală a afacerii.
4. Redeschidem afacerea.

Art. 1. Dăm în afacere marfă de 8000, prin urmare debităm contul Marfă și credităm contul Capital. Vezi tabela Nr. III.

Art. 2. a) Vindem toată marfa cu 7400. La această vânzare este evidentă o pierdere de 600. Mai întâiu trecem vânzarea și anume debităm contul Cassa și credităm contul Marfa pentru 7400, după cum se vede din Art. 2. a).

*) Și aici contul Marfă este *mixt*, dar să nu se uite, că din acest cont s'ar fi putut face pentru teorie un cont pur statistic ca la tabela Nr. I.

**) Capitalul nu trebuie să fie totdeauna în bani gata, ci poate fi ca în cazul prezent în marfă, sau, după cum se va vedea mai departe, putem avea capitalul ca diferența între activele și pasivele unui Inventar dat (§ 29 și 32).

- Art. 2. *b*) Terminându-se afacerea, purcedem la încheiere și anume facem încheierea contului Marfa, unde constatăm o diferență de 600. Această diferență este o pierdere evidentă, deci, pentru balansare, o trecem în creditul contului mixt Marfă și în debitul contului Capital.
- Art. 3. Purcezând mai departe, facem saldul în contul Cassa și constatăm suma de 7400, pe care o trecem în creditul Cassei și în debitul Capitalului, prin ceea-ce s'au balansat ambele conturi. Tragem liniile de încheiere și facem redeschiderea, prin aceea că contul Capital dă îndărăpt Cassei banii gata (capitalul) în valoare de 7400.

§ 23. O afacere simplă, încheiată și cu profit și cu pierdere.

- Art. 1. Incepem o afacere cu un capital: de 6000, în bani gata, iar în marfă 4000.
- Facem trecerea în tabela Nr. IV și anume credităm Capitalul pentru 10000 și debităm Cassa pentru 6000, iar Marfa pentru 4000.
- Art. 2. *a*) Vindem toată marfa, ce o avem în magazin, cu 4200, așadară avem un profit de 200. Debităm Cassa pentru banii primiți și credităm Marfa pentru valoarea eșită, după cum se vede din Art. 2. *a*).
- Art. 2. *b*) Fiind aici un profit, facem Art. 2 *b*) (după cum s'a trecut profitul în tabelă Nr. II), debităm Marfa pentru 200 și credităm Capitalul.*)
- Art. 3. Cumpărăm cu bani gata marfă de 2000. Debităm Marfa și credităm Cassa.
- Art. 4. *a*) Vindem toată marfa cumpărată cu 1700, prin urmare avem o pierdere de 300. Facem articolul 4 *a*); debităm Cassa și credităm Marfa cu 1700.
- Art. 4. *b*) Cu pierderea de 300 credităm Marfa și debităm Capitalul (după cum s'a trecut pierderea în tab. Nr. III).

*) Se putea trece și ca în tabela Nr. I făcând din C_o. Marfă un cont pur statistic.

Tabela Nr. IV. O afacere încheiată cu profit și cu pierdere.

	Cassa		Marfa ^{*)}		Capital	
	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
Art. 1.	<i>Cassa la Capital</i>					
	pt. banii gata dați în afacere 6000					
	<i>Marfa la Capital</i>					
	pt. marfa pusă în afacere 4000					
Art. 2. a)	6000	—	4000	—	—	10000
	<i>Cassa la Marfa</i>					
	pt. marfa vândută 4200					
Art. 2. b)	4200	—	—	4200	—	—
	<i>Marfa la Capital</i>					
	pt. profit la vânzarea mărfii					
Art. 3.	—	—	200	—	—	200
	<i>Marfa la Cassa</i>					
	pt. marfă cumpărată					
Art. 4. a)	—	2000	2000	—	—	—
	<i>Cassa la Marfa</i>					
	pt. marfa vândută					
Art. 4. b)	1700	—	—	1700	—	—
	<i>Capital la Marfa</i>					
	pt. pierdere la vânzarea de azi					
Art. 5.	—	—	—	300	—	—
	<i>Capital la Cassa</i>					
	pt. soldul casei					
	—	9900	—	—	9900	—
	<i>Cassa la Capital</i>					
	pt. redeschiderea afacerii					
	11900	11900	6200	6200	10200	10200
	9900	—	—	—	—	9900

^{*)} Cont mixt.

Art. 5. Acum facem încheierea și constatăm, că marfă nu avem de loc, fără numai bani gata. Încheiem deci Cassa și cu saldul de 9900 credităm Cassa și debităm Capitalul, cu alte cuvinte: Cassa dă înapoi Capitalului banii gata. Prin aceasta s'a stabilit bilanțul.

Uitându-ne în contul Capital, vedem că profitul este trecut în Credit (200), iar pierderea în debitul contului Capital (300), după cum s'a stabilit regula în paragraful precedent.

§ 24. O afacere simplă cu două conturi de marfă și introducerea contului Pierdere & Profit.

Dacă avem o afacere cu mai multe feluri de marfă, putem deschide pentru fiecare marfă sau grupă de marfă un cont separat. În cazul, care'l vom tracta noi, vom avea grâu și secară și vom purta o socoteală deosebită pentru fiecare marfă, ca astfel să avem o evidență asupra rezultatului operațiunilor noastre (profitul sau pierderea) în special la fiecare fel de marfă.

Tot din acest motiv profitul și pierderea le putem ținea în evidență într'un cont nou, numit Pierdere & Profit*), care nu este altceva, de cât un cont subordonat contului Capital sau cont, care *ține locul* contului Capital. Lucrul aceasta este practic cu deosebire, că în decursul afacerilor vin foarte multe profituri și pierderi și astfel, dacă le-am trece direct în contul Capital, nu am avea destulă evidență asupra totalului. Am văzut deja în *paragraful trecut*, că am avut un profit de 200 și o pierdere de 300, și ambii acești articoli s'au trecut în contul Capital separat. Dacă ar fi fost câteva sute de articoli, am fi văzut, că într'adevăr în acest cont general n'am avea destulă evidență. Tocmai din această cauză e practic să se deschidă un cont special, care să țină evidență despre profituri și pierderi și care cont,

*) Numim acest cont Pierdere & Profit ca intuițiune pentru începători, cu deosebire pentru că pierderea vine trecută în *Stânga*, iar profitul în *Dreapta*; el se poate numi și Profit & Pierdere. Am putea avea un cont special numai pentru pierderi și altul special numai pentru profituri; cel dintâiu ar fi numai debitat, cel din urmă numai creditat, astfel este foarte la loc să se facă o combinație și să avem: *Pierdere & Profit*.

prin saldul său, să constate o *singură* sumă (poate fi sau pierdere sau profit), care să se treacă în contul Capital.

După cum s'a spus mai înainte, că în Debitul Capitalului se trece pierderea, iar în Credit profitul, tot în felul acesta se va trece și în contul nou, subordonat Capitalului, pe care îl vom numi contul *Perdere & Profit*.

În Contul Perdere & Profit vom avea în Credit toate profiturile ivite, iar în Debit toate pierderile. Așadară, de câte-ori creditul acestui cont este mai mare ca debitul, diferența adică saldul creditor este profit curat (net) și se va trece mai departe sub o singură sumă în creditul contului Capital. De asemenea de câte-ori debitul contului Perdere & Profit este mai mare ca creditul, diferența, adică saldul debitor al acestui cont, este pierdere și se va trece mai departe în debitul contului Capital.

Pentru a ilustra cele zise, vom lua câteva cazuri ale unei afaceri simple și le vom înregistra în tabela Nr. V.

1. Începem o afacere cu următorul capital:

bani gata	4000
grâu în magazin	3000
secară în magazin	<u>2000</u> , total 9000.

2. Cumpărăm grâu cu bani gata de 2500.

3. Vindem tot grâul, cât îl avem (3000 + 2500) cu 6000, prin urmare rezultă un profit de 500.

4. Vindem toată secara, ce o avem (2000) cu 1900, prin urmare rezultă o pierdere de 100.

Art. 1. Contul Capital dă afacerii 9000 și această sumă o primește *Cassa* (4000), contul *Grâu* (3000) și contul *Secară* (2000). Capitalul se creditează pentru suma întreagă, iar celelalte trei conturi se debitează pentru sumele parțiale.

Art. 2. Cumpărăm grâu cu bani gata. *Cassa* se creditează și contul *Grâu* se debitează pentru suma de 2500.

Art. 3. a) Vindem tot grâul cu 6000. Aici am vândut cu bani gata și am profitat 500. Întâiu debităm *Cassa* pentru 6000 și credităm marfa pentru aceeași sumă.

Art. 3. b) Pentru profit s'ar putea credita direct contul Capital cum s'a făcut în tabela Nr. I, dar, deoarece am

Tabela Nr. V. O afacere cu două conturi de marfă și introducerea contului Perdere & Profit.

		Cassa		Grâu*)		Secară*)		Perdere & Profit		Capital	
				Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
J u r n a l											
Art. 1.	{ Cassa Grâu	4000	—	—	—	—	—	—	—	—	9000
	" Capital; " " "	3000	—	3000	—	—	—	—	—	—	—
	{ Secară Grâu	2000	—	—	2000	—	—	—	—	—	—
Art. 2.	" Cassa; cumpărare . .	2500	—	2500	—	—	—	—	—	—	—
Art. 3. a)	" Cassa	6000	—	—	6000	—	—	—	—	—	—
Art. 3. b)	" Grâu; vânzare	500	—	—	500	—	—	—	—	—	—
Art. 4. a)	" Perdere & Profit; profit	1900	—	—	—	—	1900	—	—	—	—
Art. 4. b)	" Secară; vânzare	100	—	—	—	—	—	100	—	—	—
	Perd. & Profit " Secară; perdere	20000	—	—	—	—	—	—	—	—	20000
	Bilanț de verificare	11900	2500	6000	6000	2000	2000	100	500	—	9000
	Transport	20000	11900	2500	6000	6000	2000	2000	100	500	9000
Art. 5.	Perd. & Profit la Capital; profit curat . .	400	—	—	—	—	—	—	—	—	400
Art. 6.	Capital " Cassa; saldul cassei . .	9400	—	9400	—	—	—	—	—	—	9400
Art. 7.	Cassa " Capital pt. redeschiderea afacerii	29800	11900	11900	6000	6000	2000	2000	500	500	9400
		9400	9400	—	—	—	—	—	—	—	9400

*) Cont mixt.

introdus un subcont (cont subordonat) al Capitalului, credităm contul Perdere & Profit și debităm contul Grâu (cont mixt).

Art. 4. a) Vindem cu bani gata toată secara cu 1900, prin urmare a rezultat o pierdere de 100. Debităm Cassa cu 1900 și credităm contul Secara cu aceeași sumă.

Art. 4. b) Pentru pierdere s'ar putea debita direct contul Capital, dar, fiindcă am introdus un subcont, debităm contul Perdere & Profit și credităm C^o: Secară (cont mixt).

La cazul prezent se face bilanțul de verificare, și, pentru practicitate, acest bilanț se poate face tot în Maestru tabelar astfel, că tragem o linie de separațiune și sumele din singuraticile conturi le adunăm și le scriem curmeziș în două coloane curmezișe, după cum se poate vedea din tabela Nr. V. Suma debitelor este 20000 și consună cu suma creditelor precum și cu suma Jurnalului. Prin aceasta avem asigurarea, că trecerile sunt bine făcute și acum *transportând (reportând)* sumele, purcedem la încheierea definitivă.

Art. 5. Mai întâiu balansăm contul Perdere & Profit, pentru ca să avem o singură sumă. Constatăm, că în Debitul acestui cont, avem suma de 100, iar în credit suma de 500, astfel balansarea (saldul) se face, că pentru încheiere trecem diferența de 400 în debitul contului Perdere & Profit, și fiindcă aceasta sumă e profit curat, o trecem în creditul contului Capital, după cum se vede din Art. 5.

Art. 6. Facem saldul din Cassa, îl trecem în creditul Cassei pentru balansare și îl dăm Capitalului și astfel, cu aceeași sumă de 9400, debităm Contul Capital.

În chipul acesta toate conturile sunt balansate. Vedem deci că introducându-se contul Perdere & Profit, s'a trecut profitul și pierderea în acel cont, s'a balansat (Art. 5) și în Capital s'a trecut numai diferența de 400, care e profit curat, într'un singur articol și astfel în contul Capital este o evidentă mai mare. Știm că am dat afacerii un capital de 9000 în bani și în marfă; marfa și banii au circulat în afacere și, la încheiere, s'a adaus profitul la capital (Art. 5) și prin saldul Cassei (căci marfă nu mai avem) s'a balansat și contul Capital. Lucrul acesta e foarte natural,

căci la încheiere Contul Cassa a dat Capitalului îndărăpt suma, ce o are, adică suma de 9400 și, de prezent, acești bani reprezintă capitalul nostru final. (Capitalul inițial plus profitul net).

Redeschizând afacerea, contul Capital dă iarăși Cassei (pentru afacerea viitoare) suma de 9400 și se trece din nou, după cum se vede din Art. 7.

Din cele spuse aci formăm regula că: *ori-ce contabilitate dublă e falză, dacă articolul de încheiere (ecuațiunea de încheiere) în cazul nostru Art. 6. nu balansează pe deplin contul Capital.*

§ 25. Un caz simplu de afacere cu marfă, rămasă nevândută la încheiere. Introducerea contului de Spese.

Sub spese înțelegem diferitele cheltueli, ivite într'o afacere, parte când cumpărăm mărfuri, sau când vindem mărfuri, parte când conservăm mărfurile în magazine și în fine sunt cheltueli generale ale afacerii. Astfel de cheltueli sunt: înregistrarea firmei la tribunal, diverse rechisite în birou, mărci, timbre, telegrame, anunțuri prin ziare, diferite tipărituri ca: blanchete pentru conturi, facturi etc., dăjdi (dări, imposite și contribuțiuni), chirie plătită spese de voiaj și spese cu voiajorii, salare personalului, bacșișuri, spese pentru încălzit, luminat și curățitul contoarului și al magazinelor, premii de asigurare și multe altele.

Notă. Spesele se pot grupa în *Cheltueli generale* sau *Regie*, cari privesc întreg negoțul d. e. dările, salarele, chiria etc. și *Spese speciale*, cari privesc numai unele ramuri ale negoțului. La fabrici se pot distinge *spese comerciale* și *spese de fabricațiune*, adică spese cari privesc industria propriu zisă, adică fabricațiunea și spese cari privesc partea comercială a fabricii, adică cumpărarea materiilor prime și vânzarea mărfurilor produse.

Toate aceste spese se plătesc de regulă cu bani gata, produc prin urmare o micșorare continuă a capitalului nostru, fără ca să aducă imediat afacerii altă valoare exprimată în bani; toate aceste spese sunt însă indispensabile pentru purtarea afacerii, pentru producerea unui profit general.

De aci urmează: că *peste tot aceste spese formează o pierdere contabilă și trebuiesc trecute ca pierderi în debitul contului Perdere & Profit.*

Aceste pierderi micșorează profitul general al afacerii, câte odată îl nimicește cu totul, de aceea comerciantul sau industriașul trebuie să țină o socoteală exactă asupra diferitelor spese, pentru a constata zilnic și, cu deosebire, la încheiere felul chiriei, mărimile lor, și pentru a-și putea face un fel de control și o judecată asupra lor, eventual pentru a ocoli pe viitor unele din chiriile avute în trecut.

Contul chiriei este subordonat contului Pierdere & Profit (întocmai precum C^o. Pierdere & Profit este subordonat C^o. Capital) și astfel se debitează pentru toate chiriile, ce reprezintă o pierdere și se creditează pentru chiriile, ce sunt mai rari și reprezintă un profit d. e. încassarea de accis plătit prea mult, încassarea de vamă plătită prea mult, diverse refacții, apoi chirie activă, când afacerea are locuințe de dat în chirie, salarii anticipate etc.

De aci rezultă că C^o. Chirie se încheie totdeauna prin C^o. Pierdere & Profit și anume soldul debitor al contului Chirie se trece ca o pierdere în debitul contului Pierdere & Profit.

În exemplul nostru vom avea un singur cont general de chirie, iar în alte exemple vom decentraliza chiriile și vom deschide după trebuință mai multe conturi precum: C^o. Chirie, C^o. Salarii, C^o. Luminat și Încălzit etc., cari conturi sunt între ele coordonate și, toate la un loc, subordonate contului Pierdere & Profit (iar acesta e supraordinat conturilor de Chirie, întocmai precum C^o. Capital este supraordinat C^o. Pierdere & Profit).

Din relațiunea aceasta de subordinațiune și supraordinațiune rezultă următoarele:

1. Se poate purta numai contul general Capital și orice pierdere contabilă se poate trece în debitul capitalului (deoarece este o micșorare a capitalului) și orice profit contabil în creditul capitalului (deoarece este o creștere a capitalului). Tabela Nr. IV.
2. Se poate detașa din C^o. Capital un cont subordonat cu numele Pierdere & Profit, în care se trece orice pierdere în Debit și orice profit în Credit și în C^o. Capital se va trece la încheiere numai diferența și anume, dacă este pierdere, atunci diferența se trece în debitul C^o. Capital, iar din contră dacă diferența e profit, se trece în creditul C^o. Capital. (Tabela Nr. V).

3. *Dacă avem spese, acestea se pot trece direct în contul Perdere & Profit și anume spesele, cari reprezintă pierdere, în debitul C^o. Perdere & Profit, iar spesele, cari reprezintă profit (d. e. încassarea de vamă plătită mai mult etc.) în creditul C^o. Perdere & Profit. (Tabela Nr. VI. b). În fine la încheiere diferența se trece la C^o. Capital conform punctului 2.*
4. *Se poate detașa din C^o. Perdere & Profit un cont (sau mai multe), cu numele Spese în care orice fel de spese avute, cari reprezintă pierdere (aproape totalitatea speselor) se trec în Debit, și orice fel de spese, cari reprezintă profit (în cazuri mai rari) se trec în Credit și la încheiere se trece în C^o. Perdere & Profit numai diferența și anume, dacă ar fi pierdere, atunci diferența se trece în Debitul (cum este de regulă) C^o. Perdere & Profit, iar din contră, dacă diferența e profit (cum este mai rar), se trece în Creditul C^o. Perdere & Profit. (Tabela Nr. VI. c).*

Notă. Din aceste patru constatări se esplică regula, că trecerile în conturile economice subordonate sunt un fel de treceri provizorii în aceste conturi, cari țin locul C^o. Capital. Deci la încheiere saldurile debitoare sau creditoare din conturile subordonate se trec în Debitul sau Creditul contului supraordinat. — Aci nu mai vorbim de personificare ci de *ținerea locului* și nu vom zice la încheiere, că C^o. Perdere & Profit dă Capitalului, ci ne vom întreba dacă un Sald e pierdere sau profit și apoi vom trece în C^o. supraordinat pierderea în Debit și profitul în Credit, conform regulei generale explicate în § 8 pag. 31.

Pentru explicarea celor spuse mai înainte vom lua câteva cazuri ale unei afaceri simple și acestea le vom trece în trei feluri.

a) Centralizat în trei conturi generale: Capital, Cassa și Marfă. (Tabela VI. a).

1. Incepem o afacere cu un capital de 9000 și anume:
 în bani gata 5000
 în marfa 4000.
2. Plătim chirie pentru un magazin 100.
3. Vindem $\frac{1}{2}$ din marfa, ce o avem cu 2600. Aici este un profit de 600.
4. Plătim diverse spese mărunte 150.
5. Vindem $\frac{1}{2}$ din marfa, ce ne-au mai rămas, cu 950. Aici este o pierdere de 50.

Facem trecerile în trei conturi din Maestru, fără a mai introduce de astădată coloană pentru Jurnal.

- Art. 1. Incepem afacerea, prin urmare C^o: Capital este creditor pentru 9000, iar C^o: Cassa e debitor pentru 5000 și C^o: Marfă e debitor pentru 4000.
- Art. 2. Plătim chirie 100. Prin această plată se micșorează capitalul nostru cu 100, deci debităm C^o: Capital și credităm C^o: Cassa.
- Art. 3. a) Noi avem marfă în valoare de 4000. Vindem cu bani gata $\frac{1}{2}$ din această marfă cu 2600, adică cu un profit de 600, și ne mai rămâne în magazin marfă de 2000. În acest caz debităm Cassa cu 2600 și credităm Marfa cu 2600.
- Art. 3. b) Pentru profitul de 600 debităm Marfa și credităm Capitalul (Această trecere se putea face numai la încheiere).
- Art. 4. Plătim diferite spese mărunte 150. Prin această plată se micșorează capitalul nostru, deci debităm C^o: Capital și credităm C^o: Cassa.
- Art. 5. a) Vindem $\frac{1}{2}$ din marfa ce ne-a mai rămas. Noi știm, că în urma vânzării din Art. 3 a), ne-a mai rămas marfă de 2000. Jumătate din ea ar face 1000, dar noi o vindem numai cu 950, așadară avem o pierdere de 50. În total, de prezent, mai avem în magazin marfă de 1000. În cazul nostru debităm Cassa cu 950 și credităm Marfa tot cu această sumă.
- Art. 5. b) Pentru pierderea de 50 credităm Marfa și debităm C^o: Capital (Această trecere se putea face mai târziu, la încheiere).
- Cu aceste treceri s'a terminat cazul nostru și purcedem la încheierea definitivă.
- Art. 6. Balansăm Cassa și constatăm un sald de 8300. Facem Art. 6. și anume credităm Cassa cu 8300 și debităm Capitalul cu aceeași sumă, adică Cassa dă această sumă înapoi Capitalului.
- Art. 7. Știm din transacțiunile făcute, că a mai rămas în magazin marfă de 1000. Restul acesta de marfă îl dăm înapoi Capitalului, pentru a putea face încheierea.

Tabela Nr. VI a). O afacere cu marfă rămasă nevăndută la încheiere.

	Cassa		Marfa*)		Capital	
	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
Art. 1.						
	{ Cassa la Capital	{ 5000				
	{ Marfa " Capital	{ 4000	4000	—	—	9000
Art. 2.	Capital " Cassa; chirie	100	—	2600	—	—
Art. 3. a)	Cassa " Marfă; vânzare	2600	—	—	—	600
Art. 3. b)	Marfa " Capital; profit	—	600	—	—	—
Art. 4.	Capital " Cassa; spese mărunte	150	—	—	150	—
Art. 5. a)	Cassa " Marfă; vânzare	950	—	—	—	—
Art. 5. b)	Capital " Marfă; perdere	—	—	—	50	—
	<u>Incheiere.</u>					
Art. 6.	Capital la Cassa; saldul cassei	8300	—	—	8300	—
Art. 7.	Capital " Marfă restul de marfă	—	—	1000	1000	—
		8550	4600	4600	9600	9600
	<u>Redeschidere.</u>					
Art. 8.	{ Cassa la Capital	{ 8300				
	pt. banii dați mai departe în afacere 8300					
	{ Marfa la Capital	{ —	1000	—	—	9300
	pt. marfă lăsată mai departe în af. 1000.					

*) Cont micș.

Astfel credităm Marfa cu 1000 și debităm Capitalul tot cu aceeași sumă.

După ce s'a făcut și acești doi articoli de încheiere, vedem, că toate conturile sunt balansate. Dacă ne uităm în C^o. Capital vedem, că am început afacerea cu un capital de 9000, la care adăugându-se, după cum se vede în Credit, profitul de 600, ne dă un total de 9600.

În decursul afacerii, după cum se vede din Debitul C^o. Capital, am avut o pierdere de 100 de 150 și de 50 în total 300. Dacă am face saldul între Creditul de 9600 și între Debitul de 300 am vedea, că într'adevăr am realizat un profit curat de 300. Trecând mai departe la încheiere dăm Capitalului îndărăpt resturile de valori, ce le are afacerea și anume, Cassa dă 8300, adică saldul de bani gata, ce ne-a rămas, și Marfa dă 1000, adică restul de marfă, ce se mai află în magazin. Aceste două valori, adică saldul din Cassa și restul de marfă din magazin, fac la un loc 9300, ceea-ce corăspunde cu capitalul final.

Dacă ne gândim mai de aproape, putem constata, că în afacerea noastră, prin cei 5 articoli, s'a arătat circulațiunea capitalului dat în afacere, iar prin Art. 6. și 7. s'a arătat resturile de valori, adică valorile de inventar (*Inventariul* sau *bilanțul* de încheiere), care în cazul nostru prezent are numai un activ de 9300, fără nici un pasiv, deoarece nu datorăm nimenui nimic.

Redeschizând afacerea noastră, articoli de încheiere 6. și 7. îi vom trece mai departe în senz opus și anume făcând următorul resonament: C^o. Capital dă mai departe în afacere capitalul de 9300 și anume 8300 în bani gata și 1000 în marfă, deci vom face Art. 8. și vom credita C^o. Capital cu 9300, adică cu capitalul final, și vom debita Cassa cu 8300, iar Marfa cu 1000.

b) Aceleași cazuri se trec acum decentralizat în patru conturi și anume: Capital, Cassa, Marfa și Pierdere & Profit (Tabela Nr. VI. b).

Art. 1. Incepem afacerea cu un capital de 9000 și anume 5000 bani gata și 4000 marfă. Credităm Capitalul cu 9000, debităm Cassa cu 5000 și Marfa cu 4000.

Art. 2. Plătim chirie 100. Credităm Cassa cu 100 și debităm C^o. Pierdere & Profit cu aceeași sumă. Va să zică

această sumă, care în adevăr micșorează capitalul, nu o trecem direct în C^o: Capital (cum s'a făcut în tabela Nr. VI a), ci o trecem în debitul contului subordonat, în Perdere & Profit.

Art. 3. a) Vindem $\frac{1}{2}$ din marfa, ce o avem, cu 2600. Debităm Cassa și credităm Marfa.

Art. 3. b) La vânzarea de sus a fost un profit la marfă de 600. Cu această sumă debităm Marfa (trecere ca de încheiere) și credităm C^o: Perdere & Profit. Va să zică această sumă, care în adevăr mărește capitalul nostru, nu o trecem direct în C^o: Capital, ci o trecem în creditul contului subordonat în Perdere & Profit.

Art. 4. Plătim diverse spese mărunte 150. Cu această sumă credităm Cassa și debităm C^o: Perdere & Profit (nu C^o: Capital).

Art. 5. a) Vindem $\frac{1}{2}$ din marfa rămasă, cu 950. Debităm Cassa și credităm Marfa.

Art. 5. b) La vânzarea de sus a fost o pierdere de 50. Cu această sumă credităm Marfa (trecere ca de încheiere) și debităm C^o: Perdere & Profit (nu C^o: Capital).

În felul acesta s'au trecut în conturi toate transacțiunile îndeplinite și acum facem încheierea.

Art. 6. Balansăm C^o: Perdere & Profit și constatăm un sold ca profit curat de 300. Cu această sumă debităm C^o: Perdere & Profit și credităm C^o: Capital, adică după regula știută profitul se adaugă la capital.

Art. 7. Balansăm Cassa și constatăm un sold de 8300 bani gata. Cu această sumă credităm Cassa și debităm Capitalul (Cassa dă înapoi Capitalului).

Art. 8. Constatăm un rest de marfă de 1000. Cu acest rest credităm Marfa și debităm Capitalul. (C^o: Marfă dă înapoi Capitalului).

În chipul acesta toate conturile sunt încheiate adică balansate și pentru că la acest fel de trecere avem la îndemână și Jurnalul în sumă de 13450, pentru a ne convinge de exactitatea trecerei, putem face un bilanț de verificare și situație pentru Art. 1—5. b) și vom vedea, că totalul debitelor celor patru conturi,

Tabela Nr. VI. b) Acelas cas cu Co. Perdere și Profit.

	J u r n a l		Cassa		Marfă*)		Perdere & Profit		Capital		
	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	
Art. 1.	Cassa la Capital; pus în afacere		5000	—	4000	—	—	—	—	9000	
	Marfa » Capital; » » »		4000	—	—	—	—	—	—	—	
Art. 2.	Perd. & Prof. » Cassa; chirie		100	100	—	100	—	—	—	—	
Art. 3. a)	Cassa » Marfă; vânzare de 1/2		2600	—	—	2600	—	—	—	—	
Art. 3. b)	Marfa » Perd. & Prof.; profit		600	—	600	—	—	600	—	—	
Art. 4.	Perd. & Prof. » Cassa; diverse spese		150	—	—	—	150	—	—	—	
Art. 5. a)	Cassa » Marfă; vânzare 1/2 din ce arămas		950	—	—	950	—	—	—	—	
Art. 5. b)	Perd. & Prof. » Marfă; perdere		50	—	—	50	—	—	—	—	
	Bilanț de verificare		13450	—	—	—	—	—	—	—	
Inchetele.											
Art. 6.	Perdere & Profit la Capital										
Art. 7.	Pt. saldul din Co. Perdere și Profit		300	—	—	—	300	—	—	300	
Art. 8.	Capital la Cassa										
	Pt. saldul cassei dat capitalului		8300	—	—	—	8300	—	—	8300	
	Capital la Marfă										
	Pt. marfa, ce se mai află în magazin		1000	—	—	1000	—	—	—	1000	
Redeschidere.											
Cassa la Capital											
Pt. banii dați mai departe în afacere											
Marfa la Capital											
Pt. marfă lăsată mai departe în afacere											
Art. 9.			8300	8300	—	—	—	—	—	9300	
			1000	—	1000	—	—	—	—	9300	
			23050	8550	8550	4600	4600	600	600	9300	9300

*) Cont mixt.

este *egal* cu totalul creditelor și consună cu suma de 13450 dela Jurnal.

	Bilanț de verificare		Saldurile sau Situația	
	Debit	Credit	Debit	Credit
Cassa	8550	250	8300	—
Marfa	4600	3600	1000	—
Perdere & Profit .	300	600	—	300
Capital	—	9000	—	9000
	13450	13450	9300	9300

Tot astfel putem face un bilanț de verificare, care să conțină și articolii de încheiere, în care caz, sumele generale vor fi egale cu totalul jurnalului de 23050 (de sine înțeles că Salduri nu mai există).

Cassa,	Debit 8550	Credit 8550
Marfa,	" 4600	" 4600
Perderi & Profit,	" 600	" 600
Capital,	" 9300	" 9300
	23050	= 23050

Bilanțul de verificare, făcut întâiu pentru articolii dela 1—5. b), reprezintă transacțiunile îndeplinite în decursul afacerii, de aceea există la el și sald sau situație, pe când bilanțul de verificare al doilea, deoarece a luat în sine și valorile de inventar adecă valorile transacțiunilor neîndeplinite, (dar închipuite ca îndeplinite pentru încheiere [Inventarul]), de aceea în acest al doilea bilanț de verificare nu poate exista nici un sald.

Comparând acum C^o. Capital din tabela Nr. VI. a) cu C^o. Capital din tabela Nr. VI. b) se vede din destul că, prin introducerea contului subordinat Perdere & Profit, C^o. Capital a devenit mai clar și în el cu mare înlesnire putem constata profitul curat de 300, precum și capitalul final de 9300.

Sub Art. 9 s'a făcut redeschiderea după regulile cunoscute deja mai dinainte.

La trecerile din tabela Nr. VI. b) putem face și o altă constatare.

S'a spus deja mai înainte despre natura contului *Perdere & Profit*, că adică: în *Debit* se trece *perdere*, iar în *Credit* *profitul*; deasemenea constatăm aci, că în *Contul Marfă*, ca *cont mixt* (pe lângă plusul și minusul de marfă) se trece în *decursul afacerii* în *Debit* *perderile* și în *Credit* *profiturile*, iar la *încheiere* (facerea *saldurilor*) se trece în *Debit* *profitul*, iar în *Credit* *perdere*, cari apoi se trec mai departe în *C^o: Perdere & Profit* după regulile știute.

e) Aceleași cazuri se trec acum și mai decentralizat în cinci conturi, și anume): Capital, Cassa, Marfă, Spese și Perdere & Profit.* (tabela Nr. VI. c).

Art. 1. Incepem o afacere cu un capital de 9000. Trecerea ca și în cazul a) și b).

Art. 2. Plătim chirie 100. În cazul prezent suma aceasta e o *perdere* și s'ar putea trece, ca în tabela Nr. VI b), în *Perdere & Profit*, dar de astădată deschidem un *cont subordonat*, sub numele de *C^o: Spese*. Astfel credităm *Cassa* și debităm *Spesele*.

Art. 3. a) și Art. 3. b) Trecerea e făcută ca și în tabela Nr. VI. b).

Art. 4. Plătim *spese mărunte* 150. Credităm *Cassa* și debităm *Spesele*, și nu facem o trecere directă în *Perdere & Profit* ca în tabela Nr. VI b).

Art. 5. a) și Art. 5. b) Trecerea e făcută ca și în tabela Nr. VI b).

Purcezând la *încheiere* vom *balansa* mai întâiu *C^o: Spese* și vom constata un *sald* de 250.

Art. 6. Cu *saldul* de 250 vom *credita* *Spesele* și vom *debita* *C^o: Perdere & Profit*.

Art. 7. Trecerea ca în Art. 8 din tabela Nr. VI b).

Art. 8. Facem *saldul* în *C^o: Perdere & Profit* și, cu acest *sald* de 300, vom *debita* *C^o: Perdere & Profit* și vom *credita* *C^o: Capital*.

Art. 9. Trecerea ca Art. 7. din tabela Nr. VI b).

Cum s'a văzut în forma aceasta de trecere, la *încheiere* s'a purces *balansând* mai întâiu *Spesele*, apoi *contul Perdere & Profit*, deci stabilim următoarea regulă:

*) De aci înainte vom pune tot *C^o: Capital* ca primul cont, așa după cum se face în practică și nu vom mai separa *conturile* cu linii *distingtive*.

Tabela Nr. VI. c). Același cas cu C^o. Spese și Perdere & Profit.

	J u r n a l	Capital		Cassa*)		Marfa**)		Spese		Perdere & Profit	
		Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
Art. 1.	{ Cassa (Marfa										
	la Capital; pus în afacere .	5000									
Art. 2.	» Capital; » » »		9000								
Art. 3. a)	» Cassa; chirie			100				100			
Art. 3. b)	» Marfa; vânzare	2600					2600				
Art. 4.	» Perd. & Prof.; profit .	600									600
Art. 5. a)	» Cassa; diverse spese .	150				150			150		
Art. 5. b)	» Marfa; vânzare	950									
	Perd. & Prof. » Marfă; perdere	50								50	
Art. 6.	Incheiere.	13450									600
Art. 7.	Perd. & Prof. la Spese Pt. saldul contului spese Capital la Marfă	250									
Art. 8.	Pt. marfa ce se mai află în magazin . . Perd. & Prof. la Capital	1000								1000	
Art. 9.	Pt. saldul din C ^o . Perd. & Prof. (prof. curat) Capital la Cassa	300 8300		300							300
		23300	9300	8550	8550	4000	4600	250	250	600	600
	Redeschidere.										
	Cassa la Capital										
	Pt. banii dați mai departe în afacere .	8300									
	Marfa la Capital			8300							
	Pt. marfa lăsată mai departe în afacere .	1000				1000					

*) Cassa = cont pur statistic.

**) Marfă = cont mixt, iar celelalte sunt conturi economice.

La încheiere totdeauna se balansează mai întâiu contul subordonat, și apoi cele supraordinate, căci totdeauna saldul conturilor subordonate se trece în conturile supraordinate, pentru a le balansa pe acestea.

Comparând acum C^o. Perdere & Profit din tabela Nr. VI. b) cu C^o. Perdere & Profit din tabela Nr. VI. c), se vede, că acest cont din urmă (supraordinat Speselor) este mai clar, deoarece în el sunt trecute spesele numai odată prin diferența lor de 250.

Notă. După cum se vede din tabela Nr. VI c) avem toate conturile balansate și, pentru că avem la îndemână și Jurnalul, vom face și bilanțul de verificare și situația față de articolele dela 1—5 b).

	Bilanț de verificare		Situația	
Capital	—	9000	—	9000
Cassa	8550	250	8300	—
Marfa	4600	3600	1000	—
Spese	250	—	250	—
Perdere & Profit	50	600	—	550
	13450	13450	9550	9550

Din acest bilanț se vede, că suma debitelor și a creditelor este egală și consună cu jurnalul precum și cu bilanțul de verificare din tabela Nr. VI b). Situația însă arată suma de 9550, pe când, la situația dela VI b), avem suma de 9300. Diferența aceasta este numai ca formă, căci în fond este tot acelaș lucru. Ca să ne convingem n'avem decât să facem diferența (în Situație) între suma de 250 și 550 și vom căpăta 300, ceea ce consună pe deplin cu situația dela Nr. VI b).

Facem acum un bilanț de verificare, care se conține și articolii de încheiere.

Capital,	Debit	9300	Credit	9300
Cassa,	"	8550	"	8550
Marfa,	"	4600	"	4600
Spese,	"	250	"	250
Perderi & Profit	"	600	"	600
		23300	=	23300

În acest bilanț de verificare, făcut în urmă, suma de 23300 consună deasemenea cu Jurnalul în sumă de 23300. Suma aceasta a Jurnalului și a bilanțului de verificare nu consună însă cu suma dela Jurnalul din trecut și cu bilanțul de verificare din tabela Nr. VI b), dar în fond este același lucru și numai din cauza forme, cum s'au făcut trecerile rezultă această diferență aparentă.

§ 26. Introducerea contului Bilanț pentru încheiere.

La cazul, ce s'a indicat mai în urmă am avut pentru încheiere un capital final (numit și *actual* pentru epoca încheierii), care constă din bani (saldul din Cassa) și din mărfuri (resturile de mărfuri nevândute). Astfel capitalul final, cu care am încheiat C^o. Capital, s'a trecut în două articole deosebite (vezi Art. 7. și 9. din tabela Nr. VI. c).

Această împrejurare împedecă evidența în contul Capital, și pedeca aceasta este cu atât mai mare, cu cât capitalul final este compus din mai multe părți, după cum se întâmplă în practică, unde inventarele de regulă sunt foarte mari. Pentru a simplifica lucrul și, pentru a putea trece în C^o. Capital un singur articol la încheiere, introducem un nou cont ajutor numit (cont de formă, de ordine, cont de rezultate): *Contul bilanț general* sau contul *Inventar*.

Acest cont primește la încheiere toate activele precum: banii din Cassa, restul de marfă, pretenziunile sau creanțele noastre, polițele de încasat etc. și este debitor pentru active, iar pe de altă parte ia angajamentul de a acoperi, de a achita pasivele, și deoarece între pasive se cuprinde și capitalul final (actual) curat, de aceea C^o. Bilanț este creditor pentru toate acestea (adecă pasive + capitalul final, care apare ca un sald).

Contul Bilanț se poate asemăna cu o persoană (personificare), care cumpără întreaga noastră afacere cu activul și pasivul său. Astfel contul Bilanț primește activul în valoarea fixată prin Inventar și se debitează; el plătește pasivul și anume achită pe creditorii, achită polițele de plată și totdeodată plătește șefului afacerii capitalul final (constatat prin Inventar), ceea ce însem-

nează, că acest capital final îl dă contului Capital și de aceea C^o: Bilanț se creditează pentru întregul pasiv și pentru *capitalul final* (vezi și § 12. pag. 52).

Reasumând stabilim următoarea regulă :

In debitul Bilanțului de încheiere se trece tot activul conform prețuirii făcute prin inventar, iar în creditul Bilanțului se trece tot pasivul, precum și capitalul final, care se trece mai departe în Debitul C^o: Capital, formând ecuațiunea de încheiere a conturilor statistice. (Vezi § 12 pagina 54).

Contul acesta se numește Bilanț din două motive și anume: este aranjat el pentru sine astfel, încât arată o cumpănă de valori, a cărei pârghie stă orizontal, deoarece valorile active (Debitul) sunt egale cu valorile pasive (Creditul), adică activul este egal cu pasivul plus capitalul final. Mai departe părțile singuraticice ale Bilanțului din Debit și din Credit au însușirea, că balansează singuraticicele conturi din Maestru. Așa d. e. saldul din Cassa, care se află în debitul C^o: Bilanț se trece în Maestru în creditul C^o: Cassa și astfel acest cont din urmă se balansează având aceleași sume în Debit și în Credit etc.

Unele conturi (conturile mixte), cari nu se balansează direct cu singuraticicele părți din Bilanț, se balansează prin C^o: Perdere & Profit, în care cont se adună și saldurile sau rezultatele tuturor conturilor economice și în fine se balansează și acest cont general Perdere & Profit cu C^o: Capital.

Notă. Dacă am face mai înainte o separațiune a profitului și a pierderii, după cum s'a făcut în tabelele Nr. I, III, IV, V și VI a), unde profitul sau pierderea s'a constatat la fiecare vânzare sau cumpărare, atunci regula, „că contul Bilanț bilanțează toate conturile din Maestru“, ar fi pe deplin exactă; fiindcă, după cum s'a mai spus, *procedura aceasta*, de a constata din caz în caz în decursul afacerii pierderea sau profitul, *este anevoioasă și nepractică*, de aceea se admite o altă procedură și anume se trec mai întâiu singuraticicele părți din Bilanț în singuraticicele conturi din Maestru, în urma acestor treceri, conturile pur statisticese se balansează, iar cele *mixte* mai dau o diferență, carea se egalează prin C^o: Perdere & Profit; după aceea se balansează conturile economice și

diferințele lor se adună în contul general Perdere & Profit după regulile știute; în fine saldul acestui cont se trece în C^o. Capital. (Vezi § 12 pag. 55). Aceasta procedură este mai practică, *deși la aparență*, nu consună cu principiul, că Bilanțul general bilanțează și încheie toate conturile din Maestru; în fond însă se întâmplă tocmai lucrul acesta, adică bilanțarea și încheierea, ceea ce se va vedea mai limpede din exemplele, ce vor urma.

Precum trecerile singuraticice după contabilitatea dublă în decursul unei afaceri reprezintă totdeauna o egalitate, o ecvațiune sau un bilanț, de asemenea și încheierea trebuie să represinte o ecvațiune exactă, un bilanț, căci altfel contabilitatea e falsă și trebuie să existe undeva o eroare, care neapărat trebuie căutată și aflată.

Cercetarea greșelii în decursul afacerii se întâmplă prin facerea unei colaționări și punctări exacte, apoi prin bilanțul de verificare și prin situație, iar la încheiere prin aceea, că se balansează C^o. Capital prin ecvațiunea de încheiere cu C^o. Bilanț și astfel C^o. Capital arată acelaș profit sau aceeași pierdere, care s'a stabilit prin Inventar.

Notă. După cum s'a spus mai înainte, Bilanțul general de încheiere nu este altceva decât Inventarul general de încheiere, scris într'o altă formă, de aceea unii nici nu folosesc numirea: Bilanț, ci și la încheierea Maestrului dublei întrebuințează expresiunea: Inventar.

§. 27. Explicări mai detaiate asupra contului Bilanț de încheiere.

Pentru a explica cele spuse mai înainte luăm ca exemplu o afacere simplă cu câteva cazuri comerciale.

1. Incepem o afacere cu un capital în bani gata de . 10'000.
2. Cumpărăm un mobilier cu 350.
3. Plătim chirie pentru întreaga durată a afacerii . . 150.
4. Cumpărăm marfă cu bani gata de 6000.
Plătim spese de transport la această marfă 100.
5. Vindem toată marfa cumpărată cu 6600.
6. Cumpărăm marfă cu bani gata de 5000.
Plătim spese de transport la această marfă 130.

7. Plătim diverse spese ale afacerii 250.
8. Vindem $\frac{1}{2}$ din marfa, ce o posedem (5000) cu . . . 2900.

Aceste cazuri le vom trece mai întâiu centralizat în trei conturi și anume: *Capital, Cassa și Marfă*.

- Art. 1. Credităm Capitalul și debităm Cassa.
Art. 2. Nu deschidem un cont nou pentru mobilier, ci îl trecem tot în C^o: Marfă, astfel credităm Cassa și debităm Marfa cu 350, bani dați pentru mobilierul afacerii.
Art. 3. Plătim chirie. Credităm Cassa și debităm Capitalul cu 150, pentru că această plată este o micșorare a capitalului și de astădată nu deschidem C^o: Perdere & Profit.
Art. 4. a) Cumpărăm marfă de 6000. Credităm Cassa și debităm Marfa.
Art. 4. b) Plătim spese de transport pentru marfă 100.

De regulă spesele de transport și alte cheltueli făcute cu marfa se trec în contul Marfă. Astfel credităm Cassa și debităm Marfa.

Notă. Spesele de transport sunt în sine o pierdere contabilă, ele se pot trece sau în C^o: Spese generale, sau în Perdere & Profit, sau chiar direct în debitul Capitalului. *Fiindcă toate cheltuelile, făcute cu procurarea și vânzarea mărfurilor, precum spesele de transport, încărcat, descărcat, vama, accize etc. le considerăm ca cheltueli de producțiune de aceea le trecem în debitul contului Marfă și în creditul Cassei. (Vezi și § 11 pag. 52).*

- Art. 5. Vindem toată marfa cu 6600. Debităm Cassa și credităm Marfa.
Art. 6. a) și b) ca și Art. 4. a) și b) de mai sus.
Art. 7. Plătim diverse spese avute cu afacerea 250. Fiind o micșorare a capitalului, debităm Capitalul și credităm Cassa.
Art. 8. Vindem $\frac{1}{2}$ din marfa ce o posedem cu 2900. Debităm Cassa și credităm Marfa.

Cu aceste treceri s'a terminat afacerea noastră și acum purcedem la încheiere.

Pentru a putea face încheierea în contabilitatea dublă, stabilim după regulele cunoscute*) valorile active și pasive, ce le posedem adecă inventariem sau facem Inventarul. Pe baza cazurilor 1—8 putem constata, că posedem următoarele resturi de valori și anume:

A c t i v :

I. Banii din Cassa	7520
II. Marfă	2500
III. Marfă, mobilierul	350
Total :	10370

Fiindcă nu avem nici un pasiv, zicem că capitalul final este 10370; capitalul dat în afacere a fost 10000, prin urmare s'a realizat un profit curat de 370.

Profitul la vânzarea mărfurilor este 770, căci C ^o . Marfă ne arată în Debit	350,	iar în Credit	6600	
"	6000	"	2900	
"	100	"	9500	la care se adaugă
"	5000	"	2500	rest dela Inventar
"	130	"	350	
	11580		12350	

Așadară Creditul din C^o. Marfă arată suma de 12350, iar Debitul arată suma de 11580, astfel diferența, sau profitul la marfă, este 770.

În afacerea noastră, după cum se vede din C^o. Capital, am avut pierdere 150 la chirie, 250 la spese diverse, rezultă deci o pierdere de 400 care, subtrăgându-se din profitul de 770, rezultă în definitiv un profit curat de 370, după cum s'a văzut și din compararea capitalului final de 10370 cu capitalul inițial de 10.000.

Pentru încheiere se fac următorii patru articoli, după cum se vede în tabela Nr. VII a).

Tot activul se dă Contului Capital.

Art. 9. Debităm Capitalul și credităm Cassa, cu suma de 7520.

Art. 10. Debităm Capitalul și credităm Marfa, cu suma de 2500.

*) Explicări despre Inventar vezi: *Simpla* pag. 61—74; vezi și notița dela § 18 pag. 89.

Tabela Nr. VII. a). Casuri simple trecute centralisat.

	Capital		Cassa		Marfa*)	
	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
Art. 1.	—	10000	10000	—	—	—
Art. 2.	—	—	—	350	350	—
Art. 3.	—	—	—	150	150	—
Art. 4. a)	150	—	—	6000	6000	—
Art. 4. b)	—	—	—	100	100	—
Art. 5.	—	—	6600	—	—	6600
Art. 6. a)	—	—	—	5000	5000	—
Art. 6. b)	—	—	—	130	130	—
Art. 7.	—	—	—	250	250	—
Art. 8.	250	—	2900	—	—	2900
Incheiere.						
Art. 9.	—	—	—	—	—	—
Art. 10.	7520	—	—	7520	—	—
Art. 11.	2500	—	—	—	—	2500
Art. 12.	350	—	—	—	—	350
Redeschidere.						
Art. 13.	—	10770	19500	19500	12350	12350
Art. 14.	—	—	7520	—	—	—
Art. 15.	—	10370	—	—	2500	—
*) Cont mixt.						

Art. 11. Debităm Capitalul și credităm Marfa cu suma de 350.

Art. 12. Debităm Marfa și credităm Capitalul cu profitul de 770.

În chipul acesta toate conturile sunt balansate și încheierea făcută. Redeschiderea conturilor, la caz dacă am continua cu afacerea, se face prin aceea că, capitalul final de 10370, îl dăm iarăși afacerii și compunem Art. 13, 14 și 15.

§. 28. Aceleași cazuri, trecute decentralizat în șase conturi și anume :

Capital, Cassa, Marfă, Mobiliar, Perdere & Profit și Bilanț.

În tabela Nr. VII a) s'au trecut spesele în C^o: Capital, deasemenea s'au trecut și valorile de inventar direct în C^o: Capital, fără a se deschide contul ajutor Bilanț. În tabela Nr. VII. b) vom trece decentralizat și vom deschide un cont special pentru Bilanț în care vom trece valorile de Inventar și apoi vom compara aceste două moduri de trecere. Totodată vom introduce și coloana pentru Jurnal și înainte de încheiere, vom face un bilanț de verificare.

Art. 1. Credităm Capitalul și debităm Cassa cu 10.000. Sumele singuraticilor articoli le vom trece și în coloana Jurnalului.

Art. 2. Credităm Cassa și debităm Mobiliarul.

Art. 3. Chiria, ce o plătim, o considerăm ca pierdere, deci credităm Cassa și debităm Perdere & Profit.

Art. 4. a) Credităm Cassa și debităm Marfa.

Art. 4. b) Credităm Cassa și debităm Marfa.

Art. 5. Credităm Marfa și debităm Cassa.

Art. 6. a) și 6 b) Credităm Cassa și debităm Marfa.

Art. 7. Pentru spesele de 250 credităm Cassa și debităm Perdere & Profit.

Art. 8. Credităm Marfa și debităm Cassa.

Prin aceste treceri am terminat cu transacțiunile noastre și pentru control, adunăm Jurnalul și facem bilanțul de verificare, din care vedem, că trecerile sunt bine făcute, deoarece totalul sumelor arată o ecuațiune, o egalitate, un bilanț.

Tabela Nr. VII. b) Aceleași cazuri trecute decentralizat.

		Jurnal		Capital	
				Debit	Credit
Art. 1.	Cassa	la Capital; bani dați în afacere	10000	—	10000
Art. 2.	Mobiliar	„ Cassa; cumpăr. un mobilier	350		
Art. 3.	Perd. și Prof.	„ Cassa; chiriă	150		
Art. 4. a)	Marfă	„ Cassa; cumpărare	6000		
Art. 4. b)	Marfă	„ Cassa; spese de transport	100		
Art. 5.	Cassa	„ Marfă; vânzare	6600		
Art. 6. a)	Marfă	„ Cassa; cumpărare	5000		
Art. 6. b)	Marfă	„ Cassa; spese de transport	130		
Art. 7.	Perd. și Prof.	„ Cassa; diverse spese	250		
Art. 8.	Cassa	„ Marfă; vindem	2900		
			Bilanț de verificare		
			Debit	Credit	
			31480		10000
					1
			Transport		
			31480	—	10000
<u>Incheiere.</u>					
Art. 9.	Co. Bilanț de încheiere	la Cassa	7520		
Art. 10.	„	„ Marfă	2500		
Art. 11.	„	„ Mobiliar	350		
Art. 12.	Capital	„ Co. Bilanț de încheiere	10370	10370	—
Art. 13.	Marfă	„ Perdere și Profit	770		
Art. 14.	Perdere și Profit	„ Capital	370	—	370
			53360	10370	10370
<u>Redeschidere.</u>					
			Co. Bilanț de începere		
			la Capital	10370	—
			Cassa		
			„ Bilanț de începere	7520	
			Marfă		
			„ Bilanț de începere	2500	
			Mobiliar		
			„ Bilanț de începere	350	

Transportăm sumele și purcedem la încheiere, făcând mai întâiu Inventarul pe care'l scriem în formă de cont.

Inventarul este tot cel făcut mai înainte și anume :

Debit	Bilanțul (Inventarul)	Credit
I. Cassa	7520	I. Pasiv nu avem
II. Marfa	2500	II. Capital actual
III. Mobiliar	350	10370
	<u>10370</u>	<u>10370</u>

Fiindcă suntem la încheiere, Bilanțul îl vom numi *Bilanț de încheiere* și când vom redeschide afacerea, vom folosi expresiunea *Bilanț de începere* sau *de redeschidere*.

În tabela Nr. VII a), neavând un cont special pentru bilanțul de încheiere, am trecut direct în Capital. În tabela VII b) vom face articolii 9, 10 și 11 și vom trece valorile inventarului prin contul Bilanț și apoi vom face Art. 12, prin care diferența între Debitul și Creditul contului Bilanț de 10370, (adecă capitalul final) o vom trece în C^o: Capital.

Cu alte cuvinte, în C^o: Capital vom trece numai diferența contului Bilanț, prin ceea ce C^o: Capital capătă o *evidență* mai mare.

Art. 9. Credităm Cassa și debităm C^o: Bilanț cu 7520.

Art. 10. Credităm Marfa și debităm C^o: Bilanț cu 2500.

Art. 11. Credităm Mobiliarul și debităm C^o: Bilanț cu 350.

Art. 12. Credităm C^o: Bilanț și debităm C^o: Capital cu 10370, care este diferența între debitul și creditul Contului Bilanț, adecă cu capitalul final.

Pentru a face o încheiere definitivă a tuturor conturilor formăm Art. 13. și 14.

Art. 13. Balansăm C^o: Marfă și cu profitul de 770 credităm C^o: Perdere & Profit și debităm C^o: Marfă.

Art. 14. Balansăm C^o: Perdere & Profit și cu profitul net de 370 credităm Capitalul și debităm Perdere & Profit.

În chipul acesta încheierea totală este făcută și toate conturile balansate.

Comparăm acum C^o: Capital din tabela Nr. VII a) cu C^o: Capital din tabela prezentă Nr. VII b): pentru o mai bună învedereare vom recapitula aceste două conturi:

Debit	C ^o . Capital a)	Credit	Debit	C ^o . Capital b)	Credit
	150	10000		10370	10000
	250	770			370
	7520				
	2500				
	350				
	<u>10770</u>	<u>10770</u>		<u>10370</u>	<u>10370</u>

Din aceste două conturi, puse față în față, vedem că, deși în fond în ambele cazuri profitul este 370 și capitalul final 10370, totuși acest lucru este mai evident în contul Capital b), căci în contul Capital a) avem alte sume, pe cari trebuie să le mai balansăm pentru a scoate în evidență profitul net și capitalul final. Ca să facem aceasta, trebuie să balansăm sumele din Debit 150+250, adică suma de 400 cu suma din Credit de 770 și numai în chipul acesta avem profitul curat de 370, ceea ce în C^o. Capital b) se vede imediat.

1. Astfel fiind starea lucrului, putem zice, că C^o. Bilanț este numai un cont de formă, de ordine (un cont de rezultate al activelor și pasivelor rămase), în care balansăm sumele (valorile de inventar) pentru a simplifica aceste sume și pentru a trece în C^o. Capital numai o singură sumă (10370), adică diferența din C^o. Bilanț.
2. C^o. Capital ține evidență în Credit despre capitalul dat în afacere.
3. Celelalte conturi: Cassa, Marfă, Mobiliar etc. (conturile statistice) țin în evidență circulațiunea capitalului în diferite forme de active și pasive ca bani, marfă, mobiliar etc.
4. Conturile economice Spese etc. țin evidență și control despre perderile și profiturile contabile (profiturile se iau și din conturile mixte).
5. C^o. Bilanț adună în sine valorile inventarului, le balansează și le dă înapoi contului Capital într'o singură sumă.
6. C^o. Perdere & Profit adună în sine toate perderile și toate profiturile contabile din conturile economice, balansează aceste valori și încheie C^o. Capital.
7. Contul Capital, la început, ține evidență în Credit despre capitalul dat în afacere, iar la încheiere, primește în Debit

diferința (saldul) Bilanțului și apoi se încheie definitiv prin profitul curat sau prin perderea curată.

§ 29. Ținerea în evidență a relațiilor noastre de credit; introducerea conturilor de persoane.

Cazurile tractate până aici au fost tot transacțiuni îndeplinite numai cu bani gata, împrejurare, care foarte greu este de admis în practică. Din contră, în practică, cele mai multe afaceri se îndeplinesc pe credit. Furnisorul dă marfa cumpărătorului pe lângă promisiunea, că acesta va achita valoarea mărfii, la un anumit timp, fixat de mai înainte, printr'o învoială, printr'un contract.

Dacă dăm bani împrumut, atunci pretindem dela debitor nu numai suma de bani împrumutată, dar și o anumită bonificație, ca *dobândă* sau *interese*, iar dacă luăm bani împrumut plătim interese creditorului; interesele de cele mai multe ori se socotesc și se iau înainte (anticipativ); pot fi însă și interese decursive. În comerțul cu mărfuri, de regulă, nu se mai socotește dobândă pentru marfa vândută pe credit până la termenul de plată; acest lucru își are explicația într'aceea, că peste tot prețurile mărfurilor sunt fixate pe termen. (Se știe că nici debitorul nu poate vinde imediat marfa cumpărată, ci și el este necesitat să o țină un timp oarecare în magazinul propriu).

Dacă vrem să dăm o extensiune mai mare afacerii noastre, trebuie să vindem foarte des și pe credit, deși uneori acordările de credite prea mari sunt împreunate cu risic și cu perderi. La vânzările pe credit trebuie să fim de tot precauți și să intrăm în relații numai cu persoane *capabile de plată (solvable)*. Ori câtă precauțiune am avea, totuși întâlnim cazuri, că debitorii noștri nu sunt în stare să-și achite de tot, ba uneori nici în parte, datoriile ce le au. Comerțul este supus la fel de fel de fluctuațiuni și astfel și capacitatea de plată a diferiților clienți se schimbă în decursul unui răstimp. Cu cât termenul pentru care se acordă credit este mai mare, cu atât mai mare este și risicul creditorului.

Astfel un comerciant precaut și cu experiență va fixa pe fiecare an o anumită sumă, presupusă că se va perde, prin acordarea de credite și acea sumă va căuta să o amortiseze mai înainte prin adaugerea unui procent oarecare la prețul de

vânzare. Tot la acest preț se mai adaugă și un procent pentru pierderea de interese a capitalului băgat în mărfuri. Aceste adaosuri se subsumează în procentul de profit ce se socotește preste tot la calcularea facturilor, când voim să stabilim prețul de vânzare.

S'a spus deja și mai înainte, că prețul de vânzare al mărfurilor este aranjat pentru vânzările pe termen, iar pentru vânzările cu bani gata se acoardă cumpărătorului scont de cassă (discont) numit în practică și rabat.*)

Procentul de scont variază după împrejurări. La vânzare scontul apare ca o pierdere contabilă pentru afacere, iar la cumpărare ca un profit contabil. Cu deosebire diferența între scontul de cumpărare și cel de vânzare are efectul unei regulări a prețurilor, efectul unei pierderi sau a unui profit.

Deoarece la afacerile de credit dăm în prezent o valoare (marfă, bani), pe care o primim îndărăpt la un anumit timp, de aceea zicem, că afacerile de credit sunt un simplu schimb, prin care averea noastră nici nu crește, nici nu se micșorează. Astfel conturile de persoane peste tot nu produc nici profit nici pierdere și de aceea nici nu au vre-o combinațiune cu C: Perdere & Profit.

Profitul sau pierderea nu provine dela persoanele, cu cari stăm în relații, ci dela mărfurile puse în circulațiune și dela diferitele servicii făcute, așadară dela munca continuă a comerciantului precum și dela diferite împrejurări favorabile sau nefavorabile comerțului (conjunctura pieței).

Dacă cumpărăm pe credit marfă de 1000 franci dela un furnisor oarecare, atunci se înmulțește starea magazinului nostru cu această valoare, dar pe de altă parte se micșorează starea averei noastre printr'o datorie, printr'un pasiv de aceeași valoare, care în realitate nu s'a dat încă, dar e notat în contabilitate, că are să se dea. De asemenea dacă vindem unui client al nostru pe credit marfă de 1000 franci, atunci starea magazinului nostru s'a micșorat cu această valoare, dar totodată s'a mărit averea noastră printr'o creanță, printr'un activ de aceeași valoare, care în realitate încă nu s'a adaus la averea noastră, dar e notat în contabilitate și se va adăuga pe viitor.

*) Scontul de cassă este o dobândă a banilor băgați în marfă. Rabatul se referă mai mult la cvantul mărfii, vezi § 35.

De aci rezultă, că afacerile pe credit sunt un simplu schimb de valori, cari nu produc nici pierdere nici profit.

Perdere la conturile de persoane se poate produce în cazuri de insolvență sau de faliment, iar profit când un creditor al nostru ne-ar face oare care scăzământ la o datorie a noastră sau când plătind prea mult ni-s'ar restitui o parte din suma plătită. Pentru cazuri de insolvență se deschide un cont nou numit *C^o. Dubioșilor*, despre care se va vorbi mai încolo.

Pentru a ținea evidență asupra persoanelor, putem deschide fiecărei persoane *un cont separat*, sau putem centraliza pe debitorii într'un singur *cont colectiv*, numit „Diverși Debitori“, iar pe creditorii într'alt cont colectiv, numit: „Diverși Creditori“. În fine putem centraliza atât pe debitorii, cât și pe creditorii noștri într'un singur cont, numit: „Contul corespondenților“ sau „Contul Curent“. *)

La decentralizare avem în Maestru o mulțime de conturi de persoane, iar centralizând putem avea două conturi, sau chiar unul singur și astfel, în acest caz, evidența generală asupra relațiilor noastre de credit este mai mare. Din acest cont centralizat însă nu putem vedea relațiile, în cari stăm cu singuraticii corespondenți, de aceea, pe lângă contul colectiv din Maestru, este de lipsă să purtăm *un registru auxiliar*, unde să introducem separat relațiunile fiecărei persoane. Acest registru se numește *cartea conturilor curente* sau mai scurt, *contul curent*. **)

Din natura lucrului reese de sine, că totalul singuraticilor sume din debitul și creditul registrului de cont curent, este egal cu totalul debitului și creditului din contul colectiv din Maestru.

Pentru a ilustra cele spuse mai înainte vom lua un exemplu simplu, dar aci vom începe afacerea pe baza unui inventar, adecă capitalul nostru nu se compune numai din bani gata, ci și din marfă, din pretenziuni și din datorii.

*) Vezi *Simpla* pagina 47—61.

**) Sunt și conturi curente cu interese active sau pasive. Interesele se contabilizează separat în conturi de interese, iar saldul general din contul curent încheiat, în care sunt socotite și interesele, se ia la Inventar și se introduce în Bilanțul general.

1. Incepem o afacere cu următorul inventar :

<u>Activ:</u>	I. Bani gata	15000	
	II. Marfă	8000	
	III. Debitorul n/. Vlăscean	<u>7000</u>	total 30000.
<u>Pasiv:</u>	I. Creditorul nostru Zorilă	<u>10000</u>	total <u>10000</u> .
		Capital curat	20000.

2. Cumpărăm marfă pe credit dela Enescu de 5000.
3. Vindem pe credit lui Brusture marfă de 5600 (toată marfa cumpărată dela Enescu).
4. Vindem per contant $\frac{1}{2}$ din marfa rămasă la Inventar cu 4500 (mai avem marfă de 4000).
5. Plătim lui Zorilă un acout de 3000.
6. Plătim lui Enescu un acout de 2000.
7. Brusture ne plătește un acout de 3600.
8. Plătim spese diverse 150.
9. Plătim lui Zorilă un acout de 4000.
10. Vlăscean ne trimite un acout de 5000.
11. Cumpărăm marfă pe credit dela Enescu de 6000.
12. Plătim spese de transport pentru marfă 350.
13. Vindem pe credit lui Cujbă marfă de 4300 (adecă toată marfa, câtă rămăsese dela Inventar; acum mai avem marfa cumpărată în art. 11 adecă 6000.)
14. Plătim lui Zorilă un acout de 1000.

Afacerea aceasta se începe cu un inventar, adecă capitalul nostru nu constă numai din bani gata, ci din diferența între activul și pasivul nostru. Este știut, că orice Inventar de încheiere al unei afaceri, este totdeodată Inventar de începere (redeschidere) pentru continuarea afacerii și fiindcă la trecerile în contabilitate, Inventarul l'am numit Bilanț, de aceea și în cazul nostru ne vom folosi de această numire. Vom avea deci Bilanț de *începere, deschidere* sau de *întrare*, căci continuând acum afacerea, se dă afacerii bilanțul înapoi, întră bilanțul în afacere. De asemenea pentru încheiere Bilanțul îl vom numi și *Bilanț de eșire**, în opoziție cu termenul Bilanț de intrare.

Pentru înlesnire Inventarul nostru îl vom transcrie în forma de cont balansat și astfel avem:

*) Se poate folosi și expresiunile: *balanță de eșire* și *balanță de intrare*.

Debit (Activ)	Bilanț de eșire (încheiere)	(Pasiv) Credit
I. Cassa	15000	I. Zorilă 10000
II. Marfa	8000	II. Capital final 20000
III. Vlăscean	7000	
	<u>30000</u>	<u>30000</u>

Fiindcă începem afacerea pe baza acestui bilanț, este natural, că Bilanțul de intrare are să dea înapoi afacerii: Activul și Pasivul și de aceea Bilanțul de intrare (redeschidere) este debitor pentru pasiv și creditor pentru activ, așadară avem următoarea formă :

Debit (Pasiv)	Bilanț de intrare (redeschidere)	(Activ) Credit
I. Zorilă	10000	I. Cassa 15000
II. Capital actual	20000	II. Marfa 8000
		III. Vlăscean 7000
	<u>30000</u>	<u>30000</u>

Astfel stabilim regula :

Bilanțul de intrare se creditează pentru activul întreg, iar singuraticile părți (în cazul nostru Cassa, Marfa, Vlăscean) se debitează. Deasemenea Bilanțul de intrare se debitează pentru întreg pasivul și pentru capitalul actual, iar singuraticile părți (în cazul nostru, Zorilă, Capital) se creditează.

După această explicație, care este tocmai opusă explicațiunei date mai înainte în § 28 pentru bilanțul de eșire (încheiere), vom trece singuraticile cazuri în contabilitate, făcând articolii de lipsă. Pentru a nu deschide în Maestru lui Vlăscean și lui Zorilă conturi speciale, vom deschide un cont general în Maestru pentru toți Debitorii și Creditorii noștri, pe care îl vom numi *Contul Curent* sau prescurtat *C^o. C^u.* (Vezi tabela Nr. VIII. a).

Art. 1. a) Bilanțul de intrare dă afacerii îndărăpt inventarul întreg (este tocmai o trecere pe partea opusă a saldurilor de încheiere de mai înainte, deci Bilanțul este Creditor pentru active și Debitor pentru pasive). Astfel avem sub Art. 1. a) trei poziții separate și anume :

Cassa la Bilanț de intrare ; credităm Bilanțul și debităm Cassa cu 15000.

Marfa la Bilanț de intrare ; credităm Bilanțul și debităm Marfa cu 8000.

C^o. C^u. la *Bilanț* de intrare; credităm Bilanțul și debităm C^o. C^u. cu 7000.

Art. 1. b) Sub art. 1. b) avem două poziții separate și anume: *Bilanț* de intrare la C^o. C^u.; debităm Bilanțul și credităm C^o. C^u. 10000.

Bilanț de intrare la *Capital*; debităm bilanțul și credităm Capitalul cu 20000.

Dacă ne uităm la contul *Bilanț*, din tabela Nr. VIII. a) în cele două coloane din urmă, vedem că acest cont este balansat, având atât în Debit, cât și în Credit, suma de 30000. Aci este mai evident aceea, ce s'a spus mai înainte, că Bilanțul (atât de intrare, cât și de eșire) este un *Cont auxiliar, un cont de formă* (cont de rezultate al valorilor de inventar).

Prin trecerile făcute sub Art. 1. a) și 1. b) s'a redeschis afacerea în contabilitate și acum purcedem mai departe la formarea celorlalți articoli după regulele cunoscute mai înainte.

Art. 2. Cumpărăm Marfa pe credit dela Enescu în suma de 5000. Credităm C^o. C^u. (Enescu) și debităm Marfa.

Art. 3. Credităm Marfa și debităm C^o. C^u. (Brusture) cu 5600.

Art. 4. Debităm Cassa și credităm Marfa cu 4500.

Art. 5. Debităm C^o. C^u. (Zorilă) și credităm Cassa cu 3000.

Art. 6. Debităm C^o. C^u. (Enescu) și credităm Cassa cu 2000.

Art. 7. Debităm Cassa și credităm C^o. C^u. (Brusture) cu 3600.

Art. 8. Debităm C^o. Perdere & Profit (dacă am avea C^o. Spese l'am debita pe acesta) și credităm Cassa cu 150.

Art. 9. Debităm C^o. C^u. (Zozilă) și credităm Cassa cu 4000.

Art. 10. Debităm Cassa și credităm C^o. C^u. (Vlăscean) cu 5000.

Art. 11. Debităm Marfa și credităm C^o. C^u. (Enescu) cu 6000.

Art. 12. Plătim spese de transport pentru marfa cumpărată. Aceste spese făcute direct cu marfa le trecem tot în C^o. Marfa. Debităm Marfa și credităm Cassa cu 350. (S'ar fi putut trece și în C^o. Spese, dacă avem acest cont sau în Perdere & Profit).

Art. 13. Debităm C^o. C^u. (Cujbă) și credităm Marfa cu 4300.

Art. 14. Debităm C^o. C^u. (Zorilă) și credităm Cassa cu 1000.

În chipul acesta s'a făcut trecerile cazurilor noastre de afacere și pentru a controla, dacă trecerile sunt bune, facem bilanțul

Tabela VIII. a) Trecere cu centralizarea persoanelor.

		Jurnal		Capital	
				Debit	Credit
Art. 1. a)	Cassa	la Bilanț	15000		
	Marfă	„ Bilanț	8000		
	Co. Curent	„ Bilanț	7000		
Art. 1. b)	Bilanț	„ Co. Curent	10000		
	Bilanț	„ Capital	20000	—	20000
Art. 2.	Marfă	„ Co. Curent (Enescu)	5000		
Art. 3.	Co. Curent	„ Marfă (Brusture)	5600		
Art. 4.	Cassa	„ Marfă; vânzare	4500		
Art. 5.	Co. Curent	„ Cassa (Zorilă)	3000		
Art. 6.	Co. Curent	„ Cassa (Enescu)	2000		
Art. 7.	Cassa	„ Co. Curent (Brusture)	3600		
Art. 8.	Perdere & Profit	„ Cassa; spese mărunte	150		
Art. 9.	Co. Curent	„ Cassa (Zozilă)	4000		
Art. 10.	Cassa	„ Co. Curent (Vlăscean)	5000		
Art. 11.	Marfă	„ Co. Curent (Enescu)	6000		
Art. 12.	Marfă	„ Cassa; spese de transport	350		
Art. 13.	Co. Curent	„ Marfă (Cujbă)	4300		
Art. 14.	Co. Curent	„ Cassa (Zorilă)	1000		
			104500	—	20000
<u>Incheiere.</u>					
Art. 15.	Bilanț	la Cassa; conform inventarului	17600		
Art. 16.	Bilanț	„ Marfă; conform inventarului	6000		
Art. 17.	Bilanț	„ Co. Curent; conf. inventar. (Debitorii)	8300		
Art. 18.	Co. Curent	„ Bilanț; conf. inventarului (Creditorii)	11000		
Art. 19.	Capital	„ Bilanț; pt. capitalul final, conform inventarului	20900	20900	—
			168300	20900	20000
Art. 20.	Marfă	la Perd. & Prof.; pt. profit la marfă	1050		
Art. 21.	Perd. & Prof.	„ Capital; pt. profitul curat	900	—	900
			170250	20900	20900
<u>Redeschidere.</u>					
Art. 22.	Cassa	la Bilanț	17600		
Art. 23.	Marfă	„ Bilanț	6000		
Art. 24.	Co. Curent	„ Bilanț	8300		
Art. 25.	Bilanț	la Co. Curent	11000		
Art. 26.	Bilanț	„ Capital	20900	—	20900

Cassa		Marfă		C ^o . Curent		Perdere & Profit		Bilanț	
Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
15000	—							Bilanț de intrare	
		8000	—	7000	—			—	15000
				—	10000			—	8000
								—	7000
								10000	—
								20000	—
								30000	30000
		5000	—	—	5000				
		—	5600	5600	—				
4500	—	—	4500						
—	3000			3000	—				
—	2000			2000	—				
3600	—			—	3600				
—	150					150	—		
—	4000			4000	—				
5000	—			—	5000				
		6000	—	—	6000				
—	350	350	—						
—		—	4300	4300	—				
—	1000			1000	—				
28100	10500	19350	14400	26900	29600	150	—		
								Bilanț de eșire	
—	17600							17600	—
		—	6000	—				6000	—
				—	8300			8300	—
				11000	—			—	11000
								—	20900
28100	28100	19350	20400	37900	37900	150	—	31900	31900
		1050	—			—	1050		
						900	—		
28100	28100	20400	20400	37900	37900	1050	1050	31900	31900
								Bilanț de intrare	
17600	—							—	17600
		6000	—					—	6000
				8300	—			—	8300
				—	11000			11000	—
								20900	—

de verificare și situația, lăsând deocamdată neconsiderate sumele de 30000 din contul Bilanț de intrare.

Bilanț de verificare și Situația.

	Debit	Credit	Debit	Credit
Capital		20000		20000
Cassa	28100	10500	17600	
Marfa	19350	14400	4950	
Co. Cu.	26900	29600		2700
Perdere & Profit	150		150	
	74500	74500	22700	22700
	30000	30000		
	104500	104500		

Adaugem și sumele dela Bilanțul de intrare 30000 și astfel am constatat, că suma generală a bilanțului de verificare conșună întru toate cu suma generală a Jurnalului, adecă 104500.

In practică și sumele din Bilanțul general de intrare se iau în considerare la facerea bilanțului de verificare. Aci s'a adaus la urmă, deoarece acest cont e balansat de sine, nu are nici un sald și nu dă nici o diferință la Situație, căci $30000 - 30000 = 0$.

Cartea conturilor curente ca registru auxiliar la Tabela Nr. VIII. a)

1		V l ă s c e a n		1	
<i>Debit</i>				<i>Credit</i>	
Saldul din contul vechiu	f. 7000	Pt. un acont, ce ne-a trimis		f. 5000	
2		Z o r i l ă		2	
<i>Debit</i>				<i>Credit</i>	
Pt. un acont, ce i-am trimis	f. 3000	Saldul din contul vechiu		f. 10000	
„ dtto dtto	f. 4000				
„ dtto dtto	f. 1000				
3		E n e s c u		3	
<i>Debit</i>				<i>Credit</i>	
Pt. un acont, ce iam trimis	f. 2000	Pt. marfă cumpărată		f. 5000	
		„ dtto dtto		f. 6000	

<i>Debit</i>	B r u s t u r e	<i>Credit</i>
Pt. marfa vândută . . .	f. 5600	Pt. un acont, ce ne-a trimis f. 3600

<i>Debit</i>	C u j b ă	<i>Credit</i>
Pt. marfă vândută . . .	f. 4300	

Purceând acum la încheierea anuală, vom face mai întâiu Inventarul și anume vom lua banii, ce ne-au mai rămas în Cassa, marfa din magazin și Debitorii și Creditorii noștri din cartea conturilor curente. Bani în Cassa avem 17600, iar marfă în magazin în valoare de 6000. Vom încheia mai departe diferitele conturi din cartea conturilor curente și constatăm, că

Vlăscean ne datorește 2000

Brusture 2000

Cujbă 4300 în total Debitorii noștri

au să ne dea 8300.

Constatăm mai departe din cartea conturilor curente, că Zorilă are să ia dela noi 2000, iar Enescu 9000, în total avem să dăm Creditorilor noștri 11000.

Pe baza acestora stabilim următorul Inventar:

Activ:	I. Cassa	17600			
	II. Marfa	6000			
	III. C ^o . C ^u .				
	Vlăscean	2000			
	Brusture	2000			
	Cujbă	4300	. 8300.	Suma activului	31900.
Pasiv:	I. C ^o . C ^u .				
	Zorilă	2000			
	Enescu	9000		Suma pasivului	11000
				Capital final	<u>20900</u>
				Capital inițial	<u>20000</u>
				Profit net	<u><u>900</u></u>

Astfel prin luarea Inventarului am constat, că avem un profit net de 900. Acest profit l'am aflat din resturile de valori

(Continuare la pag. 156).

Tabela Nr. VIII. b). Acelaș caz trecut de tot centralizat.

J u r n a l		
<i>Cassa</i>	la <i>Capital</i> (Bilanț de intrare)	15000
<i>Marfa</i>	» <i>Capital</i> » » »	8000
<i>Co. Curent</i>	» <i>Capital</i> » » »	7000
<i>Capital</i>	» <i>Co. Curent</i> » » »	10000
<i>Marfa</i>	» <i>Co. Curent</i> ; Enescu	5000
<i>Co. Curent</i>	» <i>Marfă</i> ; Brusture	5600
<i>Cassa</i>	» <i>Marfă</i> ; contant	4500
<i>Co. Curent</i>	» <i>Cassa</i> ; Zozilă	3000
<i>Co. Curent</i>	» <i>Cassa</i> ; Enescu	2000
<i>Cassa</i>	» <i>Co. Curent</i> ; Brusture	3600
<i>Capital</i>	» <i>Cassa</i> ; spese	150
<i>Co. Curent</i>	» <i>Cassa</i> ; Zorilă	4000
<i>Cassa</i>	» <i>Co. Curent</i> ; Vlăscean	5000
<i>Marfa</i>	» <i>Co. Curent</i> ; Enescu	6000
*) <i>Capital</i>	» <i>Cassa</i> ; spese de transport	350
<i>Co. Curent</i>	» <i>Marfă</i> ; Cujbă	4300
<i>Co. Curent</i>	» <i>Cassa</i> ; Zorilă	1000
		84500
<u>Incheiere.</u>		
<i>Capital</i>	la <i>Cassa</i> (Bilanț de eșire). Inventar	17600
<i>Capital</i>	» <i>Marfă</i> » » »	6000
<i>Capital</i>	» <i>Co. Curent</i> » » »	8300
<i>Co. Curent</i>	» <i>Capital</i> ; pasiva	11000
<i>Marfă</i>	» <i>Capital</i> ; profit la marfă	1400
		127800
<u>Redeschidere.</u>		
<i>Cassa</i>	la <i>Capital</i>	17600
<i>Marfă</i>	» <i>Capital</i>	6000
<i>Co. Curent</i>	» <i>Capital</i>	8300
<i>Capital</i>	» <i>Co. Curent</i>	11000
	Sald	
	Capital actual	

*) Se putea trece și *Marfă* la *Cassa*.

Capital		Cassa		Marfa		Cont Curent	
Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
		15000	—				
—	30000			8000	—	7000	—
10000	—					—	10000
				5000	—	—	5000
				—	5600	5600	—
		4500	—	—	4500		
		—	3000			3000	—
		—	2000			2000	—
		3600	—			—	3600
150	—	—	150				
		—	4000			4000	—
		5000	—			—	5000
				6000	—	—	6000
350	—	—	350				
		—	1000		4300	4300	—
						1000	—
10500	30000	28100	10500	19000	14400	26900	29600
17600	—	—	17600				
6000	—			—	6000		
8300	—						8300
—	11000					11000	—
—	1400			1400	—		
42400	42400	28100	28100	20400	20400	37900	37900
—	17600	17600	—				
—	6000			6000	—		
—	8300					8300	—
11000	—					—	11000
11000	31900						
20900	—						
	20900						

luate la inventar, sau mai bine zis din compararea averii noastre actuale cu averea ce am avut-o la început.

Inventarul prin urmare exprimă în bani valoarea resturilor de avere și de datorie; inventarul pentru contabilitate reprezintă niște transacțiuni închipuite (un fel de lichidatiune închipuită), ca și cum am fi vândut tot, am fi încassat și plătit tot și astfel n'am mai avea nici marfă, nici debitori, nici creditori etc., ci numai capital final în bani gata.

În realitate însă nu este posibil, ca deodată să realizăm vânzările, adică să încassăm toți banii noștri (activul), și să achităm toate datoriile noastre (pasivul) pentru a avea capitalul lichid, adică în numerar. Lichidarea s'ar putea face numai pe încetul și într'un timp mai îndelungat, de aceea transacțiunile de lichidare nici nu se fac în realitate, ci ni le închipuim ca făcute, de oarece avem lipsă de constatarea capitalului curat (final). Astfel putem zice, că Inventarul sau bilanțul general reprezintă valoarea actuală exprimată în banii țării (valută), a unor transacțiuni neîndeplinite, dar închipuite ca îndeplinite (o lichidare închipuită) pentru contabilitate. De aceea mai înainte s'a fost zis că contul Bilanț de încheiere e un cont intermediar, cont de formă și pentru explicarea mai lesnicioasă a încheerii, îl putem asemăna cu o persoană, care primește activul și se angajază, ca să achite pasivul, și astfel contul Bilanț de încheiere (eșire), este debitor pentru activul afacerii și creditor pentru pasivul ei.

Contul Bilanț de încheiere în realitate servește numai pentru încheierea Maestrului, el ca persoană (închipuită) nu îndeplinește lichidarea, ci încheie numai conturile din Maestru și apoi continuându-se afacerea, redeschide aceleași conturi, dând înapoi afacerii valorile primite. De aceea cu drept cuvânt contul Bilanț se numește un *cont de formă (cont de rezultate, cont intermediar)*, care încheie și redeschide conturile din Maestru. Acest lucru se poate vedea foarte bine din articolii de încheiere (Art. 15, 16, 17, 18 și 19) și din articolii de redeschidere (Art. 22, 23, 24, 25 și 26) dela tabela Nr. VIII. a.

După cum s'a văzut mai înainte am constatat un profit de 900 din valorile resturilor de transacțiuni neîndeplinite, adică din valorile din Inventar (Bilanț).

Articolii 1—14 ne arată în contabilitate valorile transacțiilor îndeplinite în decursul afacerii. Trecând lângă acestea,

după regulile cunoscute până acum și valorile transacțiilor neîndeplinite (Inventarul sau Bilanțul de încheiere) mai facem încă odată o balansare a tuturor valorilor (Art. 1—14 și Art. 15—19) și constatăm din această balansare generală iarăși profitul de 900 în contul Perdere & Profit și astfel s'a aflat acelaș rezultat în două feluri.*)

Va să zică în cazul nostru rezultatul afacerii, adecă profitul, s'a aflat odată din restul transacțiilor neîndeplinite, adecă din valorile de Inventar (ca la contabilitatea simplă) și încă odată prin balansarea tuturor valorilor dela transacțiile îndeplinite (Art. 1—14) și neîndeplinite (Art. 15—19).

Acest control și mijlocirea profitului odată din resturile de valori (Inventarul, Bilanțul) și încă odată din totalitatea valorilor (dela transacțiile îndeplinite și neîndeplinite), precum și încheierea, adecă balansarea sau nivelarea tuturor conturilor din Maestru, este semnul cel mai caracteristic al contabilității dupe, (acest lucru rezultă și urmează în mod firesc din ecvațiunea de valori, ce predomină dela început până la sfârșit contabilitatea dupe).

Afacerea noastră, tractată până aci, se poate trece și centralizat, lăsând la o parte C^o: Bilanț și C^o: Perdere & Profit. Centralizarea s'a explicat mai înainte, de aceea indicăm aici numai trecerile în tabela Nr. VIII. b).

Privind mai deaproape C^o: Capital din aceasta tabelă, vedem că și Bilanțul și profitul și perderea sunt trecute în el și astfel, deși în fond este acelaș lucru, totuși lipsește evidența de lipsă în acest cont, căci avem prea multe sume și numai prin saldarea din urmă constatăm capitalul final.

§ 30. Relațiile între C^o: Capital, C^o: Bilanț și C^o: Perdere & Profit.

Pentru a da deslușirea de lipsă față de aceste trei conturi importante pentru încheiere în contabilitatea dupe, le vom aranja unul lângă altul, așa după cum le găsim în tabela Nr. VIII. a).

*) Aceasta este procedura de încheere în practică. E formulată astfel pentru că în practică avem mai multe *conturi mixte*, în fond însă încheerea este una și aceeași, explicată teoretic în § 12 la pag. 56, unde conturile au fost separate în pur statistice și pur economice.

Tablou pentru cele trei conturi importante la încheiere.

	Capital		Bilanț		Perdere & Profit	
	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
	—	20000	30000	30000		
					150	—
<i>Incheierea</i>						
Art. 15—17 (Activ)			{ 17600	—		
			{ 6000	—		
			{ 8300	—		
Art. . . . 18. (Pasiv)			—	11000		
Art. . . . 19.	20900	—	—	20900		
Art. 20.					—	1050
Art. 21.	—	900			900	—
	20900	20900	31900	31900	1050	1050

Din acest tablou al celor trei conturi, importante pentru încheiere, se vede relațiunea intimă, care există între ele. Astfel pentru încheierea afacerilor se face mai întâiu Inventarul, acesta se copiază în sume generale în C^o. Bilanț de încheiere și anume activul în Debit și pasivul în Credit, se face saldul în acest cont și suma constatată de 20900 se trece spre balansare în Creditul Bilanțului și mai departe în Debitul C^o. Capital.

Știm de mai înainte, că singuraticile sume din Bilanț s'au trecut în singuraticile conturi (Cassa, Marfa, C^o. C^u.) pe partea opusă și balansând aceste conturi, unele s'au încheiat (Cassa și C^o. C^u), iar C^o. Marfa a dat un profit (Art. 20) de 1050. Acest sald s'a trecut în Creditul C^o. Perdere & Profit, după regulile cunoscute mai înainte.

Incheiăm apoi C^o. Perdere & Profit și constatăm un sald de 900, pe care, pentru balansarea generală, îl trecem în Debitul C^o. Perdere & Profit și în Creditul C^o. Capital, prin ceea-ce se încheiă și aceste două conturi din urmă. *)

*) Să nu se peardă din vedere că C^o. Perdere & Profit este subordinat C^o. Capital și să se țină în evidență totdeauna regula din § 8 pag. 31.

Combinând aceste trei conturi într'unul, vom avea următorul tablou :

Tablou pentru combinarea celor trei conturi importante la încheiere.

	Capital I.		Capitalul trecut prin salduri II.	
Capitalul cu care s'a început afacerea	—	15000		
	—	8000		
	—	7000		
	10000	—		
Saldul acestor sume			—	20000
Capitalul cu care s'a încheiat afacerea	17600	—		
	6000	—		
	8300	—		
	—	11000		
Saldul acestor sume			20900	—
Perdere	150	—		
Profitul	—	1050		
Saldul acestor sume			—	900
	42050	42050	20900	20900

Comparând C^o: Capital I. cu II. vedem că amândouă sunt balansate, dar cu alte sume. Aceste două conturi numai la aparență sunt diferite, în fond au aceleași valori, dar trecute în altă formă.

De aci putem deduce următoarele :

1. *Contul Capital conține în Credit capitalul inițial, cu care începem afacerea (20000), precum și profitul curat (900) adaus din C^o: Perdere & Profit, iar la încheiere primește în Debit capitalul final (20900) cu care se încheie definitiv. În cazul prezent am avut un profit, iar dacă ar fi fost perdere la încheiere, am fi avut capitalul final mai mic ca cel inițial.*
2. *Din centralizarea făcută reiese, că atât C^o: Perdere & Profit, cât și C^o: Bilanț de încheiere și de deschidere, sunt numai niște conturi auxiliare și de formă (adună în ele rezultatele) și au menirea de a salda sumele cuprinse în ele și a preda aceste*

salduri contului Capital, după regulile explicate mai înainte (§ 12 pagina 54 și 55).

3. *Conturile Perdere & Profit și Bilanț de încheiere și deschidere se pot omite și trecerile în contabilitate se pot face direct în C^o: Capital. Această procedură, deși în sine corectă ca teorie, nu se recomandă pentru practică, din cauză că o astfel de trecere nu prezintă destulă claritate în C^o: Capital.*

Pentru exerciții: Să se contabilizeze următoarele cazuri comerciale în Jurnal-Maestru tabelar, introducându-se următoarele opt conturi: Capital, Spese, Perdere & Profit (pentru încheiere) apoi: Cassa, Cafea, Zahar, Corespondenți și Bilanț. La afacerile prezente să se poarte și registre auxiliare (scontri) pentru mișcarea cassei și pentru persoane.

Incepem o afacere pe baza următorului Inventar :

Activ :	I. Bani gata în Cassă	6000	
	II. Cafea	4000	
	III. Zahar	3000	
	IV. N. Ionescu, debitorul nostru	6000	19000
Pasiv :	I. G. Stoian, creditorul nostru	5000	5000
	II. Capital curat :		<u>14000</u>

Se continuă afacerea și se îndeplinesc următoarele operațiuni:

1. Vindem pe credit lui M. Gorun toată cafeaua dela Inventar cu 4500.
2. Plătim pentru diferite cheltueli făcute 54.
3. Vindem contant lui N. N. tot zaharul dela Inventar cu 3600.
4. N. Ionescu ne trimite un acout de 1000.
5. Trimitem lui G. Stoian un acout de 2000.
6. Cumpărăm pe credit dela M. Vălean cafea de 5000.
7. Plătim pentru diferite cheltueli făcute 46.
8. Cumpărăm contant zahar dela fabrica din cu 4000.
9. Plătim salare (C^o: Spese) personalului 250.
10. Vindem contant $\frac{1}{2}$ din cafeaua, ce o avem (5000) cu 3000.
11. Trimitem acouturi: lui M. Vălean 3000 și G. Stoian 1000.
12. Cumpărăm diferite recvizite de birou (C^o: Spese) 50.
13. Vindem pe credit lui M. Gorun $\frac{1}{2}$ din zaharul, ce'l avem (4000) cu 2200.
14. M. Gorun ne trimite un acout de 2700.

După trecerea acestor 14 operațiuni să se facă bilanțul de verificare. Spre acest scop să se adune Debitul și Creditul

tuturor conturilor în Maestru tabelar și apoi să se facă articolii de încheere pe baza Inventarului care urmează: Inventar la încheierea afacerii:

Activ:	I. Bani gata în Cassă	5900	
	II. Cafea	2500	
	III. Zahar	2000	
	IV. N. Ionescu	5000	
	V. M. Gorun	<u>4000</u>	19400
Pasiv:	I. G. Stoian	2000	
	II. M. Vălean	<u>2000</u>	<u>4000</u>
	III. Capital curat final		<u><u>15400</u></u>

Din Inventarul de încheere, făcut din registrele auxiliare (Scontru Cassa, Scontru de Cafea și Zahar și Cartea conturilor curente pentru persoane), rezultă un capital final de 15400, din care scăzând capitalul inițial al Inventarului dela început, se capătă un profit curat de 1400.

După ce s'au trecut în Maestru tabelar și articolii de încheere prin C^o. Bilanț, conform regulilor știute de mai înainte, să se adune iarăși toate coloanele din conturile din Maestru.

Privind acum aceste totaluri vom vedea, că unele conturi sunt balansate (conturile pur statistice), iar altele (conturile mixte și economice) mai dau o diferență. Deci pentru a încheia definitiv balansăm conturile economice și mixte și diferențele ivite le concentrăm (după regula saldului) în C^o. Perdere & Profit. În fine balansăm și acest cont și diferența de profit în sumă de 1400 o adaugem la capitalul inițial în Creditul C^o. Capital și astfel toate conturile sunt încheiate. Controlul, că contabilizările sunt corecte, se vede din aceea, că profitul constatat în C^o. Perdere și Profit consună cu profitul constatat prin Inventar sau exprimându-ne altfel: profitul din C^o. Perdere & Profit plus capitalul inițial consună și este egal cu saldul contului Bilanț general. (Ecvațiunea de încheiere: $1400 + 14000 = 15400$).

§. 31. Vânzare și cumpărare cu acoperire cambială.

a) Dacă vindem marfă unei persoane oarecare și acea persoană ne dă ca contravaloare o *cambie*, o *poliță**) iscălită, prin care

*) Ca termen general se va folosi peste tot expresiunea populară: *poliță*.

se obligă a plăti suma de bani, ce ne datorește, la un termen anumit (scadență), avem o vânzare cu acoperire cambială.*)

Exemplu. Vindem lui R. Preda, loco, diverse mărfuri în valoare de 3500 și el ne dă o poliță iscălită de el, ca acoperire până la termenul de plată, care este peste două luni.

Noi dăm marfa lui Preda și el ne dă o poliță, care pentru noi este o poliță activă, adică de încassat.

Înainte de a explica modul de trecere după contabilitatea dublă, e de lipsă să dăm o numire noului cont, ce s'a ivit în urma intrării poliței în afacerea noastră. Acest cont nou pur statistic, am putea să-l numim cu un termen general: *contul polițelor*, dar pentru a fixa natura acestei polițe, trebuie să adăugem o determinare, ca să se știe ce fel de poliță este ea cu privire la afacerea noastră. Deci contul îl vom numi: *Polițe de încassat, Polițe active sau Efecte de primit* (încassat).**)

Revenind la exemplul de mai sus vom avea următorul rezonament: C^o: Marfă *dă*, așa dară este creditor și C^o: R. Preda *primește*, deci este debitor. Astfel trecerea în Jurnal se face precum urmează:

Art. 1.	R. Preda		
	La Marfă		
	pt. diverse mărfuri vândute		3500

R. Preda însă ne-a dat nouă ca acoperire o poliță a sa, ne-a dat adică o contravaloare nu în bani gata, ci într'un efect, pe care eventual l'am putea vinde unei bănci. Această considerație necesitează facerea unui nou articol în Jurnal, în care vom credita pe R. Preda și vom debita C^o: Efectelor de primit precum urmează:

*) Vezi *Simpla*, pagină 40—47 și pagina 98—113. Amintesc că în practică în Austro-Ungaria se întrebuițează în comerțul cu mărfuri mai cu seamă *polițe trate la ordin propriu*, iar în România mai mult bilete *la ordin, adică cambii proprii*. (În textul biletului la ordin este obligământul: »voi plăti«, pe când în trate: »să plățiți«. Vezi: Codul comercial român și *Panțu: Corespondența comercială*, pagina 127).

***) În Austro-Ungaria și Germania acest cont de regulă se numește *contul Rimeselor* sau *Remiselor*. Noi nu vom întrebuița această numire, deoarece avem lipsă de ea la afacerile de bancă.

Art. 2.	<i>Efecte de primit</i> *)	
	La R. Preda **)	
	pt. polița s/. scadența peste 2 luni	3500

După cum vedem, cazul nostru de vânzare pe poliță a dat naștere la doi articoli în Jurnal.

Admițând, că a trecut două luni și Preda își plătește poliță cu bani gata, numărându-ne suma de 3500, vom face un nou articol, vom debita C^o: Cassa, fiindcă primește banii și vom credita C^o: Efecte de primit, fiindcă acest cont ne dă suma, ce ne datorește. În realitate această sumă ne-o dă Preda, dar fiindcă pe el l'am creditat mai înainte în Art. 2., când ne-a dat polița, de aceea acum se creditează C^o: Efectelor de primit și vom avea:

Art. 3.	<i>Cassa</i>	
	<i>La Efecte de primit</i>	
	pt. încasat polița lui R. Preda	3500

Fiindcă este mai mare evidența în Mastru, de aceea vom face aceste conturi indicând trecerile articolilor din Jurnal.

Avem deci :

<u>Debit</u>	<u>R. Preda</u>	<u>Credit</u>	<u>Debit</u>	<u>C^o: Marfa</u>	<u>Credit</u>
La Marfa	3500	Pr. Ef. de pr. 3500		Pr. R. Preda	3500

*) Se înțelege de sine, că afară de această trecere principală se mai face și o trecere auxiliară în *Registrul mărfurilor* în eșire și în *registrul efectelor de primit* în intrare. Trecerile acestea nu oferă nici o greutate, și s'au explicat în *Simpla*, pag. 26 și 40.

**) R. Preda este în același oraș cu noi și astfel el iscălește imediat, deci Art. 2. poartă aceeași dată ca și Art. 1. Dacă însă clientul nostru se află în alt oraș, atunci se face Art. 1., iar Art. ce urmează, se va face peste o zi sau două, adecă atunci când ne sosește polița iscălită. Despre trimiterea poliței spre iscălire se ține evidența în registre auxiliare. S'ar putea deschide și un cont intermediar uu *cont de ordine* în Mastru cu numirea: *Polițe trimise spre acceptare* sau un cont general pentru diverse transacțiuni provisorii numit: *Cont interimal, Cont provisor, C^o. Sospeso.* (ital. *Sospeso* = în suspensiune, până se va vedea rezultatul).

<i>Debit</i>	<i>Efecte de primit</i>	<i>Credit</i>	<i>Debit</i>	<i>C^o: Cassa</i>	<i>Credit</i>
La R. Preda	3500	Pr. Cassa	3500	La Ef. de pr.	3500

Din aceste patru conturi se vede clar, că la început pe baza celor două articole din Jurnal, a fost debitat C^o: Preda pentru marfă și creditat pentru poliță, astfel acest cont era deja balansat dela prima trecere. Tot din cele două articole din Jurnal se vede, că la început era debitat C^o: Efecte de primit și creditat C^o: Marfă și în fine *peste două luni*, făcându-se în Jurnal Art. 3., s'a debitat Cassa și s'a creditat C^o: Efecte de primit. Transacțiunea întreagă este de prezent achitată, deci azi (după două luni) transacțiunea se aseamănă cu o transacțiune făcută cu bani gata, ceea ce se vede și din conturile din Maestru, căci conturile Preda și Efecte de primit sunt balansate în Debit și în Credit și a mai rămas C^o: Marfă creditat cu 3500 și C^o: Cassa debitat cu aceeaș sumă.

Din trecerea făcută la cazul de vânzare pe poliță s'a văzut că în Art. 1. și 2. Preda a fost odată debitor și totodată creditor pentru suma de 3500, ceea ce după regulile contabilității înseamnă că suma de 3500 este achitată (prin poliță) și astfel de aci reese, că trecerea se poate face mai pe scurt lăsând contul lui Preda neconsiderat adecă netrecându-se nimic în contul lui.

Deci vom avea în Jurnal:

Art. 1.	<i>Efecte de primit</i>	3500
	La Marfă pt. vândut marfa lui R. Preda contra poliței sale scad. peste 2 luni	

iar la scadență adecă peste 2 luni când Preda își platește polița se face următorul articol:

Art. 2.	<i>Cassa</i>	3500
	La Efecte de primit pt. încasarea poliței lui R. Preda	

Făcând acum trecerile în Maestru avem următoarele conturi :

<i>Debit</i>	C^o: Marfă	<i>Credit</i>	<i>Debit</i>	Efecte de primit	<i>Credit</i>
	Pr. Ef. de pr. 3500		La Marfa	3500	Pr. Cassa 3500

<i>Debit</i>	C^o: Cassa	<i>Credit</i>
La Ef. de pr. 3500		

Din aceste trei conturi din Maestru rezultă, că la început am creditat Marfa și am debitat C^o: Efecte de primit, cu alte cuvinte din afacerea noastră a eșit marfa și a intrat în afacere contravaloarea, adică polița de încassat. Peste două luni, achitându-și Preda polița sa, se debitează Cassa, care primește banii și se creditează C^o: Efecte de primit, care (ca reprezentant alui Preda) a dat (remis) afacerii noastre suma banilor. Astfel C^o: Efectelor de primit este balansat în Debitul și în Creditul său și azi (peste 2 luni) transacțiunea apare iarăși ca o transacțiune îndeplinită cu bani gata. La tot cazul, când trecem în felul acesta din urmă, numele adevăratului debitor (în cazul nostru Preda) trebuie însemnat în explicațiunea articolului din Jurnal.*)

Notă. Ar mai putea fi vorba de o trecere a cazurilor cu polițe astfel, ca, privind polița numai ca document, să se debiteze persoana pentru marfă și polița să nu se mai treacă într'un cont separat în Maestru. Această formă de trecere s'ar putea admite pentru acei comercianți, cari nici odată nu scontează polițele din portofoliu, cu toate acestea nu se recomandă, deoarece nu e o trecere practică și poate produce încurcături.

Tot aici se poate aminti și de Efecte de primit în *bani streini* în *valută streină*. Se poate întâmpla d. e. ca un debitor al nostru să ne trimită drept plată o poliță în bani streini, o *devisă*, în care caz noi avem să o trecem în contabilitate socotită după curs. Deasemenea se poate întâmpla, ca să cumpărăm o poliță înainte de scadență, scăzând un scont oarecare. Cazurile de polițe în valută streină și scontarea se vor tracta mai deaproape la afacerile de bancă.

*) Autorii germani recomandă felul acesta mai scurt de trecere, iar autorii francezi fac trecerea după felul prim arătat. *Joseph Baré »Curs complet de comptabilité»,* Paris, volum. I. pag. 113. e mai precis: el recomandă peste tot felul prim de trecere, față de persoane cu cari stăm în afaceri dese și continue, adică în cont curent, iar față de clienți, cu cari avem afaceri mai rare, recomandă felul din urmă.

b) Dacă *cumpărăm* marfă pe termen dela o persoană oarecare, — și, în loc de a-i da contravaloarea în bani, îi iscălim o poliță, prin care ne obligăm a plăti suma de bani la scadență, — avem o cumpărare cu acoperire cambială.

Trecerea în acest caz ar fi egală cu trecerea, ce ar fi trebuit să o facă R. Preda în registrele sale, adecă tocmai opus față de cum am trecut noi pe Preda în registrele noastre.

Exemplu. Cumpărăm dela A. Grozea, loco diverse mărfuri în valoare de 2300 și ca contravaloare îi dăm o poliță, iscălită de noi, cu scadența peste trei luni.

Această poliță pentru afacerea noastră este o poliță de plată, o poliță pasivă. Pentru a ține evidență despre polițele noastre, ce avem să le plătim vom deschide un *cont nou pur statistic* și 'l vom numi *Polite de plată, efecte de plată sau Polite pasive.**)

Analizând exemplul de mai sus constatăm, că A. Grozea ne dă marfa, prin urmare e creditor, iar contul Marfă, care primește, este debitor; mai departe A. Grozea este debitor pentru polița, ce i-o dăm noi și C^o: Efecte de plată este creditor.

Deci avem următoarele articole în Jurnal :

Art. 1.	<i>Marfă</i> La A. Grozea pt. diverse mărfuri cumpărate	2300
Art. 2.	A. Grozea La <i>Efecte de plată</i> pt. polița noastră scad peste 3 luni . . .	2300

sau, lăsând afară C^o: persoanei, după cum s'a explicat la Preda (a), avem :

Art. 1.	<i>Marfă</i> *) La <i>Efecte de plată</i> pt. cumpărat marfă dela A. Grozea contra poliței noastre scad. 3 luni	2300

*) În Austro-Ungaria și în Germania acest cont de regulă se numește *contul Tratelor*. Noi nu vom întrebuința această numire, deoarece avem lipsă de ea la afaceri de bancă.

**) Și aici afară de această înregistrare principală se mai face și o trecere auxiliară în *Registrul mărfurilor* în intrare și în *registrul Efectelor de plată*, după cum s'au făcut explicații în »*Simpla*« la pag. 26 și 40.

Admițând, că au trecut 3 luni și că noi plătim polița noastră lui Grozea în numerar, vom face un nou articol, vom credita Cassa și vom debita C^o: Efecte de plată.

Art. 2.

Efecte de plată

La Cassa

pt. achitat polița noastră la o/. Grozea 2300

Notă. Dacă cumpărăm mărfuri din streinătate și iscălim polițe, avem Efecte de plată în bani streini, în valută streină. La astfel de polițe, cari se calculează după curs, se ivesc și diferențe între cursul din ziua acceptării și din ziua plății și astfel contul devine mixt. (Contul se poate ținea ca cont pur statistic și diferența se poate aranja separat într'un cont economic). Se vor da explicații mai detaiate despre polițele în bani streini, când se va vorbi, la afacerile de bancă, despre *Devize*, *Rimese* sau *Remise* și *Trate*.

Resumând, stabilim următoarele reguli față de polițe:

1. *Se naște o poliță activă pentru afacerea noastră, de câteori vindem marfă contra unei polițe, de câteori un debitor al nostru ne transmite (prin gir, indosament) o poliță a sa, cu dreptul de a o încassa noi și în fine, de câteori emitem (tragem) noi o poliță asupra unui debitor al nostru (sau și când cumpărăm o poliță).*

2. *Se naște o poliță pasivă pentru afacerea noastră, de câteori cumpărăm marfă contra unei polițe (pe care o iscălim ca acceptant) și de câte ori un creditor al nostru emite (trage) o poliță asupra noastră, de plată la ordinul său (al creditorului) sau la ordinul unei a treia persoane (se înțelege, că noi acceptăm polița, trasă asupra noastră).*

3. *În contabilitate, dacă se ivește o poliță de încassat pentru afacerea noastră, debităm C^o: Efecte de primit, prin urmare toate polițele de încassat se trec mai întâiu în Debitul contului Efecte de primit și, numai când le încassăm (sau le remitem sau le vindem), se creditează acest cont. Astfel fiind lucrul, contul Efecte de primit prezintă la încheiere un sald debitor pentru polițele, ce se află în portofoliul nostru.*

4. *Dacă se ivește pentru afacerea noastră o poliță de plată, credităm C^o: Efecte de plată, prin urmare toate polițele noastre de plată (pasive) se trec mai întâiu în Creditul contului Efecte de plată și numai când le plătim se debitează acest cont. Astfel fiind lucrul,*

contul *Efecte de plată prezentă la încheiere un sald creditor pentru polițele neplătite de noi*, (cazul este tocmai opus punctului 3).*)

5. Din punctul 3. și 4. rezultă că la încheierea anuală, când facem Bilanțul general de încheiere, polițele de încasat (portofoliul) le estragem din registrul auxiliar și le trecem în activul Bilanțului (Debit) și apoi în creditul contului *Efecte de primit*, prin ceea ce acest cont se balansează. Deasemenea polițele de plată le estragem din registrul auxiliar și le trecem în pasivul (Credit) Bilanțului și apoi în *Debitul contului Efecte de plată*, prin ceea ce acest cont deasemenea se balansează.**)

c) Se poate întâmpla în practică ca d. e. să vindem cuiva marfă și debitorul pentru o parte din valoarea mărfii să ne dea o poliță, iar pentru rest să rămână dator (de regulă în practică sume mai mici, ca polițele să fie făcute pe sume rotunde d. e. se vinde marfa de 527245, în care caz polița ar putea fi de 5000 și suma de 27245 să rămână pe credit neacoperit).

Exemplu. Vindem lui G. Stoica, loco, marfă în sumă de 3000 și anume pentru 2000 ne dă o poliță cu scadența peste trei luni, iar 1000 rămâne pe credit neacoperit, să plătească din când în când câte un acout d. e. în decurs de 6 luni.

Trecerea în Jurnal se face în modul următor :

Art. 1.	<i>G. Stoica, loco</i> <i>La Marfă</i> pt. div. mărfuri, conform facturei	3000
Art. 2.	<i>Efecte de primit</i> <i>La G Stoica, loco</i> pt. polița sa scad. peste 3 luni	2000

*) Se poate, ca o *poliță de plată* (pasivă) a noastră, să ajungă prin gir în mâna unui debitor al nostru (cazuri rare) și acest debitor să ne trimită polița drept plată pentru datoria sa. Trecere : *Efecte de plată* la *N. N.* debitorul nostru.

**) Când dăm o iscălitură (un gir) unui amic comercial, cu care însă nu avem afaceri comerciale, de cele mai multeori în practică nu se face nici o trecere. Aici e o greșeală, căci dacă noi am iscălit din bună voință (gir de complezanță), ca amicul nostru să poată ridica o sumă de bani dela o bancă, noi am luat un obligo. Acest obligo trebuie făcut evident în contabilitate, cu deosebire dacă iscălitura este identică cu firma noastră. Se recomandă a se introduce un cont de formă numit *Co. Girurilor*. Când dăm girul debităm *persoana* sau *Co. Diversi* sau *diversi acceptanți* la *Co. Girurilor*. La scadența, — dacă au trecut 24 de oare și nu s'a protestat (căci se poate face *regres*) — facem o *stornare* și anume debităm *Co. Girurilor* și credităm *persoana* respectivă sau *Co. Diversi*.

sau trecând prescurtat:

Art. 1.	<i>Diversi La Marfă</i>			
	<i>G. Stoica, loco</i>			
	pt. o parte din factura de 3000	1000		
	<i>Efecte de primit</i>			
	pt. acceptul său cu scad. 3 luni	2000	3000	

Aceste treceri de Jurnal, deși ca formă se deosebesc, dar în fond au același efect, după cum se poate vedea, dacă ne facem conturile din Maestru.

Maestru în cazul prim:

<i>Debit</i>	<i>G. Stoica</i>	<i>Credit</i>	<i>Debit</i>	<i>Marfă</i>	<i>Credit</i>
La Marfă	3000	Pr. Ef. de pr. 2000		Pr. Stoica	3000

<i>Debit</i>	<i>Efecte de primit</i>	<i>Credit</i>
La Stoica	2000	

Maestru în cazul al doilea:

<i>Debit</i>	<i>G. Stoica</i>	<i>Credit</i>	<i>Debit</i>	<i>Marfă</i>	<i>Credit</i>
La Marfă	1000			Pr. Diversi	3000

<i>Debit</i>	<i>Efecte de primit</i>	<i>Credit</i>
La Marfă	2000	

Comparând conturile din cazul prim cu conturile din cazul al doilea, vedem, că C^o Marfa și C^o Efecte de primit se așează pe deplin și deosebirea de formă se observă numai în C^o lui Stoica. În fond nici aici nu există deosebire, căci dacă balansăm C^o Stoica din primul caz, unde vedem în Debit 3000, iar în Credit 2000, căpătăm un sald de debit de 1000, ceea ce corăspunde întru toate cu C^o Stoica din cazul al doilea.

d) Se poate întâmpla în practică ca d. e. să vindem cuiva o marfă și debitorul să ne dea o parte din valoarea facturii în

bani gata, pentru o parte să ne dea o poliță, iar pentru rest să rămână dator.

Exemplu: Vindem lui N. Bratocea, loco, diverse mărfuri în valoare de 5000 și ca contravaloare ne dă el 1000 în numerar, pentru 1500 ne dă o poliță a sa cu scadența 3 luni, iar restul de 2500 rămâne pe credit neacoperit.

Trecerea în Jurnal se face în modul următor :

Art. 1.	<i>Diverși La Marfă</i>		
	<i>N. Bratocea, loco</i>		
	pt. o parte din factura n/. de 5000	4000	
	<i>Cassa</i> *)		
	pt. primit în numerar	1000	5000
Art. 2.	<i>Efecte de primit</i>		
	<i>La N. Bratocea, loco</i>		
	pt. polița cu scad. peste 3 luni		1500

sau trecând concentrat :

Art. 1.	<i>Diverși La Marfă</i>		
	pt. factura n/. pt. diverse mărfuri 5000		
	<i>N. Bratocea, loco</i>		
	pt. o parte rămasă pe credit neacoperit	2500	
	<i>Efecte de primit</i>		
	pt. acceptul său cu scad. peste 3 luni	1500	
	<i>Cassa</i>		
	pt. primit în numerar	1000	5000

Aceste treceri în Jurnal se deosebesc ca formă, dar în fond este acelaș lucru, ceea ce se poate vedea dacă facem trecerile în Maestru. Pentru o mai mare evidență ne construăm un Maestru în formă tabelară.

*) La vânzările cu bani gata se acoardă și un oarecare scont de cassă; aci s'a lăsat afară, căci afacerile cu scont se vor tracta separat la § 35.

Maestru tabelar pentru cazul prim :

Co. Marfă		Co. N. Bratocea		Co. Cassa		Co. Ef. de primit	
Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
—	5000	4000	1500	1000	—	1500	—

Maestru tabelar pentru cazul al doilea concentrat :

Co. Marfă		Co. N. Bratocea		Co. Cassa		Co. Ef. de primit	
Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
—	5000	2500	—	1000	—	1500	—

Comparând aceste două forme de Maestru, vedem, că conturile Marfă, Cassa și Efecte de primit se aseamănă întru toate și o deosebire este numai în Co. Bratocea. Această deosebire este numai aparentă, căci în realitate, dacă facem saldul în Co. Bratocea din cazul prim, vedem, că el rămâne debitat pentru suma de 2500 (4000—1500) și astfel în fond și acest cont consună cu Co. Bratocea din cazul al doilea.

e) Pentru a indica un caz cu *efecte de plată*, n'avem decât să ne punem întrebarea,*) cum ar trece Bratocea în contabilitatea sa.

Exemplu: Vindem noi lui N. Bratocea, loco, marfă de 5000, și anume ne dă 1000 în numerar, pentru 1500 ne dă poliță cu scadența peste 3 luni, iar restul 2500 rămâne pe credit neaco-

*) Astfel de întrebări sunt de tot instructive pentru începători și este bine, să se facă cât de des. Totdeodată începătorii să se lămurească pe deplin asupra debitării sau creditării unui cont Astfel să se întrebe: *Când se debitează d. e. Co. Marfă și La ce cont sau care e contul opus sau contra partida, care se creditează?* Deasemenea să se întrebe: *când se creditează Co. Marfa și Prin ce cont?* Întrebările acestea să se facă la ori ce *cont se ivește în contabilitate* și totdeodată să se întrebe și asupra încheerii conturilor cu Bilanț sau Perdere & Profit sau cu amândouă aceste conturi; deasemenea să se facă dese întrebări asupra redeschiderei contabilității și a conturilor, cari au Bilanț de încheiere.

perit. *Afacerea noastră* o va numi Bratocea în contabilitatea sa C^o. N. N. Trecerea se va face, pentru a nu ocupa prea mult spaț, numai concentrat ca în cazul al doilea al nostru.

Cum va trece acest caz Bratocea în registrele sale?

Jurnalul lui Bratocea:

Art. 1.	<i>Marfă La Diversi</i>			
	pt. marfă cump. conform facturei 5000			
	La N. N. (noi)			
		pt. o parte rămasă pe credit neacoperit	2500	
	<i>La Efecte de plată</i>			
	pt. acc/. n/. O/. N. N. scad. 3 luni	1500		
<i>La Cassă</i>				
	pt. plătit în numerar	1000	5000	

Maestrul lui Bratocea:

C ^o . Marfă		C ^o . N. N. (noi)		C ^o . Cassa		C ^o . Ef. de plată	
Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
5000	—	—	2500	—	1000	—	1500

Comparând Maestrul al doilea din contabilitatea noastră (pag. 173) cu acest Maestru din contabilitatea lui Bratocea, vedem, că toate sumele, cari în conturile noastre sunt în Debit, apar în conturile lui Bratocea în Credit și din contră.

Uitându-ne la C^o. polițelor, vedem, că pe când noi am debitat cu 1500 C^o. Efectelor *de primit*, pe atunci Bratocea în registrele sale a creditat C^o. Efectelor *de plată* cu aceeaș sumă.

Se învederează deci din acest exemplu și ceea ce s'a spus mai înainte (vezi „*Simpla*“ pag. 40), că una și aceeaș poliță este pentru un contrahent o poliță de încassat și pentru celălalt contrahent o poliță de plată. În cazul prezent polița de 1500 este pentru noi o poliță de încassat (activă), iar pentru Bratocea o poliță de plată (pasivă).

f) Are d. e. un debitor al nostru să ne facă o plată la o anumită epocă. El ne poate trimite bani gata, sau dacă posedă

vre-o poliță de încassat în orașul nostru, ne poate remite prin gir această poliță, ca să o încassăm noi și să-l credităm cu suma încassată.

In acest caz facem în contabilitate următorul articol :

Efecte de primit La *N. N.*

pt. primit o poliță a/. lui A. B. . . .

La scadență încassăm polița și facem un alt articol și anume :

Cassa La *Efecte de primit*

pt. încassat polița lui N. N.

In chipul acesta polița s'a anulat și a rămas în contabilitate trecerea : *Cassa* La *N. N.*, ca și când acest debitor ne-ar fi trimis un acont.

De asemenea, dacă avem un debitor în alt oraș și noi la o anumită epocă avem să facem o plată unui creditor al nostru, putem face plata astfel, că emitem (tragem) o poliță asupra debitorului, de plată la ordinul creditorului nostru.

In cazul acesta avem următorii articoli :

Art. 1. *Efecte de primit* La *N. N.*

pt. tras a/. N. N. o poliță la o/. A. Manu.

Art. 2. *A. Manu* (creditorul) La *Efecte de primit*.

pt. transmis o poliță a n/. a/. lui N. N. (debitorul).

Prin această trecere C^o: *Efecte de primit* se anulează în contabilitate și la ziua scadenței, presupunând, că s'a și făcut plata, trecerea are valoare ca și cum N. N. din ordinul nostru a plătit pentru noi o sumă de bani gata lui A. Manu.

In fine, dacă un creditor al nostru emite o poliță asupra noastră, de plată la ordinul său propriu sau la ordinul altei persoane, se face în contabilitate articolul următor :

A. Manu (creditorul) La *Efecte de plată*

pt. o poliță acceptată de noi la o/ . . . scad. . . .

iar la scadență, când o plătim :

Efecte de plată La *Cassa*

pt. achitat polița noastră la o/ . . .

În chipul acesta în ziua scadenței afacerea are înfățișarea ca și cum am fi plătit un acot lui A. Manu. *)

g) Dacă o poliță activă o prezentăm spre acceptare sau spre plată și nu se întâmplă acceptarea sau plata, adică se refuză din partea acceptantului, atunci trebuie să facem protest. Polițele acestea sunt în suferință, deci în astfel de cazuri deschidem un cont intermediar un cont nou numit *Efecte protestate* sau mai bine: *Efecte în suferință*. Cu astfel de polițe credităm C^o. Efecte de primit și debităm contul nou *Efecte în suferință*. Spesele, care s'au făcut cu această ocazie, se trec în Debitul contului Efecte în suferință și în Creditul Cassei. Prin această procedură C^o. Efecte de primit rămâne un cont pur statistic și perderile, ce le avem cu polițele (în cazuri de faliment etc.), se fac evidente în C^o. Efecte în suferință.

§ 32. O afacere simplă cu polițe de încasat și de plată.

Incepem o afacere pe baza următorului Inventar :

Activ :	I. Bani în numerar	6500	
	II. Marfă în valoare de	6000	
	III. Efecte de primit		
	o poliță a/. lui G. Sima	4000	
	IV. Debitori:		
	N. Jantea	2000	
	I. Comarnic	3000	5000
			21500
	Suma activului :		21500
Pasiv :	I. Efecte de plată		
	o poliță la o/. M. Crainic	4500	
	II. Creditori :		
	A. Lotru	2000	
	S. Zăbavă	2500	4500
			9000
	Suma pasivului :		9000
	Capitalul actual :		12500

*) În cazurile din urmă am avut de a face cu *trageri și remiteri de polițe în moneda țării*, deci *Efectele de primit* s'ar putea numi *Rimese*, *Remise* și *C^o. Rimeselor*, iar *Efectele de plată* s'ar putea numi *Trate* și *C^o. Tratelor*, (ca în Austro-Ungaria). Numirile aceste le lăsăm deocamdată numai amintite, iar contul *Rimese* și *Trate* îl vom introduce, când se va vorbi despre afacerile de cont curent la bănci; tot atunci se va vorbi și despre *Devize*, *Rimese* și *Trate în monedă străină*.

1. Vindem toată marfa dela Inventar lui G. Sima cu 6300 și anume pentru 3300 ne dă o poliță, iar restul de 3000 rămâne pe credit deschis.
2. Plătim polița dela Inventar la o/. lui M. Crainic în sumă de 4500.
3. Primim câte un acout și anume dela N. Jantea 1000, dela I. Comarnic 1500.
4. Cumpărăm dela S. Zăbavă marfă în valoare de 4500 și anume îi dăm în numerar 500, o poliță iscălită de noi de 2000, iar restul de 2000 rămâne pe credit neacoperit.
5. Plătim spese diverse 100.
6. Incassăm polița dela Inventar a/. lui G. Sima în valoare de 4000.
7. Plătim lui A. Lotru întreaga noastră datorie de 2000 și lui S. Zăbavă îi trimitem un acout de 3000.

Aceste cazuri s'au trecut în tabela Nr. IX. a), în opt conturi separate. Afacerile cu polițe s'au trecut astfel, că am debitat și am creditat și persoanele, eari au dat și primit polițe. Pentru spesele avute nu s'a deschis un cont separat, ci s'a trecut în Perdere și Profit.

Facerea articolilor și modul de trecere nu se va mai explica aci detaiat, deoarece nu oferă nimic nou și oricine se poate orienta după trecerile făcute în tabela Nr. IX. a) și din explicațiile date parte la tabela Nr. VIII. parte în § precedent 31.

Cont curent la tabela Nr. IX. a)

<i>Debit</i>	N. J a n t e a		<i>Credit</i>
Saldul din contul vechiu . .	2000	Pt. un acout, ce ne-a trimis .	1000

<i>Debit</i>	I. C o m a r n i c		<i>Credit</i>
Saldul din contul vechiu . .	3000	Pt. un acout, ce ne-a trimis .	1500

<i>Debit</i>	A. L o t r u		<i>Credit</i>
Pt. plătit datoria noastră . .	2000	Saldul din contul vechiu . .	2000

(Continuare la pag. 182).

Tabela Nr. IX. a).

O afacere simplă cu polițe

Art.	Jurnal	Capital		Cassa	
		Debit	Credit	Debit	Credit
1. a,	Cassa La Bilanț	6500		6500	—
	Marfă „ Bilanț	6000			
	Efecte de primit La Bilanț	4000			
	Co. Cu. La Bilanț; N. Jantea și I. Comarnic .	5000			
1. b,	Bilanț „ Efecte de plată	4500			
	Bilanț „ Co. Cu.; A. Lotru și S. Zăbavă .	4500			
	Bilanț „ Capital	12500	— 12500		
2.	Co. Cu. „ Marfă; G. Sima	6300			
3.	Efecte de primit La Co. Cu.; G. Sima . . .	3300			
4.	Efecte de plată „ Cassa	4500		— 4500	
5.	Cassa La Co. Cu.; acout. Jantea, Comarnic .	2500		2500	—
6.	Marfă { La Co. Cu.; S. Zăbavă 4000				
	„ Cassa 500	4500		— 500	
7.	Co. Cu. „ Efecte de plată: S. Zăbavă . .	2000			
8.	Perd. & Prof. La Cassa: diverse cheltueli .	100		— 100	
9.	Cassa La Efecte de primit	4000		4000	—
10.	Co. Cu. „ Cassa; plătit lui Lotru și Zăbavă .	5000		— 5000	
	Transport :	75200		12500	13000 10100
	<u>Incheiere.</u>				
11.	Bilanț { La Cassa; conform Inventarului . .	2900		— 2900	
	„ Marfă	4500			
	„ Efecte de primit	3300			
	„ Co. Cu.	5500			
12.	Efecte de plată La Bilanț: conf. Inventarului	2000			
„	Co. Cu. „ „ „ „	1500			
„	Capital „ „ „ „	12700	12700 —		
13.	Marfă La Perd. & Prof. pentru prof. la marfă	300			
14.	Perdere & Profit La Capital pentru prof. net	200	— 200		
		108100	12700 12700	13000 13000	
	<u>Redeschidere.</u>				
1.	Cassa La Bilanț	2900		2900	—
„	Marfă „ „	4500			
„	Efecte de primit La Bilanț	3300			
„	Co. Cu. La Bilanț	5500			
2.	Bilanț { La Efecte de plată	2000			
	„ Co. Cu.	1500			
	„ Capital	12700	— 12700		

de încasat și de plată.

Marfă		Ef. de prim.		Ef. de plată		Contcurent		Perd. & Prof.		Bilanț		
Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	
											Bilanț de intrare	
6000	—	4000	—	—	4500	5000	—			—	6500	
						—	4500			4500	—	
—	6300	3300	—	—	—	6300	—			4500	—	
				4500	—	—	3300			12500	—	
						—	2500			21500	21500	
4500	—	—	4000	—	2000	2000	—	100	—			
						5000	—					
10500	6300	7300	4000	4500	6500	18300	14300	100	—			
											Bilanț de eșire	
—	4500	—	3300	2000	—	—	5500			2900	—	
						1500	—			4500	—	
										3300	—	
										5500	—	
										—	2000	
										—	1500	
300	—							—	300	—	12700	
								200	—			
10800	10800	7300	7300	6500	6500	19800	19800	300	300	16200	16200	
											Bilanț de intrare	
4500	—	3300	—	—	2000	5500	—			—	2900	
						—	1500			—	4500	
										—	3300	
										—	5500	
										2000	—	
										1500	—	
										12700	—	

Tabela Nr. IX. b).

Acelaș caz, dar persoanele nu se mai

Art.	Jurnal		Capital		
			Debit	Credit	
1. a.	{	Cassa La Bilanț	6500		
		Marfa » Bilanț	6000		
		Efecte de primit La Bilanț	4000		
		Co. Cu. La Bilanț; N. Jantea și I. Comarnic	5000		
1. b.	{	Bilanț » Efecte de plată	4500		
		Bilanț » Co. Cu.; A. Lotru și S. Zăbavă	4500		
		Bilanț » Capital	12500	—	12500
2.	{	Co. Cu. » Marfă; G. Sima	3000		
		Efecte de primit La Marfă	3300	6300	
3.		Efecte de plată » Cassa	4500		
4.		Cassa La Co. Cu.; acouturi dela Jantea și Comarnic	2500		
5.	{	» Co. Cu.; S. Zăbavă	2000		
		Marfa » Cassa	500		
		» Efecte de plată	2000	4500	
6.		Perdere & Profit La Cassa	100		
7.		Cassa La Efecte de primit	4000		
8.		Co. Cu. » Cassa; plătit lui A. Lotru și lui S. Zăbavă	5000		
			69900	—	12500
<u>Incheiere.</u>					
9.	{	La Următorii; pentru suma activului 16200			
		» Cassa	2900		
		» Marfă	4500		
		» Efecte de primit	3300		
		» Co. Cu.	5500		
10.	{	Următorii La Bilanț; pentru suma pasivului 16200			
		Efecte de plată La Bilanț	2000		
		Co. Cu. La Bilanț	1500		
		Capital » Bilanț	12700	12700	—
Balansăm toate conturile					
11.		Marfă La Perdere & Profit	300		
		Perdere & Profit La Capital	200	—	200
			102800	12700	12700

debitează sau creditează pentru polițe.

Cassa		Marfă		Efecte de primit și de plată		Contcurent		Perd. & Prof.		Bilanț	
Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
6500	—	6000	—	4000	—	5000	—			Bilanț de intrare	
				—	4500	—	4500			—	6500
										—	6000
										—	4000
										—	5000
										4500	—
										4500	—
										12500	—
										21500	21500
—	4500	—	6300	3300	—	3000	—				
2500	—			4500	—	—	2500				
—	500	4500	—	—	2000	—	2000				
—	100							100	—		
4000	—			—	4000						
—	5000					5000	—				
13000	10100	10500	6300	11800	10500	13000	9000	100	—	—	—
										Bilanț de eșire	
—	2900	—	4500	—	3300	—	5500			2900	—
										4500	—
										3300	—
										5500	—
				2000	—					—	2000
						1500	—			—	1500
										—	12700
		300	—					—	300		
								200	—		
13000	13000	10800	10800	13800	13800	14500	14500	300	300	16200	16200

4

4

<i>Debit</i>	S. Z ă b a v ă		<i>Credit</i>
Pt. polița sa	2000	Saldul din contul vechiu . .	2500
„ un acont, ce i-am trimis	3000	Pt. marfă cumpărată	4000

5

5

<i>Debit</i>	G. S i m a		<i>Credit</i>
Pt. marfă vândută	6300	Pt. polița sa	3300

Bilanț de verificare și Situația la tabela Nr. IX. a).

Capital	—	12500	—	12500
Cassa	13000	10100	2900	—
Marfă	10500	6300	4200	—
Efecte de primit	7300	4000	3300	—
Efecte de plată	4500	6500	—	2000
C ^o . C ^u	18300	14300	4000	—
Perdere & Profit	100	—	100	—
	{ 53700	{ 53700	14500	14500
	{ 21500	{ 21500		
	75200	75200		

Trecând acum la încheiere facem Inventarul pe baza diferitelor registre auxiliare și anume: „Cassa auxiliară, registrul pentru marfă, registrul auxiliar pentru polițe de încasat și de plată (aceste registre auxiliare nu s’au purtat aici, fiind de tot puține cazuri comerciale și astfel diferitele resturi sau valorile de inventar se pot afla din însași tema dată la pagina 177) și contul curent.

Inventar de încheere la sfârșitul afacerii noastre sau Bilanț general de încheere (la Tabela IX. a) și b).

Activ :	I. Saldul din Cassa	2900		
	II. Marfă	4500		
	III. Efecte de primit	3300		
	IV. Debitori:			
	N. Jantea	1000		
	I. Comarnic	1500		
	G. Sima	<u>3000</u>	<u>5500</u>	<u>16200</u>

Pasiv :	I. Efecte de plată	2000	
	II. Creditori :		
	S. Zăbavă	1500	
	III. Capital final	<u>12700</u>	<u>16200</u>

Puteam face Pasivul și astfel, ca să adunăm numai Efectele de plată și Creditorii, având 3500. Scăzând această sumă din totalul Activului de 16200, rămâne un capital final în sumă de 12700, din care scăzând capitalul inițial, adică capitalul din Inventarul dela început de 12500, se capătă 200 ca profit net.

Incheierea anuală din Tab. IX. a) nu se mai explică aici, deoarece sunt suficiente lămuririle date la Tabela Nr. VIII.

In Tabela Nr. IX. b) afacerile s'au trecut ceva mai prescurtat, căci afacerile cu polițe nu s'au mai trecut și la persoane, după cum s'a explicat în § 31. Aici s'a concentrat Efectele de primit și de plată într'un singur cont.

Bilanț de verificare și Situația la Tabela Nr. IX. b).

Capital	—	12500	—	12500
Cassa	13000	10100	2900	—
Marfa	10500	6300	4200	—
Efecte de prim. și plată	11800	10500	1300	—
C ^o . Cu.	13000	9000	4000	—
Perdere & Profit	100	—	100	—
	{ 48400	{ 48400	12500	12500
	{ 21500	{ 21500		
	69900	69900		

Dacă comparăm Situația dela IX. a, cu Situația dela IX. b) vedem, că la aceasta din urmă în contul concentrat Efecte de primit și de plată avem un sald de Debit de 1300, iar la Situația IX. a) avem, în contul Efecte de primit un sald de Debit de 3300, și la contul Efecte de plată avem un sald de Credit de 2000, ceeace în fond este tot atât, căci balansând aceste două sume se capătă în realitate tot un sald de Debit de 1300.

Dacă și în Tabela Nr. IX. b), am fi avut două conturi pentru polițe, atunci Situația la bilanțul de verificare ar fi dat și ca formă aceleași sume.

Contul curent pentru Tabela IX. b), ar fi întru câțva deosebit, căci persoanele singuratice nu ar fi fost debitate sau creditate și pentru vânzările sau cumpărările pe polițe. Nu mai facem de astădată un nou cont curent la Tabela IX. b), deoarece explicații în această direcție s'au dat destule în paragraful 31.

§ 33. O afacere simplă cu polițe rămase la Inventar.

(Polițele rămase la Inventar, se scotează pe ziua primă a facerii Inventarului. Introducerea contului de Interese).

Luăm următoarele cazuri pentru a le trece în registre :

- Maiu 1. Incepem o afacere cu un capital în bani gata de 9000.
- Maiu 2. Plătim diverse cheltueli pentru *stabilirea* noastră 100.
- Maiu 5. Cumpărăm dela A. Pricăjan marfa de 5000, și anume îi dăm o poliță cu scad. 30. Iunie de 3000, iar restul de 2000 rămâne pe credit neacoperit.
- Maiu 15. Vindem lui G. Poenar toată marfa cu 5200, și anume ne dă o poliță de 2200 cu scad. la 30. Iunie, iar restul de 3000 rămâne pe credit neacoperit.
- Iunie 10. Cumpărăm dela A. Pricăjan marfă de 6000, și anume îi dăm în numerar 1000, îi dăm o poliță de 4000 cu scadența la 31. Iulie, iar restul de 1000 rămâne pe credit neacoperit.
- Iunie 25. Vindem lui G. Poenar marfă de 3000 (mai rămâne la Inventar marfă în valoare de 3000), și anume ne dă o poliță de 1500 cu scad. la 31. Iulie, iar restul de 1500 rămâne pe credit neacoperit,
- Iunie 30. Plătim polița noastră la o/. Pricăjan în valoare de 3000. Incasăm polița dela G. Poenar în valoare de 2200.

Aceste cazuri se trec în decursul afacerii tot în chipul cum s'au trecut cazurile în Tabela IX. a).

În decursul afacerii noastre, care durează din 1 Maiu până la 30 Iunie, se fac două bilanțuri de verificare și anume unul la 31. Maiu și al doilea la 30. Iunie, aranjat pentru ambele luni.

Aceste două *încheieri lunare* se pot vedea din tablourile, ce urmează :

Bilanț de verificare și Situație pe Mai:

Capital	—	9000	—	9000
Cassa	9000	100	8900	—
Marfă	5000	5200	—	200
Efecte de primit	2200	—	2200	—
Efecte de plată	—	3000	—	3000
Co. Cu.	8200	7200	1000	—
Perdere & Profit	100	—	100	—
	<u>24500</u>	<u>24500</u>	<u>12200</u>	<u>12200</u>

Bilanț de verificare și Situație pe Mai și Iunie:)*

Capital	—	9000	—	9000
Cassa	11200	4100	7100	—
Marfă	11000	8200	2800	—
Efecte de primit	3700	2200	1500	—
Efecte de plată	3000	7000	—	4000
Co. Cu.	15200	13700	1500	—
Perdere & Profit	100	—	100	—
	<u>44200</u>	<u>44200</u>	<u>13000</u>	<u>13000</u>

Relațiunile noastre cu persoanele se văd din cartea conturilor curente, cari de astădată s'au încheiat pe deplin, așa după cum se face în practică.

Cont curent încheiat la Tabela Nr. X.

<i>Debit</i>		A. Pricăjan		<i>Credit</i>			
Mai	5	Pt. acceptul nostru	3000	Mai	5	Pt. Marfă . . .	5000
Iunie	10	" " "	4000	Iunie	10	" " . . .	5000
Iunie	30	Sald	3000				
			<u>10000</u>				<u>10000</u>

*) Bilanțul de verificare se poate face și pentru fiecare lună; aci s'a indicat forma obicinuită în contabilitatea franceză, la care vom și rămânea.

Tabela X.

Afacere simplă cu polițe de încasat și

Art.	Data	Jurnal		Capital			
				Debit	Credit		
1	Maiu 1	Cassa	La Capital	9000	—	9000	
2	» 2	Perd. & Prof.	La Cassa	100			
3	» 5	Marfă	» Co. Cu.; A. Pricăjan	5000			
»	5	Co. Cu.	» Efecte de plată; A. Pricăjan	3000			
4	» 15	Co. Cu.	» Marfă; G. Poenar	5200			
»	15	Efecte de primit	» Co. Cu.; G. Poenar	2200			
		Transport: (Bilanț de verificare)		24500	—	9000	
5	Iunie 10	Marfă	{ La Co. Cu.; A. Pricăjan 5000	6000			
»	» 10	Co. Cu.	{ » Cassa 1000	4000			
6	» 25	Co. Cu.	» Efecte de plată; A. Pricăjan	3000			
»	25	Efecte de primit	La Co. Cu.; G. Poenar	1500			
7	» 30	Efecte de plată	» Cassa	3000			
»	30	Cassa	» Efecte de primit	2200			
		Transport: (Bilanț de verificare)		44200	—	9000	
		<u>Incheiere.</u>					
8	» 30	Bilanț	{ La Cassa; conform Inventarului 7100				
»	»		{ » Marfa 3000				
»	»		{ » Co. Cu. 4500				
»	»		{ » Efecte de primit 1500				
9	» 30	Co. Cu.	» Interese; Transitorii 20	3000			
»	»	Efecte de plată	La Bilanț 4000	8			
»	»	Interese	» » 8	9112	9112	—	
»	»	Capital	» » 9112				
		Balansăm toate conturile:					
10	» 30	Marfă	La Perd. & Prof. pentru profit la marfă 200				
»	»	Interese	» Perd. & Prof. » » » Interese 12				
»	»	Perd. & Prof.	La Capital; pentru profitul net 112	—		112	
		<u>Redeschidere.</u>		76764	9112	9112	
11	Iulie 1	Cassa	La Bilanț 7100				
»	»	Marfă	» » 3000				
»	»	Co. Cu.	» » 4500				
»	»	Efecte de primit	La Bilanț 1500				
»	»	Interese	» » 20				
12	» 1	Bilanț	{ La Co. Cu. 3000				
»	»		{ » Efecte de plată 4000				
»	»		{ » Interese 8				
»	»		{ » Capital 9112	—		9112	

de plată. Introducerea contului de Interese.

Cassa		Marfă		Efecte de primit		Ef. de plată		Cont curent		Interese		Perdere & Profit		Bilanț	
Deb.	Cred.	Deb.	Cred.	Deb.	Cred.	Deb.	Cred.	Deb.	Cred.	D.	C.	Deb.	Cred.	Deb.	Cred.
9000	—														
—	100											100	—		
		5000	—												
		—	5200					—	5000						
				2200	—			—	5200						
							—	3000	3000	—					
									5200	—					
									—	2200					
9000	100	5000	5200	2200	—	—	3000	8200	7200			100	—		
—	1000	6000	—												
		—	3000				—	4000	4000	—					
				1500	—				3000	—					
—	3000						3000	—		1500					
2200	—			—	2200										
11200	4100	11000	8200	3700	2200	3000	7000	15200	13700			100	—		
—	7100													7100	—
		—	3000											3000	—
				—	1500				—	4500				4500	—
														1500	—
											20			20	—
								3000	—					—	3000
							4000	—						—	4000
											8	—		—	8
														—	9112
		200	—											—	200
											12	—		—	12
														112	—
11200	11200	11200	11200	3700	3700	7000	7000	18200	18200	20	20	212	212	16120	16120
7100	—													—	7100
		3000	—											—	3000
				1500	—				4500	—				—	4500
														—	1500
											20	—		—	20
									—	3000				3000	—
							—	4000						4000	—
											—	8		8	—
														9112	—

Debit		G. Poenar		Credit	
Maiu 15	Pt. Marfă . .	5200	Maiu 15	Pt. acceptul său	2200
Iunie 25	" "	3000	Iunie 25	" " "	1500
			Iunie 30	Sald	4500
		<u>8200</u>			<u>8200</u>

Fiind cazurile noastre de tot puține nu s'au mai făcut registre auxiliare pentru Efectele de primit și de plată, deoarece este de tot ușor a constata, că ne-a mai rămas pentru Inventar o poliță de încassat de 1500 și o poliță de plată de 4000.

Trecând acum la *încheierea anuală*, facem Inventarul, luând singuraticile părți de active și de pasive din registrele auxiliare, după regulile cunoscute până acum.

Cu această ocaziune avem să deslușim o cestiune de importanță cu privire la polițe.

Inventarul are să ne arate după posibilitate valoarea reală a activului și a pasivului nostru, deci cele două polițe, ce ne-au mai rămas și anume o poliță de încassat de 1500 și o poliță de plată de 4000, nu au această valoare la 30 Iunie, când facem Inventarul, ci această valoare o vor avea la scadența lor adecă la 31 Iulie (vezi Art. din 10. Iunie și din 25 Iunie pag. 186).

Astăzi la 30 Iunie, când facem Inventarul, aceste polițe au o valoare mai mică, căci dacă am vrea d. e. să vindem polița noastră de 1500, am căpăta mai puțin cu interesele de scont pentru 30 de zile. Luând de bază la calculare d. e. 6% ar face interesele dela 1500 pe 30 de zile 7.50, deci scăzând aceste interese din 1500, polița noastră ar avea azi o valoare de 1492.50. Deoarece deocamdată nu avem și o coloană pentru centime, luăm corectura dela interesele de 7.50 și zicem, că interesele fac 8. Astfel subtrăgând 8 din 1500 rămâne pentru activul nostru polița în valoare de 1492.

Deasemenea, scontând polita noastră de plată de 4000 tot cu 6% pe 30 zile, căpătăm ca interese 20, ceea ce scăzându-se din valoarea nominală a poliței de 4000 ne dă 3980.

Făcând acum Inventarul a) cu interesele scăzute*) avem un profit net de 112 și un capital actual de 9112.

*) Mai toți autorii de cărți de contabilitate tractează și recomandă scontarea efectelor de primit și de plată și la *afacerile de mărfuri*: vezi *Schär, Scherber, Ziegler* etc. În birouri, după cât sunt informat, nu se prea face scontarea aceasta la comerțul de mărfuri, fără numai la afacerile de bancă.

Forma aceasta de Inventar se poate schimba astfel, ca să nu scădem direct interesele, ci să deschidem un titlu nou (un cont nou) numit Interese *) și să trecem în Activ interesele dela polița de plată, iar în Pasiv interesele dela polița de încassat. În chipul acesta făcând balansarea generală vom căpăta tot un profit net de 112 și un capital final de 9112, după cum se vede din Inventarul b), care urmează :

a) *Inventar* luat la 30 Iunie pentru afacerea din Tabela Nr. X.

Activ :	I. Cassa	7100		
	II. Marfă	3000		
	III. C ^o . C ^u .; G. Poenar	4500		
	IV. Efecte de primit	1500		
	— 6% Interese	8	1492	16092
Pasiv :	I. C ^o . C ^u .; A. Pricăjan	3000		
	II. Efecte de plată	4000		
	— 6% Interese	20	3980	6980
				<u>Capital final: 9112</u>
				Capital inițial: 9000
				Profit curat: <u>112</u>

b) Acelaș Inventar transcris în altă formă și anume în loc de a subtrage interesele din polițele rămase la Inventar se trec pe părțile opuse.

Activ :	I. Cassa	7100		
	II. Marfa	3000		
	III. C ^o . C ^u .; G. Poenar	4500		
	IV. Efecte de primit	1500		
	V. Interese (dela polițele de plată)	20		16120
Pasiv :	I. C ^o . C ^u .; A. Pricăjan	3000		
	II. Efecte de plată	4000		
	III. Interese (dela polițele de încassat)	8		7008
				<u>Capital final: 9112</u>
				Capital inițial: 9000
				Profit curat: <u>112</u>

*) La afacerile de mărfuri, cum se va vedea mai târziu (capitol IV.) aceste interese se vor trece în C^o. *Scont de cassă* și nu se va deschide un cont nou de Interese (transitorii).

Incheierea anuală în Tabela Nr. X. s'a făcut pe baza Inventarului b).

Dacă azi în 30 Iunie s'ar face în realitate o lichidare completă a afacerii, atunci în adevăr polițele ar avea numai valoarea lor scontată.

Din diferența între interesele active și pasive rezultă în C^o: Interese (în cazul nostru) un profit (ar putea fi și pierdere dacă ar fi mai mari interesele dela Efecte de primit) în valoare de 12. Acest profit ar fi real dacă în adevăr s'ar face lichidarea, dar fiindcă lichidarea nu se face, ci afacerea se continuă, se trec aceste interese la redeschiderea afacerii mai departe. Astfel stând lucrul, aceste interese sunt numai *transitorii* (adecă „trecătoare“ sau „care se cuvin*) anului viitor de afaceri“) pentru încheierea anuală. Ca să se vadă mai clar ceea ce s'a spus vom repeta și vom face aci un tablou al contului Interese, sau *Interese Transitorii* în legătură cu C^o: Bilanț și cu Pierdere & Profit:

	Interese (transitorii)		Bilanț de încheiere		Perd. & Prof.	
	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
Incheiere.						
Bilanț La Interese	—	20	20	—		
Interese „ Bilanț	8	—	—	8		
Interese „ Perd. & Prof.	12	—			—	12
	20	20	Bilanț de redeschidere			
Interese La Bilanț	20	—	—	20		
Bilanț „ Interese	—	8	8	—		
Perd. & Prof. La Interese	—	12			12	—

Dacă ne uităm la C^o: Bilanț, vedem că la încheiere am avut în Debit suma de 20, iar în Credit suma de 8, iar la redeschidere: sumele invers. Tot așa stă lucrul și în C^o: Interese: la încheiere a fost în Debit suma de 8, iar în Credit suma de 20, cari sume s'au transportat pentru redeschidere invers.

Presupunând, că se continuă afacerea până la 31 Iulie, când sunt și scadențele polițelor nostre fără să se mai facă vre-o altă transacțiune decât că s'a plătit polița de 4000 și s'a încasat polița de 1500, am avea următorul Inventar:

*) În România, la bănci, se zice: *reescontul anului viitor*.

Inventar luat la 31 Iulie.

Activ :	I. Cassa	4600	
	II. Marfă	3000	
	III. C ^o . C ^u . ; G. Poenar	4500	
	Efecte de primit nu avem, căci s'au încassat	0	12100
Pasiv :	I. C ^o . C ^u . ; A. Pricăjan	3000	
	Efecte de plată nu avem, căci le-am achitat	0	3000
		Capital final:	9100
		Capital inițial:	9000
		Profit net.:	<u>100</u>

Acest inventar, făcut la 31 Iulie, prezintă un profit total mai mic decât Inventarul făcut mai înainte la 30 Iunie, ceea ce este foarte natural, deoarece la 30 Iunie nu s'a făcut lichidarea și astfel continuându-se afacerea, noi n'am avut pierderea în valoare de 8 și nici profitul în valoare de 20, prin urmare nici diferența din aceste sume, adică profitul de 12.

Aceste interese calculate la 30 Iunie la inventar servesc numai pentru aranjarea valorii reale a Inventarului la o anumită zi și apoi se transportează invers pentru anul viitor dimpreună cu întreg Inventarul (Bilanțul) prin articoli de redeschiderea afacerii.

Dacă la 30 Iunie am fi făcut un Inventar simplu fără scontarea polițelor rămase la Inventar am fi avut de asemenea un profit de 100, ceea ce ar consuna cu Inventarul nostru făcut la 31 Iulie, în privința sumei profitului.

Inventar luat la 30 Iunie, fără ca să scontăm polițele rămase la încheiere :

Activ :	I. Cassa	7100	
	II. Marfa	3000	
	III. C ^o . C ^u	4500	
	IV. Efecte de primit	1500	16100
Pasiv :	I. C ^o . C ^u	3000	
	II. Efecte de plată	4000	7000
		Capital final:	9100
		Capital inițial:	9000
		Profit net.:	<u>100</u>

Tocmai împrejurarea, că acest Inventar, luat la 30 Iunie fără scontarea polițelor, consună în privința profitului cu Inventarul luat la 31 Iulie, ne arată, că primele Inventare (cu polițele scontate) sunt corecte.

Pe baza acestui Inventar din urmă ar rezulta, că tot atât ar fi pentru o afacere, dacă am stabili Inventarul la 30 Iunie sau la 31 Iulie, ceea ce în fond nu poate să fie corect.

Cu toate că procedura cu scontarea polițelor rămase la Inventar e corectă, totuși în practică — la comerțul cu mărfuri — nu se aplică totdeauna. În comerțul de bancă însă, la facerea Bilanțului, totdeauna se procedează astfel, că se scontează toate efectele de încasat și de plată pentru zilele dela prima zi a facerii Bilanțului până la scadența efectelor.

§ 34. O afacere simplă de mărfuri cu polițe vândute la Bancă, adecă scontate.

- Maiu 1. Incepem o afacere cu un capital de 10'000.
„ 2. Plătim pentru diferite spese avute 45.
„ 5. Cumpărăm dela R. Candrea, loco, marfă de 6000 și anume îi dăm o poliță de 4000 cu scadența la 5 Iunie, iar restul de 2000 rămâne pe credit deschis.
„ 10. Vindem lui G. Cernea, loco, toată marfa, ce o avem cu 6200 și anume ne dă o poliță de 3000 cu scadența la 20 Iunie, o a doua poliță de 2000 cu scadența la 31 Iulie, iar restul de 1200 rămâne pe credit deschis.
„ 20. Polița lui Cernea de 3000 o vindem la o bancă de aici cu 6%, și banca își oprește interese pe 30 zile, adecă de azi până la 20 Iunie, când e scadența poliței și când Cernea are să o plătească la bancă. Interesele de scont fac 15.
- Iunie 5. Plătim polița noastră la o/. Candrea cu scadența azi în valoare de 4000.
„ 10. Vindem la bancă polița lui Cernea de 2000 (din 10 Maiu), iar banca își oprește 6% interese pentru timpul de azi până la 31 Iulie adecă pe 50 zile, care fac 16.66. Fiindcă n'avem rubrică pentru centime luăm corectura și zicem că interesele fac 17.

- Iunie 15. Cumpărăm dela R. Candrea, loco, marfă de 4000 și îi dăm o poliță iscălită de noi de aceeaș sumă, cu scadența la 30 August.
- „ 20. Banca ne anunță că Cernea și-a achitat cambia sa de 3000. Noi însemnăm în registru auxiliar acest lucru.
- „ 20. Vindem $\frac{3}{4}$ din marfa, ce o avem, lui G. Cernea cu 3200 și el ne dă o poliță de aceeaș sumă iscălită de el cu scadența la 30 August. Pentru Inventar a mai rămas marfă de 1000.

Aceste cazuri se trec după regulile cunoscute până aci. Ceva nou avem la cazurile din 20 Maiu și din 10 Iunie, când vindem polițele noastre la o bancă. Aici se va explica numai cazul din 20 Maiu.

Polița lui Cernea de 3000, pe care am avea să o încassăm la 20 Iunie o vindem la o bancă. Banca o cumpără azi și își oprește d. e. 6% interese pentru 30 de zile, deoarece polița aceasta va avea valoarea de 3000 la scadență, adecă peste 30 de zile, când Cernea o va plăti. Astăzi are valoare mai mică cu interesele, ce și le oprește banca. Vânzarea aceasta, sau cumpărarea poliței din partea băncii se numește *scont de cambii* (escompte).

Interesele*) cu 6% pentru 30 de zile dela 3000 fac 15, astfel noi încassăm pentru poliță suma de 2985 și facem următorul articol:

<i>Cassa la Efecte de primit</i>	
pt. scontat polița lui Cernea la Bancă	2985
<i>Interese la Efecte de primit</i>	
pt. 6% interese dela poliță pe 30 de zile	15

sau făcând un articol compus:

<i>Următorii la Efecte de primit</i>		
<i>Cassa</i>		
pt. scontat polița lui Cernea la Bancă	2985	
<i>Interese</i>		
pt. 6% dobândă dela polița pe 30 de zile	15	3000

*) In cazul prezent interesele sunt o perdere contabilă, iar când cumpărăm noi polițe înainte de scadență, ne oprim interesele și sunt pentru noi un profit contabil. *Polițele pe cari le cumpărăm formează scontul, iar polițele vândute cu un procent mai mic, formează reescontul.* In special se va vorbi despre scont și reescont la afacerile de bancă.

Art.	Data	Jurnal	Capital		
			Debit	Credit	
1	Maiu 1	<i>Cassa La Capital</i>	10000	—	10000
2	» 2	<i>Perd. & Prof. La Cassa</i>	45		
3	» 5	<i>Marfă</i> » <i>Co. Cu.</i> ; R. Candrea	6000		
	» 5	<i>Co. Cu.</i> » <i>Efecte de plată</i> ; R. Candrea	4000		
4	» 10	<i>Co. Cu.</i> » <i>Marfă</i> ; G. Cernea	6200		
	» 10	<i>Ef. de primit La Co. Cu.</i> ; G. Cernea pt. 2 polițe 3000+2000	5000		
5	» 20	<i>Cassa La Ef. de primit</i> ; pt. scon. polița la Bancă 2985			
	» 20	<i>Interese</i> » » » » 6% int. pe 30 zile 15	3000		
6	Iunie 5	<i>Efecte de plată La Cassa</i> ; plătit polița lui Candrea	4000		
7	» 10	<i>Cassa La Ef. de primit</i> ; pt. scon. polița la Bancă 1983			
	» 10	<i>Interese</i> » » 6% int. pe 50 de zile 17	2000		
8	» 15	<i>Marfă</i> » <i>Co. Cu.</i> ; R. Candrea	4000		
	» 15	<i>Co. Cu.</i> » <i>Efecte de plată</i> ; R. Candrea	4000		
9	» 20	<i>Co. Cu.</i> » <i>Marfă</i> ; G. Cernea	3200		
	» 20	<i>Efecte de primit La Co. Cu.</i> ; G. Cernea	3200		
			54645	—	10000
		<u>Incheiere.</u>			
		La <i>Următorii</i> ; pentru suma activului			
10	» 30	<i>Bilanț</i> { » <i>Cassa</i>	10923		
		» <i>Marfă</i>	1000		
		» <i>Co. Cu.</i> ; G. Cernea	1200		
		» <i>Efecte de primit</i>	3200		
		» <i>Interese</i> ; transitorii	40		
11	» 30	<i>Următorii</i> » <i>Bilanț</i> ; pentru suma pasivului			
		<i>Co. Cu.</i> » <i>Bilanț</i> ; R. Candrea	2000		
		<i>Efecte de plată La Bilanț</i>	4000		
		<i>Interese</i> » » ; transitorii	32		
12	» 30	<i>Capital</i> » »	10331	10331	—
		Balansăm toate conturile:			
		<i>Marfă La Perd. & Prof.</i> pentru profit la marfă	400		
		<i>Perd. & Prof. La Interese</i> » perd. » <i>Interese</i>	24		
		<i>Perd. & Prof.</i> » <i>Capital</i> ; pentru profitul net	331	—	331
			88126	10331	10331

polițe și vinderea polițelor.

Cassa		Marfă		Efecte de primit		Ef. de plată		Cont curent		Interese		Perdere & Profit		Bilanț	
Deb.	Cred.	Deb.	Cred.	Deb.	Cred.	Deb.	Cred.	Deb.	Cred.	D.	C.	Deb.	Cred.	Deb.	Cred.
10000	—														
—	45														
		6000	—					—	6000			45	—		
		—	6200			—	4000	4000	—						
				5000	—			6200	—						
								—	5000						
2985	—														
—	4000				3000			4000	—		15	—			
1983	—														
		4000	—		2000						17	—			
		—	3200					—	4000						
				3200	—			4000	—						
								3200	—						
14968	4045	10000	9400	8200	5000	4000	8000	17400	18200	32	—	45	—	—	—
—	10923														
		—	1000											10923	—
														1000	—
								—	1200					1200	—
				—	3200									3200	—
										—	40			40	—
								2000	—					—	2000
						4000	—							—	4000
											32	—		—	32
														—	10331
		400	—												
												—	400		
												—	24		
												331	—		
14968	14968	10400	10400	8200	8200	8000	8000	19400	19400	64	64	400	400	16363	16363

Acest fel de trecere s'a adoptat în cazul de față și astfel s'a trecut în Tabela Nr. XI.

Cazul acesta se poate trece și altfel și anume zicem, că a intrat în Cassă suma întreagă de 3000 și a eșit din Cassă suma intereselor de 15. Felul acesta de trecere se întrebuițează cu deosebire, când se poartă o contabilitate cu două registre fundamentale (registrul Cassa se separă de registrul Prima Nota, unde se trec numai afacerile pe credit vezi § 20 pag. 96—101).

După felul acesta de trecere am avea următorii articoli :

<i>Cassa la Efecte de primit</i>		
pt. vândut la Bancă polița lui Cernea	3000	
<i>Interese la Cassa</i>		
pt. 6%, dobânda plătită Băncii	15	

Pentru a ne convinge, că aceste două feluri de trecere se deosebesc numai ca formă, dar în fond este acelaș lucru, facem Maestru atât pentru felul prim cât și pentru felul al doilea de trecere.

Maestru pentru felul I. de trecere:

C a s s a		Efecte de primit		I n t e r e s e	
Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
2985	—	—	3000	15	—

Maestru pentru felul al II-lea de trecere:

C a s s a		Efecte de primit		I n t e r e s e	
Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
3000	15	—	3000	15	—

Din aceste două tablouri vedem, că conturile Efecte de primit și Interese nu se deosebesc nici măcar ca formă, dar C^o. Cassa după felul al doilea arată în Debit suma de 3000 și în Credit suma de 15, cari sume balansându-le ne dau tot 2985.

Prin această vânzare polița iscălită de acceptantul Cernea a eșit din afacerea noastră și noi însemnăm în registrul auxiliar, că am indosat polița la bancă și astfel nu mai avem cu ea de lucru, ci la scadență, banca o va prezenta lui Cernea.

spre plată și el o va plăti la bancă. Lui Cernea îi este indiferent cui plătește polița sa; el știe, că este dator 3000 și la scadență plătește această datorie a sa și-și primește înapoi polița, ce a fost iscălit-o și astfel el nu mai datorează această sumă.

Notă. În practică unii mai întrebunțează un cont sau chiar două *conturi de formă, de ordine*, cari n'au altă menire decât ca să țină evidența de polițele noastre, pe cari le-am vândut, le-am scontat, și la achitare se trece din nou prin aceste conturi ca să anuleze articolii făcuți în conturile de ordine. Acest lucru se motivează prin împrejurarea, că deși noi am vândut polițele active unei bănci și astfel acceptantul acelor polițe are să plătească la bancă, totuși și noi, cari am vândut polițele, avem responsabilitate față de bancă, suntem în obligo, la caz când acceptantul ar refuza plata, ar falimenta etc.

Introducerea acestor conturi de ordine se potrivește cu deosebire la bănci, unde avem de lucru cu foarte multe polițe și se va vorbi în detalii despre ele cu altă ocaziune, când se va vorbi despre afacerile de bancă.

Ca încheiere, stabilim pentru comerțul de mărfuri următoarele reguli:

1. *La Inventar se iau în active numai polițele, ce în realitate le avem în portofoliu.*
2. *Dela aceste polițe se calculează interese transitorii (cu procentul de scont al băncii, unde am scontat sau cu un procent mediu după regulile cunoscute din capitoul precedent.*

Registru auxiliar pentru Efecte de primit:

Data întrării	Suma	Scadența	Acceptant	Data eșirei	Indosată	Incasată	Achitată
Maiu 10	3000	Iunie 20	G. Cernea	Maiu 20	la Bancă	—	la 20 Iunie
» 10	2000	Iulie 31	G. Cernea	Iunie 10	» Bancă		
Iunie 20	3200	Aug. 30	G. Cernea				

Registru auxiliar pentru Efecte de plată:

Data eșirei	Suma	Scadența	Remitent	Data plătirei	Achitată	Notă
Maiu 5	4000	Iunie 5	R. Candrea	Iunie 5	achitată	
Iunie 15	4000	Aug. 30	R. Candrea			

Inventar luat la 30 Iunie :

Activ :	I. Cassa	10923	
	II. Marfă	1000	
	III. C ^o . C ^u .; G. Cernea	1200	
	IV. Efecte de primit	3200	
	V. Interese (dela polițele de plată)	40	16363
Pasiv :	I. C ^o . C ^u .; R. Candrea	2000	
	II. Efecte de plată	4000	
	III. Interese (6% delat polițele de primit)	32	6032
			Capital final: 10331
			Capital inițial: 10000
			Profit net: <u>331</u>

§ 35. Scont de cassă, marfă reclamată și speșele făcute cu marfa.

Prețul mărfurilor se stabilește pentru un termin oarecare de 3, 4, 6 luni etc. Deci dacă vindem o marfă și cumpărătorul ne dă contravaloarea în bani gata, noi îi facem un scăzământ, care să corăspundă cu interesele, ce le-ar aduce banii lui de astăzi până la terminul pentru care e fixat prețul de credit.

Acest scăzământ se numește: *Scont de cassă, discount, decort, interese* și se exprimă în procente.

Uneori vânzările și cumpărările se fac numai pe bani gata, iar de cele mai multe ori pe credit, de aceea și prețul se stabilește de regulă pentru un termin oarecare.

Vindem d. e. lui G. Rovină mărfuri de 2000 și în factura ce i-o dăm este notița: „termin 4 luni sau per cassa cu 2% scont“.

Admițând că momentan nu știm, ce cale de plată își va alege G. Rovină, deocamdată îl debităm pentru suma de 2000 făcând articolul următor:

Martie 1. G. Rovină La Marfă 2000.

Peste două săptămâni*) d. e. Rovină ne trimite banii subtrăgând scontul de cassă de 40 și astfel noi primim 1960. Nu mai încape

*) Conform *uzanțelor* din cele mai multe țări, când se zice: „contant cu 2% scont“, se înțelege totdeauna un *respir de 30 de zile* delat data facturii, pentru achitare cu scăderea scontului.

îndoială, că cu această sumă debitorul nostru și-a achitat întreaga lui datorie de 2000, deoarece i-am dat acest drept prin clauza din factură, unde s'a zis: „4 luni termin sau 2% scont“. In acest caz debităm Cassa cu 1960, făcând articolul următor:

Martie 3. *Cassa* La *G. Rovină* 1960.

In chipul acesta *G. Rovină* ar mai fi dator după registre suma de 40, deoarece la 1 Martie l'am fost debitat cu 2000. In realitate însă noi i-am acordat un scont de 2%, dacă plătește cu bani gata, deci acum vom credita pe *Rovină* cu acest scont, ca contul lui să fie de deplin achitat și vom deschide un cont nou numit *Scont de cassa*, pe care îl vom debita și vom avea:

Martie 3. *Scont de cassa* La *G. Rovină* 40 .

sau făcând un articol compus:

Martie 3. *Următorii* la *G. Rovină*

Cassa

pt. primit în numerar 1960

Scont de cassa

pt. 2% scăzământ la factura din 1 Martie 40 2000

Această trecere se poate face și altfel și anume credităm pe *Rovină* cu suma de 2000, debităm *Cassa* tot cu 2000 și credităm *Cassa* cu scontul acordat și articolul ar fi următorul:

Martie 3. *Cassa* La *G. Rovină**)

pt. achitat factura din 1 Martie 2000

„ 3. *Scont* La *Cassa*

pt. 2% scăzământ 40

Făcând conturile din Maestru în cazul prim avem:

G. Rovină		M a r f ă		C a s s a		Scont de cassa	
Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
2000	—	—	2000				
—	2000			1960	—	40	—

*) Autorii germani întrebuițează felul al doilea de trecere al scontului de cassa, iar autorii francezi felul prim. Explicarea aceasta are valoare și pentru *scontul de cambii*. I. Andoyer în »*Traité de comptabilité commerciale*«, Paris, 1896, în cazurile tratate la pag. 236—284 întrebuițează ambele feluri de trecere. Cazul al doilea se poate vedea la pag. 240 art. 17.

In cazul al doilea avem :

G. Rovina		M a r f a		C a s s a		Scont de cassă	
Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
2000	—	—	2000				
—	2000			2000	40	40	—

Dacă privim mai de aproape aceste două feluri de treceri, vedem, că conturile Rovină, Marfă și Scont nu oferă nici o deosebire, iar Cassa are în Debit 2000 în Credit 40, dar făcând o bilanțare și acest cont arată real un Debit de 1960.

In practică se întrebuințează uneori și o altă formă de trecere, ca scontul să nu se treacă într'un cont nou, ci să se treacă tot în contul Marfă. La 1 Martie contul Marfă a fost creditat cu 40 mai mult, deci acum debităm acest cont cu această sumă. Articolul din 3 Martie ar fi următorul:

Martie 3. *Următorii la G. Rovină*

Cassa

pt. primit în numerar 1960

Marfa

pt. 2% scăzământ ca scont de cassă 40 2000

Făcând și în acest caz Maestru vom avea:

G. Rovină		M a r f ă		C a s s a	
Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
2000	—	—	2000		
—	2000	40	—	1960	—

După această concepție de trecere nu s'a mai deschis un cont special pentru scont de cassă. Scontul de 40, care în sensul contabilității este o pierdere, nu se constată în contul Scont ca mai înainte, ci la încheiere, această pierdere se va constata în C^o: Marfă, ceea ce pentru contabilitate are aceeași valoare.

Din aceste trei feluri de trecere, care duc la același rezultat, mai întrebuințate sunt cele două dintâiu.

Resumând vom stabili următoarele reguli:

1. La vânzări de marfă ori ce scădere de scont, care o acordăm clienților noștri, este o pierdere contabilă, pentru care debităm contul Scont de cassă și credităm persoana respectivă.

2. La cumpărări de marfă ori ce scădere de scont, ce ne-o acordă furnisorii noștri, este un profit contabil, pentru care debităm pe furnisorii și credităm contul Scont de cassă.

Cumpărăm d. e. marfă de 4000 dela I. Caraiman din alt oraș și în factura, ce ne-o trimite este notița: „termin 4 luni sau 3% scont“.

În cazul prezent, primind noi marfa, facem imediat un articol în Jurnal, în care debităm Co. Marfa și credităm pe Caraiman și totdeodată facem un alt articol în senzul, că am ales achitarea facturii cu bani gata*). Astfel avem:

Martie 6. Marfă La I. Caraiman			
pt. factura primită	4000		
„ 6. I. Caraiman La Următorii			
„ Cassa			
pt. achitarea facturii scontate	3880		
La Scont de cassă			
pt. 3% scont dela 4000	120	4000	

Această procedură este de recomandat față de astfel de creditori ai noștri, cu cari stăm în cont curent și avem dăruveri întinse.

Dacă însă dăruverile noastre cu un furnisor sunt de tot restrânse și aranjate cu bani gata, atunci nu mai este de lipsă să deschidem furnisorului un cont separat pe numele său. Admițând lucrul acesta, cazul dinainte s'ar fi trecut în modul următor:

Martie 6. Marfă La Următorii			
„ Cassa			
pt. factura scontată a lui Caraiman	3880		
La Scont de cassă			
pt. 3% scăzământ asupra facturii	120	4000	

La vânzările și cumpărările cu bani gata, trebuie să facem o distincție, dacă corespondenții noștri se află în același oraș cu noi, sau se găsesc în alte orașe, unde sosirea mărfurilor pretinde un timp oarecare**).

*) În practică ne folosim de respirul de 30 de zile uzitat pentru achitare contantă.

**) Marfa călătorește pe tren sau vapor uneori 2, 3 și mai multe săptămâni, până ajunge la destinație.

1. Dacă corespondenții noștri se află în același oraș și se fac plățile imediat, atunci nu este de lipsă, ca să deschidem conturi pentru persoane și astfel să debităm și să credităm pe corespondenți.

2. Dacă clientul nostru, căruia îi vindem marfa cu bani gata, nu se află în același oraș, atunci debităm pe client îndată ce predăm marfa la gară, căci marfa a eșit dela noi și călătorește pe risicul cumpărătorului, și când trimite el contravaloarea îl credităm (bine înțeles, că se poate să primim mai multe acțiuni, până se achită întreaga datorie), astfel că articolul făcut mai înainte se anulează (se stornează).

3. Dacă furnisorul, dela care am cumpărat marfa cu bani gata, nu se află în același oraș cu noi, atunci avem să distingem două cazuri:

a) dacă cu furnisorul avem daraveri mici și nu așa dese, atunci nu-i mai deschidem un cont separat, ci privim transacțiunea ca terminată, debitând C^o. Marfa și creditând C^o. Cassa, iar despre persoană se face amintire numai în textul explicativ al articolului;

b) dacă daraverile noastre cu un furnisor sunt mari și dese, și stăm în cont curent continuu, și cumpărările noastre sunt amestecate și cu bani gata și cu polițe și pe credit deschis, atunci e bine ca să-i deschidem furnisorului un cont special și să trecem în el fiecare transacțiune (și cele cu bani gata), pentru ca astfel din acel cont să se vadă amănunțit toată daravera avută cu el.

4. Când stăm în relațiuni de cont curent în senzul punctului 3. b), chiar dacă corespondenții noștri (cumpărătorii și furnisorii) se află în același oraș cu noi, trebuie să le deschidem un cont special, în care să trecem toate daraverile avute, prin urmare și cele îndeplinite cu bani gata.

În practică se întrebuintează uneori în locul expresiunii scont de cassă, termenul: *rabat*.

Rabatul (dela ital. *rabáttere*; franț. *rabais*, *déduction*) însemnează un scăzământ din prețul unei mărfi la care preț s'a adaus de mai înainte o sumă. Astfel rabatul apare ca un beneficiu pentru cumpărător, ca un profit, dar în realitate este scăderea unui anumit procent din preț, care procent s'a adaus mai înainte din partea furnisorului, când a stabilit prețul.

Cu deosebire fabricile mari acoardă la produsele proprii un rabat grosiștilor, față de prețul cunoscut (*cursul*) al produc-

țiunei. Pe această cale fabricile pot menține în comerț un preț unitar, iar grossiștilor le acordă un rabat mai mare sau mai mic, după împrejurări.

Rabatul se acordă și față de un anumit cvant de mărfuri cumpărate în decursul unui timp oarecare. Așa d. e. la o consumațiune anuală de 100,000 se poate acorda un rabat mai mare, iar la o consumațiune anuală mai mică: un rabat mai mic.

Prin urmare rabatul se poate considera și ca un regulator al prețurilor și ca o primă de cumpărare, acordată consumenților mai mari, iar în caz când fabricile își pot procura materiile prime mai ieftin, rabatul apare ca și când fabricile ar împărtași pe grossiști cu favorurile, obținute de ele la cumpărarea materiilor prime. (Rabatul se poate acorda și în natură).

La cumpărări și vânzări de mărfuri se ivesc anumite cheltuieli, cari se adaugă la prețul mărfurilor. Cele mai mari cheltuieli se nasc cu transportarea mărfurilor pe tren, cu cărauși sau pe corăbii. Mai pot fi cheltuieli cu încărcatul, cu descărcatul, cu vama și cu punerea în magazin a mărfurilor*). În fine pot să fie și altfel de cheltuieli, ce s'au făcut de diferiți mijlocitori, precum: comisiune, expedițiune, samsarie etc.

Când cumpărăm marfă trecem în registrele auxiliare (Scontri de mărfuri, cartea facturilor) marfa intrată și debităm în Jurnalul Contul Marfă pentru costul mărfii împreună cu spesele avute cu acea cumpărare.

În chipul acesta la încheiere profitul, ce se constată, este real, căci din el indirect sunt subtrase toate spesele ce le-am avut cu cumpărarea. Deasemenea când vindem marfă, credităm contul Marfa pentru valoarea banilor intrați și debităm acest cont pentru spesele avute la vânzare. Aceste spese sunt, peste tot o pierdere contabilă, care însă totdeauna o regulăm astfel, că o adăugăm clienților noștri în prețul de vânzare al mărfurilor.

Cumpărăm d. e. dela I. Gorjan marfă de 3000 și plătim spese de transport 250. În cazul acesta debităm Marfa cu 3250 și credităm pe Gorjan cu 3000, iar Cassa cu 250.

*) Când ni se rebonifică dela gară sau dela vamă o parte din cheltuieli, ce le-am plătit mai mult, aceste rebonificări (profit contabil) se contabilizează tot prin Co. Mărfuri și anume se creditează acest cont. Deasemenea se creditează Co. Mărfuri și pentru diferite ambalajuri (lăzi, butoaie etc.) vândute.

Marfă La Următorii

„ *I. Gorjan*

pt. diverse mărfuri cumpărate 3000

La Cassa

pt. plătit spese de transport 250 3250

Această trecere s'ar putea face și altfel, ca să deschidem un cont nou pentru spese de transport, în care caz am avea articolii următori:

Marfă La I. Gorjan

pt. diverse mărfuri cumpărate 3000

Spese de transport La Cassa

pt. plătit spesele la factură 250

Pe baza articolilor de mai sus avem următoarele Maestre:

Cazul prim:

M a r f ă		I. G o r j a n		C a s s a	
Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
3250	—	—	3000	—	250

Cazul al doilea:

M a r f ă		I. G o r j a n		C a s s a		Spese de transport	
Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit
3000	—	—	3000	—	250	250	—

Ambele aceste treceri sunt corecte și numai la încheierea anuală se observă o deosebire în privința stabilirii profitului sau pierderei. În cazul prim se ivește o pierdere în C^o: Marfă, iar în cazul al doilea aceasta pierdere nu se ivește în C^o: Marfă ci în C^o: Spese de transport. Pentru încheierea generală în fond nu e nici o deosebire.

Tot în chipul acesta se pot aranja spesele de comisiune, expedițiune, samsarie (curtaj) etc. adecă se pot trece direct în C^o: Marfă sau se pot deschide conturi speciale pentru fiecare fel de cheltuială, sau se concentrează mai multe conturi de spese într-unul general, sau în fine se pot lăsa toate la o parte și trecherile acestor spese să se faca direct în C^o: Pierdere & Profit.

În practică mai peste tot este adoptat cazul prim, când speșele se trec prin C^o. Marfă *), căci în chipul acesta profitul din acest cont este mai real și putem ști, cât s'a profitat într'adevăr la mărfuri.

În *cazul al doilea* profitul general în C^o. Marfă este mai mare, dar se ivește o pierdere de sumă egală în C^o. Speșe.

Când vindem o marfă și clientul nostru nu e mulțămît cu ea, face *reclamă*, de regulă imediat sau în timpul prescripției de lege, și dacă se constată, că reclama este corectă, noi trebuie să-l despăgubim. *Reclama* **) poate fi în privința cantității, în privința calității, în privința pachetării necorăspunzătoare, a stricăciunii la mărfuri etc.

Dacă am vândut pe credit d. e. lui N. Rovinar marfă de 500, noi imediat îl debităm pe acest client și credităm Marfa

N. Rovinar La Marfă

pt. vândut kg. à 500

Când primеște clientul nostru marfa constată el, deja în gară dacă coletul are greutatea scrisă în factură, iar când desface coletul de marfă constată dacă marfa corăspunde. Să zicem, că d. e. o parte din marfă în valoare de 50 nu corăspunde. Ne scrie și fiindcă constatarea e făcută oficios în prezența experților, noi recunoaștem această scădere și facem în registrele noastre următoarea trecere:

Marfă La N. Rovinar

pt. defectul constatat la factură 50

Această sumă este pentru noi o pierdere reală. Trecerea aceasta din urmă se poate face și altfel și anume debităm C^o. Pierdere & Profit și credităm pe Rovinar.

Pierdere & Profit La Rovinar

pt. defectul constatat la factură 50

În ambele cazuri Rovinar ne mai datorește suma de 450 și 50 rămâne ca o pierdere pentru noi.

*) Când purtăm mai multe conturi de marfă, atunci speșele trebuiesc împărțite pentru fiecare marfă în special și trecute în conturile speciale de marfă. Împărțea aceasta este foarte simplă; ea se face de regulă pe unitățile de măsură: (kilograme, litri, bucăți etc.), iar uneori pe unitățile de valoare (lei, mărci, coroane etc.), printr'o simplă proporție.

**) Vezi I. C. Panțu, *Correspondența comercială*, Ediția II., Brașov, 1904 pagina 23.

Dacă Rovinar a plătit transportul pe tren, cum este de regulă, atunci el are să fie creditat și pentru aceste spese în raport cu cvantul de marfă defectuoasă. Când se ivesc astfel de bonificații, se face o învoială, prin care se regulează și aceste spese precum și profitul ce l'ar fi putut avea Rovinar.

Aranjarea acestui caz se putea face și astfel, ca noi, în loc să credităm pe Rovinar cu 50, să-i trimitem altă marfă corăspunzătoare, plătind noi spesele de transport. În acest caz Rovinar ar fi rămas de mai înainte debitat cu 500 și acum s'ar face următorul articol :

Perdere & Profit La Marfă

pt. defect la factura lui Rovinar 50

Se poate întâmpla, ca toată marfa să nu corăspundă, în care caz e lesne de înțeles, cum are să se facă aranjarea în contabilitate.

Când se face încheierea anuală prin Inventar, se iau toate mărfurile din magazin, se constată cantitatea (se cântărește, se măsoară, se numără) și *prețul după cursul zilei*, și, după ce stabilim valoarea întreagă a tuturor mărfurilor, le trecem în activul Inventarului scăzând un scont de cassă*), obicinuit la vânzările cu bani gata. Această scădere de scont este motivată prin aceea împrejurare, că la facerea Inventarului ne închipuim o vânzare totală a mărfii, prin urmare, ca să stabilim un Inventar mai real, micșorăm valoarea prin scontul obicinuit. În loc de a scădea scontul din Active, putem trece marfa cu valoarea ei și scontul să-l trecem în Passive sub titlul Scont de cassă, dacă avem acest cont, sau, dacă nu'l avem, se poate trece sub titlul *Perdere & Profit* și apoi aranjarea mai departe în C^o: Bilanț se face după regulile cunoscute de mai înainte.

*) La afacerile în detalii, unde avem o mulțime de debitori, este bine, ca un anumit procent din pretenziunile noastre, să-l trecem în pasive sub titlul de perderi generale, pentru că în realitate mai în fiecare an se ivesc astfel de perderi.

IV. Lucrări practice.

§ 36. Cazuri diverse trecute complet în registrele principale și auxiliare*) și încheierea lor.

Ianuarie 1. Incepem într'un oraș de Provincie un comerț de mărfuri în mare (cu toptanul, cu ridicata, en gros) cu un capital în bani gata de *f* 18000. — Vezi art. 1 din Jurnal.

Ianuarie 2. Plătim diferite cheltuieli, avute cu stabilirea noastră *f* 125. — Vezi art. 2.

„ 2. Comandăm la G. Bârsescu în capitală următoarele mărfuri: Kgr. 6000 în valoare de *f* 6000.

Această comandă se trece într'un registru auxiliar pentru comande, a cărui formă e foarte simplă. Comanda se poate introduce și numai într'un copier special pentru comande, care se aseamănă cu copierul scrisorilor.

Notă. Anume nu se spune orașul și nici felul mărfii, pentru că scopul acestor treceri nu este de a învăța cineva cunoștințe de mărfuri, sau usațe comerciale, ci pentru a face o deprindere în studiul contabilității. Deasemenea banii se vor însemna cu litera *f*, care poate însemna ori ce fel de bani, ce se bazează pe o împărțeață zecimală d. e. franci, coroane etc.

Ianuarie 4. Ne sosește factura dela G. Bârsescu împreună cu o scrisoare; condițiunea: trei luni termin de plată sau contant ne acoardă 3% scont de cassă. Păstrăm factura și scrisoarea până la sosirea mărfii.

Ianuarie 6. Sosește marfa dela G. Bârsescu; primim epistola de cărat (frahtu, scrisoarea de trăsură) dela gară, luăm

*) Dupăce explicările până aci s'au făcut mai evidente prin Jurnalul împreunat cu Maestrul tabelar, întroducem cazurile următoare în diverse registre așa după cum se uzitează în practică și anume mai întâiu după tipul numit francez, amintit la § 20 pag. 106 litera a.

marfa în primire, o aflăm întru toate corăspunzătoare și plătim spese de transport pe tren și alte spese, precum camionaj etc. în sumă de *f* 140. Noi ne alegem achitarea facturei după 3 luni. Astfel credităm pe G. Bârsescu pentru *f* 6000, credităm mai departe Cassa pentru spesele de transport și debităm contul Mărfuri generale pentru *f* 6000+140. Vezi Art. 3. Deasemenea trecem factura în cartea facturilor întrate, facem calculațiunea, și fiindcă purtăm și un registru despre mărfuri (scontru) trecem în *Întrare* marfa cumpărată.

Notă. Aici nu mai purtăm un *registru special pentru facturi*; acest registru de altmînirelea este foarte simplu. Deasemenea lăsăm afară și *Scadențiarul pentru diferite plăți*. În practică se poartă evidență și despre plățile, ce avem să le facem la diverse scadențe. Chiar și în Jurnal, în explicație și în Maestru e bine să se însemneze scadențele. Amintim la acest loc, că s'ar mai putea introduce, ca în practică și un *Index, Repertoar* pentru a indica numele conturilor și foliul din Maestru, unde se găsește fiecare cont.

Ianuarie 8. Conform unei comande, ce a făcut-o A. Manea din Provincie (alt oraș) în 7 l. c. predăm azi la gara din loc marfa comandată și anume, *kg* 3000 în valoare de *f* 3180. Ii facem o scrisoare și trimitem factura și condiționăm: 3 luni termin de plată sau contant cu 2% scont de cassă. Trecem în cartea facturilor eșite său copiem factura în *Copierul facturilor* și în registrul auxiliar pentru mărfuri în *Eșire*. Ca înregistrare principală facem în Jurnal Art. 4., în care debităm pe A. Manea cu suma întreagă și credităm contul Mărfuri generale.

Ianuarie 15. A. Manea a primit marfa în bună regulă și convenindu-i să plătească imediat, ne trimite banii prin poștă*) scăzându-și 2% scont de cassă ce i-am fost acordat. Scontul face *f* 63.60, iar pentru lipsa de spațiu nu introducem și coloană de centime și astfel luând corectura, zicem că scontul face *f* 64. Subtrăgând scontul primim suma netă de *f* 3116. Credităm pe A. Manea cu *f* 3180 și debităm Cassa cu 3116 și Scont de cassa cu *f* 64. Vezi Art. 5.

*) Se pot trimite prin *mandat*, prin *cec de bancă*; în Austro-Ungaria se pot face plăți prin *cec poștal* sau prin Banca austro-ungară (*C_o. Giro*).

Ianuarie 20. Conform unei comande de mai înainte ne sosește azi dela G. Bârsescu, Capitală, următoarele mărfuri: *kg* 4000 în valoare de 4100, condiționat 3 luni termin sau contant cu 3% scont de cassă. Fiindcă dispunem de bani și ne convine, facem plata imediat, scăzându-ne scontul de 3% acordat. Scontul face *f* 123. Plătim totodată spese de transport pe tren și alte spese în sumă de *f* 115.

Cu Bârsescu stăm în relațiune de cont curent *de mărfuri*, (spre deosebire de *cont curent de bancă*, la care se calculează separat interese) și deoarece voim să avem la un loc toate afacerile noastre cu el, de aceea mai întâiu îl credităm pe G. Bârsescu cu suma întreagă de *f* 4100, deasemenea credităm Cassa cu speșele de transport *f* 115 și debităm contul Mărfuri generale cu ambele aceste sume adecă cu *f* 4215, (art. 6). Treckerile în registrele auxiliare se fac, cum s'a explicat mai sus în Art. 3. Urmează acum achitarea facturei și se face art. 7 din Jurnal în care debităm pe Bârsescu cu suma de *f* 4100 și credităm Cassa cu *f* 3977 (4100--123), iar C^o: Scont de Cassa cu *f* 123. (Se putea trece și altfel, anume: ce este cu bani gata să nu se fi mai trecut în contul lui Bârsescu ci numai în Cassa).

Ianuarie 25. Conform unei comande făcute de a A. Manea din Provincie în 24 l. c. predăm azi la gara din loc *kg* 3000 în valoare de *f* 3180. Ii trimitem factura și condiționăm: 3 luni termin sau contant cu 2% scont de cassă. Vezi art. 8.

Ianuarie 31. Vindem lui P. Orleanu, în loc, *kg* 2000 în valoare de *f* 2200 cu bani gata și-i acordăm 1% scont de cassa. Această transacțiune fiind cu bani gata și neștiind, că pe viitor vom mai avea afaceri cu Orleanu, nu-i deschidem un cont separat (cont curent). Privim transacțiunea ca terminată: Debităm Cassa cu 2178 și Scont de cassa cu *f* 22 și credităm Mărfuri generale cu 2200. Vezi art. 9.

Februarie 2. A. Manea primește marfa, ce i-am facturat'o în 25 l. t. o află în bună regulă și-și alege achitarea pe termen de 3 luni. Ne scrie despre aceasta și noi

luăm la cunoștință. Fiindcă pe Manea l'am fost debitat mai înainte, nu se mai face acum nici o trecere, fără cel mult în cartea conturilor curente scriem într'o rubrică specială scadența plății la 25 Aprilie. Prin hotărârea aceasta a lui Manea el a renunțat la scontul acordat și la termen va plăti suma întregă de *f* 3180. El *poate plăti și mai înainte de termen*, dar în acest caz nu mai poate reflecta la scăderea scontului.***) El însă *nu este obligat* a plăti înainte de 25 Aprilie. Față de persoane se deschide un registru separat numit cont curent cu deosebire, când concentrăm în Maestru într'un singur cont mai mulți debitori sau mai mulți creditori. În cazul nostru având persoane puține și nefăcând nici o concentrare, contul persoanelor din Maestru ține și locul registrului de conturi curente.

Februarie 3. Conform unei comande din 2 l. c. făcute de I. Stroescu, în Provincie (alt oraș) predăm azi la gara din loc *kg* 2000 în valoare de *f* 2200. Ii trimitem factura și o poliță de valoare egală, cu scadența 2 luni dela dată, ca să o iscălească ca acceptant. Debităm pe Stroescu și credităm Mărfuri generale. Vezi art. 10.

Februarie 5. Conform unei comande din 28 l. t. ne sosește dela G. Bârsescu, din Capitală, *kg* 8000 în valoare de *f* 8100. Condițiunea este: pentru $\frac{1}{2}$ din factură ne trimite o poliță de *f* 4050 datată la 1 Februarie, cu scadența 2 luni adecă la 1 Aprilie, iar pentru $\frac{1}{2}$ din valoarea facturei: 3 luni termen sau contant cu 3% scont. Plătim spese de transport și alte

*) Incheierea lunară s'a omis aici și se va face tot la două luni. În practică se poate face la fiecare lună.

***) Dacă se zice la vânzare: »*termin atâtea luni* sau per *cassa* cu atâta la % scont«, se înțelege un respir de o lună pentru achitare cu scăderea scontului; Când se zice: »*Netto cassa*« se înțelege, că factura trebuie *achitată în 30 de zile*, dela dată, *fără nici o subtragerere*. În exemplele din cartea aceasta nu finem cont de nici un respir, ci achitarea se va face mai curând sau mai târziu după împrejurări.

spese *f* 184. Noi iscălim (acceptăm) polița (= *acceptul nostru = acc/. n/.*), o trimitem lui Bârsescu înapoi, și-l avizăm, că pentru rest am ales achitarea la 5 Maiu.

Fiindcă cu Bârsescu stăm în cont curent, de aceea îl credităm pentru întreaga sumă a facturii, iar Mărfurile le debităm pentru suma de *f* 8100+184, spese de transport. Vezi art. 11. Mai departe debităm pe Bârsescu la Efecte de plată. Vezi art. 12.

Februarie 10. Conform unei comande din 9 c. făcute de A. Manea, Provincie, predăm azi la gara din loc *kg* 3000 în valoare de *f* 3200. Ii trimitem factura și o poliță de *f* 1500 cu scadența 2 luni dela dată, ca să o accepteze, iar restul de *f* 1700 pe termen de 3 luni sau contant cu 2% scont de cassă. Vezi art. 13.

Februarie 11. I. Stroescu din Provincie a primit în bună regulă marfa facturată de noi în 3 l. c. El iscălește polița (= acceptează polița, de aci *acceptul său = acc/. s/.*) și ne-o trimite înapoi acceptată cu scadența la 3 Aprilie. Debităm contul Efecte de primit și credităm pe Stroescu. Vezi art. 14.

Februarie 20. A. Manea din Provincie primește în bună regulă marfa facturată de noi în 10 l. c. iscălește polița de *f* 1500 cu scadența la 10 Aprilie, ne-o trimite înapoi și ne avizează, că restul facturii îl va achita la 10 Maiu. Vezi art. 15.

Martie 1. Conform comandei noastre din 22 l. t. ne sosește dela G. Bârsescu din Capitală *kg* 9000 în valoare de *f* 9200 cu condițiunea, ca pentru $\frac{1}{2}$ să iscălim polița (cu data 24 Faur) trimisă, cu scadența peste 2 luni (24 Maiu), iar restul pe termen de 3 luni sau contant cu 3% scont de cassă. Plătim spese de transport *f* 192. — Noi acceptăm polița de *f* 4600, i-o trimitem înapoi; având bani la dispoziție și convenindu-ne îi trimitem prin poștă *f* 4462, după ce ne-am scăzut scontul acordat de *f* 138. Cu Bârsescu stăm în cont curent; îl credităm pentru suma întregă de *f* 9200 și debităm Mărfuri ge-

- nerale pentru *f* 9200—192 spese de transport. Vezi art. 16. Mai departe pentru achitare se face art. 17.
- Martie 6. Plătim diferite cheltueli avute *f* 94. Vezi art. 18.
- Martie 10. Cumpărăm cu bani gata dela P. Stancu, în loc, *kg* 5000 în valoare de *f* 4800 și ni se acordă un scont de cassă de 3% adică *f* 144. Plătim diferite spese avute cu punerea mărfii în magazin *f* 12. — Cu Stancu nu avem afaceri de cont curent, de aceea nici nu-i mai deschidem un cont separat. Transacțiunea se privește ca terminată. Vezi art. 19.
- Martie 15. Conform comandei din 8 l. c. trimitem lui I. Stroescu în Provincie *kg* 3000 în valoare de *f* 3300. Ii trimitem factura și condiționăm: *f* 2000 poliță 3 luni dela dată, iar restul de *f* 1300 contant cu 2% scont. Vezi art. 20.
- Martie 25. I. Stroescu primește marfa în bună regulă, ne trimite polița acceptată de el de *f* 2000 scad. la 15 Iunie și numerar *f* 1274, după ce și-a scăzut scontul acordat de *f* 26. Vezi art. 21.
- Aprilie 1. Plătim polița din 5 Februarie scadentă azi de *f* 4050 la ordinul lui G. Bârsescu. Vezi art. 22.
- Aprilie 3. I. Stroescu ne trimite *f* 2200 pentru achitarea acceptului său din 3 Februarie. Tot în 3 Aprilie am făcut servicii de comisiune la diferiți comercianți și am încasat în total o comisiune de *f* 60. Vezi art. 23.
- Aprilie 6. Trimitem lui G. Bârsescu *f* 6000 pentru achitarea facturii noastre din 6 Ianuarie. Vezi art. 24.
- Aprilie 10. Conform unei comande din 7 l. c. trimitem lui A. Manea în Provincie, *kg* 3000 în valoare de *f* 3200. In factură condiționăm, să iscălească polița alăturată de *f* 1700 scad. 2 luni, iar restul de *f* 1500 contant. cu 2% scont, sau termin de 3 luni. Vezi art. 25.
- Aprilie 10. A. Manea ne trimite *f* 1500 pentru achitarea acceptului său din 20 Februarie. Vezi art. 26.
- Aprilie 20. A. Manea primește în bună regulă marfa facturată în 10 l. c., iscălește polița de *f* 1700 cu scad. la 10 Iunie, iar făcând pentru rest plata cu bani gata, ne trimite *f* 1470 oprindu-și scontul acordat de *f* 30. Vezi art. 27.

- Aprilie 22. Plătim diferite cheltueli avute *f* 180. Vezi art. 28.
- Aprilie 25. A. Manea din Provincie ne trimite *f* 3180 pentru achitarea facturei din 25 Ianuarie. Tot în 25 Aprilie am făcut servicii de comisiune la diferiți comercianți și am încasat în total o comisiune de *f* 40. Vezi art. 29.
- Aprilie 28. Vindem cu bani gata lui P. Orleanu, loco, *kg* 5000 în valoare de *f* 5300 și-i acordăm 1% scont de cassă, adică *f* 53. Vezi art 30.
- Aprilie 30. Cumpărăm per contant dela P. Stancu, loco, *kg* 3000 în valoare de *f* 2900, cu 3% scont de cassă, care face *f* 87. Vezi art. 31.

În decursul acestor patru luni de afacere s'au făcut trece-
rile de lipsă în Maestru introducându-se referința în coloanele
pentru referință. În Maestru s'au trecut singuraticile sume în
coloana primă și s'au adunat în coloana a doua, astfel că su-
mele ultime din coloana a doua reprezintă totalurile din diferi-
tele conturi. S'au făcut apoi din Maestru două bilanțuri de
verificare și două situații și anume la 28 Februarie și la 30
Aprilie, prin cecece s'a constatat, că trecerile din Jurnal în
Maestru sunt corecte.

Aceste bilanțuri sunt următoarele :

Bilanț de verificare și Situație pe Ianuarie și Februarie.

	Debit	Credit	Debit	Credit
Februarie 28. Capital	—	<i>f</i> 18000	—	<i>f</i> 18000
„ 28. Cassa	<i>f</i> 23294	„ 4541	<i>f</i> 18753	—
„ 28. Cheltueli gen.	„ 125	—	„ 125	—
„ 28. Mărfuri gen.	„ 18639	„ 13960	„ 4679	—
„ 28. G. Bârsescu	„ 8150	„ 18200	—	„ 10050
„ 28. A. Manea	„ 9560	„ 4680	„ 4880	—
„ 28. Scont de cassă	„ 86	„ 123	—	„ 37
„ 28. I. Stroescu	„ 2200	„ 2200	—	—
„ 28. Efecte de plată	—	„ 4050	—	„ 4050
„ 28. Efecte de primit	„ 3700	—	„ 3700	—
	<i>f</i> 65754	<i>f</i> 65754	<i>f</i> 32137	<i>f</i> 32137

Bilanț de verificare pe Ianuarie, Februarie, Martie și Aprilie.

	Debit	Credit	Debit	Credit
Aprilie 30. Capital	—	f 18000	—	f 18000
„ 30. Cassa	f 38265	„ 27000	f 11265	—
„ 30. Cheltueli gen.	„ 399	—	„ 399	—
„ 30. Mărfuri gen.	„ 35743	„ 25760	„ 9983	—
„ 30. G. Bârsescu	„ 23350	„ 27400	—	„ 4050
„ 30. A. Manea	„ 12760	„ 11060	„ 1700	—
„ 30. Scont de cassă	„ 195	„ 492	—	„ 297
„ 30. I. Stroescu	„ 5500	„ 5500	—	—
„ 30. Efecte de plată	„ 4050	„ 8650	—	„ 4600
„ 30. Efecte de primit	„ 7400	„ 3700	„ 3700	—
„ 30. Comisiune	—	„ 100	—	„ 100
	<u>f 127662</u>	<u>f 127662</u>	<u>f 27047</u>	<u>f 27047</u>

După ce s'a făcut bilanțul de verificare și ne-am convins că suma *f* 127662 consună cu suma din Jurnal (vezi Jurnalul suma dinainte de articolii de încheiere), așadară trecerile din Jurnal în Maestru au fost corecte, ne apucăm să facem încheierea generală (anuală). Această încheiere generală constă, după cum s'a explicat și mai înainte, în facerea Inventarului și mijlocirea profitului din activele și pasivele existente, apoi copierea Inventarului în Maestru și mijlocirea profitului pentru control, din totalitatea afacerilor.

Urmează acum registrele auxiliare pentru marfă, efecte de primit și de plată și pentru Cassă:

1 Intrare Registrul auxiliar (Scontru) pentru mărfuri Eșire 1

Data	Cumpărat dela	Kgr.	Data	Vândut lui	Kgr.
Ian. 6	G. Bârsescu	6000	Ian. 8	A. Manea	3000
„ 20	G. Bârsescu	4000	„ 25	A. Manea	3000
Febr. 5	G. Bârsescu	8000	„ 31	P. Orleanu	2000
Mart. 1	G. Bârsescu	9000	Febr. 3	I. Stroescu	2000
„ 10	P. Stancu	5000	„ 10	A. Manea	3000
Apr. 30	P. Stancu	3000	Mart. 15	I. Stroescu	3000
			Apr. 10	A. Manea	3000
			„ 28	P. Orleanu	5000
			„ 30	Rest de marfă	11000
		<u>35000</u>			<u>35000</u>
Maiu 1	Rest de marfă . . .	11000			

1 **Registru auxiliar (Scontru) pentru polițele de încasat (Efecte de primit).**

D a t a	Suma	Scadența	Acceptant	Trasant	Data emiterii		Data eșirei	N o t ă	
Februarie	11 / 2200	Aprilie	3 I. Stroescu	Noi	Februarie	3	Aprilie	3	Incassată
»	20 » 1500	Aprilie	10 A. Manca	Noi	Februarie	10	Aprilie	10	Incassată
Martie	25 » 2000	Iunie	15 I. Stroescu	Noi	Martie	15			
Aprilie	20 » 1700	Iunie	10 A. Manca	Noi	Aprilie	10			

1 **Registru auxiliar (Scontru) pentru polițele (Efectele) de plată.**

Data avizării	Suma	Scadența	Trasant	Accep-tant	Data emiterii		Data plățirei	N o t ă	
Februarie	5 / 4050	Aprilie	1 G. Bârsescu	Noi	Februarie	1	Aprilie	1	Plătită
Martie	1 » 4600	Maiu	24 G. Bârsescu	Noi	Februarie	24			

Registru auxiliar Cassa.

			Debit	Credit
Ianuarie	1	Pt. banii dați în afacere	f 18000	—
"	2	" diverse spese de stabilire	—	f 125
"	6	" spese de transport la marfa cumpărată	—	" 140
"	15	" marfă vândută lui A. Manea	" 3116	—
"	20	" marfă cumpărată dela G. Bârsescu	—	" 3977
"	20	" diverse spese la factura de azi	—	" 115
"	31	" marfa vândută lui P. Orleanu	" 2178	—
Februarie	5	" diverse spese la marfa cump. azi	—	" 184
"	28	Sald	—	" 18753
			<u>f 23294</u>	<u>f 23294</u>
Martie	1	Sald	f 18753	—
"	1	Pt. plătit în numerar fact. G. Bârsescu	—	f 4462
"	1	" diverse spese de transport la marfă	—	" 192
"	6	" diverse cheltueli avute	—	" 94
"	10	" marfă cumpărată dela P. Stancu	—	" 4656
"	10	" diverse spese la factura de azi	—	" 12
"	25	" marfă vândută lui I. Stroescu	" 1274	—
Aprilie	1	" plătit acc/. n/. din 3 Februarie lui G. Bârsescu	—	" 4050
"	3	" prim. d. Stroescu achitarea acc/. s/.	" 2200	—
"	3	" încassat comisiune	" 60	—
"	6	" achitat lui G. Bârsescu factura din 6 Ianuarie	—	" 6000
"	10	" primit d. Manea achitarea acc/. s/.	" 1500	—
"	20	" primit dela Manea un acont	" 1470	—
"	22	" diverse cheltueli avute	—	" 180
"	22	" încassat comisiune	" 40	—
"	25	" primit dela Manea, achitat factura din 25 Ianuarie	" 3180	—
"	28	" marfă vândută lui P. Orleanu	" 5247	—
"	30	" marfă cumpărată dela P. Stancu	—	" 2813
"	30	Sald	—	" 11265
			<u>f 33724</u>	<u>f 33724</u>
Maiu	1	Sald	f 11265	—

Pe baza registrelor auxiliare arătate mai sus facem următoarele constatări:

1. Din registrul auxiliar pentru banii întrași și eșiți și din cassa de fer se constată saldul banilor, ce'i mai avem și anume suma de f 11265.

2. Din registrul auxiliar pentru marfă (scontru) și din magazinul nostru se constată, că la finea lui Aprilie mai avem marfă *kg* 11000, care prețuită după cursul zilei à *f* 1 face *f* 11000. Fiindcă Inventarul ni-l închipuim ca o lichidare momentană, iar cu privire la marfă ca o vânzare cu bani gata, de aceea scădem scontul de cassă obicinuit la vânzări contante, sau un scont mediu. In cazul de față calculăm 2% scont care face *f* 220. Scădem deci acest scont și valoarea mărfii o luăm la Inventar în sumă de *f* 10780.

3. Din registrul auxiliar pentru efectele de primit (polițele active) constatăm, că mai posedem două polițe (portofoliul) și anume una de *f* 2000 scadentă la 15 Iunie și alta de *f* 1700 scadentă la 10 Iunie. Deci aranjăm un borderou, ca să vedem ce valoare au aceste polițe la 30 Aprilie, când facem Inventarul.

<i>f</i> 2000 pr 15 Iunie.	Zile până la scadența	46	Numeri	920
" 1700 " 10 Iunie.	" " " "	41	"	697
<i>f</i> 3700				Numeri 1617
" 27 scont cu 6%				
<i>f</i> 3673	Valoarea scontată.			

Interesele, cari trec peste 30 Aprilie adecă interesele transitorii, fac *f* 26·95 sau, fiindcă nu avem coloană pentru centime, luăm corectura și avem *f* 27. Deci la Inventar luăm polițele active cu nominalul de *f* 3700, iar interesele transitorii (reescontul anului viitor) le trecem între pasive sub numirea de scont de cassă sau *scont*, (fiindcă avem acest cont, care reprezintă tot interese).

4. Din registrul auxiliar pentru persoane (cont curent), în cazul de față din Maestru, deoarece neavând multe persoane, nu am purtat un registru auxiliar, se constată că A. Manea este debitorul nostru pentru suma de *f* 1700.

5. Din registrul auxiliar pentru efectele de plată (polițele pasive) se constată, că mai avem de plată o poliță de *f* 4600 cu scadența la 24 Maiu. Deci scontând această poliță cu 6% pe 24 de zile căpătăm ca interese transitorii *f* 18·40 și, lăsând centimele afară, avem *f* 18 de scăzut din polița de plată, sau trecând polița cu valoarea nominală în pasive, trecem interesele transitorii de *f* 18 între active sub numirea de scont de cassă sau *scont*.

6. Din registrul auxiliar pentru persoane, în cazul de față din Maestru, constatăm că suntem datori creditorului nostru G. Bârsescu, suma de *f* 4050.

Așadară pe baza acestor constatări stabilim următorul Inventar:

Inventar luat la 30 Aprilie.

A. Active:	I. Cassa		f	11265
	II. Mărfuri	f	11000	
	2% scont	"	220	
				" 10780
	III. Efecte de primit:			
	a/. I. Stroescu	f	2000	
	a/. A. Manea	"	1700	
				" 3700
	IV. Debitorii:			
	A. Manea		"	1700
	V. Scont de cassă			
	6% inter. trans. dela	f	4600	
		"	18	f 27463
B. Pasive:	I. Efecte de plată			
	o/. G. Bârsescu		f	4600
	II. Creditorii:			
	G. Bârsescu		"	4050
	III. Scont de cassă*)			
	6% int. dela	f	2000+1700	
		"	27	" 8677
	Capital final:	f	18786	
	Capital inițial:	"	18000	
	Profit net:	f	786	

Dupăce s'a stabilit Inventarul adecă Bilanțul**) general, facem articolii de încheiere în Jurnal:

Bilanț La *Următorii*

pt. suma activului etc.

Următorii La *Bilanț*

pt. suma pasivului și a capitalului final etc.

(Vezi Art. 32. și 33. din Jurnal).

În fine se balansează toate conturile, se mijlocește profitul și pierderea și se fac articolii de balansare 34, 35 și 36, prin ceace se încheie complet conturile din Maestru.

Dacă am continua negoțul mai departe, s'ar face după regulile cunoscute, articolii de redeschiderea afacerii cu data de 1. Maiu și anume art. 1. și 2.

Această redeschidere se face pe baza Inventarului adecă a bilanțului general stabilit la 30 Aprilie. Tot în chipul acesta se

*) În loc ca să se treacă scontul în activ f 18 și în pasiv f 27 s'ar fi putut aranja și astfel, ca să trecem diferența în partea mai mare, în cazul nostru să fi trecut *Scont* numai în pasive în sumă de f 9.

**) Când facem Bilanțul, pe baza Inventarului, trebuie să aranjăm singularicile părți de activ și pasiv astfel, ca să corăspundă cu numirile diverselor conturi din Maestru, în cari au să se treacă aceste părți ale Bilanțului.

incepe trecerea în registre sau introducerea unei contabilități pe baza unui Inventar dat, când adecă negoțul, ce 'l începem ne prezintă un capital în active și pasive, nu simplu în bani gata, după cum a fost afacerea noastră la 1 Ianuarie.

Notă 1. Cazurile acestea se pot trece și concentrat într'un Jurnal-Maestru tabelar, și anume pentru Efecte de primit și de plată să se deschidă un singur cont, pentru persoane deasemenea un singur cont numit: Cont curent, iar speșele și scontul de cassă să se treacă direct în contul Perdere & Profit. Deasemenea pentru Perdere & Profit se pot deschide două conturi separate, în care caz se va vedea că contul Perdere are poziții numai în Debit, iar contul Profit are toate pozițiile numai în Credit. La încheierea anuală se trece în Capital pierderea, în Debitul acestui cont, iar Profitul în Credit. Din natura contului Perdere și a contului Profit reese, că aceste două conturi se pot ușor combina într'un singur cont, care se va numi Co. Perdere & Profit. Acest cont combinat se numește astăzi peste tot Profit & Perdere, dar fiindcă în Debit conține pierderile, iar în Credit profiturile, e mult mai potrivit, cu deosebire pentru începători, a se numi Perdere & Profit. *)

Notă 2. Încheierea anuală la afacerea noastră, tractată aci, s'a făcut direct în Maestru. Pentru practică se recomandă a se face o *strafă* de încheiere, un *brouillon* (brouillard), în care să se deschidă în mod prescurtat toate conturile din Maestru și să se treacă o singură sumă (adunat debitul și creditul) în Debit și în Credit, ca astfel să avem un fel de Maestru de tot prescurtat (numai cu totalurile de sume) și încheierea să o facem în aceasta strafă și numai după ce ne-am convins, că toate conturile se balansează, să facem încheierea definitivă în Maestru. **)

Aci mai amintim încă un lucru, și anume, — că după ce știm pe deplin profitul și pierderea, constatate în strafă de încheiere, — când facem articolii de încheiere îi putem aranja astfel, ca mai întâi să introducem articolii referitori la Perdere & Profit și după aceea articolii referitori la Bilanțul de încheiere. Astfel în cazul nostru s'ar fi făcut mai întâi Art. 34, 35 și 36 și după aceea Art. 32 și 33. În chipul acesta articolii referitori la Bilanțul de încheiere și articolii referitori la Bilanțul de redeschidere (pe anul viitor) urmează în Jurnal unii după alții. ***)

*) Vezi Edmond *Degranges*, La tenue des livres, comptabilité generale, Paris 1896, § 91 pagina 35 și 36.

**) Vezi *Degranges* § 262 pag. 111, precum și autori germani: Robert *Winkler*, Lehrbuch der Buchhaltung, Wien 1879 pag. 232; R. *Schiller*, Lehrbuch der Buchhaltung, II. Wien 1900, pag. 180; G. *Kurzbauer*, Buchhaltung, 2 Aufl., Wien 1864, pag. 305—313 etc., etc.

***) Aranjarea în chipul acesta a articolelor de încheiere am văzut-o în practică la cele mai multe case de bancă, la afaceri de mărfuri și la fabrici în România (d. e. la Fabrica de postav din Azuga etc.).

Jurnal.

1

Ianuarie 1907.

Art.		Mf.	
1	<i>Cassa</i>	2	
	<i>La Capital</i>	1	
	pt. banii dați în afacere		f 18000
2	<i>Cheltueli generale</i>	3	
	<i>La Cassa</i>	2	
	pt. spese avute cu stabilirea noastră . . .		" 125
3	<i>Mărfuri generale</i> <i>La Următorii</i>	4	
	<i>La G. Bârsescu, Capitală,</i>	5	
	pt. 6000 kg marfă conform facturei primite .		f 6000
	<i>La Cassa</i>	2	
	pt. spese de transport, camionaj etc. . . .		" 140
			" 6140
4	<i>A. Manea, Provincie,</i>	6	
	<i>La Mărfuri generale</i>	4	
	pt. 3000 kg marfă conform facturei trimise .		" 3180
5	<i>Următorii</i> <i>La A Manea, Provincie,</i>	6	
	<i>Cassa</i>	2	
	pt. primit în numerar prin poștă		f 3116
	<i>Scont de cassa</i>	7	
	pt. 2% scont la factura de f 3180		" 64
			" 3180
6	<i>Mărfuri generale</i> <i>La Următorii</i>	4	
	<i>La G. Bârsescu, Capitală,</i>	5	
	pt. 4000 kg marfă conform facturei primite .		f 4100
	<i>La Cassa</i>	2	
	pt. spese de transport, camionaj etc. . . .		" 115
			" 4215
	Transport :		f 34840

Ianuarie, Februarie 1907.

2

Art.		Mf.	
	Transport :		f 34840
	20		
7	<i>G. Bârsescu, Capitală, La Următorii</i>	5	
	<i>La Cassa</i>	2	
	pt. achitat cu numerar factura de azi		f 3977
	<i>La Scont de cassă</i>	7	
	pt. 3% ₀ scont la factura de azi		" 123 " 4100
	25		
8	<i>A. Manea, Provincie,</i>	6	
	<i>La Mărfuri generale</i>	4	
	pt. 3000 kg marfă conform facturei trimise .		" 3180
	31		
9	<i>Următorii La Mărfuri generale</i>	4	
	<i>Cassa</i>	2	
	pt. 2000 kg marfă vândută lui P. Orleanu . .		f 2178
	<i>Scont de cassă</i>	7	
	pt. 1% ₀ scont la factura de f 2200		" 22 " 2200
	3		
10	<i>I. Stroescu, Provincie,</i>	8	
	<i>La Mărfuri generale</i>	4	
	pt. 2000 kg marfă conform facturei trimise .		" 2200
	5		
11	<i>Mărfuri generale La Următorii</i>	4	
	<i>La G. Bârsescu, Capitală,</i>	5	
	pt. 8000 kg marfă conform facturei primite .		f 8100
	<i>La Cassa</i>	2	
	pt. diverse spese de transport, camionaj .		" 184 " 8284
	5		
12	<i>G. Bârsescu, Capitală,</i>	5	
	<i>La Efecte de plată</i>	9	
	pt. acc/. n/. scadent la 1 Aprilie		" 4050
	Transport :		f 58854

3

Februarie, Martie 1907.

Art.		Mf.	
	Transport:		f 58854
	10		
13	<i>A. Manea, Provincie,</i>	6	
	<i>La Mărfuri generale</i>	4	
	pt. 3000 kg marfă conform facturei trimise .		„ 3200
	11		
14	<i>Efecte de primit</i>	10	
	<i>La I. Stroescu, Provincie,</i>	8	
	pt. acc/. s/. scadent la 3 Aprilie		„ 2200
	20		
15	<i>Efecte de primit</i>	10	
	<i>La A. Manea, Provincie,</i>	6	
	pt. acc/. s/. scadent la 10 Aprilie		„ 1500
	1		f 65754
16	<i>Mărfuri generale La Următorii</i>	4	
	<i>La G. Bârsescu, Capitală,</i>	5	
	pt. 9000 kg marfă conform facturei primite .		f 9200
	<i>La Cassa</i>	2	
	pt. diverse spese de transport, camionaj .		„ 192 „ 9392
	1		
17	<i>G. Bârsescu, Capitală, La Următorii</i>	5	
	<i>La Cassa</i>	2	
	pt. trimis în numerar		f 4462
	<i>La Scont de cassă</i>	7	
	pt. 3% scont dela 1/2 factura de f 4600 .		„ 138
	<i>La Efecte de plată</i>	9	
	pt. acc/. n/. scadent la 24 Maiu		„ 4600 „ 9200
	6		
18	<i>Cheltueli generale</i>	3	
	<i>La Cassa</i>	2	
	pt. diverse spese avute		„ 94
	Transport:		f 84440

Martie, Aprilie 1907.

Art.		Mf.	
	Transport :		f84440
19	10 <i>Mărfuri generale La Următorii</i> <i>La Cassa</i>	4 2	
	pt. 5000 kg = f 4800; plătit net . . . f 4656		
	> spese la această marfă f 12		f 4668
	<i>La Scont de cassă</i>	7	
	pt. 3% scont la factura, în valoare de f 4800		" 144 " 4812
20	15 <i>I. Stroescu, Provincie,</i> <i>La Mărfuri generale</i>	8 4	
	pt. 3000 kg marfă conform facturii trimise .		" 3300
21	25 <i>Următorii La I. Stroescu, Provincie,</i> <i>Cassa</i>	8 2	
	pt. primit în numerar prin poștă		f 1274
	<i>Scont de cassă</i>	7	
	pt. 2% scont la f 1300		" 26
	<i>Efecte de primit</i>	10	
	pt. acc/. s/. scadent la 15 Iunie		" 2000 " 3300
22	1 <i>Efecte de plată</i> <i>La Cassa</i>	9 2	
	pt. achitat acc/. n/. o/. G. Bârsescu pr. azi .		" 4050
23	3 <i>Cassa La Următorii</i> <i>La Efecte de primit</i>	2 10	
	pt. încasat acc/. lui I. Stroescu		" 2200
	<i>La Comisiune</i>		
	pt. comisiune la mai multe servicii făcute .		" 60 " 2260
24	6 <i>G. Bârsescu, Capitală,</i> <i>La Cassa</i>	5 2	
	pt. achitarea facturii din 6 Ianuarie		" 6000
	Transport :		f108162

Art.		Mf.	
	Transport:		f 108162
	10		
25	<i>A. Manea, Provincie,</i> <i>La Mărfuri generale</i> pt. 3000 kg marfă conform facturei trimise .	6 4	" 3200
	10		
26	<i>Cassa</i> <i>La Efecte de primit</i> pt. încasat acc/. pr. azi a lui A. Manea . .	2 10	" 1500
	20		
27	<i>Următorii La A. Manea, Provincie</i> <i>Cassa</i> pt. primit în numerar conform facturei . . <i>Scont de cassă</i> pt. 2% scont la f 1500 <i>Efecte de primit</i> pt. acc/. s/. scadent la 10 Iunie	6 2 7 10	f 1470 " 30 " 1700 " 3200
	22		
28	<i>Cheltueli generale</i> <i>La Cassa</i> pt. diverse spese avute	3 2	" 180
	25		
29	<i>Cassa La Următorii</i> <i>La A. Manea, Provincie,</i> pt. achitarea facturei din 25 Ianuarie . . . <i>La Comisiune</i> pt. comisiune la mai multe servicii făcute .	2 6	f 3180 " 40 " 3220
	28		
30	<i>Următorii La Mărfuri generale</i> <i>Cassa</i> pt. 5000 kg cu f 5300; încasat dela Orleanu <i>Scont de cassă</i> pt. 1% scont acordat la vânzarea de azi .	4 2 7	f 5247 " 53 " 5300
	Transport:		f 124762

Aprilie 1907.

6

Art.		Mf.	
	Transport:		f 124762
	30		
31	<i>Mărfuri generale La Următorii</i>	4	
	<i>La Cassa</i>	2	
	pt. 3000 kg = f 2900; cumpărat dela Stancu		f 2813
	<i>La Scont de cassă</i>	7	
	pt. 3% scont la cumpărarea de azi		" 87 " 2900
			f 127662
	Articoli de încheiere. *)		
	30		
32	<i>Bilanț La Următorii</i>	12	
	pt. suma activului		f 27463
	<i>La Cassa</i>	2	" 11265
	" <i>Mărfuri generale</i>	4	" 10780
	" <i>Efecte de primit</i>	10	" 3700
	" <i>A. Manea</i>	6	" 1700
	" <i>Scont de cassă</i>	7	" 18
	30		
33	<i>Următorii La Bilanț</i>	12	
	pt. suma pasivului și capitalul final		f 27463
	<i>Efecte de plată</i>	9	" 4600
	<i>G. Bârsescu</i>	5	" 4050
	<i>Scont de cassă</i>	7	" 27
	<i>Capital</i>	1	" 18786
	30		
34	<i>Următorii La Perdere & Profit</i>	13	
	pt. profiturile constatate la încheiere		f 1185
	<i>Mărfuri generale</i>	4	" 797
	<i>Scont de cassă</i>	7	" 288
	<i>Comisiune</i>	11	" 100
	Transport:		f 183773

*) Vezi art. de încheiere, făcuți ca în practică în §. următor 37 la pag. 242—243.

Aprilie, Maiu 1907.

7

Art.		Mf.	
	Transport:		f 183773
	30		
35	<i>Perdere & Profit</i>	13	
	<i>La Cheltucli generale</i>	3	
	pt. perderile constatate la încheiere		" 399
	30		
36	<i>Perdere & Profit*)</i>	13	
	<i>La Capital</i>	1	
	pt. profitul net adaus la capital		" 786
			<u>f 184958</u>
	Articol de redeschidere.		
	1		
1	<i>Următorii La Bilanț</i>	11	
	pt. suma activului		f 27463
	<i>Cassa</i>	2	f 11265
	<i>Mărfuri generale</i>	4	" 10780
	<i>Efecte de primit</i>	10	" 3700
	<i>A. Manea</i>	6	" 1700
	<i>Scont de cassă</i>	12	" 18
	1		
2	<i>Bilanț La Următorii</i>	11	
	pt. suma pasivului și Capital		f 27463
	<i>La Efecte de plată</i>	9	" 4600
	" <i>G. Bârsescu</i>	5	" 4050
	" <i>Scont de cassă</i>	12	" 27
	" <i>Capital</i>	1	" 18786

*) Art. 35 și 36 se pot combina în tocmai cum s'a făcut la §. 37 pag. 242—243.

Maestrul.

1 Debit				Capital				Credit 1			
Apr. 30	La Bilanţ	J. 6	f 18786	Ian. 1	Pr. Cassa	J. 1	f 18000	f 18000	f 18000	f 18000	f 18000
				Apr. 30	"	" 7	" 786	" 786	" 18786	" 18786	
					Perd. & Prof. .				f 18786	f 18786	
					Pr. Bilanţ	" 7			f 18786	f 18786	
				Maie 1					f 18786	f 18786	

2 Debit				Cassa				Credit 2			
Ian. 1	La Capital	J. 1	f 18000	Ian. 2	Pr. Cheltueli gen. .	J. 1	f 125	f 125	f 125	f 125	
" 15	A. Manea	" 1	3116	" 6	Mărfuri generale	" 1	" 140	" 140	" 265	" 265	
" 31	Mărfuri generale	" 2	2178	" 20	Mărfuri generale	" 1	" 115	" 115	" 380	" 380	
Mart. 25	I. Stroescu	" 4	1274	" 20	G. Bârsescu	" 2	" 3977	" 3977	" 4357	" 4357	
Apr. 3	Efecte de primit .	" 4	2260	Feb. 5	Mărfuri generale	" 2	" 184	" 184	" 4541	" 4541	
" 10	Efecte de primit .	" 5	1500	Mart. 1	Mărfuri generale	" 3	" 192	" 192	" 4733	" 4733	
" 20	A. Manea	" 5	1470	" 1	G. Bârsescu	" 3	" 4462	" 4462	" 9195	" 9195	
" 25	A. Manea	" 5	3220	" 6	Cheltueli gen. . . .	" 3	" 94	" 94	" 9289	" 9289	
" 28	Mărfuri generale	" 5	5247	" 10	Mărfuri generale	" 4	" 4668	" 4668	" 13957	" 13957	
				Apr. 1	Efecte de plată	" 4	" 4050	" 4050	" 18007	" 18007	
				" 6	G. Bârsescu	" 4	" 6000	" 6000	" 24007	" 24007	
				" 22	Cheltueli gen. . . .	" 5	" 180	" 180	" 24187	" 24187	
				" 30	Mărfuri generale	" 6	" 2813	" 2813	" 27000	" 27000	
				" 30	Bilanţ	" 6	" 11265	" 11265	" 38265	" 38265	
					Bilanţ				f 38265	f 38265	
Maie 1	La Bilanţ	" 7	f 11265								

3 Debit		Cheltueli generale				Credit 3	
		J.1	Apr. 30	Pr. Perdere & Profit	J.7		
Ian. 2	La Cassa	f 125	f 125			f 399	f 399
Mart. 6	" " " " " " " " " " " "	" 94	" 219				
Apr. 22	" " " " " " " " " " " "	" 180	" 399				
		<u>f 399</u>	<u>f 399</u>			<u>f 399</u>	<u>f 399</u>

4 Debit		Mărfuri generale				Credit 4	
		J.1	Ian. 8	Pr. A. Manea	J.1		
Ian. 6	La Diversi*)	f 6140	f 6140		J.1	f 3180	f 3180
" 20	" " " " " " " " " " " "	" 4215	" 10355		" 2	" 3180	" 6360
Febr. 5	" " " " " " " " " " " "	" 8284	" 18639		" 2	" 2200	" 8560
Mart. 1	" " " " " " " " " " " "	" 9392	" 28031		" 2	" 2200	" 10760
" 10	" " " " " " " " " " " "	" 4812	" 32843		" 3	" 3200	" 13960
Apr. 30	" " " " " " " " " " " "	" 2900	" 35743		" 4	" 3300	" 17260
" 30	Perdere & Profit	" 797	" 36540		" 5	" 3200	" 20460
					" 5	" 5300	" 25760
					" 6	" 10780	" 36540
		<u>f 36540</u>	<u>f 36540</u>			<u>f 36540</u>	<u>f 36540</u>
Maiu 1	La Bilanț	<u>f 10780</u>	<u>f 10780</u>				

*) Fiindcă sunt doi creditori zicem: *Diversi*; vezi Jurnal, pag. 2 (J. 2).
 **) Fiindcă sunt doi debitori zicem: *Diversi*; vezi Jurnal, pag. 2 (J. 2).

5		G. Bârseșcu, Capitală				5			
<i>Debit</i>						<i>Credit</i>			
Ian.	20	La Diversi	J.2	f 4100	Ian.	6	Pr. Mărfuri generale	J.1	f 6000
Febr.	5	" Efecte de plată	" 2	" 8150	" 20	"	" Mărfuri generale	" 1	" 4100
Mart.	1	" Diversi	" 3	" 9200	" 5	Febr.	" Mărfuri generale	" 2	" 8100
Apr.	6	" Cassa	" 4	" 6000	" 1	Mart.	" Mărfuri generale	" 3	" 9200
"	30	" Bilanț	" 6	" 4050					" 27400
				f 27400					f 27400
				f 27400					f 4050
				f 27400	Maiu	1	Pr. Bilanț	" 7	f 4050

6		A. Manea, Provincie				6			
<i>Debit</i>						<i>Credit</i>			
Ian.	8	La Mărfuri generale	J.1	f 3180	Ian.	15	Pr. Diversi	J.1	f 3180
"	25	" Mărfuri generale	" 2	" 6360	" 20	Febr.	" Efecte de primit	" 3	" 1500
Febr.	10	" Mărfuri generale	" 3	" 9560	" 20	Apr.	" Diversi	" 5	" 3200
Apr.	10	" Mărfuri generale	" 5	" 3200	" 25	"	" Cassa	" 5	" 3180
				f 12760	" 30	"	" Bilanț	" 6	" 1700
				f 12760					f 12760
				f 1700					f 12760
Maiu	1	La Bilanț	" 7	f 1700					f 12760

7		Scont de casă				7			
<i>Debit</i>						<i>Credit</i>			
Ian.	15	La A. Manea	J.1	f 64	Ian.	20	Pr. G. Bârseșcu	J.2	f 123
"	31	" Mărfuri generale	" 2	" 22	" 1	Mart.	" G. Bârseșcu	" 3	" 138
Mart.	25	" I. Stroescu	" 4	" 26	" 10	"	" Mărfuri generale	" 4	" 144
Apr.	20	" A. Manea	" 5	" 30	" 30	Apr.	" Mărfuri generale	" 6	" 87
"	28	" Mărfuri generale	" 5	" 53	" 30	"	" Bilanț *	" 6	" 18
"	30	" Bilanț *	" 6	" 27					" 510
"	30	" Perdere & Profit	" 6	" 288					" 510
				f 510					f 510
				f 18					f 27
Maiu	1	La Bilanț	" 6	f 18	Maiu	1	La Bilanț	" 6	f 27

*) Se putea face, în articolii de încheiere, diferența între f 27 și f 18 și atunci aveam Bilanț f 9 numai în Debit, și rezultatul ar fi același. Vezi notița primă dela pag. 218.

8 Debit		I. Stroescu, Provincie		Credit 8	
Febr. 3	La Mărfuri generale	J.2	Febr. 11	J.3	f 2200
Mart. 15	" Mărfuri generale	" 4	Mart. 25	" 4	" 3300
					" 5500
					f 5500
					f 5500

9 Debit		Efecte de plată		Credit 9	
Apr. 1	La Cassa	J.4	Febr. 5	J.2	f 4050
" 30	" <i>Bilanț</i>	" 6	Mart. 1	" 3	" 4600
					" 8650
					f 8650
			Maiu 1	" 7	f 4600
					f 4600

10 Debit		Efecte de primit		Credit 10	
Febr. 11	La I. Stroescu	J.3	Apr. 3	J.4	f 2200
" 20	" A. Manea	" 3	" 10	" 5	" 1500
Mart. 25	" I. Stroescu	" 4	" 30	" 6	" 3700
Apr. 20	" A. Manea	" 5			" 7400
					f 7400
					f 7400
Maiu 1	La <i>Bilanț</i>	" 7			f 3700
					f 3700

Comisiune					Credit 11	
11	Debit					
Apr. 30	La Perdere & Profit	J.6	f 100	Pr. Cassa	J.4	f 60
Apr.		"	f 100	Cassa	" 5	" 40
			f 100			f 100
						f 100

Bilanț*)					Credit 12	
12	Debit					
Apr. 30	La Cassa	J.6	f 11265	Pr. Efecte de plată	J.6	f 4600
" 30	Mărfuri gen.	" 6	" 22045	G. Bârseșcu	" 6	" 4050
" 30	Efecte de prim.	" 6	" 25745	Scout de cassa	" 6	" 27
" 30	A. Manea	" 6	" 1700	Capital	" 6	" 18786
" 30	Scout de cassa	" 6	" 18			" 27463
			f 27463			f 27463
Maiu 1	La Diversi	" 7	f 27463	Pr. Diversi	" 7	f 27463
			f 27463			f 27463

Perdere & Profit*)					Credit 13	
13	Debit					
Apr. 30	La Cheltueli generale	J.7	f 399	Pr. Mărfuri generale	J.6	f 797
" 30	Capital	" 7	" 786	Scout de cassa	" 6	" 288
			f 1185	Comisiune	" 6	" 100
			f 1185			" 1185
						f 1185

*) Bilanțul și Perderea & Profitul s'au tipărit cu litere deosebite pentru a se observa mai limpede încheierea. Incepătorii, când lucrează în registre, să întrebuițeze cerneala roșie și albastră.

§ 37. Aceleași cazuri trecute în registre după altă formă.

Cazurile comerciale dela pag. 207—213, care s'au trecut în Jurnal și în Maestru, se trec acum altfel, după cum se usitează în Austro-Ungaria și în Germania. Tipul acesta, care s'a tractat mai înainte*) constă într'aceea, că se separă cazurile făcute cu bani gata, de cazurile îndeplinite pe credit, și astfel în decursul afacerii trecerea se face în două registre principale în *Cassa* și în *Prima Notă*. În *Cassa* se trec afacerile cu bani gata, iar în *Prima Notă* afacerile pe credit.

Din aceste două registre se pot trece diferenții articoli direct în *Maestru* după regulile cunoscute. În chipul acesta *Maestru*, după această formă de contabilitate, nu s'ar deosebi de *Maestru* cunoscut în paragraful premergător 36.

Alții nu fac trecerea direct în *Maestru*, ci se folosesc, după cum se arată în cazul prezent, de un registru intermediar, numit *Jurnal* (*Mensual* sau *Sumar*), în care se adună sumele singuraticice ale debitorilor și ale creditorilor într'o singură sumă și apoi aceste totaluri se trec în diferitele conturi din *Maestru*.

Jurnalul acesta se face de regulă la sfârșitul fiecărei luni. La afacerea noastră, care durează patru luni, s'a făcut numai două încheieri lunare și anume la ultima Februarie și la ultima Aprilie.

Astfel la acest tip de contabilitate avem patru registre principale și anume: *Cassa*, *Prima Notă*, *Jurnalul* și *Maestru*.

Dacă ne uităm la *Maestru*, purtat după acest tip, observăm că sumele sunt trecute în general și astfel la persoane nu putem vedea fiecare sumă, cum se poate vedea în *Maestru* din capitolul premergător.

Din această împrejurare rezultă, că pentru persoane neapărat trebuie să purtăm un registru auxiliar numit *Contul curent*, în care să deschidem fiecărei persoane un cont special, de unde să se vadă singuraticicele transacțiuni avute cu persoanele. În acest registru al conturilor curente se fac trecerile, în decursul afacerii, imediat ce am trecut o persoană în *Cassa* sau în *Prima*

*) Vezi § 20 pag. 96—101 apoi pag. 104 și 106 litera b) și c).

Notă. În cazul prezent acest registru ar conține conturile de persoane din Maestrul precedent (pag. 229—230) și de aceea aici s'a omis.

Registrele auxiliare pentru mărfuri, polițe de încassat și de plată, precum și Inventarul nu se deosebesc întru nimic de registrele deja indicate la § 36.

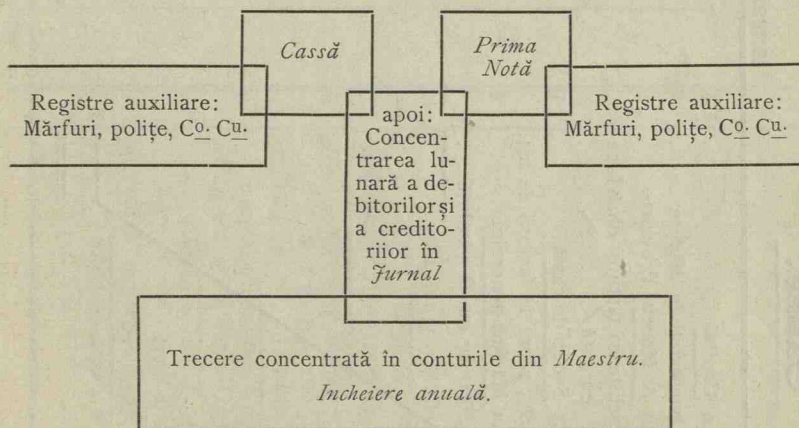
Incheierea anuală a afacerii prin Bilanț, deasemenea nu oferă nici o deosebire față de încheierea, indicată până aci și folosită în paragraful premergător.

Cu privire la scontul de cassa s'a făcut o abatere și anume la vânzările cu bani gata, s'a trecut în Cassa în Debit suma întregă, iar scontul în loc să'l scădem, l'am trecut pe partea opusă, după cum s'a făcut explicările la § 35 pag. 200.

Comparând cu atențiune trecerile diverselor cazuri în decursul celor patru luni după tipul de contabilitate explicat în paragraful 36, cu trecerile după tipul prezent, se va putea pricepe imediat deosebirile de formă ce există.

Indicăm aici prin niște quadrilatere șirul, ce avem să-l urmărim, la trecerea în registre după acest metod.

Diversesele cazuri comerciale se trec mai întâiu în:

După aceste deslușiri urmează trecerea în registre, luându-se de bază cazurile din paragraful precedent, cari reprezintă o afacere în decurs de patru luni.

Cassa.

1 Debit

ianuarie, Februarie 1907.

Credit 1

1	1									
Ian.		La Capital	J.1							
"	15	pt. banii dați în afacere . . .	" 1							f 125
"		La A. Manea, Provincie								"
"	20	pt. achitarea facturii din 8 luna curentă	" 1							140
"		La Scont de cash								"
"	31	pt. 3% scont la factura de azi La Mărfuri generale	" 2							"
"		pt. 2000 kg marfă vândută . . .								64
										"
										115
										"
										4100
										"
										22
										"
										184
										"
										18753
										<u>f 23503</u>
										<u><u>f 23503</u></u>

2 Debit

Martie, Aprilie 1907.

Credit 2

Mart.	1	Sald	J. 3						
"	1	La Scont de cassă		18753	Mart.	1	Prin Mărfuri generale	J. 2	f 192
"		pt. 3% scont la suma de		"	"	1	pt. diverse spese de transport	" 2	"
"	10	f 4600	" 3	138	"		Prin G. Bărsescu, Capitală	" 2	" 4600
"		La Scont de cassă	" 3	"	"	6	pt. plătit 1/3 din factura de azi	" 2	" 94
"	25	La 3% scont la factura de azi	" 3	144	"		Prin Cheltueli generale	" 2	"
"		La I. Stroescu, Provincie	" 3	"	"	10	pt. diverse spese avute . . .	" 2	"
Apr.	3	pt. achitat o parte din factura	" 3	1300	"		Prin Mărfuri generale	" 2	"
"		din 15 l. c.	" 3	"	"		pt. 5000 kg marfă cumpărată	" 2	"
"	3	La Efecte de primit	" 3	2200	"		dela G. Stancu	" 2	f 4800
"		pt. încasat polița a/ Stroescu	" 3	"	"		pt. diverse spese avute cu	" 2	"
"	3	La Comisiune	" 3	60	"		marfa	" 2	" 12
"		pt. încasat comisiune	" 3	"	"	25	Prin Scont de cassă	" 3	" 4812
					"		pt. 2% scont la f 1300	" 3	" 26
					Apr.	1	Prin Efecte de plată	" 3	"
					"		pt. plătit acc/ n/. scad. azi o/.	" 3	"
					"		G. Bărsescu	" 2	" 4050
					"	6	Prin G. Bărsescu, Capitală	" 2	"
					"		pt. achitarea facturii din 6	" 2	"
							Ianuarie	" 2	" 6000
				f 22595			De transportat :		f 19774

Prima Notă.

Ianuarie, Februarie 1907.

1

Ian.	6	<i>Mărfuri generale</i> La <i>G. Bârsescu</i> , Capitală, pt. 6000 kg marfă cumpărată	J.1 „ 2	f 6000
„	8	<i>A. Manea</i> , Provincie, La <i>Mărfuri generale</i> pt. 3000 kg marfă vândută	„ 1 „ 2	„ 3180
„	20	<i>Mărfuri generale</i> La <i>G. Bârsescu</i> , Capitală, pt. 4000 kg marfă cumpărată	„ 1 „ 2	„ 4100
„	25	<i>A. Manea</i> , Provincie, La <i>Mărfuri generale</i> pt. 3000 kg marfă vândută	„ 1 „ 2	„ 3180
Febr.	3	<i>I. Stroescu</i> , Provincie, La <i>Mărfuri generale</i> pt. 2000 kg marfă vândută	„ 1 „ 2	„ 2200
„	5	<i>Mărfuri generale</i> La <i>G. Bârsescu</i> , Capitală, pt. 8000 kg marfă cumpărată	„ 1 „ 2	„ 8100
„	5	<i>G. Bârsescu</i> , Capitală La <i>Efecte de plată</i> pt. acc/. n/. scadent la 1 Aprilie	„ 1 „ 2	„ 4050
„	10	<i>A. Manea</i> , Provincie, La <i>Mărfuri generale</i> pt. 3000 kg marfă vândută	„ 1 „ 2	„ 3200
		De transportat:		f 34010

2

Februarie, Martie, Aprilie 1907.

		Transport :		f 34010
Febr.	11	<i>Efecte de primit</i>	J.1	
		La I. Stroescu, Provincie,	" 2	
		pt. acc/. s/. scadent la 3 Aprilie	"	2200
"	20	<i>Efecte de primit</i>	" 1	
		La A. Manea, Provincie,	" 1	
		pt. acc/. s/. scadent la 10 Aprilie	"	1500
				<u>f 37710</u>
		Martie 1907.		
Mart.	1	<i>Mărfuri generale</i>	" 2	
		La G. Bârsescu, Capitală,	" 4	
		pt. 9000 kg marfă cumpărată	"	f 9200
"	1	G. Bârsescu, Capitală,	" 2	
		La <i>Efecte de plată</i>	" 4	
		pt. acc/. n/. scadent la 24 Maiu	"	4600
"	15	I. Stroescu, Provincie,	" 3	
		La <i>Mărfuri generale</i>	" 3	
		pt. 3000 kg marfă vândută	"	3300
"	25	<i>Efecte de primit</i>	" 3	
		La I. Stroescu, Provincie,	" 3	
		pt. acc/. s/. scadent la 15 Iunie	"	2000
Apr.	10	A. Manea, Provincie,	" 3	
		La <i>Mărfuri generale</i>	" 3	
		pt. 3000 kg marfă vândută	"	3200
"	20	<i>Efecte de primit</i>	" 3	
		La A. Manea, Provincie,	" 3	
		pt. acc/. s/. scadent la 10 Iunie	"	1700
				<u>f 24000</u>

Jurnal.

Ianuarie, Februarie 1907.

1

		<i>Debitorii :*)</i>					
Ian.	2	<i>Cheltueli generale</i>	. . . Cf. 1	<i>f</i> 125	<i>f</i> 125	Mf. 3	
"	6	<i>Mărfuri generale</i>	. . . Cf. 1	<i>f</i> 140			
"	20	dto	dto . . . Cf. 1	" 115			
Febr.	5	dto	dto . . . Cf. 1	" 184			
Ian.	6	dto	dto . . . Pn. 1	" 6000			
"	20	dto	dto . . . Pn. 1	" 4100			
Febr.	5	dto	dto . . . Pn. 1	<u>" 8100</u>	" 18639	" 4	
Ian.	15	<i>Scont de cassă</i>	. . . Cf. 1	<i>f</i> 64			
"	31	dto	dto . . . Cf. 1	" 22	" 86	" 7	
"	20	<i>G. Bârsescu, Capitală</i>	. . . Cf. 1	<i>f</i> 4100			
Febr.	5	dto	dto . . . Pn. 1	" 4050	" 8150	" 5	
Ian.	8	<i>A. Manea, Provincie</i>	. . . Pn. 1	<i>f</i> 3180			
"	25	dto	dto . . . Pn. 1	" 3180			
Febr.	10	dto	dto . . . Pn. 1	<u>" 3200</u>	" 9560	" 6	
"	3	<i>I. Stroescu, Provincie</i>	. . . Pn. 1	<i>f</i> 2200	" 2200	" 8	
"	11	<i>Efecte de primit</i>	. . . Pn. 2	<i>f</i> 2200			
"	20	dto	dto . . . Pn. 2	" 1500	" 3700	" 10	
"	28	<i>Cassa (Debitul Cassei)</i>	. . . Cf. 1	<i>f</i> 23503	" 23503	" 2	
					<i>f</i> 65965		
		<i>Creditorii :</i>					
Ian.	1	<i>Capital</i>	. . . Cf. 1	<i>f</i> 18000	<i>f</i> 18000	" 1	
"	15	<i>A. Manea, Provincie</i>	. . . Cf. 1	<i>f</i> 3180			
Febr.	20	dto	dto . . . Pn. 2	" 1500	" 4680	" 6	
Ian.	20	<i>Scont de cassă</i>	. . . Cf. 1	<i>f</i> 123	" 123	" 7	
		<u>De reportat :</u>			<i>f</i> 22803		

*) In cazul de față s'a început Jurnalul, luându-se debitorii din registrul Cassa; se poate de altmintrelea începe și cu debitorii din Prima Notă.

2

Ianuarie, Februarie 1907.

		Report :				
						f 22803
Ian.	31	Mărfuri generale . . .	Cf. 1	f 2200		
"	8	dto dto . . .	Pn. 1	" 3180		
"	25	dto dto . . .	Pn. 1	" 3180		
Febr.	3	dto dto . . .	Pn. 1	" 2200		
"	10	dto dto . . .	Pn. 1	" 3200	" 13960	Mf. 4
Ian.	6	G. Bârsescu, Capitală . .	Pn. 1	f 6000		
"	20	dto dto . . .	Pn. 1	" 4100		
Febr.	5	dto dto . . .	Pn. 1	" 8100	" 18200	" 5
"	5	Efecte de plată . . .	Pn. 1	f 4050	" 4050	" 9
"	11	I. Stroescu, Provincie . .	Pn. 2	f 2200	" 2200	" 8
"	28	Cassa (Creditul Cassei) .	Cf. 1	f 4750	" 4750	" 2
					<u>f 65963</u>	
Martie, Aprilie 1907.						
<i>Debitorii:</i>						
Mart.	1	Mărfuri generale . . .	Cf. 2	f 192		
"	10	dto dto . . .	Cf. 2	" 4812		
Apr.	30	dto dto . . .	Cf. 3	" 2900		
Mart.	1	dto dto . . .	Pn. 2	" 9200	f 17104	" 4
"	1	G. Bârsescu, Capitală . .	Cf. 2	f 4600		
Apr.	6	dto dto . . .	Cf. 2	" 6000		
Mart.	1	dto dto . . .	Pn. 2	" 4600	" 15200	" 5
"	6	Cheltueli generale . . .	Cf. 2	f 94		
Apr.	22	dto dto . . .	Cf. 3	" 180	" 274	" 3
					<u>f 32578</u>	
			De reportat :			

Martie, Aprilie 1907.

3

		Report :			f 32578
Mart.	25	<i>Scont de cassă</i>	Cf. 2	f 26	
Apr.	20	dto dto	Cf. 3	" 30	
"	28	dto dto	Cf. 3	" 53	" 109 Mf. 7
"	1	<i>Efecte de plată</i>	Cf. 2	f 4050	" 4050 " 9
Mart	15	<i>I Stroescu, Provincie</i> . .	Pn.2	f 3300	" 3300 " 8
"	25	<i>Efecte de primit</i>	Pn.2	f 2000	
Apr.	20	dto dto	Pn.2	" 1700	" 3700 " 10
"	10	<i>A. Manea, Provincie</i> . .	Pn.2	f 3200	" 3200 " 6
"	30	<i>Cassa (Debitul Cassei,</i> minus saldul dela început)	Cf. 2 Cf. 3	f 15449	" 15449 " 2
					<u>f 62386</u>
<i>Creditorii:</i>					
Mart.	1	<i>Scont de cassă</i>	Cf. 2	f 138	
"	10	dto dto	Cf. 2	" 144	
Apr.	30	dto dto	Cf. 3	" 87	f 369 " 7
Mart.	25	<i>I. Stroescu, Provincie</i> . .	Cf. 2	f 1300	
"	25	dto dto	Pn.2	" 2000	" 3300 " 8
Apr.	3	<i>Efecte de primit</i>	Cf. 2	f 2200	
"	10	dto dto	Cf. 2	" 1500	" 3700 " 10
"	20	<i>A. Manea, Provincie</i> . .	Cf. 3	f 1500	
"	25	dto dto	Cf. 3	" 3180	
"	20	dto dto	Pn.2	" 1700	" 6380 " 6
"	28	<i>Mărfuri generale</i>	Cf. 3	f 5300	
Mart.	15	dto dto	Pn.2	" 3300	
Apr.	10	dto dto	Pn.2	" 3200	f 11800 " 4
De reportat :					<u>f 25549</u>

Martie, Aprilie 1907.

4

		Report :			f 25549	
Mart.	1	<i>G. Bârsescu, Capitală . . .</i>	Pn. 2	f 9200	" 9200	Ml. 5
"	1	<i>Efecte de plată</i>	Pn. 2	f 4600	" 4600	" 9
Apr.	30	<i>Comisiune</i>	Cf. 2	f 60		
"	30	<i>dto</i>	Cf. 3	" 40	" 100	" 11
"	30	<i>Cassa (Creditul Cassei, minus saldul dela încheiere)</i>	Cf. 2 Cf. 3	f 22937	" 22937	" 2
					<u>f 62386</u>	
<i>Articoli de încheiere.*)</i>						
"	30	<i>Perd. & Prof. La Următorii</i> pt. perderile constatate la încheiere și profitul net adaus la capital		f 1185		" 13
		<i>La Cheltueli generale</i>			f 399	" 3
		" <i>Capital</i>			" 786	" 1
"	30	<i>Următorii La Perd. & Prof.</i> pt. profitul constatat la încheiere		f 1185		" 13
		<i>Mărfuri generale</i>			" 797	" 4
		<i>Scont de cassă</i>			" 288	" 7
		<i>Comisiune</i>			" 100	" 11
"	30	<i>Bilanț La Următorii</i> pt. suma activului		f 27463		" 12
		<i>La Cassa</i>			" 11265	" 2
		" <i>Mărfuri generale</i>			" 10780	" 4
		" <i>Efecte de primit</i>			" 3700	" 10
		" <i>A. Manea, Provin.</i>			" 1700	" 6
		" <i>Scont de cassă</i>			" 18	" 7
De reportat:					<u>f 29833</u>	

*) Aici s'a indicat articolii de încheiere cum se aranjază în practică Să se compare cu aceeași articoli dela pag. 225—226.

Aprilie, Maiu 1907.

5

		Report :		
			f 29833	
Apr. 30	<i>Următorii La Bilanț</i>			
	pt. suma pasivului și capitalul final	<u>f 27463</u>		Mf. 12
	<i>Efecte de plată</i>		„ 4600	„ 9
	<i>G. Bârsescu, Capitală</i>		„ 4050	„ 5
	<i>Scont de cassa</i>		„ 27	„ 7
	<i>Capital</i>		<u>„ 18786</u>	„ 1
			<u>f 57296</u>	
	<i>Articoli de redeschidere.</i>			
Maiu 1	<i>Următorii La Bilanț</i>			
	pt. suma activului	<u>f 27463</u>		„ 12
	<i>Cassa</i>		f 11265	„ 2
	<i>Mărfuri generale</i>		„ 10780	„ 4
	<i>Efecte de primit</i>		„ 3700	„ 10
	<i>A. Manea, Provincie</i>		„ 1700	„ 6
	<i>Scont de cassă</i>		„ 18	„ 11
„ 1	<i>Bilanț La Următorii</i>			
	pt. suma pasivului și capitalul actual	<u>f 27463</u>		„ 12
	<i>La Efecte de plată</i>		„ 4600	„ 9
	„ <i>G. Bârsescu, Capitală</i>		„ 4050	„ 5
	„ <i>Scont de cassa</i>		„ 27	„ 11
	<i>Capital</i>		„ 18786	„ 1

Maestru.

1		<i>Debit</i>		C a p i t a l		<i>Credit</i>		1
Apr.	30	La Bilanț . .	J.4	f 18786	Febr.	28	Prin Diverși . .	J.1 f 18000
					Apr.	30	" Perd. & Prof	" 5 " 786
				f 18786				f 18786
					Maiu	1	Pr. Bilanț . .	" 5 f 18786

2		<i>Debit</i>		C a s s a		<i>Credit</i>		2
Febr.	28	La Diverși . .	J.1	f 23503	Febr.	28	Pr. Diverși . .	J.2 f 4750
Apr.	30	" dto . .	" 3	" 15449	Apr.	30	" dto . .	" 4 " 22937
					"	30	" Bilanț . .	" 4 " 11265
				f 38952				f 38952
Maiu	1	La Bilanț . .	" 5	f 11265				

3		<i>Debit</i>		Cheltueli generale		<i>Credit</i>		3
Febr.	28	La Diverși . .	J.1	f 125	Apr.	30	Pr. Perd & Prof.	J.5 f 399
Apr.	30	" dto . .	" 2	" 274				
				f 399				f 399

4		<i>Debit</i>		Mărfuri generale		<i>Credit</i>		4
Febr.	28	La Diverși . .	J.1	f 18639	Febr.	28	Pr. Diverși . .	J.2 f 13960
Apr.	30	" dto . .	" 2	" 17104	Apr.	30	" dto . .	" 3 " 11800
"	30	" Perd. & Prof.	" 5	" 797	"	30	" Bilanț . .	" 4 " 10780
				f 36540				f 36540
Maiu	1	La Bilanț . .	" 5	f 10780				

5		<i>Debit</i>		G. Bârsescu, Capitală		<i>Credit</i>		5
Febr.	28	La Diverși . .	J.1	f 8150	Febr.	28	Pr. Diverși . .	J.2 f 18200
Apr.	30	" dto . .	" 2	" 15200	Apr.	30	" dto . .	" 4 " 9200
"	30	" Bilanț . .	" 4	" 4050				
				f 27400				f 27400
					Maiu	1	La Bilanț . .	" 5 f 4050

6 *Debit* **A. Manea, Provincie** *Credit* 6

Febr.	28	La Diverși . .	J.1	f 9560	Febr.	28	Pr. Diverși . .	J.1	f 4680
Apr.	30	" dto . .	" 3	" 3200	Apr.	30	" dto . .	" 3	" 6380
					"	30	" Bilanț . .	" 4	" 1700
				<u>f 12760</u>					<u>f 12760</u>
Maiu	1	La Bilanț . .	" 5	f 1700					

7 *Debit* **Scont de cassă** *Credit* 7

Febr.	28	La Diverși . .	J.1	f 86	Febr.	28	Pr. Diverși . .	J.1	f 123
Apr.	30	" dto . .	" 3	" 109	Apr.	30	" dto . .	" 3	" 369
"	30	" Bilanț . . .	" 4	" 27	"	30	" Bilanț . .	" 4	" 18
"	30	" Perd. & Prof.	" 4	" 288					
				<u>f 510</u>					<u>f 510</u>

8 *Debit* **I. Stroescu, Provincie** *Credit* 8

Febr.	28	La Diverși . .	J.1	f 2200	Febr.	28	Pr. Diverși . .	J.2	f 2200
Apr.	30	" dto . .	" 3	" 3300	Apr.	30	" dto . .	" 3	" 3300
				<u>f 5500</u>					<u>f 5500</u>

9 *Debit* **Efecte de plată** *Credit* 9

Apr.	30	La Diverși . .	J.3	f 4050	Febr.	28	Pr. Diverși . .	J.2	f 4050
"	30	" Bilanț . .	" 4	" 4600	Apr.	30	" dto . .	" 4	" 4600
				<u>f 8650</u>					<u>f 8650</u>
					Maiu	1	Pr. Bilanț . .	" 5	f 4600

10 *Debit* **Efecte de primit** *Credit* 10

Febr.	28	La Diverși . .	J.1	f 3700	Apr.	30	Pr. Diverși . .	J.3	f 3700
Apr.	30	" dto . .	" 3	" 3700	"	30	" Bilanț . .	" 4	" 3700
				<u>f 7400</u>					<u>f 7400</u>
Maiu	1	La Bilanț . .	" 5	f 3700					

11 Debit				Comisiune				Credit 11			
Apr.	30	La Perd.&Prof.	J.4	f 100	Apr.	30	Pr. Cassa . . .	J.4	f 100		
				f 100					f 100		

12 Debit				Bilanț				Credit 12			
Apr.	30	La Cassa . . .	J.4	f 11265	Apr.	30	Pr. Ef. de plată	J.4	f 4600		
"	30	" Mărfuri gen.	" 4	" 10780	"	30	" G. Bârsescu	" 4	" 4050		
"	30	" Ef. de prim.	" 4	" 3700	"	30	" Scont . . .	" 4	" 27		
"	30	" A. Manea . .	" 4	" 1700	"	30	" Capital . . .	" 4	" 18786		
"	30	" Scont . . .	" 4	" 18							
				f 27463					f 27463		
Maiu	1	La Diverși . .	" 5	f 27463	Maiu	1	Pr. Diverși . .	" 5	f 27463		

13 Debit				Perdere & Profit				Credit 13			
Apr.	30	La Chelt. gen.	J.5	f 399	Apr.	30	Pr. Mărfuri gen.	J.4	f 797		
"	30	" Capital . . .	" 5	" 786	"	30	" Sc. de cassă	" 4	" 288		
				f 1185	"	30	" Comisiune . .	" 4	" 100		
									f 1185		

§ 38. Strața unei afaceri în decurs de două luni, trecută în Jurnal cu patru coloane de transport.

1. Maiu Incepem o afacere cu un capital de Lei 20000.
 2. " Plătim diferite cheltueli, avute cu stabilirea comerziului nostru (înregistrarea firmei etc.) Lei 120.
 2. " Plătim chirie pentru o lună (C^o Chirie). Lei 50.
 3. " Cumpărăm contant kg 4000 marfă à 1 = Lei 4000 cu 3% scont de cassă. Să se deschidă un cont special pentru scont de cassă numit: *Scont* sau *Discount*. Scontul face Lei 120.
- Plătim spese de transport Lei 115.

5. Maiu Vindem contant *kg* 2000 à 1.50 = Lei 3000 și acordăm 1% scont = Lei 30.
8. „ Vindem pe credit deschis lui N. Manole, loco *kg* 2000 à Lei 1.50 = Lei 3000.
10. „ Cumpărăm pe credit dela A. Mandrea, București, *kg* 5000 marfă à 1 = Lei 5000. Plătim spese de transport Lei 150.
15. „ Vindem pe credit lui I. Florea, loco *kg* 2000 marfă à 1.50 = Lei 3000 și el ne dă ca acoperire o poliță în sumă egală, scadentă la 15. l. v.
18. „ Cumpărăm pe credit dela M. Taflan, București, *kg* 4000 marfă à 1 = Lei 4000. Plătim spese de transport Lei 125. Ca acoperire îi dăm noi o poliță de sumă egală, scadentă la 15. l. v.
20. „ Trimitem un acont lui A. Mandrea Lei 1500.
25. „ N. Manole ne trimite un acont de Lei 1400.
26. „ Cumpărăm marfă din însărcinarea altuia și i-o trimitem (marfa nu ne privește pe noi) încassând pe sama noastră o comisiune de Lei 60.
28. „ Vindem *prompt cassa* (plata imediat, fără nici un scont) *kg* 2000 marfă à 0.90 = Lei 1800.
31. „ Plătim salare personalului Lei 160 (C^o: Salare).
31. „ Plătim pentru diverse cheltueli mărunte Lei 40.
Să se vază încheierea lunară și controlul de balanțare în coloana a treia și a patra. Să se facă trecere în Maestru și bilanț de verificare.
1. Iunie Plătim chirie pe luna curentă Lei 50.
2. „ Cumpărăm pe credit dela M. Taflan, București, *kg* 4000 marfă à 1 = Lei 4000. Plătim spese de transport Lei 130. Pentru $\frac{1}{2}$ din factură îi dăm o poliță de Lei 2000, *scadentă* la 15 Iulie.
3. „ Vindem pe credit lui I. Florea, loco, *kg* 2000 marfă à 1.25 = Lei 2500. El ne dă ca acoperire o poliță de

- Lei 1000, *scadentă la 15 Iulie*, iar restul pe credit deschis.
4. Iunie Facem mai multora servicii de comisiune și încassăm Lei 100.
 6. „ Vindem pe credit deschis lui N. Manole *kg* 3000 marfă à 0'90 = Lei 2700.
 8. „ Vindem contant *kg* 2000 marfă à 1'50 = Lei 3000 și acordăm 1% scont = Lei 30.
 15. „ Incassăm polița lui I. Florea, *scadentă azi* Lei 3000.
 15. „ Plătim polița la ordinul M. Taflan, *scadentă azi* Lei 4000.
 20. „ Primim un acout dela N. Manole Lei 1500.
 22. „ I. Florea din însărcinarea noastră plătește lui A. Mandrea suma de Lei 500.
 24. „ Trimitem un acout lui M. Taflan Lei 800.
 26. „ Facem servicii de comisiune mai multora și încassăm Lei 80.
 30. „ Plătim salare personalului Lei 160.
 30. „ Plătim pentru diverse cheltueli mărunte Lei 40.

Cazurile acestea se găsesc trecute în Jurnalul cu patru coloane de transport pe pag. 250—254. Din Jurnal să se facă trecerea în Maestru și să se controleze prin bilanțul de verificare. Aceste două lucrări, explicate din destul, s'au lăsat afară și s'au introdus o *Strață de încheiere*, din care se pot vedea și conturile, ce au să fie introduse la aceste exerciții. (Natural, că se pot face și alte combinații de conturi).

Strața de încheiere, despre care s'a făcut amintire la § 36. pag. 219 se face din Maestru și conține pe scurt conturile din Maestru cu sumele totale de pe ambele luni. Mai lesne se poate compune o *strață de încheiere* din bilanțul de verificare, făcut pe cele două luni de afaceri. *Strața* aceasta se poartă *paginat*, având coloana de Debit și de Credit una lângă alta, sau *foliat* pe mici contulețe, cum se indică de noi la pag. 256.

Dupăce s'a copiat Maestru în această *Strață*, se trec și activele și pasivele inventariate (care urmează la pag. 249) în C^o: Bilanț etc., după cum s'a explicat mai înainte (vezi § 28 și

29) și apoi se purcede la încheiere. Încheierea conturilor se face mai întâi în Strață, după regulile cunoscute de mai înainte. Dupăce ne-am convins, că încheierea totală consună pe deplin, ne apucăm și facem în Jurnal articolii de încheiere pe baza acestei strațe și anume de astădată compunem mai întâiu articolii pentru Perdere & Profit și după aceea articolii pentru Bilanț. În fine aranjând și acești articoli îi copiem în Maestru și apoi facem acolo adevărata încheiere definitivă. Vedem așadară că Strața de încheiere este un impur al Maestrului și se folosește pentru a stabili încheierea și numai dupăce am văzut, că ea consună pe deplin, purcedem la registrele principale și facem trecerea încheierii definitive în Maestru.

Inventarul afacerii prezente, stabilit pe baza registrelor auxiliare, este următorul:

Activ :	I. <i>Cassa</i>	Lei 22560
	II. <i>Marfă: kg</i> 2000	" 2000
	III. <i>Debitorii:</i>	
	I. Florea, loco	" 1000
	N. Manole, loco	" 2800
	IV. <i>Efecte de primit</i>	" 1000
	V. <i>Scont, 6%</i> interese dela un efect de plată până la scadență	" <u>5*)</u> Lei 29365—
Pasiv :	I. <i>Creditorii :</i>	
	A. Mandrea, București .	Lei 3000
	M. Taflan "	" 1200
	II. <i>Efecte de plată</i>	" 2000
	III. <i>Scont, 6%</i> interese dela un efect de primit până la scad. (cu corectură 2'50)	" <u>3</u> Lei 6203—
		Capital final Lei 23162—
		Capital inițial " 20000—
		Profit curat <u>Lei 3162—</u>

*) *Scontul* (interesele de scont) dela polițe face în activ Lei 5, iar în pasiv (Lei 2'50, sau luând corectura, căci să nu avem coloana de bani) Lei 3, deaceea, când aranjăm articolii de încheiere, trecem numai diferența, adică Lei 2 în activ.

Jurnal cu patru coloane de transport.

		C a s s a		Prima Notă	
		Debit	Credit	Debit	Credit
Ian.	1	<i>Cassa</i>	20000		
		<i>La Capital</i>			20000*)
		pt. banii dați în afacere			
"	2	<i>Spese</i>		120	
		<i>La Cassa</i>	120		
		pt. cheltueli avute cu stabilirea noastră			
"	2	<i>Chirie</i>		50	
		<i>La Cassa</i>	50		
		pt. plătit chirie pe o lună			
"	3	<i>Marfă La Următorii</i>		4115	
		pt. 4000 kg marfă cumpărată à L 1 .			
		<i>La Cassa</i>			
		pt. numerat net la fact. de azi L 3880			
		pt. spese de transport > 115	3995		
		<i>La Scont</i>			
		pt. 3% scont la factura de azi . . .			120
"	5	<i>Următorii La Marfă</i>			3000
		pt. vând. lui N. N. kg 2000 à L 1:50			
		<i>Cassa</i>			
		pt. încassat net	2970		
		<i>Scont</i>			
		pt. 3% scont la factura de azi . . .		30	
"	8	<i>N. Manole, loco</i>		3000	
		<i>La Marfă</i>			3000
		pt. vândut kg 2000 marfă à L 1:50 .			
		Report :	22970	4165	7315
					26120

*) Sumele de bani se pot trece și într'un rând cu explicația.

		C a s s a		Prima Notă					
		Debit	Credit	Debit	Credit				
		Report :		22970	4165	7315	26120		
Maiu	10					5150			
							5000		
					150				
"	15					3000			
							3000		
"	15					3000			
							3000		
"	18					4125			
							4000		
"	18					4000			
							4000		
"	20					1500			
					1500				
"	25			1400					
							1400		
				Report :		24370	5940	28090	46520

		C a s s a		Prima Notă			
		Debit	Credit	Debit	Credit		
		Report :		24370	5940	28090	46520
Maiu	26	<i>Cassa</i>	60				
		<i>La Comisiune</i>					60
		pt. cumpărat marfă din o/. altuia . .					
"	28	<i>Cassa</i>	1800				
		<i>La Marfă</i>					1800
		pt. vândut kg 2000 à L 0'90					
"	31	<i>Următorii La Cassa</i>		200			
		<i>Salare</i>				160	
		pt. plătit personalului					
		<i>Spese</i>				40	
		pt. diverse cheltuielii avute					
			26230	6140		28290	48380
		<i>Saldul Cassei</i>		20090			
		<i>Debitul Cassei (fără sald) . . .</i>				26230	
		<i>Creditul Cassei (fără sald) . . .</i>					6140
			26230	26230		54520	54520
Iunie	1	<i>Sald :</i>	20090				
"	1	<i>Chirie</i>				50	
		<i>La Cassa</i>		50			
		pt. plătit chirie pe 1 lună					
"	2	<i>Marfă La Următorii</i>				4130	
		<i>La M. Taflan, București</i>					4000
		pt. cump. kg 4000 marfă à L 1					
		<i>La Cassa</i>					
		pt. plătit fraht la factura de azi . .		130			
"	3	<i>M. Taflan, București</i>				2000	
		<i>La Efecte de plată</i>					2000
		pt. polița n/. scdentă la 15 Iulie . .					
		Report :	20090	180		6180	6000

		C a s s a		Prima Notă	
		Debit	Credit	Debit	Credit
		<u>Report :</u>			
Iunie	3		20090	180	6180
					6000
				2500	
					2500
"	3			1000	
					1000
"	4		100		
					100
"	6			2700	
					2700
"	8				3000
			2970		
				30	
"	15		3000		
					3000
"	15			4000	
			4000		
"	20		1500		
					1500
			<u>Report :</u>		
			27660	4180	16410
					19800

		C a s s a		Prima Notă	
		Debit	Credit	Debit	Credit
		<u>Report :</u>			
Iunie	22	27660	4180	16410	19800
				500	
					500
"	24			800	
			800		
"	26	80			
					80
"	30		200		
				160	
				40	
		27740	5180	17910	20380
			22560		
				7650	
					5180
		27740	27740	25560	25560
"	30				
				3782	
					200
					100
					320
					3162
"	30				
				3480	3782
				62	
				240	

*) Acești articoli se fac în Jurnal, după ce s'a încheiat străța de încheiere și din Jurnal apoi îi trecem direct în Maestru.

		C a s s a		Prima Notă	
		Debit	Credit	Debit	Credit
Iunie	30	<i>Bilanț La Următorii</i>			
				29362	
					22560
					2000
					1000
					2800
					1000
					2
"	30	<i>Următorii La Bilanț</i>			
					29362
				3000	
				1200	
				2000	
				23162	
Iulie	1	<i>Următorii La Bilanț</i>			
					29362
				22560	
				2000	
				1000	
				2800	
				1000	
				2	
"	1	<i>Bilanț La Următorii</i>			
				29362	
					3000
					1200
					2000
					23162
"	1	Sald în Cassa :		22560	

Străța (*Brouillon Brouillard*) de încheiere.

1 <i>Debit</i>	C a p i t a l	<i>Credit</i> 1
Iunie 30 La Bilanț	23162	Maiu 1 20000
	<u>23162</u>	Iunie 30 Pr. Perd. & Prof. 3162
	<u><u>23162</u></u>	<u>23162</u>
M a r f ă		
Iunie 30	17520	Iunie 30 19000
„ 30 La Perd. & Prof. 3480	<u>3480</u>	„ 30 Pr. Bilanț . . . 2000
	<u>21000</u>	<u>21000</u>
C a s s a		
Iunie 30	33880	Iunie 30 11320
	<u>33880</u>	„ 30 Pr. Bilanț . . . 22560
	<u><u>33880</u></u>	<u>33880</u>
S p e s e		
Iunie 30	200	Iunie 30 Pr. Perd. & Prof. 200
	<u>200</u>	<u>200</u>
	<u><u>200</u></u>	
C h i r i e		
Iunie 30	100	Iunie 30 Pr. Perd. & Prof. 100
	<u>100</u>	<u>100</u>
	<u><u>100</u></u>	
S c o n t		
Iunie 30	60	Iunie 30 120
„ 30 La Perd. & Prof. 62	<u>62</u>	„ 30 Pr. Bilanț . . . 2
	<u>122</u>	<u>122</u>
	<u><u>122</u></u>	

7 <i>Debit</i>	N. Manole, loco	<i>Credit</i> 7
Iunie 30	5700	Iunie 30
	<u>5700</u>	2900
		„ 30 Pr. Bilanț
		<u>2800</u>
		<u>5700</u>

8	A. Mandrea, București	8
Iunie 30	2000	Iunie 30
„ 30 La Bilanț	3000	5000
	<u>5000</u>	
		<u>5000</u>

9	I. Florea, loco	9
Iunie 30	5500	Iunie 30
	<u>5500</u>	4500
		„ 30 Pr. Bilanț
		<u>1000</u>
		<u>5500</u>

10	Efecte de primit	10
Iunie 30	4000	Iunie 30
	<u>4000</u>	3000
		„ 30 Pr. Bilanț
		<u>1000</u>
		<u>4000</u>

11	M. Taflan, București	11
Iunie 30	6800	Iunie 30
„ 30 La Bilanț	1200	8000
	<u>8000</u>	
		<u>8000</u>

12	Efecte de plată	12
Iunie 30	4000	Iunie 30
„ 30 La Bilanț	2000	6000
	<u>6000</u>	
		<u>6000</u>

13 <i>Debit</i>	S a l a r e	<i>Credit</i> 13	
Iunie 30	320	Iunie 30 Pr. Perd. & Prof.	320
	<u>320</u>		<u>320</u>

14	C o m i s i u n e	14	
Iunie 30 La Perd. & Prof.	240	Iunie 30	240
	<u>240</u>		<u>240</u>

15	P e r d e r e & P r o f i t	15	
Iunie 30 La Spese . . .	200	Iunie 30 Pr. Marfă . . .	3480
" 30 " Chirie . . .	100	" 30 " Scont . . .	62
" 30 " Salare . . .	320	" 30 " Comisiune . . .	240
" 30 " Capital . . .	3162		
	<u>3782</u>		<u>3782</u>

16	B i l a n ț	16	
Iun. 30 La Cassa . . .	22560	Iun. 30 Pr. A. Mandrea . . .	3000
" 30 " Marfa . . .	2000	" 30 " M. Taflan . . .	1200
" 30 " I. Florea . . .	1000	" 30 " Ef. de plată . . .	2000
" 30 " N. Manole . . .	2800	" 30 " Capital . . .	23162
" 30 " Ef. de primit. . .	1000		
" 30 " Scont	2		
	<u>29362</u>		<u>29362</u>

§ 39. **Străta unei afaceri cu diverse cazuri practice pentru studiul trecerilor în contabilitate.**

Incepem un comerț în *Provincie* pe baza următorului Inventar, încheiat la 30 Septembrie :

<i>Activ:</i>	I. Cassa	<i>Coroane = C</i>	14500
	II. Marfă, <i>kg</i> 8000 à 1 =	"	8000
	III. G. Dobrescu, <i>Provincie</i>	"	3780
	IV. Efecte de primit		
	a/. S. Runcu, loco per 2 l. c.	"	4000
	V. Mobiliar	"	1200
<i>Pasiv:</i>	I. S. Dolini, <i>Capitală</i>	"	3580
	II. Efecte de plată		
	o/. O. Mogoș, <i>Capitală</i> per 2 l. c.	"	3600
	III. Capital (diferința între activ și pasiv)	"	24300

Octombrie 1. Conform Inventarului indicat mai sus, începem contabilizarea, făcând articolii de redeschidere :

Următorii la Bilanț

pt. suma activului	<i>C</i>	31480
<i>Cassa</i>	<i>C</i>	14500
<i>Marfa</i> etc. *)	"	8000

Bilanț la Următorii

pt. suma pasivului și capitalul actual	"	31480
La <i>S. Dolini</i>	"	3580
" <i>Efecte de plată</i>	"	3600
" <i>Capital</i>	"	24300

Cazurile, ce urmează, să se treacă în registre după tipul de contabilitate, numit francez cu Jurnal cu o coloană de transport.

Jurnalul s'ar putea face de astădată împreună cu o *străță*, cu un *brouillard*, astfel ca pe pagina stângă să fie singuraticii articoli cu toate amănunțele de explicație și cu calculările, iar pe pagina din dreapta să fie însași trecerea de Jurnal, după regulile cunoscute până aci.**)

*) Vezi § 36. pag. 226.

**) O astfel de trecere, uzitată și în practică, se află explicată și aplicată în cartea: *I. Andoyer, Traité de comptabilité commerciale, Paris 1896* pag. 236—253.

Din Jurnal să se introducă articolii în Maestru, să se facă bilanț de verificare, apoi încheierea definitivă. Spre acest scop să se poarte și registre auxiliare pentru polițe, monete, marfă etc. Pentru încheiere s'a indicat la urmă un proiect de inventar, care să se completeze pe baza registrelor auxiliare.

Cazurile din strața prezentă se pot trece și după tipul de contabilitate numit italian sau german (pagina 106); depinde de voința noastră și de scopul, ce'l urmărim pentru instrucție.

Deasemenea amintim aci și conturile, ce credem că ar fi potrivite de a se deschide de astădată, pentru ca lucrarea cazurilor indicate în aceasta strață de afaceri să fie de mai mare folos pentru cei ce învață contabilitatea. Recomandăm de astădată următoarele conturi*) și anume:

a) Pur statistice: Cassa, Conturi de persoane și anume câte un cont pentru fiecare debitor și creditor. Efecte de primit și de plată.

b) Mixte: Mărfuri, Mărfuri în consignațiune, Monete, Monete în comisiune, Mobiliar C^o: Dubioșilor, Efecte în suferință.

c) Economice: (decentralizare)**) Samsarie, Scont, Comisiune, Salare, Cheltueli personale, Chirie, Spese mărunte și C^o: Capital.

d) Intermediare: Diversi acceptanți, C^o: Girurilor, C^o: Interimal.

e) Conturi de rezultate: Bilanț, Perdere & Profit.

Octomb. 1. Cumpărăm un mobiliar nou și'l introducem în inventarul special al mobilierului C 1000.

„ 2. Incassăm polița dela Inventar asupra lui S. Runcu, scadentă azi C 4000.

„ 2. Plătim polița dela Inventar, scadentă azi, la ordinul lui O. Mogoș C 3600.

„ 2. Vindm pe credit lui G. Dobrescu, Provincie, kg 4000 marfă cu C 4200.

Pentru $\frac{1}{2}$ din factură ne dă o poliță, scadentă 3 luni dela dată (a dato), iar restul credit deschis (neacoperit).

„ 2. Vindem pe credit deschis lui I. Marcu, Provincie, kg 3000 marfă cu C 3126.75.

*) Vezi capitolul V. »Descrierea conturilor«, § 40—65.

**) Se pot schimba conturile și se pot centraliza în *Regie* conținând aproape toate celelalte conturi afară de Scont și de Cheltueli personale, pentru care se face un articol de aranjare cu C^o: Capital. Vezi Capitolul V. § 58.

Octomb. 3. Plătim chirie pe 6 luni anticipativ (avansat chiria) *C* 300.

Plătim pentru diferite cheltueli mărunte *C* 25'38

„ 4. I. Marcu, Provincie, ne trimite 100*) Napoleonii à *C* 19'04 și ne roagă totdeodată, ca să plătim unui amic al său de aici *C* 400, iar cu restul valorii să-l credităm; pentru mijlocirea plății îi socotim 1% comisiune. Trecerea în registre se poate face în mai multe feluri. Napoleonii aici îi putem considera ca bani curenți (după curs) și facem trecerea prin *C^o* Cassa d. e. Cassa la Marcu *C* 1904, apoi Marcu la Cassa *C* 400; sau putem privi Napoleonii ca marfă și trecem prin *C^o* Monete astfel: Monete la Marcu *C* 1904 și Marcu la Cassa *C* 400.

„ 4. Vindem pe credit lui G. Dobrescu, Provincie *kg* 1000 marfă cu *C* 1128'60; G. Dobrescu ne dă nouă două acceptate (polițe acceptate de el) și anume: *C* 500 per 15 l. v., *C* 500 per 4 Decembre, iar restul facturei rămâne neacoperit.

„ 5. Vindem contant diferit ambalaj ca: butoaie, lăzi, cutii etc. *C* 65'45. Ambalajul în cazul prezent îl privim ca marfă: debităm Cassa și credităm *C^o* Mărfuri.

„ 6. Conform comandei noastre ne sosește (pe credit) dela O. Mogoș, Capitală *kg* 6000 marfă à 1 = *C* 6000.

Plătim pentru căraușie și alte spese mărunte *C* 164'35.

Greutatea mărții, constatată în gară corăspunde cu greutatea facturată. Desfăcând coletele constatăm că coletul Nr. 8 conține marfă de altă calitate și astfel pentru acest colet Netto 500 *kg* à 1 coroană facem imediat reclamă. În 7. curent căpătăm răspuns telegrafic dela Mogoș, că s'a făcut eroare în magazinul său și că coletul Nr. 8 Brutto 520 *kg*. Netto 500 à 1 coroană să-l predăm pe speșele sale lui N. N. în loc, și că a dispus mai departe să ni să trimită nouă imediat altă marfă, conform comandei. Ne conformăm; avem spese cu trimiterea mărții *C* 2'50.

Trecerea se poate face în mai multe feluri.***) Ca să se vadă tot mersul lucrului s'ar putea face doi articoli și anume:

*) Pentru România se pot lua d. e. 100 lire sterling sau 100 lire otomane etc. à Ln. (cursul zilei), deoarece piesa de 20 de franci în aur se poate considera ca monetă curentă; de asemenea se va lua Lei în tot locul unde sunt coroane.

**) Se știe, că marfa călătorește pe contul și rizicul cumpărătorului, deci, îndată ce Mogoș a predat marfa la gara din orașul său, ea ne privește pe noi. Față de firme, cu cari stăm de mult în legătură de cont curent, se poate face creditarea deodată cu sosirea facturei.

1. *Mărfuri* la *Următorii*
La *O. Mogoș*: pt. . . . *C* 6000
„ *Cassa*: „ 164·35
- apoi: 2. *O. Mogoș* la *Următorii*
La *narfă*
pt. 500 *kg* trimisă etc. . . . „ 500
La *Cassa*
pt. cheltueli de predare . . . „ 2·50
- sau putem face trecerea numai pt. marfa ce ne privește:

1. *Mărfuri* la *Următorii*
La *O. Mogoș*: pt. 5500 *kg* *C* 5500
„ *Cassa*: *fraht* etc. . . . „ 164·35
2. *O. Mogoș* La *Cassa*
pt. cheltuiala cu trimiterea mărfii
lui *N. N.* „ 2·50

De sine se înțelege, că în ambele cazuri se întâmplă o corespondență în scris pentru a limpezi întreaga gestiune de reclamă.

- Octomb. 8. Vindem lui *I. Marcu*, *Provincie*, *kg* 1000 marfă cu *C* 1296·40, iar el ne dă o poliță de sumă egală scadentă: *ultimo* luna viitoare.
- „ 10. Dela *O. Mogoș*, *Capitală*, ne sosește: *franco gara loco*, un colet marfă *Btto kg* 520, *Ta.* 20 = *Netto kg* 500 à 1 coroaună, ca completare la factura din 6 curent. Trecere: *Mărfuri* la *O. Mogoș* *C* 500. Să se observe cazul din 6 l. c.
- „ 11. Vindem lui *G. Dobrescu*, *Provincie*, pe credit *kg* 2000 marfă cu *C* 2068·56.

Ca acoperire ne dă pentru $\frac{1}{4}$ din factură o poliță 3 luni dela dată, în valoare de 517·14, ne trimite în numerar *C* 517·14 scăzându-și 1% scont, conform învoielii avute, iar restul rămâne pe credit deschis.

Cu *Dobrescu* suntem în relații de cont curent (vezi § 35 pag. 202) de aceea îl debităm dela început pentru suma întreagă a facturii: art. 1. *G. Dobrescu* la *Mărfuri* *C* 2068·56

apoi, când ne sosește răspunsul, și vedem cum s'a hotărît cu achitarea, continuăm cu trecerea:

art. 2. *Următorii la Dobrescu*

Cassa

pt. numerarul primit . . C 511·97

Scont

pt 1% scont „ 5·17

Efecte de primit

pt. acc/. s/. . . . „ 517·14 C 1034·28

Pentru diferența de C 1034·28, ce ne mai datorește, Dobrescu e debitat în articolul de mai înainte.

Octomb. 12. Cumpărăm pe credit dela S. Dolini, Capitală, și azi ne sosește: kg 4000 marfă à 1 = C 4000.

Pentru 1/2 din factură plătim în numerar, scăzând 2% scont acordat.

Plătim cărăușie și alte spese C 87·96.

Cu Dolini stăm în cont curent (vezi § 35 pag. 202), deci îl credităm la început pentru întreaga sumă și astfel avem:

art. 1. *Mărfuri la Următorii*

La S. Dolini; pt. factura C 4000—

„ Cassa; pt. transport „ 87·96

art. 2. *S. Dolini la Următorii*

La Cassa

pt. numerat net . . . C 1960

La Scont

pt. 2% scont acordat . „ 40 C 2000

„ 13. Trimitem un acout lui O. Mogoș, Capitală, C 1789·68.

„ 14. În urma unei reclame făcute la gara din loc, ni-se bonifică din frahtul plătit mai mult suma de C 14·58.

Fiindcă spesele de transport le-am încărcat la C^o Mărfuri, acum descărcăm acest cont cu această rebonificație (profit contabil) și zicem:

Cassa La C^o Mărfuri

pt. rebonificat din frahtul plătit prea mult C 14·58

„ 16. I. Marcu, Provincie, ne trimite un acout C 789·50.

„ 17. G. Dobrescu, Provincie, din ordinul nostru trimite lui S. Dolini suma de C 1789·50.

Octomb. 18. Vindem pe credit lui I. Marcu, Provincie, *kg* 2000 marfă cu *C* 2124·40.

Acoperire: $\frac{1}{4}$ din factură ne trimite numerar, scăzându-și 1% scont, pentru $\frac{1}{4}$ din factură ne dă o poliță, scadentă la 30 Novembre, iar restul rămâne pe credit deschis. Cu Marcu stăm în cont curent. Vezi cazul din 11 l. c.

„ 19. Vindem o cassă veche de fier, (care a fost prețuită la inventarul din trecut cu *C* 600) cu suma de *C* 400.

Trecere: *Cassa* la *Mobilier*.

„ 19. Cumpărăm printr'un curtier (samsar) Napoleoni 500 à 19·04; plătim curtaj (samsarie) $\frac{1}{2}$ ‰.

Trecere: *Monete* la *Cassă*

pt. cumpărat 500 Nap. à 19·04 = 9520·—

pt. samsarie plătită 4·76

C 9524·76

Cheltuelile avute cu cumpărarea se încarcă la *Monete*, ca și frahtul la cumpărare de mărfuri.

Se poate trece însă și altfel, ca să se deschiză un cont special de *curtaj*.

Trecere: *Următorii* la *Cassa*

Monete

pt. cump. 500 Nap. à 19·04 *C* 9520·—

Curtaj

pt. $\frac{1}{2}$ ‰ curtaj > 4·76

C 9524·76

„ 19. Facem mai multora niște servicii de comisiune și încasăm ca taxă *C* 22·50.

Trecere: *Cassa* la *C^o. Comisiune*. În explicare se pot aminti în special serviciile făcute.

„ 20. Vindem contant printr'un samsar 500 Napoleoni à 19·12 = *C* 9560 și plătim $\frac{1}{2}$ ‰ samsarie, conform borderoului de vânzare, *C* 4·78.

Trecere: *Cassa* la *Monete*

pt. cumpărat 500 Nap. à 19·12 = 9560·—

pt. plătit curtaj $\frac{1}{2}$ ‰ 4·78 C 9555·22

Puteam să debităm Cassa și să credităm C^o: Monete cu suma întreagă; apoi să debităm C^o: Curtaj și să credităm Cassa cu 478; sau în fine contabilizând altfel, avem:

Trecere: <i>Următorii la Monete</i>	
<i>Cassa</i>	
pt. încassat net la vânzare .	C 9555'22
<i>Curtaj</i>	
pt. plătit $\frac{1}{2}\text{‰}$ la C 9560 .	> 478 C 9560

Octomb. 20. Un oarecare N. Sandu, din Capitală, ne trimite 2 polițe ale lui, spre a i-le încasa (pentru incasso) și anume:

C 4000 per 23 l. c. a/. I. Munteanu, loco
 „ 5000 per 23 l. c. a/. I. Fruma, loco.

Noi facem un serviciu lui Sandu, pentru care îi vom socoti 1‰ comisiune de incasso (pentru încasare). De-ocamdată facem o trecere provizorie, ca să se știe, că a intrat la noi niște polițe, care nu sunt ale noastre, dar pentru care avem o răspundere. Sandu a îndossat polițele la noi *per procura* (îndossament per procura sau per incasso). Deschidem un cont nou, pe care îl vom numi C^o: *Interimal* sau C^o: *Provizor* sau cont în suspensiune = C^o: *Sospeso*. Acest cont primește provizor polițele până la încasare și se debitează la persoana, care ne-a trimis polițele, la Sandu. Fiindcă ne pot trimite și alte persoane polițe, deaceia nu credităm pe Sandu, ci un cont general numit: C^o: *Diverși* sau C^o: *Diverși polițe de încasare*. Articolul provizor până la 23 l. c. va fi:

C^o: *Interimal*

La C^o: *Diverși*

pt. primit dela Sandu 2 polițe spre încasare etc. C 9000.

Unii nu fac această trecere în registrele principale, ci însemnează într'o străță, că au primit polițe spre încasare. *Trecerea* în astfel de conturi provizorii în *conturi de formă, de ordine*, după cum s'a arătat mai sus, este de recomandat din toate punctele de vedere.

Octomb. 21. O. Mogoș, Capitală, creditorul nostru are de plată la 25. Novembre o sumă de C 987'38 lui B. Leonardo în orașul nostru. Mogoș, fiind cu noi în cont curent și având să ia dela noi o sumă mai mare de bani, *trage* a/. n/. o poliță pr. 25 Novembre la

o/. lui B. Leonardo și ne anunță despre această tragere, rugându-ne să acceptăm polița și la scadență să o plătim.

Noi suntem învoiți, deci facem următoarea trecere:

O. Mogoș, Capitală

La Efecte de plată

pt. tras a/. n/. o/. Leonardo, per 25 Novembre C 98738.

Polița aceasta, după ce o acceptăm, rămâne până la scadență în mâna lui Leonardo. La scadență o vom plăti sau lui sau altei persoane, dacă cumva Leonardo va fi vândut aceasta poliță.

Octomb. 22. G. Dobrescu ne trimite spre creditare:

50 # galbeni à 11.34*)

și o poliță a sa de încassat la 26 l. c. asupra acceptului N. Ioanid, loco, C 1500.

Noi nu știm, dacă se va putea încasa polița a/. lui Ioanid, deaceia facem numai o trecere provizorie până la 26 l. c. Unii fac trecerea în C^o. Efecte de primit, dar noi vom face trecerea prin C^o. *Interimal* (Sospeso).

Astfel avem: *Următorii La G. Dobrescu*

Monete

pt. primit 50 # à 11.34 C 567—

C^o. Interimal

pt. o poliță a/. Ioanid per 26 l. c. » 1500— C 2067

Octomb. 22. Plătim pentru diverse lucruri cumpărate: revizite de birou, registre, hârtie, cerneală, creioane etc. C 1625.

„ 23. Pe azi sunt scadente cele 2 polițe trimise în 20 l. c. de Sandu spre încassare. Le prezentăm acceptanților spre plată; acceptanții le plătesc în sumă de C 9000.

Noi ne oprim 1°/₁₀₀ comisiune de incasso și C 250 pentru porto, iar restul de C 8988.50 îl trimitem lui Sandu (prin mandat, prin cec, sau printr'un corespondent al nostru din Capitală).

Intâi stornăm articolul provizor făcut în 20 l. c.

Deci avem: *C^o. Diversi*

La C^o. Interimal

pt. stornare etc. . . C 9000

*) Pentru România să se ia cursul galbinilor în lei.

și acum trecem bonificația noastră pentru comisiune

Cassa

La *Comisiune*

pt. 1%₀₀ comisiune dela *C 9000 C 9*

În explicare se poate aminti toate amănuntele și o socoteală; cu deosebire aceste amănunte și speșele, scăzute etc. le vom face evidente în scrisoarea, ce o vom trimite lui Sandu.

[*Pentru studiu*: Să constatăm d. e., că la calcularea monețelor: 50 # de eri s'a luat cursul greșit în plus sau în minus și să se facă deprinderi de stornare; acest caz se poate aranja foarte ușor d. e. să se fi trecut din eroare cursul 11:30 sau 11:38 față de cursul real arătat în 22 l. c. *Aici nu s'a făcut eroare*, deci nu facem stornare; deprinderile să se facă separat, nu în registre].

Octomb. 23. O. Mogoș, Capitală, trage a/. n/. la o/. A. Lungu, loco, o poliță *per medio* l. v. (15 l. v.) în sumă de *C 44782*.

„ 24. Vindem pe credit deschis lui N. Barbu, Provincie, *kg 500 marfă* cu *C 600*.

Vindem pe credit deschis lui G. Cornea, Provincie, *kg 500 marfă* cu *C 600*.

(Deschidem conturi speciale fiecărui debitor. Aceste două vânzări s'au luat numai pentru ca în 25 l. v. să trecem pe debitorii în C^o: Dubioșilor).

„ 24. Vindem lui X *kg 500 marfă* cu *C 550*.

Vindem lui Y „ 500 „ „ „ 560.

Vindem lui Z „ 500 „ „ „ 580.

Toți 3 ne dau câte o poliță, scadentă la 25 l. v. Aceste trei vânzări s'au luat numai ca în 25 l. v. să introducem C^o: Efecte în suferință.

Trecere: Fiindcă cu persoanele X, Y și Z, nu vom mai avea afaceri, de aceea nu le deschidem conturi, ci trecem după maniera indicată la § 31 pag. 166.

Efecte de primit

La C^o: *Mărfurilor*

pt. *C 550*

pt. » *560*

pt. » *580* *C 1690*

Octomb. 25. Facem o mică reparatură la mobilier și plătim C 12·50. Această sumă, fiind neînsemnată, se trece la spese generale: *Spese la Cassa*.

„ 26. Facem o reparație mai mare și adaptăm din nou diferite părți din mobilier plătind C 300. Aici fiind vorba de o sumă mai mare, cheltuială pentru îmbunătățirea mobilierului, avem o *investiție*, deci vom contabiliza: *Mobilier la Cassa*.

Distincția aceasta logică de *cheltueli mici* de reparaturi și de *investiții*, cari ridică valoarea mobilierului, se va desluși mai amănunțit, când se va face teoria Inventarului.

Octomb. 26. N. Ioanid, loco, bancrotează. Noi avem o poliță a/. lui primită în 22 l. c. dela Dobrescu. Pentru mântuirea dreptului de regres, *facem protest*. Cheltuim cu protestu C 9·50.

Vezi art. din 22 l. c. — Noi trimitem lui Dobrescu înapoi polița protestată și-l debităm pentru a storna art. din 22 la C^o: *Interimal* și la *Cassa* pentru spesele de protest, deci avem :

G. Dobrescu la *Următorii*

La C^o: *Interimal*

pt. trimis înapoi polița protestată C 1500.—

La *Cassa*

pt. cheltuiala cu protestu > 9·50 C 1509·50

Octomb. 27. Un amic al nostru G. Neagoe, loco, cu care nu stăm în relații de comerț, ne roagă să-i dăm un gir (iscălitură) pentru ca să poată ridica dela bancă C 5000. Noi dăm *girul acesta de comlezanță*; scadența la 10 Novembre (vezi art. din 12 Novembre). — În practică de regulă nu se face nici o contabilizare. — (Vezi în capitolul „Descrierea conturilor“ la § 63).

C^o: *Diverși* (acceptanți etc.)

La C^o: *Girurilor*

pt. un gir dat lui G. Neagoe C 5000.

„ 28. Cumpărăm contant din docuri dela N. N. kg 6000 marfă à 1 = C 6000; Plătim vama (calculată în aur cu agio) = C 250; fraht și spese C 287·35. Vama și frahtu se încarcă în C^o: *Mărfuri*.

Octomb. 29. Vindem pe credit lui I. Marcu, Provincie, *kg* 2000 marfă cu *C* 2286.95. El ne dă o poliță de *C* 2000, scadentă la 15 l. v., iar restul credit deschis.

„ 30. Plătim salare personalului *C* 150.

„ 30. Cheltueli particulare ale noastre *C* 200. Deschidem un cont special sub numele: *C^o: Cheltueli personale*. (Vezi capitolul V. „*Descrierea conturilor*“ § 58).

Novemb. 1. Cumpărăm dela S. Dolini, Capitală, *kg* 9000 marfă à 1 = *C* 9000; pentru $\frac{1}{2}$ din factură îi dăm o poliță, scadentă la 30 Novembre *C* 4500; Plătim fraht și spese *C* 155.75.

„ 1. Vindem contant cu 1% scont *kg* 5000 marfă cu *C* 5800.

„ 1. Vindem pe credit lui I. Negură, Provincie, *kg* 500 marfă cu *C* 650. (Îi deschidem cont separat; Negură va falimenta la 25 Novembre).

„ 1. G. Stoica, loco, cu care nu stăm în relații comerciale, ne roagă să-i dăm un gir de complezență pentru *C* 200, ca să poată ridica această sumă de bani dela vre-o bancă. Scadența poliței este la 24 l. c. (Această poliță nu se va plăti și se va protesta. Trecere: *Diverși La C^o: Girurilor* 200).

„ 2. O. Mogoș, Capitală, ne trimite 2 polițe:
C 5000 per 5 Novembre a/. A. B., loco
„ 5000 per 5 Novembre a/. C. D., loco

Ne roagă să le încasăm la scadență și valoarea să o predăm sucursalei băncii Austro-Ungare (banca națională). Ne socotim 1% proviziune de încasare. Condiție: dacă acceptanții nu vor plăti, să facem protest.

Putem trece prin *C^o: Mogoș*, cu care stăm în cont curent, dar de astădată, fiindcă noi suntem numai mijlocitori și polițele scadente peste 4 zile, facem trecerea printr'un cont provizoriu:

C^o: Interimal

La Diverși

pt. primit dela Mogoș 2 polițe spre incasso *C* 10000.

Novemb. 2. Vindem contant *kg* 2000 marfă cu *C* 2248 și acordăm 1% scont de cassă.

Novemb. 3. Cumpărăm contant, conform borderoului de cumpărare, printr'un samsar 600 Napoleoni à 19'05; plătim samsarie 1‰. Vezi *explicația* art. din 19. Octomb.

[Să se facă o eroare de calculare în plus sau în minus, carea apoi să se storneze a două zi; stornarea se poate face tot prin C^o. Monete, dar se poate face (ca în C^o. Mărfuri) și prin C^o. Perd. & Prof. ca la reclame vezi pag. 205; eroarea aceasta să nu se facă în registre, ci separat pe un impur numai pt. deprindere].

Novemb. 3. Vindem contant printr'un samsar, conform borderoului de vânzare, 100 Napol. à 19'12; plătim 1‰ samsarie. Vezi *explicația* din 20 Octomb.

„ 3. Trimitem lui N. Nanu, Capitală, spre vânzare în comisiune Napol. 500, limitând un curs de 19'10; plătim porto C 1'50.

Aici se poate trece în mai multe feluri; putem deschide un cont nou numit C^o. Monete în comisiune sau în *consignațiune*, sau trecem prin C^o. Sospeso, C^o. Interimal, ca ceva provizoriu până se face vânzarea.

Trecere: 1. *Monete în comisiune* La C^o. Monete
pt. 500 Napol. cu prețul limitat (de regulă prețul costului).

sau 2. C^o. Interimal La C^o. Monete
pt. trimis lui Nanu

Cu speșele de C 1'50 credităm Cassa „Prin“ Monete în comisiune sau „Prin“ Monete. Este vorba, ca speșele acestea să se calculeze în comisiunea făcută, ca astfel să vedem profitul net din comisiunea de monete. Se aseamănă cu trecerea speșelor la consignarea de mărfuri.

Novemb. 3. I. Marcu, Provincie, ne trimite un acout de C 384'55.

„ 4. Cumpărăm pe credit deschis dela O. Mogoș, Capitală, kg 6000 marfă à 1 = C 6000.

Plătim cheltueli de transport și camionaj etc.
C 127'45.

„ 5. Azi au scadență polițele trimise de Mogoș în 2 l. c. spre incasso. O poliță de C 5000 se încassează și banii îi predăm la bancă, conform ordinului; a doua poliță de 5000 nu se poate încassa, deci facem protest și o înapoim protestată. Avem să socotim

lui Mogoș comisiune de incasso C 10 și spese de protest C 9·25.

Trecere (să se observe și cazul lui Mogoș din 2 l. c.):

C^o. *Diversi*

La *Interimal*

pt. încasat și trimis prin banca lui Mogoș C 5000

pt. retrimis polița a/ C. D. protestată . . . » 5000 C 10.000

Prin aceasta trecere s'a anulat (stornat) trecerea făcută în 2 l. c. Acum mai avem să debităm pe Mogoș pentru spesele și serviciile noastre.

O. *Mogoș la Următorii*

La *Cassa*

pt. plătit spese de protest C 9·25

La *Comisiune*

pt. 1°/₀₀ proviziune de incasso . . . C 10—

Novemb. 7. Ne sosește dela N. Nanu, Capitală, răspuns, că a vândut Napoleonii à 19·20. Ne trimite socoteala.

Napol. 500 à 19·20 C 9600—

— { 1°/₀₀ comisiune . . . C 9·60

{ alte spese „ 1·20

„ 10·80

Ne avizează suma netă printr'un cec C 9589·20

Trecere: Debităm Cassa la C^o. Monete în comisiune sau la C^o. Interimal (după cum s'a trecut mai înainte în 3 l. c.) pentru suma limitată (C 9565), iar pentru profitul peste limita (C 24·20) debităm tot Cassa la C^o. Monete.

Art. a) *Cassa la Următorii*

La C^o. *Interimal* (sau C^o. Monete în comis).

pt. vândut prin Nanu 500 Nap. à 19·20 C 9600—

— 1°/₀₀ comisiune și spese 1·20 „ 10·80

C 9589·20

— profitul peste limită „ 24·20 C 9565—

La *Monete*

pt. profitul peste limită „ 24·20

C 9589·20

Se poate trece și altfel: b) Să se debiteze Cassa la C^o. Interimal sau la C^o. Monete în comisiune pentru suma netă realizată adică C 9589·20.

S'ar fi putut face și în alt mod *c)*, după cum am văzut în practică, și anume să se fi anulat articolul din 3 l. c. și să se fi trecut acum ca și o vânzare contată, făcută în orașul nostru. Bine înțeles, că în acest caz din urmă toate cheltuelile vin încărcate la Co. Monete. Orice plus peste limită vine în favorul comitetului, de aceea trecerea *b)* este mai ușoară și limpede. Comisionarul *Naum* trebuie amintit prin *Scontri* și prin explicațiile articolelor din Jurnal.

Novemb. 8. G. Dobrescu, Provincie, plătește din ordinul nostru lui S. Dolini, Capitală suma de C 248·75. Cu amândouă aceste persoane stăm în cont curent: *Dolini* la *Dobrescu*.

„ 10. Trimitem lui G. Naum, Provincie, kg 8000 marfă spre vânzare în consignațiune (consemnațiune) — facem o *factură de consignațiune* — limitând prețul de C 1·20 pe kg (prețul cât ne costă pe noi cu spese, magazinaj etc.).

Plătim pentru căraușie și alte spese C 30·50.

Condițiunile cu Naum sunt: 2% delcredere dela toată marfa trimisă și 2% comisiune dela marfa vândută și alte spese reale, ce le va avea, să i-le bonificăm.

Trecere: Deschidem un cont nou numit C^o. *Mărfuri în consignațiune* (unii zic: *Mărfuri în consign. la Naum*) sau putem trece în C^o. *Interimal*, C^o. *Sospeso*.

Art. *Mărfuri în Consignațiune La Următorii*

La *Mărfuri*

pt. trimis spre vânzare lui S. Naum kg 8000 à 1·20 C 9600—

La *Cassa*

pt. spese cu trimiterea mărfii C 30·50

C 9630·50

Novemb. 11. Vindem pe credit lui I. Marcu, Provincie kg 2000 marfă cu C 2248·50.

Pentru $\frac{1}{2}$ din factură ne dă numerar, scăzându-și 1% scont acordat. (Să zicem că Marcu a fost în orașul nostru și ne-a plătit numerarul; stăm în cont curent vezi § 35 pag. 202 punct 4).

„ 12. In 27 l. t. am dat un gir de complezență *) lui S. Neagoie la o poliță scadentă la 10 Novembre; a

*) Unii iau o bonificație în practică pentru astfel de giruri d. e. un atâta la sută din nominalul poliței.

trecut 48 de ore peste termen și nevindându-se *regres* (cambial) a/. n/. e dovadă, că polița s'a achitat de către acceptant și noi am eșit din obligo. Anulăm articolul din 27 l. t.

C^o: Girurilor

La C^o: Diversi

pt. eșirea n/. din obligo la girul dat lui Neagoe C 5000.

Novemb. 13. Vindem contant diferit ambalaj precum: butoaie, lăzi etc. C 1670. (Cassa la Mărfuri).

G. Dobrescu ne trimite un acout în numerar C 48850.

Novemb. 14. Consignatarul G. Naum ne scrie, că a vândut *kg* 6000 din marfa consignată cu C 125 = C 7500. Ne trimite *nota de consignațiune*, își oprește 2% delcredere C 150 și 2% comisiune C 150 și mici spese avute C 250, iar suma netă de C 719750 ne-o avizează printr'un cec a/. unei bănci de aici.

Trecere: *Cassa la Mărfuri în Consignațiune*

(urmează socoteala detaiată a lui Naum) C 719750

Novemb. 14. Ni-se restituie dela gară, în urma unei reclamațiuni, din frahtu plătit prea mult. Aici avem C 1450 ca profit contabil: *Cassa la Mărfuri*.

„ 15. Incasăm și plătim polițele, scadente azi.

1. *Cassa la Efecte de primit*

a/. Dobrescu C 500

» I. Marcu » 2000 . . . C 2500—

2. *Efecte de plată la Cassa*

pt. plătit o/. Mogoș . . . C 44782

„ 16. O. Mogoș, Capitală, ne-a cerut urgent și noi îi trimitem 50 galbeni à 11'38, 50 Napol. 19'12 și totodată ne-a avizat, că a tras a/. n/. o poliță de C 4000 per 20 l. c. la o/. Leonardo, loco. Noi acceptăm polița și convenindu-ne prețul monetelor, îi trimitem din monetele, ce le avem.

Trecere: *O. Mogoș la Următorii*

La Monete

La Efecte de plată

Novemb. 17. G. Dobrescu, Provincie, ne trimite, ca să'l credităm :
100 Napol. à 1906 și totdeodată *ne indosează* o
poliță a sa, ca să o încassăm C 400 a/. N. N.,
loco, *per 20 l. c.*

Trecere: G. Dobrescu la Următorii

La Monete

„ Efecte de primit

sau: nu credităm C^o: Efecte de primit, ci C^o: *Interimal*, deoarece scadența e apropiată, și nu știm, dacă polița se va putea încasa. La tot cazul trecerea e mai mult provizorie.

Novemb. 17. Consignatarul n/. G. Naum ne anunță, că a mai vândut *kg* 1000 din marfă à 1'50 = C 1500.

Ne trimite socoteala: își oprește 2% comisiune și 2% delcredere și suma netă de C 1440 ne-o trimite printr'un cec a/ unei bănci din loc.

Totodată, ne mai fiind șanțe de a vinde marfă, ne trimite restul de *kg* 1000 à 1'20 (prețul cu care am consignat) și-și detrage 2% delcredere și spese reale pentru înapoierea mărfii C 17'25.

Trecere: Următorii la Mărfuri în Consignațiune

Cassa

(pt. suma netă după detragere: 2%+2%

și spesele de transport C 17'25) C 1422'75

C^o: Mărfuri

pt. înapoiat marfa *kg* 1000 à 1'20 = C 1200—

— 2% delcredere contractat » 24— C 1176—

Novemb. 18. Vindem pe credit lui G. Dobrescu *kg* 2000 marfă cu C 2350. El ne dă o poliță *per ultimo* l. c. de C 1500.

„ 19. Cumpărăm contant printr'un samsar 500 Napol. à 19'04; plătim 1%₀₀ samsarie. Vezi art. din 19 Oct.

„ 20. Trimitem spre vânzare în comisiune lui G. Ionescu, Capitală, 500 Napol. preț limitat 19'14.

Trecere: C^o: *Interimal* la Monete

sau: C^o: *Monete în comisiune* la C^o: *Monete*.

„ 20. Cumpărăm dela O. Mogoș, Capitală, *kg* 8000 à 1 = C 8000. Stăm în cont curent. Dăm numerar C 3000 cu 2% scont. Fiindcă Mogoș întrebese mai înainte,

dacă-i putem trimite monetă în aur, de aceea fi
dăm din monetele noastre 100 Napoleond'ori à
19·10; iscălim o poliță la o/. său de C 2000 per
ultimo l. c., iar restul pe credit deschis.

Plătim fraht și alte spese C 113·68
Plătim pentru porto monetelor (se face un pachet, grop) „ 2·50

1. Trecere: *Marfă* la *Următorii*

La *O. Mogoș* C 8000.—

„ *Cassa*; fraht „ 113·68 C 8113·68

2. *O. Mogoș* la *Următorii*

La *Cassa*: acout C 3000.—

„ *Monete* 100 Nap. à 19·10 „ 1910.—

„ *Efecte de plată* „ 2000.— „ 6910.—

3. *Monete* la *Cassa*

pt. porto napoleonilor C 2·50

4. *Cassa* la *Scout de cassă**)

pt. 2°/_o dela 3000 „ 60.—

Novemb. 20. Plătim acceptul nostru, tras de Mogoș a/. n/. la o/.
Leonardo, loco C 4000.

„ 20. Se încassează polița, ce ne-a trimis'o G. Dobrescu
în 17 l. c. de C 400.

Trecere: *Cassa* la *Efecte de primit* (sau la *C^o.
Interimal* vezi trecerea din 17 l. c.).

„ 20. G. Dobrescu reclamă, că o parte din marfă a fost
stricată și anume: kg 100 cu prețul 1·17; noi re-
cunoaștem reclama, o aprobăm și-i scădem C 117.

Se poate trece în mai multe feluri (vezi § 35 pag. 205).

Aci vom trece prin contul *Perdere & Profit*. Trecere:

Perdere & Profit

La *G. Dobrescu*

pt. C 117.

Novemb. 21. N. Neagoș ne roagă să-i dăm un gir de comple-
zentă la o poliță de C 4000 per 15 l. viitoare.

*) Scoutul se putea aranja la articolul 2 după regulile știute :

O. Mogoș la *Cassa* C 2940

» la *Scout* » 60 C 3000

(Rămâne la Inventar și în activ și în pasiv, ca ori ce sumă de evidență în conturi de ordine; vezi pag. 280).

Trecere: C^o. Diverși La C^o. Girurilor

pt. C 4000

Novemb. 21. Trimitem lui N. Scurtu, Provincie, pentru vânzare în consignațiune, kg 6000 marfă à 1'20 (prețu cât ne costă pe noi în loc), conform *facturei de consignațiune* C 7200.

Plătim spese de transport cu aceasta trimitere C 88'50.

Condițiune: 2% comisiune 2% delcredere și spesele reale.

Trecere: *Mărfuri în consignațiune* la *Următorii*

La *Mărfuri*

pt. trimis kg 6000 à 1'20 C 7200.—

La *Cassa*

pt. fraht C 88'50 C 7288'50

Novemb. 22. Vindem pe credit: lui I. Marcu, Provincie, kg 1000 marfă cu C 1245; lui G. Dobrescu, Provincie, kg 1000 marfă cu C 1245.

„ 23. Cumpărăm pe credit dela O. Mogoș, Capitală, kg 4000 à 1 = C 4000.

Pentru $\frac{1}{2}$ din factură îi dăm o poliță (un accept al nostru) per 15 l. v.

Cumpărăm pe credit dela S. Dolini, Capitală, kg 4000 marfă à 1 = C 4000.

Pentru $\frac{1}{2}$ din factură îi dăm o poliță per 15 l. v.

Plătim fraht și spese la aceste facturi C 244'50.

„ 25. Astăzi sunt scadente 3 efecte de primit:

a) C 550 a/. X (din 24 l. t.)

b) „ 560 „ Y „ „ „

c) „ 580 „ Z „ „ „

Le prezentăm acceptanților spre plată.

a) Acceptantul X ne plătește polița întreagă C 550, deci facem trecerea obicinuită:

Cassa la *Efecte de primit*

pt. încassat . . . C 550.

b) Acceptul Y nu poate plăti, căci a bancrotat; astfel facem protest și plătim spese C 8'50.

Polița lui Y o dăm în C^o. Efecte în suferință cu valoarea ei nominală și încărcăm în acest cont și speșele, astfel avem :

C^o. *Efecte în suferință* la *Următorii*

La C^o. *Efecte de primit*

pt. 1 efect a lui Y protestat C 560—

La *Cassa*

pt. plătit speșe de protest etc. . . . C 850

c) Acceptantul Z se află în încurcături și ne oferă de bună voie C 400 în loc de C 580. Noi, considerând împrejurările și relația lui Z, cădem de acord și ne declarăm învoiți, că primim C 400 și-i achitam polița. Bine înțeles, că aci avem o pierdere contabilă de C 180.

Trecere pentru cazul c) :

Se poate trece în două feluri:

1. *Următorii* la *Efecte de primit*

Cassa

pt. încasat polița conform acordului C 400

Perdere & Profit

pt. scăzământul acordat cu Z > 180 C 580

sau se transmite suma de 580 în C^o. *Efecte în suferință* (vezi § 51), ca în cazul b) trecându-se :

Efecte în suferință la *Efecte de primit*

pt. o poliță a lui Z C 580

apoi : *Următorii* la *Efecte în suferință*

Cassa

pt. C 400

Perdere & Profit

pt. > 180 C 580

Novemb. 25. Astăzi avem să încasăm dela Negură, pentru marfa vândută în 1 Novembre C 650.

N. Negură se află în încurcături și în ajunul unui faliment. El ne oferă, și noi ne învoim să ne plătească numai C 500, având astfel o pierdere contabilă de C 150 și astfel contul debitorului Negură devine *miat*. (Vezi explicații la § 45 și 52).

Trecere : *Următorii* la *N. Negură*

Cassa

pt. încasat conform învoielii . C 500

Perdere & Profit

pt. scăzământ acordat C 150 C 650

Novemb. 25. Astăzi ar fi să ne plătească N. Barbu *C* 600 și G. Cornea *C* 600, dar găsindu-se amândoi în încurcături, ne roagă să le acordăm un moratoriu de 3 luni. Noi ne învoim. Deocamdată nu facem nici o trecere. Deoarece, cu sfârșitul acestei luni, când vom face încheierea generală a afacerii, vom lua la inventar pe acești doi debitori între dubioși cu o sumă, ce presupunem, că o vom încasa. (Vezi pagina 280, VII).

„ 25. Plătim acceptul n/. o/. Leonardo din 21 Octombree, scadent azi: *Efecte de plată la Cassa C* 987'38.

„ 26. În 24 fusese scadentă polița lui G. Stoica din 1 Novembre cu girul n/. de complementă. Fiind Stoica în faliment, s'a protestat polița și pe cale de regres (ne închipuim că au trecut mai multe zile) remitentul s'a adresat la noi și astfel *am plătit* suma de *C* 200 și spese diverse *C* 10'50. Fiindcă nu mai este șanză ca Stoica să se rehabiliteze, de aceea suma de *C* 210'50 este pentru noi o pierdere.

Trecere: Mai întâiu stornăm art. din 1 Novembre :

C^o. Girurilor la Diversi

pt. stornat art. din 1 Nov. cu girul dat lui Stoica *C* 200

apoi: *Perdere & Profit**) *la Cassa*

pt. plătit girul dat lui Stoica, falit. *C* 200.—

pt. spese cu această afacere . . . > 10'50 *C* 200'50

Novemb. 27. G. Ionescu, (căruia îi trimisese spre vânzare 500 de Napol. în 20 l. c.) ne anunță, că a vândut Napol. 400 à 19'16 și, după ce și oprește 1‰ comisiune de vânzare *C* 7'66 și spese *C* 2'50, suma netă de *C* 7653'84 ne-o trimite printr'un cec a/ unei bănci. (Mai rămâne la Ionescu în comisiune 100 de Napol., cari se vor lua la Inventar).

Trecere: *Cassa la Monete în comisiune*

pt. (socoteală amănunțită) *C* 7653'84.

*) Se putea trece și altfel ca spesele de *C* 10'50 și suma de *C* 200 să se ivească ca pierdere în *C^o. Girurilor* și astfel *C^o. Girurilor* ar fi devenit *cont mixt*. E mai recomandabil așa cum s'a indicat mai sus ca *C^o. Girurilor* să rămână pur statistic.

Novemb. 28. Consignatarul n/. I. Scurtu ne anunță, că a vândut *kg* 3000 din marfa consignată lui à 1·20, conform prețului limitat și după scăderea de 2% delcredere, 2% comisiune, ne trimite suma netă de *C* 3456.

Trecere : *Cassa la Mărfuri în consignațiune*

pt. . . . (se trece contul specificat) *C* 3456.

Novemb. 28. Cumpărăm contant 100 Nap. à 19·04.

„ 29. Cumpărăm contant *kg* 8000 marfă à 1 = *C* 8000
2% scont; plătim fraht și alte spese . . „ 225

„ 30. Plătim diferite spese, conform cassei mici, în decursul luni *C* 144·50.

„ 30. Plătim salare pe luna curentă *C* 150.

„ 30. Plătim avansuri de salare pentru luna viitoare *C* 100.

„ 30. Cheltueli particulare ale noastre *C* 180.

„ 30. Plătim polițele, scadente azi :

O/. S. Dolini . . . *C* 4500

„ O. Mogoș . . . „ 2000

„ 30. Incassăm polițele, scadente azi :

a/. I. Marcu . . . *C* 1296·40

„ I. Marcu . . . „ 531·10

„ G. Dobrescu „ 1500—

„ 30. Consignatarul I. Scurtu ne avizează, că a vândut *kg* 2000 din marfa consignată à 1·50 = *C* 3000, și după subtragere de 2% Comisiune, 2% delcredere și 2 coroane spese, ne trimite prin cec suma netă *C* 2878.

Facem încheierea generală. Transmitem pe Barbu și pe Cornea în C^o: Dubioșilor, deci avem :

C^o: *Dubioșilor la Următorii*

La *N. Barbu* *)

pt. trecerea pretenziunii noastre dubioase *C* 600

La *I. Cornea*

pt. trecerea prntenziunii noastre dubioase > 600 *C* 1200

*) Redeschizând afacerea, să admitem, că d. e. Barbu plătește o parte din suma presupusă de *C* 300 (vezi Inventaru la pag. 280, titlul VII), sau plătește tot sau ceva mai mult. Cum se manipulează cu C^o: Dubioșilor și cu C^o: Efecte în suferință și cum se încheie în a doua perioadă de afaceri, să se observe cele spuse în § 51 și 52.

Urmează un proiect pentru stabilirea inventarului de încheiere al afacerii, ce s'a indicat în strața dela pag. 259—279.

Inventar luat la 30 Novembre.

Activ :	I. <i>Cassa</i> ; banii din <i>cassă</i>	C	—	—
	II. <i>Monete</i> :			
	<i>Napoleoni</i> — à 1904	"	—	—
	III. <i>Monete în comisiune</i> (sau <i>Cont Interim</i> al, vezi pagina 270).			
	100 <i>Nap.</i> în comis. la <i>Ionescu</i> à 1904	"	1904	—
	IV. <i>Marfă</i> :			
	după scontru și facturi <i>kg</i> —			
	cursul à 1 <i>C</i> = <i>C</i> —			
	— 2% scot	"	—	—
	V. <i>Mărfuri în Consignațiune</i> :			
	<i>kg</i> 1000 la <i>I. Scurtu</i> , cursul à <i>C</i> 1 <i>C</i> 1000			
	— 2% comis. și 2% delcredere	"	40	" 960—
	VI. <i>Debitorii</i> :			
	I. <i>Marcu</i> , <i>Provincie</i>	C	—	—
	G. <i>Dobrescu</i> , <i>Provincie</i>	"	—	—
	VII. <i>C^o. Dubioșilor</i> :			
	N. <i>Barbu</i>	C	600	
	— 50% <i>perdere presupusă</i>	"	300	C 300
	G. <i>Cornea</i>	C	600	
	— 40% <i>perdere presupusă</i>	"	240	" 360 " 660—
	VIII. <i>Contul Diversi Acceptanți</i> *)			
	pt. girul dat lui <i>Neagoș</i> , ținut în evidență	"	4000	—
	IX. <i>Efecte de primit</i> :			
	C 2100— a/. <i>Dobrescu</i> per 2 <i>Ian.</i> , zile 33 Nr. 693			
	" 500— " " " 4 <i>Dec.</i> , " 4 " 20			
	" 517·14 " " " 11 <i>Ian.</i> , " 42 " 217			
	C 3117·14 (<i>Scotul</i> cu 6% = C 1550 930 " 3117·14			
	il punem la pasiv).			
	X. <i>Efecte în suferință</i> **)			
	pt. C 560, 1 efect dat <i>advocatului</i> și acționat			
	pt. " 280 50% <i>perdere</i> și <i>spese de proces</i>	"	280	—

*) Acest articol de Inventar s'a luat din *Maestru*, ca și în pasiv *C^o.* Giruri cu suma egală de C 4000.

**) Pentru acest efect să se observe articolul b) dela pag. 277 și totdeodată și § 51.

XI. *Mobiliar:*

Conform inventarului special C 1600.—
 — 10% amortizare pt. 2 luni „ 26.66 C 1573.34

XII. *Poziții tranzitorii, adecă activ bun pt. anul viitor:*

a) *Salare**) anticipate (avansate) C 100
 b) Chirie anticipată pe 4 luni . „ 200
 c) *Scont*, 6% int. dela ef. de plată „ 10 „ 310.—

Suma activului: C —.—

Pasiv: I. *Creditorii:*

O. *Mogoș*, Capitală C —.—
 S. *Dolini* „ „ —.— C —.—

II. *Efecte de plată:*

C 2000 o/. *Mogoș* per 15 Dec. zile 15 Nr. 300
„ 2000 „ *Dolini* „ 15 „ „ 15 „ 300
 C 4000 (*Scontul* cu 6% = C 10 600 „ 4000.—
 îl punem la activ).

III. *Contu Giruri*

pentru evidență; girul dat lui *Ionescu*
 spre balansarea sumei egale din activ „ 4000.—

IV. *Scont*, 6% interese dela efecte de primit „ 15.50

Suma pasivului: C —.—

*) Să nu se deschiză un cont special pentru pozițiile tranzitorii, ci să se crediteze prin articolii de încheiere Conturile: *Salare*, *Chirie* și *Scont de casă* (Vezi § 64).

V. Descrierea conturilor și funcțiunea lor.

§ 40. Conturile în general.

S'a vorbit mai înainte despre conturi (partide), despre deschiderea și încheierea, despre debitarea și creditarea lor; ele s'au fost împărțit în conturi *pur statistice*, *pur economice* și *mixte* precum și în conturi, cari ajutorează încheierea, numite *conturi de rezultate*. S'a spus deja, că o separațiune totală și definitivă a conturilor nu se poate face, decât numai dupăce s'a terminat un negoț oarecare, deoarece numai atunci putem ști hotărît, care a fost un cont pur statistic, pur economic sau mixt, căci, după cum se va vedea mai încolo, de multeori împrejurările fac, ca un cont pur statistic să devină mixt.

Vom căuta în cele ce urmează să facem un resumat al conturilor, tractate până aci, și a altor conturi amintite în tabloul înfățișat la pag. 60, vom căuta să descriem pe scurt *scopul* și să arătăm cum se face *debitarea și creditarea precum și încheierea fiecărui cont*, din cele cari se întâlnesc mai des în afaceri.

Peste tot numărul conturilor diferă după soiul negoțului, după extensiunea afacerilor și după voința noastră: dacă vrem să purtăm socoteli mai concentrate sau mai detaliate, dacă alegem un sistem sau altul de conturi, după cum s'a vorbit mai înainte la § 14 pag. 64 și 65.

Numirea conturilor se orientează după *obiectul*, despre care ține socoteala, după *persoane*, cari vin în atingere cu afacerea, după *serviciile*, ce se îndeplinesc în afacere și în fine după *scopul* ce'l au unele conturi și după *ajutorul* ce'l dau la aranjarea încheierii și redeschiderii afacerii. De aci urmează, că numirea conturilor nu este aceeași în fiecare afacere și adeseori întâlnim

în practică cele mai diverse numiri, concentrări și aranjări de conturi. Sunt cu toate acestea unele conturi, cari le întâlnim mai des și sunt cam aceleași în cele mai multe afaceri comerciale și astfel — considerându-le cu deosebire pe acestea, — vom căuta, ca să le descriem și să arătăm funcțiunea, ce o îndeplinesc la început în decursul afacerilor și la încheiere.

a) *Conturi pur statistice:*

§ 41. Contul Cassa. *)

Acest cont ține evidență despre afacerile, cari s'au îndeplinit cu bani gata (cu numerar, contant) purtând socoteala, despre banii intrați și eșiți și arătând totdeauna situația (starea, statistica) banilor, ce trebuie să fie în cassa de fer.

La început *se debitează* Cassa pentru banii depuși în afacere, iar în decursul afacerii pentru toate încăssările de numerar făcute și *se creditează* pentru plățile de numerar și la încheiere pentru restul de bani gata, ce'l mai posedem.

La fiecare debitare a unui cont trebuie să se amintească *un contra cont, o contra partidă*, care se creditează și tot asemenea la fiecare creditare trebuie să se amintească o contra partidă sau un contra cont, care se debitează. Acest lucru s'a spus și mai înainte și se repetează aci aplicându-se la toate conturile, ce se vor tracta în acest capitol.

Așadar, vorbind despre *Cassa*, vom zice, că *se debitează* :

- α) *La C^o. Bilanț de intrare, de începerea afacerii* (sau la C^o. Capital, dacă afacerea se începe cu un capital în bani gata).
- β) *La diverse conturi*, cari dau Cassei un numerar pentru mărfuri, efecte, polițe, pentru servicii făcute etc. în decursul afacerii.

Cassa se *creditează* :

- γ) *Prin diverse conturi*, pentru cumpărări de marfă, efecte, pentru cheltueli diverse și pentru servicii, ce ni le-a făcut alții etc.

*) În practică, când contabilizăm, nu se mai amintește numirea de *cont* sau *partidă*, ci se zice simplu : Cassa, Marfa, Monete, Efecte de primit etc.

δ) Prin C^o: Bilanț de eșire, de încheiere, care ne arată numerarul, ce'l posedem la încheiere, și care totdeauna este un activ.

Pentru o mai bună învedereare a celor spuse mai înainte facem un aranjament în formă de cont:

<i>Debit</i>	C^o. C a s s a	<i>Credit</i>
α) <i>La Bilanț</i> eventual la <i>Capital</i> (pentru numerarul, ce'l posedem la începutul afacerii)	5000	γ) <i>Prin diverse conturi</i> (pentru cumpărări de marfă, efecte, pentru cheltueli și servicii, ce ni-le fac alții în decursul afacerii) 20000
β) <i>La diverse conturi</i> (pentru vânzări de mărfuri, efecte, pentru servicii în decursul afacerii)	<u>22000</u> 27000	δ) <i>Prin Bilanț</i> (pentru numerarul, ce'l posedem la încheierea afacerii)
		<u>7000</u> 27000

Contul Cassa, în cazuri excepționale, poate arăta o *perdere*, d. e. când am dat cuiva din greșală mai mult decât trebuia, când s'ar fi întâmplat o greșală de calculat sau o defraudare (manco, deficit) sau poate arăta *profit*, când din greșală am dat cuiva mai puțin etc. În aceste cazuri contul Cassa ar deveni un cont mixt. Pentru a ocoli astfel de împrejurări, s'ar putea deschide un cont pentru perderi și profituri extraordinare, sau un cont pentru diferențe de Cassa, ca cont pur economic.

Prin dese controluri, făcute zi de zi, se pot preîntâmpina greșelile de calculare. Contul Cassa se poate controla prin Scontrul Cassa, un registru auxiliar despre care s'a vorbit la »*Simpla*« pag. 4—25.

Aici mai amintim, că în unele afaceri se poate deschide și un cont pentru *Ramburse*, până facem încassarea banilor. Acest cont se *debitează*, când trimitem marfa și se *creditează*, când încassăm rambursul.

§ 42. Contul Efectelor de primit.*)

Funcțiunea acestui cont este de a ține evidență despre polițele noastre active, scrise în banii țării, adecă în monetă curentă.

Aceste polițe *ajung* în posesiunea noastră ca plată pentru mărfuri vândute, sau prin aceea, că le cumpărăm și *es* din posesiunea noastră, când le încassăm, sau le trimitem altora ca plată, sau le vindem (se face prin indossament).

Efectele de primit se debitează:

α) *La Bilanț de intrare*, pentru valoarea nominală a polițelor, aflate în portofoliul nostru, la *începerea afacerii*.

*) Efecte de încassat; debitori anonimi. În Austro-Ungaria și în Germania se zice: C^o. Rimeselor; vezi nota dela § 31 pag. 164 și 176.

- β) *La diverse conturi*, cari dau afacerii noastre aceste polițe cu valoarea lor nominală în decursul afacerii: (*Cassa* când le cumpărăm, *persoane* când ni-le trimite ca plată, *Marfa* când se face trecere concentrat vezi § 31 pag. 166).

Efectele de primit se creditează:

- γ) *Prin diverse conturi*, cari primesc în decursul afacerii aceste polițe cu valoarea lor nominală precum: (*Cassa*, când le vindem, *persoane*, când le trimitem drept plata, sau când le înapoiem în cazuri de refuzarea plății).
- δ) *Prin Bilanț de eşire*, pentru valoarea nominală a polițelor, cari la încheiere le găsim în portofoliul nostru și cari formează un *activ al nostru*.

Orice scădere de scont se contabilizează separat în conturi pur economice ca *Dobânzi*, *Interese scont*, *discount* etc., astfel că contul Efecte de primit rămâne pur statistic. Pentru cazul că o poliță nu se poate încasa cu nici un preț, deoarece a devenit obligații cambiali insolvenți, s'ar putea ivi o pierdere în acest cont, dar, pentru a' l' ține ca cont pur statistic, se deschide un cont separat numit: *Efecte dubioase* sau *Efecte în suferință* și se trece polița dubioasă mai departe în acest cont cu valoarea nominală.

Aci se pot aminti și efectele noastre active, cari sunt scrise în monetă streină, în valută externă, și se încasează după cursul zilei. Aceste polițe, numite de unii *Rimese și Trate în bani streini*, de alții *Devize*, formează portofoliul strein și se contabilizează în *Conturi mixte*, căci ele, în urma fluctuațiunii cursului, dau diferențe de pierdere sau profit. Contabilizarea se face întru toate, ca și la Efecte de primit, cu singura deosebire, că la încheiere, pe lângă Bilanț de încheiere are și diferențe de pierdere sau profit.

Contul Efecte de primit se controlează cu registrul auxiliar pentru polițe active, adică cu Scontrul efectelor de primit. (Aci am considerat numai cazul, când polița o primim ca fiind bani, iar nu un simplu document de obligațiune vezi § 31 pag. 166—168). Contul efectelor de primit se poate subdi-vida în polițe pe piața noastră, polițe pe alte piețe etc.

§ 43. Contul Efectelor de plată. *)

Funcțiunea acestui cont este de a ține evidență despre polițele noastre pasive, adică despre acele polițe pe cari le-am acceptat noi și ne-am obligat de a-le plăti la scadență, în banii țării adică în monetă curentă. Acest cont, ținând evidență despre

*) În Austro-Ungaria și în Germania: *Co. Trate*, acceptele noastre, creditorii anonimi.

un pasiv al nostru, mai întâiu se creditează și numai după aceea se debitează. (Conturile s'ar putea împărți și în conturi pasive și active; contul efectelor de plată ar fi un cont pasiv vezi § 5 pag. 15).

Efectele de plată se creditează :

- α) *Prin Bilanțul de intrare*, pentru valoarea nominală a efectelor de plată la începutul afacerii.
- β) *Prin diverse conturi*, în interesul cărora s'au acceptat polițele cu suma nominală: când cumpărăm marfă și iscălim polițe, sau când trage cineva asupra noastră o poliță oarecare în decursul afacerii.

Efectele de plată se debitează :

- γ) *La diverse conturi*, cari achită aceste polițe, precum *Cassa*, când le plătim, sau *persoane*, când acceptate de a-le noastre au ajuns prin gir în posesiunea unor debitori ai noștri (vezi nota dela § 31 pag. 170) și ei își plătesc datoriile lor față de noi în decursul afacerii.
- δ) *La Bilanț de eşire*, pentru valoarea nominală a polițelor, iscălite de noi și cari neachitate la încheiere sunt în circulațiune pe la bănci și creditori particulari ai noștri și formează un pasiv al nostru.

Efectele de plată pot fi și în *monetă streină* — *trate în monetă streină* — plătibile după curs; la aceste polițe se ivesc și diferențe de pierdere sau profit, în urma variațiunii cursului. Diferința de curs — pentru a nu forma un cont mixt — s'ar putea trece într'un cont special economic d. e. *Agio* sau *Diferințe de curs*. Dacă sunt multe polițe în monete streine (atât *Rimese*, *Remise* cât și *Trate*) d. e. la bănci, în piețele principale, de bună samă, că se introduc *conturi speciale*. (Despre negoțierea polițelor în monetă streină: *Rimese & Trate*, *Devize*, *cecuri* etc. se va vorbi la afacerile de bancă).

Peste tot contul efectelor de plată se controlează cu registrul auxiliar pentru polițele pasive adecă cu scontrul polițelor de plată.

§ 44. Conturi de persoane.

Funcțiunea acestor conturi este de a ține evidentă despre relațiile, ce le avem cu diferiții corespondenți ai afacerii pentru pretenziunile (creanțele) și datoriile noastre. Se poate deschide un *cont colectiv* pentru toate persoanele numit *cont curent* sau *contul corespondenților*, care s'ar putea separa în trei grupe principale și anume în contul mușteriiilor sau al *Debitorilor*, în contul

furnisoriilor, liferanților sau al *Creditorilor* și în fine pentru legăturile noastre cu diferite bănci: în contul *Băncilor* (debitoare și creditoare). Din aceste conturi generale se pot face o mulțime de conturi speciale, pentru fiecare persoană sau firmă; în privința aceasta ne orientăm după trebuințele negoțului, după felul afacerilor și după cum voim noi, ca să avem o evidență mai generală asupra persoanelor, sau una specificată de tot.

Conturile de persoane sunt pur statistice. La unele conturi se calculează și dobândă (conturi curente cu interese) la alte conturi de persoane se ivesc și diferențe de curs cu deosebire, dacă corespondenții sunt în țări streine.*) *Orice diferențe în plus sau în minus, ce ar rezulta din relațiile noastre cu persoanele, au să se facă evidente în conturi separate economice, precum în conturile de comisiune, de interese, de spese, diferențe de curs etc.* În conturile de persoane are să se constate saldul general de încheiere, care poate fi activ sau pasiv.

Aci mai poate fi vorba de un cont colectiv pentru unii debitori sau creditori, cu cari avem afaceri mai rare în decursul anului. Acestora le deschidem un cont general pentru diverși debitori și altul pentru diverși creditori sau unul cu numirea *cont pentru diverși* (Conto pro Diversi), care să cuprindă în sine și pe debitorii și pe creditorii. Se înțelege de sine, că creditorilor și debitorilor celorlalți le deschidem conturi speciale.

§ 45. Contul Debitorilor.

Un corespondent al nostru, client, mușteriu este debitor pentru tot ce primește dela afacerea noastră el în persoană sau altul din însărcinarea lui, este debitor pentru serviciile ce i-le facem ca comisiune, sămsarie și pentru interesele, ce ne datorește. El este creditor pentru tot ce ne dă direct sau prin altul și pentru serviciile, făcute de el sau interesele, ce avem să i-le plătim :

Contul clientului este *debitor* :

- α) *La Bilanț de înțrare*, pentru valoarea datorită nouă, conform inventarului dela *începutul afacerii*.

*) Se va vorbi cu altă ocaziune, despre conto mio și suo, și despre afacerile în participațiune, în bani indigeni și streini. Amănunte se găsesc la toți autorii, citați în notița dela pag. 64. — Vezi și *I. Pricu*: Contabilitatea afacerilor în participațiune, Brașov, 1902.

- β) *La diverse conturi în decursul afacerii*, pentru tot ceea ce primește dela noi, direct sau prin altul, sau dacă altă persoană primește dela noi din însărcinarea dânsului, precum și pentru diverse servicii, ce i-le facem și pentru dobânda, ce are să ni-o plătească, dacă avem cu el cont curent cu interese. Clientul primește dela noi mărfuri, bani, efecte, polițe, servicii de comisiune, samsarie etc. și în fine dobânzi, ce ne datorește.

Contul clientului este *creditor* :

- γ) *Prin diverse conturi în decursul afacerii*, pentru tot ce ne dă direct sau prin altul și pentru diferite servicii, făcute sau interese, ce avem să i-le plătim. Ne dă bani (acțiuni), ne înapoiază mărfuri, cari nu-i convin, ne dă polițe, efecte, ne face servicii de comisiune etc. și în fine dobânzi. (Dobânzile se socotesc în Debit și în Credit și se saldează așa încât în realitate apar numai odată sau în Credit sau în Debit, tot astfel se pot aranja și serviciile și speșele primite și făcute).
- δ) *Prin Bilanț de eșire* la încheierea afacerilor, pentru valoarea totală, ce ne-o datorește, conform inventarului și formează un *activ al nostru*. (Se poate întâmpla ca un debitor să fie pe deplin achitat, în care caz contul său se încheie de sine, fără nici un bilanț).

Când se întâmplă, că unii dintre clienții noștri să devină insolvenți, atunci încheiem contul acestora *prin* un cont nou, ce'l deschidem, numit *Co. Dubioșilor*. În chipul acesta toate conturile clienților le păstrăm ca conturi pur statistice și contul nou deschis al Dubioșilor devine un cont mixt. Despre acest cont, care se aseamănă cu *Co. Efectelor* în suferință vom vorbi la conturile mixte.

Dacă însă avem un singur client dubios sau insolvent, atunci facem din contul acelei singure persoane un cont mixt. Luăm în activul inventarului suma, ce presupunem că o vom încasa și facem încheierea și cu Bilanț în credit (suma presupusă) și cu pierdere prin Contul Pierdere & Profit. Alte amănunte se vor vedea din explicările, ce se vor da la *Co. Dubioșilor*, (§ 52), cu care se aseamănă pe deplin.

Polițele, ce ni-le dau clienții noștri, sau cari le tragem asupra lor formează *Efectele noastre de primit*, *Rimesele noastre* (adecă acceptele lor; în singular: acceptul său = acc/. s/).

Dacă avem în Maestru conturi colective de persoane, atunci controlul se face în Scontrul persoanelor, purtat separat ca registru auxiliar numit: *Cartea conturilor curente (Salda Conti)*. Dacă în Maestru avem pentru fiecare persoană un cont special și amănunțit, atunci nu se mai poartă separat scontru de persoane, ca registru auxiliar. La Maestru sumar, purtat după forma de contabilitate c) dela pag. 106, este neapărată lipsa și de cartea conturilor curente specială.

§ 46. Contul Creditorilor.

Cele spuse în paragraful precedent au și aci valoare, însă în altă ordine, după cum se poate vedea din cele ce urmează:

Contul furnisorului (liferantului) este *creditor*:

- α) Prin Bilanț de intrare la începutul afacerii, pentru valoarea, ce o datorăm furnisorului, conform inventarului dela început.
- β) Prin diverse conturi în decursul afacerii, pentru tot ceea ce furnisorul ne dă nouă direct sau prin altul, pentru diferite servicii făcute și pentru eventuale interese și spese. Ne dă mărfuri, bani, efecte, ne face servicii de comisiune etc. și dobânzi, ce ni-le socotește (Cont curent cu interese).

Contul furnisorului este *debitor*:

- γ) La diverse conturi în decursul afacerii, pentru tot ce-i dăm noi furnisorului direct sau prin alții, pentru servicii diverse, pentru marfa trimisă înapoi, ca necorăspunzătoare, pentru polițele, cecurile și banii (acconturile), ce i le-am dat etc.
- δ) La Bilanț de eşire, când încheiem afacerea, pentru valoarea totală ce i-o datorăm, conform inventarului, luat la încheiere și formează un pasiv al nostru. (Se poate întâmpla, ca să achităm pe deplin pe creditorul nostru, în care caz contul său se încheie de sine fără bilanț).

Polițele, ce le dăm furnisorilor noștri, sau cari le trag furnisorii noștri asupra noastră, formează *Efectele noastre de plată, tratele, acceptele noastre* (în singular *nostru* = acc/. n/).

Dacă am combina pe toți debitorii și creditorii într'un singur cont, de asemenea dacă am combina Efectele de primit și de plată într'un singur cont, am avea două bilanțuri la încheierea acestor conturi colective și anume: un bilanț activ în Credit și altul pasiv în Debit.

Notă. Dacă soția șefului dă în afacere averea ei particulară sau zestrea — care s'a înregistrat la tribunal în registrul pentru firmele singulare — atunci se poate deschide în Maestru un cont special: *Co. Zestre, Dotă (Allata, Al-latur)*, care se poartă întru toate ca și conturile creditorilor. Se poate socoti dobândă la acest cont și se aranjază ca conturile curente cu interese. *Dota*, când este înregistrată la tribunal — în cazuri de faliment — are, în unele țări, prioritate la lichidare, față de alte datorii ale afacerii. Soția poate intra și ca tvaroș în afacere, în care caz se deschide un *Co. Capital* al soției.

b) *Conturi mixte*:

§ 47. *Contul Mărfurilor.*

Funcțiunea acestui cont este de a ține evidență și socoteală amănunțită despre valoarea (costul) mărfurilor intrate și despre valoarea (prețul de vânzare) mărfurilor eșite din afacerea noastră, precum și pentru a constata profitul sau pierderea, ce rezultă din întreaga circulație a mărfurilor. *Contul mărfurilor, ca toate conturile mixte, se încheie cu C^o. Bilanț și cu C^o. Perdere & Profit.*

Tot în acest cont se contabilizează rabaturile și ori ce alte scăzăminte (culaj, fusti etc.), mai departe toate cheltuelile făcute asupra mărfurilor precum: vamă, transport, camionaj, magazinaj, comisiune etc. precum și *micile reduceri*, ce se fac la achitarea facturilor, pentru a rotunzi sumele totale, sau pentru a egala unele scăderi de greutate la mărfuri în decursul transportului etc.

Contul mărfurilor se *debitează*:

- α) La *Bilanțul de intrare*, pentru marfa, luată la inventar, la începutul afacerii.
- β) La *diverse conturi în decursul afacerii*: pentru costul mărfurilor cumpărate, conform facturii;
 - a. pentru diferite cheltueli, avute la cumpărarea mărfii (cu deosebire: frahtul și vama);
 - b. pentru diferite cheltueli avute cu vânzarea mărfii, ca spese de transport la gară, francaturi, spese de mijlocirea vânzării, (comisiune) etc.;
 - c. pentru scăzăminte și rabaturi, acordate la mușterii;
 - d. pentru valoarea mărfii, ce ne-o înapoiază vre-un client, ca necorăspunzătoare și diverse reclame.
- γ) La *Perdere & Profit*, pentru eventuala pierdere, constatată la încheiere (când suma totală din Debit este mai mare ca totalul din Credit).

Contul mărfurilor se *creditează*:

- δ) *Prin diverse conturi în decursul afacerii*, pentru valoarea mărfurilor vândute;

- a. pentru scăzăminte și rabaturi, ce ni le-a acordat furnisorii, la facturile despre mărfurile cumpărate.
 - b. pentru valoarea mărfurilor, pe cari le înapoiem furnisorilor noștri, parte că nu corăspund, parte că ne-a trimis mai multă marfă etc. — Tot aici poate fi vorba de *creditarea* contului Marfă, pentru vânzare de ambalaj, rebonificare de fraht plătit mai mult, accis, vamă etc.
- ε) *Prin Bilanț de eşire*, pentru valoarea mărfurilor, ce le posedem și le-am luat la *inventarul de încheiere* al afacerii (după prețuirea făcută).

Scontul de cassă (discont, decort) pentru achitarea contantă a facturilor nu se trece în Co. Mărfurilor. La vânzarea mărfurilor *scontul* apare ca o pierdere și s'ar putea trece în Debitul, iar la cumpărare ca un profit și s'ar putea trece în Creditul contului Marfă. Lucrul acesta nu se face în practică, deși, dacă s'ar face, nu ar fi necorect, căci *scontul profit* estinește mărfurile, se subtrage din costul mărfurilor, iar *scontul pierdere* scumpește mărfurile, căci se subtrage din valoarea intrată pentru mărfurile vândute. Scontul nu depinde de munca noastră, ci de capitalul nostru, (dacă avem la dispoziție numerar) și de aceea e bine, ca să-l contabilizăm separat sau la un loc cu *interesele* dela polițe.

Este bine ca Co. Marfa să se poarte *colectiv* sub numirea de *Mărfuri generale*. Se pot grupa și conturi după specialități d. e. Contul Cereale, Co. Coloniale, Chemicalii etc. Chiar și cheltuelile, avute cu mărfurile, se pot trece separat în conturi speciale de cheltueli. Dacă la urmă am vrea să știm, cât e profitul real la mărfuri, am balansa și aceste spese cu profitul general din Co. Mărfurilor (vezi § 35 pag. 205).

Contul Mărfurilor se poate controla cu cartea magazinului, cu scontrul mărfurilor și cu registrul facturilor intrate și eşite. La inventar se iau mărfurile din magazin, cum se găsesc și se prețuesc de regulă după prețul târgului (cursul pieței), făcându-se scăzămintele de lipsă, ca rabat, scont, etc. Controlul cu cartea magazinului totdeauna dă anumite diferențe (vezi »*Simpla*« pag. 26). Co. Mărfurilor poate fi câte odată pur statistic sau pur economic d. e. vindem toată marfa, sau pierderile se egalează cu profiturile, sau se întâmplă o combinație a acestor două cazuri.

§ 48. Contul Afacerii în detal (Sucursală, Filială).

Acest cont se deschide, dacă înființăm o afacere separată pentru desfacerea în detal, care depinde tot de afacerea noastră *Centrală*. Funcțiunea acestui cont este de a ține evidență despre mărfurile și banii dați Sucursalei și despre numerarul și mărfurile primite înapoi de Centrala noastră. Banii, ce se găsesc la încheiere

în Sucursală, precum și mărfurile și sumele de încasat dela mușterii sucursalei (restanțierii), se pun ca activ sub numirea de Bilanț în Creditul Sucursalei și apoi se încheie cu Perdere & Profit.

Acest cont *se debitează* la Bilanțul de intrare pentru valorile de inventar, se debitează în decursul afacerii pentru mărfuri și bani, ce ridică din Centrală, precum și pentru spese făcute de noi cu sucursală; *se creditează* pentru banii încasați și predați Centralei, precum și pentru mărfuri înapoiate și în fine la încheiere: pentru marfă rămasă și pentru restanțieri prin *Bilanțul de eşire*. După ce s'au făcut aceste treceri, se balansează contul definitiv și diferența este profit sau pierdere.

Bine înțeles, că sucursalele pentru detalii au și ele separat câteva registre precum: Cassa, Strața de mușterii etc. Depinde mult de relația de dependență sau independență, ce o au aceste sucursale față de Centrală. Pot să fie sucursale în suburbii, cari au un personal, ce depinde tot de Centrală și se socotesc săptămână de săptămână, sau la lună, sau unele mai independente la $\frac{1}{2}$ de an și la un an. Totul depinde de modul cum își aranjează Centrala daraverile și legăturile sale cu sucursalele (vezi »*Simpla*« pag. 163).

§ 49. Contul Marfă în consignațiune, consemnațiune.

Această afacere este o *comisiune de vânzare*. Cu afacerile de comisiune nu ne vom ocupa acum în special, dar de prezent vom tracta *comisiunea de vânzare sau consignațiunea*. Având multă marfă, și luând în vedere conjunctura pieții, de multeori trimitem marfă (consignăm, consemnăm, de aci *factură de consignațiune*) unei alte persoane din suburbii sau din alt oraș, ca să o vândă pe socoteala noastră. Noi ca trimițător luăm numirea de *consignant*, iar persoana, căreia *consignăm* marfă, se numește *consignatar*. De regulă limităm un preț — *prețul cât ne costă pe noi*, — iar consignatarul pentru munca sa primește o *proviziune, comisiune*, exprimată în procente, dela marfa desfăcută. Uneori pentru garanție mai mare asupra mărfurilor și asupra clienților căroră vinde pe credit, consignatarul primește și o a doua comisiune numită *delcredere* (stare delcredere, *stă bun*, *ducroire*).

Consignatarul, fără aviz din partea noastră ca consignant, nu poate vinde sub prețul limitat. Peste limită, bine înțeles, vinde, dar plusul ne privește pe noi. Consignațiuni de acestea se întâmplă atât în comerțul de marfă cât și în comerțul de bancă trimițând monete, efecte etc. spre vânzare.

Consignatarul nu e debitorul nostru pentru mărfurile trimise, ci devine debitor pentru mărfurile vândute și neachitate față de noi. Uneori ne învoim să tragem polițe asupra consignatarilor.

Se deschide un cont al *Mărfurilor în consignațiune*. Acest cont se debitează la început pentru valoarea facturii de consignațiune cu prețul limitat, precum și pentru toate spesele, ce privesc această afacere, *La C^o. Mărfurilor*, care predă aceste mărfuri.

Dacă consignatarul vinde mărfurile consignate și ne trimite socoteala și banii, atunci *credităm C^o. Mărfuri în consignațiune La Cassa*, pentru suma netă, după detragerea cheltuielilor și taxelor de comisiune, delcredere etc., cuvenite consignatarului.

Dacă nu s'a vândut toată marfa, atunci luăm la inventar marfa trimisă în comisiune cu prețul limitat, minus toate spesele vânzării (comisiune, delcredere, eventual scont etc.); uneori putem inventariza chiar și cu un preț mai scăzut. Marfă, ce se mai găsește trimisă în consignațiune, luată astfel la inventar, se trece în Creditul acestui cont (Mărfuri în consignațiune) prin Bilanțul de eşire. Diferința, ce se constată prin saldarea ultimă, ne arată profit, eventual pierdere.

Se înțelege, că acest profit este cu privire la prețul limitat de noi; dacă vrem să stim profitul curat la consignațiune, atunci trebuie să facem o *calculare exactă* a prețului, cât ne costă pe noi marfa, și când consignăm, să limităm acest preț inclusiv toate spesele noastre; dacă punem un preț mai scăzut sau mai urcat, atunci la încheiere, totdeauna trebuie să facem o comparațiune cu *C^o. Mărfurilor*. (De altmintrelea, în fond nu este deosebire, căci o parte din profit am socotito în *C^o. Mărfuri generale*, când am limitat prețul de consignațiune). — Dacă consignăm la mai multe persoane în diverse orașe, putem avea un cont general în *Maestru* și vom deschide scontri speciali de consignațiune pentru fiecare persoană. Consignatarul va avea conturile sale speciale pentru fiecare consignat. (Afacerile de consignațiune se pot contabiliza și numai în *conturi intermediare, provizorii d. e. C^o. Interimal, Sospeso* etc. După ce se sfârșește cu întreaga afacere se stornează sumele, adecă se trec în *C^o. Mărfuri generale*, ca și cum totul s'ar fi îndeplinit în acest cont. — În anumite cazuri, se poate deschide și un cont special pentru *voiajori*).

§ 50. Contul Monetelor. *)

Acest cont se ține mai mult de afacerile de bancă, dar, cu deosebire la granița țărilor, întâlnim foarte des monetă streină și în comerțul de mărfuri. Funcțiunea lui este de a ține evidența

*) *Monetele streine* peste tot se consideră ca marfă: Se vând, se cumpără, se speculează cu ele și se realizează câștiguri.

despre *monetele comerciale* (în Austro-Ungaria: galbinii și piesa de opt florini de aur), despre *monetele și banii de hârtie* din alte țări, cari au un curs regulat la bursă. Contul acesta se mai poate numi și *contul de valute* sau *Valutele*.

Contul Monetelor se *debitează*: La *Bilanț de intrare*, pentru valoarea după curs a monetelor, ce le avem luate la inventar, *când începem afacerea*. În *decursul afacerii* se debitează: pentru valoarea monetelor intrate *La* diverse conturi creditoare precum: Cassa, persoane, cari ne vând monete sau ni-le trimit ca plăți și pentru cheltuelile, ce le avem cu cumpărarea și cu vânzarea monetelor și anume: Comisiune, samsarie, porto, asigurare etc. Aceste cheltueli se pot trece și separat în conturi pur economice.

Contul monetelor se *creditează*: pentru valoarea eșită la vânzare sau când trimitem monete altor persoane și în fine pentru valoarea după curs a monetelor, ce le luăm la *inventarul de încheiere* (prin *Bilanț de eșire*). La saldarea acestui cont, ca și la contul mărfurilor, cu care se aseamănă, poate fi profit sau pierdere, după cum totalul debitului sau al creditului este mai mare.

Se pot deschide *conturi generale* pentru toate monetele sau, dacă afacerea de monete e mare, se pot face mai multe *conturi speciale*. S'ar putea lua monetele cu un *curs fix* sau cu *cursul de paritate* și diferența să se treacă într'un cont special numit: *Agio* și *Disagio*, sau *Diferință de curs*. Contul Monetelor se controlează cu registrul auxiliar, adică cu scontrul monetelor. Uneori la granița țărilor, monetele streine se privesc ca bani curenți (nu ca marfă) și se contabilizează în Cassa cu un curs determinat de uzul pieții și astfel nu se mai poartă cont special de monete.

§ 51. Contul Efectelor în suferință.

Dacă o poliță activă a noastră nu se acceptează sau nu se plătește, avem să facem protest, pentru a putea încasa mai repede suma cambială. Uneori, cu tot protestul, fiind dubioase sau în faliment persoanele iscălite, nu putem încasa decât numai o parte mai mare sau mai mică a poliței, ba în anumite împrejurări se întâmplă de pierdem suma întreagă. În astfel de cazuri deschidem un cont nou în contabilitate, numit *Efecte în suferință*, ca *cont mixt*.

Ca să rămână C^o Efecte de primit un cont pur statistic, îl credităm cu valoarea întreagă a poliței și debităm C^o Efecte în

suferință tot cu valoarea întregă a poliței dubioase, și cu toate speșele ce s'au făcut cu protestarea sau cu avocatul etc. (cu aceste speșe se creditează Cassa). Prin aceasta procedură am transmis polița dubioasă din contul Efecte de primit în contul nou Efecte în suferință. (Vezi § 31 litera *g* pag. 176).

Așadară C^o: Efecte în suferință se debitează în decursul afacerii pentru valoarea nominală a tuturor polițelor dubioase La C^o: Efecte de primit. Se debitează mai departe pentru toate speșele ce privesc pașii noștri, întreprinși în favorul polițelor dubioase. La încheiere se creditează: Prin Bilanțul de eșire, pentru suma ce presupunem, că o vom încasa și am luat-o la inventar și se saldează cu C^o: Perdere & Profit (vezi pag. 280. titlul X).

În perioada viitoare de afaceri, când facem *redeschiderea*, C^o: Efecte în suferință se debitează la Bilanțul de intrare. (În decursul afacerii actuale, iarăși ca mai sus, se debitează pentru alte polițe dubioase).

Acest cont se creditează în decursul afacerii viitoare pentru sumele singurate, ce le încasăm. Dacă încasăm tocmai sumele, ce le-am luat la inventarul trecut, atunci contul se balancează pe deplin; dacă încasăm mai mult, rezultă un profit contabil, iar dacă încasăm mai puțin: o pierdere contabilă. Dacă în decursul anului nu se încassează nimic, atunci contul Efecte în suferință, se încheie tot prin Bilanț de eșire, pentru suma ce o luăm la inventarul nou, ca presupusă, că o vom încasa pe viitor. Depinde de capacitatea persoanelor iscălite, dacă micșorăm din nou suma, dacă o lăsăm aceiași ca în trecut, sau dacă o ștergem cu totul (când nu mai este nici o speranță de încasare). Încheierea definitivă, se face tot cu C^o: Perdere & Profit.

Contul Efecte în suferință se poate numi și Efecte protestate, Efecte în procesuate etc. Unele afaceri, cari își au un avocat permanent, deschid un cont cu numirea: C^o: Efectelor date la avocat. Transmiterea polițelor dubioase în C^o: Efecte în suferință, despre care s'a vorbit mai înainte, se poate omite cu totul, în care caz contul *Efecte de primit* ar deveni un cont mixt, prin ceea ce s'ar îngreuna evidența asupra polițelor noastre (așa ceva s'ar potrivi, dacă ar fi o singură poliță, care nu s'ar putea încasa). Se recomandă deci deschiderea contului Efecte în suferință. Acest cont se aseamănă cu contul Dubioșilor.

§ 52. Contul Dubioșilor.

În cazuri de insolvență parțială sau totală, încheiem contul persoanei dubioase, trecând suma întreagă, ce ne datorează în Creditul acelei persoane; totdeodată deschidem un cont nou numit *C^o. Dubioșilor* (Conto Dubioso) și'l debităm tot cu suma întreagă, ce avem s'o pretindem dela dubiosul din cestiune. În chipul acesta contul persoanei apare ca achitat și rămâne un cont pur statistic, iar contul Dubioșilor, *ca cont mixt* se va încheia cu suma, ce presupunem, că o vom încassa (bilanț de încheiere) și cu o anumită pierdere egală cu suma, ce presupunem, că nu o vom putea încassa (pierdere la încheierea contului). Contul colectiv al Dubioșilor se va debita și pentru eventualele spese, ivite din pricina dubiosului (dare în judecată, provocări de plată etc.) și se va credita Cassa.

Să admitem, că un client al nostru, *N. Creangă*, ne este dator suma de *f* 3000 și, devenind insolvent, nu ne poate plăti decât numai *f* 1000. Încheiem contul lui Creanga și trecem suma întreagă în contul dubioșilor, făcând un articol de Jurnal precum urmează :

C^o. Dubioșilor La *C^o. N. Creangă*

pt. suma ce ne datorește *f* 3000

În chipul acesta *C^o. N. Creangă* s'a anulat și rămâne deschis *C^o. Dubioșilor*.

La încheierea anuală luăm la Inventar pe Creangă sub numele *C^o. Dubioșilor* (admitem, că avem mai mulți dubioși) cu suma ce presupunem că o vom încassa, în cazul nostru d. e. cu *f* 1000. Aceasta sumă se trece la încheiere în *C^o. Dubioșilor* în Credit sub numirea : „prin Bilanț“ și se încheie contul definitiv cu Pierdere & Profit, constatându-se diferența de *f* 2000 ca pierdere.

Suma presupusă, că o vom încassa, nu totdeauna consună cu realitatea. Uneori, suma aceasta se stabilește prin învoiala reciprocă, în care caz, prin achitarea sumei convenite, se isprăvește socoteala cu clientul dubios; alteori, stabilim noi o sumă oarecare de încassat, în care caz, în contul Dubioșilor pe anul viitor, se pot ivi diferențe în plus sau în minus.

Dacă avem numai un singur dubios, atunci nu e de lipsă să mai deschidem cont separat, ci facem tot aranjamentul, spus mai înainte, în contul respectiv al persoanei, cum ar fi fost în cazul nostru în contul lui *N. Creangă*.

Se înțelege de sine, că contul lui Creangă ar deveni un cont mixt, care s'ar încheia și cu Bilanț (suma presupusă, că o vom încassa) și cu Perdere & Profit (suma presupusă, că nu o vom încassa.*) C^o. Dubioșilor se aseamănă cu C^o. Efectelor în suferință.

Explicând un cont al Dubioșilor la redeschiderea afacerii, putem spune următoarele :

C^o. Dubioșilor se *debitează* la Bilanțul de intrare pentru suma presupusă, că o vom încassa, conform valorii luate la Inventar. (In decursul afacerii din nou începute, iarăși se debitează pentru alți dubioși, ce se vor ivi; această debitare o lăsăm la o parte).

Se *creditează* contul Dubioșilor în decursul afacerii (dupăce s'a redeschis) pentru singuraticile plăți, ce le fac dubioșii. Dacă încassăm tocmai sumele, ce le-am luat la inventarul trecut, atunci contul se balansează pe deplin. Dacă încassăm mai mult, rezultă un profit contabil, dacă încassăm mai puțin : o pierdere contabilă. Dacă în decursul anului nu se încasează nimic, atunci C^o. Dubioșilor, iar se încheie Prin Bilanț de eşire, pentru suma, ce o presupunem pe viitor, că o vom încassa. Depinde de diferite împrejurări, dacă micșorăm suma presupusă, că o vom încassa, dacă o lăsăm aceeași sau, dacă o ștergem cu totul. Diferințele acestea se aranjază cu C^o. Perdere & Profit (vezi și pag. 280, VII).

Când luăm la Inventar pe un dubios oarecare, punem în text suma întreagă, ce ne datorează, iar în coloana de sume scriem suma presupusă, că o vom încassa. Nu ștergem deodată toată suma, căci se poate întâmpla ca un dubios (sau chiar și un falit) să se *rehabiliteze* și să ne plătească chiar și întreaga pretenziune. Fiindcă este știut, că, cu deosebire la afacerile în detal, se ivesc foarte des dubioși ba și mulți mușterii, cari nu mai pot plăti, de aceea unii comercianți prevezători înființează din profitul anual un *fond de rezervă*, numit de unii și *fond pentru delcredere*, din care apoi se acoper diferitele pierderi, ivite la mușterii.

§ 53. Contul Imobiliar sau C^o. Imobiliilor.

Acest cont se deschide, dacă o parte a capitalului afacerii este *investită* într'un imobiliar. Putem avea un *cont colectiv* pentru obiectele imobile, ce se află în proprietatea noastră precum: Case, magazine, pământuri arabile, păduri etc., dar se poate

*) Perdere în conturile de persoane se poate ivi și când *reclamăm*, că nu corăspunde marfa primită etc.; vezi § 35 pag. 205.

face și o separațiune astfel, ca să deschidem două conturi și anume: unul pentru *Obiectul imobil (Realități)* și altul pentru *Administrația imobilului*, adică pentru *venitul și cheltuiala lui*. (Această socoteală de administrație formează cont pur economic).

În cazul prim, când deschidem *un singur Cont imobiliar, se debitează*: la Bilanțul de intrare, pentru valoarea luată la Inventar, iar în decursul afacerii, pentru toate cheltuielile avute ca: Dări, reparaturi, spese de administrație etc.

C^o. Imobiliar se creditează în decursul afacerii pentru toate veniturile imobilului precum: Arândă, chirie, etc. și la încheiere prin Bilanțul de eșire pentru valoarea imobilului, luată la Inventar. Diferința, care s'ar ivi între Debit și Credit, după ce s'au făcut trecerile, despre care am vorbit mai sus, ne arată profitul sau pierderea în decursul afacerii.

În cazul al doilea, dacă deschidem două conturi, avem :

<i>Debit</i>	a) C ^o . Realități (mixt).	<i>Credit</i>
1. La <i>Bilanț de intrare</i> [Valoarea de cumpărare sau după prețuire (estimațiune)]. 3. La <i>Perdere & Profit</i> (profit în urma ridicării valorii prin diverse circumstanțe d. e. s'a făcut o gară în apropiere, tramvaiu etc.).	2. Prin <i>Bilanț de eșire</i> (Valoarea în urma unei prețuiri pt. Inventar, minus o amortizațiune). 3. Prin <i>Perdere & Profit</i> (pierdere în urma subtragerii unui procent de amortizațiune pentru uzare sau scăderea valorii etc.).	

<i>Debit</i>	b) C ^o . Administrația Imobilului (pur economic)	<i>Credit</i>

La <i>Cassa</i> (sau La Persoane) pentru reparaturi, spese de întreținere, dări și imposite etc. La <i>Perdere & Profit</i> (pentru profitul curat din imobil).	Prin <i>Cassa</i> , pentru chirii, arânzi. » C ^o . Privat (Particular), pentru chiria locuinții noastre, (dacă imobilul e casă de locuit). Prin <i>Spese generale</i> , pentru localul prăvăliei etc.	

Și în acest cont pot fi restanțe, cari, *rectificându-se* la facerea inventarului, se iau ca *transitorii* și se regulează la încheiere prin C^o. Bilanț. Imprumuturi luate pe imobilități se contabilizează separat în C^o. Datorii sau *imprumuturi ipotecare și Interese* etc.

§ 54. Contul Mobiliar.

Contul Mobiliar, numit și *C^o. Utensilii* (sau uneori *C^o. Inventar*, înțelegându-se diferitele obiecte mobile, consemnate într'un Inventar special; se zice d. e. inventarul moșiei, chiar și zestrea moșiei). Funcțiunea acestui cont este de a ține evidență despre mobilierul, ce se găsește într'o afacere precum: mașini mari și mici, unelte, casse de fer și mobilierul contoarului al prăvăliei, și al magazinelor etc.

Mobilierul este de două feluri și anume: *mobilier greu*, *scump* d. e. la fabrici: mașinile cele mari și *mobilierul ușor* d. e. diversele mobile, ce le avem în contoar. Se știe că mobilierul prin întrebuințare perde din valoarea sa, deci, de câteori facem un Inventar nou, *scădem un anumit procent**) de amortizare.

Schema unui cont :

<i>Debit</i>	M o b i l i a r	<i>Credit</i>
La <i>Bilanț de intrare</i> , pentru valoarea mobilierului.		Prin <i>Bilanț de țăire</i> , pentru valoarea mobilierului, luat la Inventar, minus amortizarea.
La <i>Cassa</i> (sau la <i>Persoane</i> , care ne-au vândut pe credit, sau căroră le-am vândut pe credit), pentru mobilier nou cumpărat, sau pentru mobilier vechi vândut.		Prin <i>Perdere & Profit</i> , pentru pierdere prin uzare, amortizare.

c) *Conturi economice :*

§ 55. Contul Interese, Scont, Discont, (Decort).

Se poate deschide un cont colectiv de Interese pentru toate felurile de dobânzi, dela facturi achitate contant, dela împrumuturi date sau luate, dela depuneri spre fructificare, dela *C^o. Curent* etc.

Peste tot avem interese *anticipative*, luate înainte (interese avansate, praenumerando) și interese *decursive*, socotite după un termen oarecare (postnumerando). Afar' de aceasta împrejurare,

*) Procentul variază între 10—12% pro anno și și mai mult; se va vorbi despre amortizare mai detaiat la teoria Inventarului.

mai trebuie să observăm, că interesele, scontul etc. pot fi pentru noi un *activ*, adică profit, dacă noi le încassăm, sau un *pasiv* adică o pierdere, dacă noi le plătim.

După cum s'a spus și mai înainte, când noi plătim interesele, scontul etc. avem o pierdere, deci cu aceste pierderi *debităm contul de Interese*, ce l'am deschis, și cu interesele, ce le încassăm, credităm contul de Interese.

Se pot deschide prin urmare două conturi deosebite și anume: unul pentru interese pasive (pierderi), care se debitează în continuu, și alt cont pentru interese active (profituri), care se creditează în continuu.

Diferința între Debitul și Creditul acestor conturi este pierdere sau profit, după cum o parte sau cealaltă este mai mare.

Dacă la încheiere avem interese, cari sunt socotite și peste epoca facerii inventarului, atunci aceste interese anticipate (interese tranzitorii) se *rectifică* pe ziua întâiu a facerii inventarului și se iau în C^o. Bilanț de încheiere.

Interesele încassate de noi (active), *peste epoca de încheiere, formează un pasiv al bilanțului* (interesele dela Efectele de primit, dela scont de cambii etc.), iar *interesele plătite de noi* (pasive), *peste epoca de încheiere, formează un activ al bilanțului de încheiere* (interesele dela împrumuturile, luate de noi precum și dela Efecte de plată și Trate).

Cele spuse aici pentru încheierea anuală cu C^o. Bilanț au valoare numai pentru interesele anticipative (active și pasive), căci interesele decursive se calculează dela epoca trecută până la ziua încheierii și se adună la inventar d. e. interesele dela efecte publice, depuneri spre fructificare (acestea se *capitalizează* la semestru sau la an; se fac niște articoli pentru aranjarea încheierii, după cum se va vedea la afacerile de bănci).

Schema unui cont de interese anticipative:

<i>Debit</i>	C ^o . Interese	<i>Credit</i>
La <i>Cassa</i> (pt. interese plătite).		Prin <i>Cassa</i> (pt. interese încassate).
„ <i>Persoane</i> (pt. interese de plătit).		„ <i>Persoane</i> (pt. interese de încassat).
„ <i>Bilanț de eșire</i> (pt. interese active anticipate d. e. interese tranzitorii dela Efec. de primit).		„ <i>Bilanț de eșire</i> (pt. interese pasive anticipate d. e. interese tranzitorii dela Efecte de plată).
„ <i>Perdere & Profit</i> (pentru profit la interese).		„ <i>Perdere & Profit</i> (pentru pierdere la interese).

Prin *rectificarea* intereselor anticipative (active și pasive), Co. Interese are la încheiere înfățișarea conturilor mixte, căci se încheie și prin Bilanț și prin Perdere & Profit. Ivirea Bilanțului în Co. Interese are de scop numai o rectificare, pentru a stabili precis profitul sau pierderea pe anul curent și anume: pe ziua primă a facerii Inventarului. Dealtmintețea interesele, cuvenite anului viitor de afaceri, se pot contabiliza într'un cont separat, care se deschide la încheiere, numit *Co. Interese tranzitorii*. Este evident, că în chipul acesta numai acest cont din urmă vine în atingere cu Co. Bilanț (vezi § 64).

§ 56. Contul Cheltueli generale, Spese generale sau Contul Regie.

Funcțiunea acestui cont colectiv este de a ține evidență despre toate *cheltuelile, cari privesc peste tot întregul nostru negoț, întreaga noastră întreprindere*, (iar nu numai anumite părți ale negoțului d. e. cheltuelile făcute cu cumpărarea mărfurilor, căci astfel de cheltueli, după cum s'a spus mai înainte se trec în contul mărfurilor). La cheltuelile generale*), adică la regie numărăm: *Chiria**)* localului, biroului și a magazinelor (nici decum chiria locuinței particulare a șefului), *încălzitu, luminatu, salare și plăți pentru servicii, dări și imposit, porto, recvizite de contoar, material de împachetat***)* etc. În unele afaceri se recomandă o specializare a regiilor și anume: să se poarte un cont general pentru diverse cheltueli mărunte și apoi conturi speciale: Chirie, Salare, Dare, Încălzit și Luminat etc.

Toate conturile de cheltueli se debitează în decursul afacerii pentru diferitele cheltueli făcute (și se creditează conturi statistice de persoane, dar cu deosebire Cassa). O creditare a contului de cheltueli se admite numai când ni se restituie niște cheltueli făcute (d. e. am plătit prea mult) sau când facem stornări.

*) Despre cheltueli vezi în § 25 pag. 123—125.

***) Aci se înțelege chiria, ce o plătim noi. Dacă avem diverse case, ca proprietate a afacerii (la bănci etc.) și le dăm la alții în chirie, atunci această chirie e un venit. Vezi explicația § 53 pag. 298 la imobiliile și la venitul imobiliilor.

***) Uneori, dacă materialul de împachetat reprezintă o valoare mai mare, sau egală cu valoarea mărfii d. e. saci la orez etc., atunci aceste cheltueli se pot contabiliza la un loc cu marfa.

De aci urmează, că conturile de cheltueli arată permanent perderi ale afacerii, au aşadară treceri mai numai în Debit şi la sfârşit se încheie cu C^o. Perdere & Profit.

Cheltueli avansate (anticipate) peste ziua de încheiere a Inventarului d. e. chirii, salare, dări etc. plătite înainte, se iau la Inventar (Bilanţ) între *active*, iar *cheltueli restante* (chirie restantă, salare restante în ziua primă a facerii inventarului), se iau între *pasive*. Aşadară şi contul de cheltueli generale sau conturile speciale de cheltueli se aranjază, în anumite cazuri (când avem avansuri sau restante), prin C^o. Bilanţ de încheiere şi numai după aceea se face încheierea definitivă prin C^o. Perdere & Profit.

În chipul acesta, în anumite cazuri, conturile de cheltueli, încheindu-se şi cu C^o. Bilanţ şi cu C^o. Perdere & Profit, au la încheiere înfăţişarea ca şi conturile mixte*).

<i>Debit</i>	Schema unui cont de salare	<i>Credit</i>
La <i>Cassa</i> (pt. salare plătite). „ <i>Bilanţ de încheiere</i> (pentru salare restante).	Prin <i>Bilanţ de încheiere</i> (pentru salare anticipate). „ <i>Perdere & Profit</i> (pentru diferenţă).	

§ 57. Contul Proviziunilor sau Comisiune.

Funcţiunea acestui cont este de a ţine evidenţă despre serviciile făcute de noi şi despre serviciile, ce alţii ni le-a făcut nouă. Prin urmare este vorba despre valoarea exprimată în bani a serviciilor active şi pasive ale afacerii, adică despre *comisiuni*. Comisiunile se încassează sau se plătesc imediat (*Cassa*) sau se socotesc în cont curent şi se achită din timp în timp.

C^o. Comisiune se creditează pentru comisiunile active, fiind profituri şi se debitează pentru comisiunile pasive, fiind perderi. Diferinţa, constatată la sfârşitul afacerii, este profit sau perdere, după cum Debitul sau Creditul este mai mare.

Comisiunea, ivită la cumpărarea şi vânzarea de mărfuri, monete, efecte publice, poliţe etc., se poate contabiliza direct în

*) Chestii amănunţite de aranjare a cheltuelilor la încheierea generală se țin de teoria Inventarului. Şi aici se poate deschide un cont intermediar numit *C^o. pentru tranzitorii* (vezi § 64).

aceste conturi statistice, cu deosebire când ele sunt purtate ca conturi colective, pentru a constata la încheiere mai exact pierderea sau profitul (d. e. în C^o: Marfă, Monete etc.).

În afaceri mari însă se recomandă o separare și chiar o specializare a diferitelor proviziuni, comisiuni, ce se ivesc în afacere. Așa d. e. se pot deschide conturi pentru *comisiunea și delcrederea* la mărfuri, conturi pentru *proviziunea la expedițiune*, sau în afaceri de bancă și de bursă: conturi pentru *samsarie* sau *curtaj* etc.

Peste tot comisiunea sau proviziunea în afacerile de mărfuri se contabilizează la un loc cu mărfurile, iar în afacerile de bancă de multeori contabilizarea se face în conturi separate. Comisiune anticipată sau restantă nu se prea întâlnește la facerea Inventarului; de regulă se achită contant și dacă e pe credit e socotită la încheierea contului curent în saldul general.

Tot aici putem aminti, că se poate deschide și un cont special pentru *expedițiune*. Acest cont are funcțiunea de a ține evidență despre cheltuelile pentru expedarea mărfurilor precum și despre *proviziunea de expedițiune* sau comisiunea de expedițiune. Speditorul are profit dela aceste afaceri. Aci pot fi și proviziuni avansate sau restante la încheiere.

Contul acesta se referă cu deosebire *la afacerile de comisiune de vânzare, de cumpărare și în special la afacerile de expedițiune*. De prezent sunt birouri de expedițiune combinate cu comisiunea (comisionari și speditori) și în unele țări sunt instituții de stat pe la gări, prin docuri, prin porturi etc., prin cari se mijlocește expedarea mărfurilor.

§ 58. Contul Privat sau Particular al șefului.

Acest cont are funcțiunea de a ține evidență despre banii, mărfurile și peste tot despre orice părți de avere, ce le ridică șeful din afacere pentru trebuințele sale și ale familiei. C^o: Privat are de regulă numai articoli de Debit (va să zică se debitează La Cassa, Marfă etc.) și la încheiere să transpoartă totalul valorilor ridicate în C^o: Capital, căci aceste valori sunt a se considera, ca o micșorare directă a capitalului curat.

Unii practicieni încheie C^o: Privat cu Perdere & Profit, considerând cheltuelile șefului ca o pierdere a afacerii. Deși rezultatul final al încheierii conturilor este același, — căci în fond ori subtragem cheltuelile șefului din capital, ori le adaugem la pierderi, este același lucru, — totuși felul prim de purcedere (adecă considerând C^o: Privat, ca o parte integrantă a C^o: Capital) este cel adevărat și pe deplin justificat.

C^o. Privat se deschide fiecărui tovaroș la comerțul și industriile, purtate în societate. Se va mai vorbi cu altă ocazie despre acest cont, când se vor tracta afacerile comerciale la societăți în nume colectiv, la comandite și la societăți comandite pe acțiuni.

§ 59. Contul Capital.

Funcțiunea contului capital este de a ține evidență sumară despre averea curată a afacerii și anume *se creditează* la început pentru capitalul curat, deus în afacere (sau dacă a existat comerțul — pentru capitalul, lăsat mai departe în afacere: Prin *C^o. Bilanț* = diferența între active și pasive) și *la încheiere* pentru profitul curat (Prin *C^o. Perdere & Profit* = diferența între pierderi și profituri). Contul Capital *se debitează* la încheiere pentru capitalul curat final. Acest lucru se întâmplă în cazurile normale, când rezultatul a fost profit.

Așadară *C^o. Capital* *peste tot* funcționează în contabilitate la începutul și la sfârșitul afacerii și *de regulă* conține trei articoli și anume doi în Credit: *capitalul curat inițial* și *profitul curat*, și un articol în Debit: *capitalul curat final*. (Pentru cazul când rezultatul a fost pierdere avem un articol în Credit și doi în Debit: *capitalul curat final* și *pierderea curată*).

Orice ridicări de valori *în decursul afacerii* d. e. cheltueli particulare ale șefului, cari ar trebui trecute în Debitul *C^o. Capital* se contabilizează într'un cont separat numit *C^o. Privat* (vezi § 58).

Resumând toate, câte s'au spus până acuma — în diferite locuri în cartea aceasta — despre *C^o. Capital*, vom zice:

C^o. Capital în contabilitatea sistematică o (= partea dreaptă a ecuațiunei contabilității duple vezi § 12 pag. 56) ține evidență despre *starea, creșterea* sau *scăderea* capitalului, adică a aversei curate a oricărei întreprinderi.

[*C^o. Capital* se poate considera și ca un cont al șefului, care ține evidență și calculează relația sa cu întreprinderea sau cu afacerea dela început până la sfârșit (= personificarea)].

1. *C^o. Capital* *se creditează* :

- a) pentru *averea curată* dela începutul afacerii (poate fi toată averea lichidă, în bani gata, sau poate fi diferența între activul și pasivul afacerii).

- b) pentru valori, ce șeful le-a mai dat în afacere, în decursul anului d. e. un câștig de loterie, sau la societăți pe acțiuni: plusul *peste pari*, la emisiuni nouă de acțiuni etc.;
- c) pentru profiturile diverse, rezultate în afacere;
- d) pentru pasivul aflat la încheiere (în cazuri de faliment, când s'a perdut capitalul întreg și este și un *deficit*).

2. *Co. Capital se debitează:*

- a) pentru perderile diferite, rezultate în afacere;
- b) pentru valori ridicate de șef în decursul afacerii;
- c) pentru activul aflat la încheiere (scăzând pasivele dela încheiere, se capătă *capitalul curat final*).

Averea curată sau capitalul curat la încheiere trebuie să concune cu capitalul inițial, mărit cu profit sau micșorat cu pierdere, astfel încât Debitul și Creditul contului Capital, la încheiere, trebuie să fie egal, adecă să se balanseze. Balansarea definitivă a acestui cont e o dovadă despre esactitatea contabilității.

Arătând prin niște scheme cele spuse mai sus, vom avea:

<i>Debit</i>	Co. Capital pentru cazul încheierii cu profit	<i>Credit</i>
3. Ridicări mai mari din afacere (La <i>Co. Cassa</i> ; șeful ia parte la alte întreprinderi; dă o zestre etc.). 4. Ridicări mai mici în <i>Co. Particular</i> (cheltueli private). 5. Averea curată dela încheiere (diferința Bilanțului de încheiere). balansat cu sumă egală	1. Capitalul curat dela început, sau capitalul curat transportat dela încheierea trecută (Prin Bilanț). 2. Valori puse în afacere în decursul anului (Prin Cassa). 6. Profit curat (Prin Perdere & Profit).	sumă egală

<i>Debit</i>	Co. Capital pentru cazul încheierii cu pierdere	<i>Credit</i>
3. Ridicări din afacere (La Cassa, <i>Co. Privat</i>). 4. Averea curată dela încheiere (La Bilanț de încheiere; diferența între activ și pasiv). 5. Pierdere curată (La <i>Co. Perdere & Profit</i> ; pt. diferența acestui cont). balansat cu sumă egală	1. Averea curată dela început sau capitalul curat, transportat dela încheierea trecută (Prin Bilanț). 2. Valori nouă puse în afacere în decursul anului. (Prin un cont statistic).	sumă egală

Pentru cazul când pasivul la încheiere e mai mare ca activul, afacerea este *insolventă* și diferența bilanțului de încheiere ne prezintă un capital curat pasiv, trecut la încheiere în Creditul C^o. Capital (lit. d din 1). La redeschiderea contului Capital, diferența aceasta se trece în Debit și apoi pe viitor, se anulează în parte sau total prin reducerea datoriilor afacerii (*concordat* la faliment), balansându-le cu C^o. Perdere & Profit sau introducând un nou cont intermediar, numit C^o. *Lichidațiune*. Aranjări, în astfel de cazuri, se fac prin lichidatori, cu deosebire prin mijlocirea tribunalelor și judecătorilor. Pentru ilustrarea celor spuse mai sus se poate lua o mică afacere, care să se încheie cu *perderea întregului capital* sau și cu un *deficit*.

Mai poate fi vorba de o împrejurare, când nu există nici profit și nici pierdere contabilă, când adică suma perderilor contabile este egală cu suma profiturilor, în care caz C^o. Capital conține tot articolii, cunoscuți mai înainte, se înțelege, fără articoli de pierdere sau profit.

d) *Conturi de rezultate.*

§ 60. Conturi intermediare pentru C^o. Capital.

După cum s'a spus mai înainte (§ 6 și 7), ar fi de ajuns să avem C^o. Capital, pentru a îndeplini funcțiunea de control în averea curată a oricărei afaceri; în acest caz însă, nu ar fi cu putință să vedem cu o singură privire averea curată (capitalul net) și profitul curat, ci ar trebui să le calculăm separat în C^o. Capital, prin diferite balansări (vezi § 28 pag. 145), ceea ce n'ar fi în interesul nostru. Pentru acest scop sunt introduse la orice contabilitate *două conturi intermediare, conturi de formă, de ordine*, cari au să adune în sine *rezultatele afacerii*, să le balanseze și să transmită *rezultatul final* contului Capital într'o singură sumă. Aceste două conturi sunt: C^o. Bilanț și Perdere & Profit.

§ 61. Contul Bilanț.

Acest cont are funcțiunea de a aduna în sine toate părțile de avere activă (pozitivă) și pasivă (negativă) ale unei afaceri și prin balansarea acestor două părți de avere să constate averea curată sau capitalul. *Bilanțul se face sau la începutul sau la sfârșitul fiecărei perioade de afaceri.**

*) Vezi § 26 pag. 135—136; § 28 pag. 145; § 29 pag. 150, 158 și 159.

La încheiere se calculează diferitele părți de avere, cari se găsesc contabilizate în mai multe conturi statistice, se estrag din acele conturi și se trec toate la un loc în contul Bilanț. Astfel putem zice: *Bilanțul reprezintă pe alte conturi*, în cari se ține evidență despre averea afacerii, *le substitue*, adunând în sine saldurile lor, de aceea *C^o. Bilanț la încheiere primește în Debit: saldurile debitoare* din conturile averei, iar *în Credit: saldurile creditoare*.

Fiindcă aceste salduri, cu deosebire la conturile mixte, nu se pot constata în Maestru, deaceea, după cum s'a spus mai înainte, se face separat un *Inventar* în toată regula, se prețuesc diferitele părți de avere activă și pasivă cu valoarea reală, ce o reprezintă la încheiere, și astfel aceste valori, constatate prin Inventar, se transcriu în formă de cont, numit Bilanț.

Contul Bilanț la încheiere se debitează pentru active și se creditează pentru pasive și capitalul final, iar la redeschiderea afacerii funcțiunea lui este inversă, adică: se debitează pentru pasive și capitalul curat și se creditează pentru active. (Vezi § 26—30).

a) *Schema pentru Bilanț de încheiere, de eşire:*

<i>Debit</i>	<i>Credit</i>
1. La <i>Active</i> :	2. Prin <i>Pasive</i> :
» Cassa, Marfa, Debitori	» Creditori, Efecte de
etc. 50000	plată etc. 15000
	3. » <i>Capitalul curat</i> *) dela
	încheiere 35000
<u>50000</u>	<u>50000</u>

b) *Schema pentru Bilanț de redeschidere, de întrare:*

<i>Debit</i>	<i>Credit</i>
1. La <i>Pasive</i> :	2. Prin <i>Active</i> :
15000	50000
3. » <i>Capitalul curat</i> de înce-	
cepere 35000	
<u>50000</u>	<u>50000</u>

*) În cazuri de falimente, când este un deficit, peste perderea întregului capital, *C^o. Bilanț* se încheie cu un sald creditor, care se trece în Debitul contului Bilanț și în creditul *C^o. Capital* (vezi pag. 305 punct 1 lit. d.).

Se pot deschide două conturi de bilanț: unul de eșire și altul de intrare. Unii teoreticieni, cu deosebire francezi, cred că este o evidență mai mare în contabilitate; Germanii din contră fac trecerile într'un singur cont de Bilanț și anume, *la încheiere*, trec sumele în special, iar, *la redeschidere*, trec sumele numai în total (*La Diversi și Prin Diversi*).

La societăți și cu deosebire la societăți pe acțiuni, se face evident tot în Bilanț și profitul curat, căci C^o. Capital rămâne cu suma dela început, iar profitul se împarte între părtași sau acționari.

§ 62. Contul Perdere & Profit.

Acest cont are funcțiunea de a aduna în sine toate rezultatele singuraticelor conturi, întru cât aceste rezultate sunt pierderi sau profituri contabile, prin urmare și acest cont *reprezintă* pe alte conturi, și anume *substitue la încheiere pe toate conturile*, cari arată în decursul afacerii pierdere sau profit. El adună în *Debit: pierderile*, iar în *Credit: profiturile*, le saldează și diferința o transmite contului (economic) supraordinat adică contului Capital.

Contul *Perdere & Profit* *întră în adevărata lui funcțiune numai la încheierea definitivă a afacerilor*. Nu-i vorbă, sunt cazuri la reclame, la efecte în suferință, la *dubioși* etc., când anumite pierderi sunt constatate în decursul afacerii, și le putem trecē în C^o. *Perdere & Profit*. — Se poate deschide și un *cont de pierderi și profituri speciale*, în decursul afacerii și astfel, la încheiere, trecem din acest cont special în C^o. general *Perdere & Profit*.

La redeschiderea conturilor nu mai vine considerat C^o. *Perdere & Profit*, (ci numai C^o. Bilanț și Capital) și funcțiunea lui a încetat cu încheierea registrelor.

Escepție fac *societățile pe acțiuni*, unde C^o. *Perdere & Profit* se redeschide, pentru a face distribuirea profitului, — ca dividende, tantieme etc. — în baza hotărârilor adunării generale a acționarilor.

a) *Schema contului Perdere & Profit în cazul unui profit general:*

<i>Debit</i>	<i>Credit</i>
1. La <i>diverse conturi</i>	2. Prin <i>diverse conturi</i>
pt. pierderi 1000	pt. profituri 1600
3. La <i>Capital</i> (profit curat) 600	
1600	1600

b) *Schema contului Perdere & Profit în cazul de pierdere: *)*

Debit	Credit
1. La diverse conturi	2. Prin diverse conturi
pt. perderi 3000	pt. profituri 2200
	3. > Capital (pierdere netă) 800
3000	3000

După natura C^o: Perdere & Profit ar trebui, ca el să conțină numai pierderi și profituri, ce au rezultat din activitatea economică la fiecare întreprindere, precum: rezultate la mărfuri, dobânzi, proviziuni, cheltueli diverse, debitori dubioși și polițe dubioase etc. Creșterea capitalului prin câștiguri extraordinare d. e. câștig prin losuri, câștig prin emitere de acții peste pari etc., sau micșorarea capitalului prin dare de zestre la vre-un copil, cheltueli particulare ale șefului etc. nu trebuiesc amestecate în C^o: Perdere & Profit, ci aranjate direct cu C^o: Capital.

e) Alte conturi, ce se mai ivesc în unele afaceri; conturi intermediare.

§ 63. Contul Girurilor.

Acest cont îl întâlnim foarte rar în practică, ba chiar și manualele de contabilitate numai rareori fac amintire de el. Funcțiunea lui este, de a ține evidența despre girurile de complotență, ce le dăm.

Dacă ne roagă cineva, (cu care nu stăm în afacere comercială, sau și dacă stăm, nu avem daraveri de bani sau de polițe), ca să-i iscălim o poliță, pentru ca el să poată ridica dela o cassă de schimb sau dela o bancă o sumă de bani: zicem că am dat un gir de complotență. În practică, intru cât am putut afla, nu se trece în contabilitate astfel de giruri, deși când iscălim polițe, luăm un obligo. Este, prin urmare, neapărat de lipsă să însemnăm, în registrele principale din contabilitatea noastră, acest obligo, căci se poate întâmpla, ca să fim siliți să plătim noi suma din cambie, astfel ca să se ivească în afacerea noastră o eșire de bani, eventual o pierdere.

*) Ar mai putea fi și cazul, ca profiturile să se egaleze cu pierderile; această împrejurare ar avea influință și asupra contului Capital, în care nu ar fi decât doi articoli și anume în Credit ar fi capitalul inițial, iar în Debit Capitalul final.

Când dăm astfel de giruri, deschidem un cont general numit C^o. Giruri, pe care 'l credităm pentru girul dat și debităm pe persoana N. N., căreia i-am dat girul, de regulă acceptantul poliței. La scadență, acceptantul are să plătească polița, deci noi așteptăm 24 de ore, și dacă, în acest interval, nu ni s'a făcut nici o înștiințare de protest, anulăm articolul făcut mai înainte și contul acesta rămâne încheiat. Dacă sunt mai multe persoane, cărora le dăm astfel de giruri, deschidem un cont general de Giruri, cu numirea *Diverși* sau *Diverși acceptanți*.

Trecere în Jurnal: N. N. sau Diverși

La C^o. Girurilor

pt. girul dat de noi

sau (în anumite cazuri) pentru acceptarea noastră.

Dacă, la scadență, se plătește polița regulat, atunci se anulează articolul de mai înainte din Jurnal:

C^o. Girurilor

La N. N. sau La *Diverși*

pt. eșirea noastră din obligo . . .

iar dacă avem nenorocul să plătim noi, vom face următorul articol în Jurnal:

C^o. Girurilor

La Cassa

pt. plata girului dat lui

Incheierea acestui cont se face, ca și la conturile de persoane, prin Bilanț. Dacă avem giruri date pe timpul facerii inventarului, atunci sumele despre giruri vin luate și în activ și în pasiv pentru a încheia conturile *Diverși* și *Giruri* (vezi pag. 280 și 281).

Aceasta luare la inventar se aseamănă întru toate cu cele două conturi de ordine sau de evidența, ce se deschid la avansuri pe efecte publice, pentru efectele deposite la noi în gagiu.

În cazuri de neplată din partea acceptanților, plătim noi și apoi ne căutăm dreptul mai departe; acest cont se poate încheia și cu *Perdere & Profit*, dacă nu e posibil să mai încasăm ceva d. e. la un faliment. Nu-i vorbă, și aici putem trece sumele la un cont *dubios* sau *în suferință*, până la definitivă rezolvare a lucrurilor.

Conturi interinale, de ordine, de formă, se introduc și când reescontăm polițele din portofoliul nostru. În afacerile de bancă se și deschide un cont sau chiar și două conturi de ordine pentru evidența reescontului. În acest caz,

a încheierea anuală, se iau în activul Bilanțului: atât polițele din portofoliu cât și polițele reescontate, iar în pasiv suma polițelor reescontate.

La băncile mai mari din România (bine înțeles la băncile, cari fac reescont) sunt introduse două conturi de ordine cu numirea: *Efecte reescontate* și *Diverși efecte scontate*. Tot astfel se introduc două conturi de ordine la avansuri date pe gagiuiri. Efectele publice (mărfurile), ce sunt deposite la noi în gagiu, se țin în evidența și în Maestru, în două conturi de ordine și, la Bilanțul de încheiere, valoarea gagiului e luată în sumă egală și în active și în pasive. Să se observe Inventarul din § 39 pag. 280, unde avem în active (pentru evidență): *C^o. Diverși acceptanți* cu *C 4000* și în pasive (tot pentru evidență și obligo) aceeași sumă sub titlul: *C^o. Girurilor*.

§ 64. Conturi pentru poziții tranzitorii.

În decursul unei afaceri se ivesc cazuri, că s'au făcut încassări sau plăți, s'au luat interese, cari nu privesc anul curent de gestiune, ci se referă la anul viitor de afaceri. Fiindcă, la încheierea unui negoț sau întreprinderi, luăm o anumită zi (prima zi a facerii inventarului) pentru a fixa starea reală a afacerii, deaceea calcularea trebuie concentrată și redusă la acea zi, căci numai așa e cu putință să mijlocim corect profitul sau pierderea. De aci urmează în mod firesc, că *tot ce am încassat*, ca profit contabil și aparține anului viitor de afaceri, trebuie rectificat și trecut în pasivele bilanțului, căci numai așa constatăm starea reală a afacerii în ziua (primă) a Inventarului. Deasemenea *tot ce am plătit*, ca pierdere contabilă și aparține anului viitor de afaceri, trebuie rectificat și trecut în activele bilanțului de încheiere.

Pentru adunarea astor fel de *rectificări* de active și pasive, se poate deschide un cont general, numit *C^o. pentru valori tranzitorii*, sau, în afaceri mai mari, se pot deschide două conturi și anume unul numit: *C^o. pentru tranzitorii**, (în care trecem chirie avansată sau restantă, salare, dări avansate sau restante etc.) și alt cont numit: *C^o. Interese tranzitorii* sau *C^o. Interese cuvenite anului viitor* (reescontul anului viitor) pentru diferite interese antici-

*) Deasemenea se pot naște articoli tranzitorii, când cumpărăm d. e. Efecte per *medio* sau *ultimo*, luna viitoare, sau Monete și încă nu ni s'au urnisat; tot astfel stă lucru la vânzări, când nu s'a făcut încă furnisarea. Intrebuițarea de *C^o. Tranzitorii*, în timpul mai nou, se omite tot mai mult și trecerile se fac în conturile respective d. e. Chirie, Salare, Regie, Interese etc. (În Bilanțuri publice, uneori, se pot face și abuzuri cu prea multe *tranzitorii*).

pative, cari s'au luat și s'au plătit, dar privesc anul viitor (interese scont, lombard, interese hipotecare, interese de întârziere etc.).

Prin introducerea acestor conturi intermediare facem posibil ca conturile economice, tractate în § 55—57, să rămână pur economice și, la încheiere, să nu prezinte decât numai profit sau pierdere, să nu aibă nimic de a face cu C^o. Bilanț. *Rectificările* aceste sub numele de Bilanț se trec numai în C^o. Tranzitorii. Bine înțeles, că aceste conturi intermediare: C^o. de tranzitorii adună în sine *toate rectificările*, ce aparțin conturilor economice, și le contabilizează în Debitul sau în Creditul acestor conturi, (adecă în C^o. Tranzitorii și *Economic*, ca rectificări), încă înainte de încheierea totală a anului și astfel conturile economice se încheie rectificate numai cu pierderea sau numai cu profitul, ce aparține anului curent de gestiune. *La redeschiderea* unei nouă perioade de afaceri se transmit bilanțurile tranzitorii îndărăpt la conturile, căroră aparțin aceste rectificări d. e. la Chirie, Salare, la Interese etc.

În afaceri mai restrânse, — cum au fost și cazurile tractate în cartea prezentă, pag. 281, XII — nu se mai deschid conturi intermediare pentru tranzitorii, ci *rectificările* se fac în conturile economice existente, cari astfel la încheiere au și Bilanț și Pierdere & Profit. În chipul acesta, la cazurile tractate mai înainte, pag. 217 punct 3 și 5, scontul Efectelor de primit și de plată s'au trecut la un loc cu scontul de cassă. Deasemenea s'a spus, la notița dela pag. 281, ca chiria și salarele avansate să se treacă tot în conturile Chirie și Salare, introducându-se în ele, sub numirea de bilanț, sumele dela Inventar.

Exemplu. *) Luăm cazul singuratic cu chiria plătită C 300 anticipativ pe 6 luni (vezi § 39 pag. 261 și 281). Afacerea a durat numai 2 luni, deci ca pierdere contabilă în anul de gestiune (2 luni considerat cu un an de afaceri) a fost numai C 100, iar C 200, de prezent, la luarea inventarului, este un activ.

Am avut :

C h i r i e

La Cassa 300	Pr. Bilanț 200
300	„ Perd. & Prof. 100
300	300
redeschidere : La Bilanț 200	

*) Detaluri să se vadă în *Reisch-Kreibig*: Bilanz und Steuer vol I. pag. 126—128; *J. Ziegler*: Lehrbuch der Buchhaltung, Wien 1907, III. Teil, pag. 153—159 și *R. Schiller*, Lehrbuch der Buchhaltung, Wien 1901, III. Teil, pag. 216.

Dacă introducem un cont de tranzitorii vom avea :

C h i r i e		C^o: Tranzitorii	
La Cassa . . . 300	Pr. Tranzitorii 200	1. La Chirie . 200	2. Pr. Bilanț . 200
	» Perd. & Prof. 100		
<u>300</u>	<u>300</u>	<u>200</u>	<u>200</u>
La Tranzitorii 200		3. » Bilanț . 200	4. » Chirie . 200

Art. 1. *C^o. Tranzitorii La Chirie*
pt. transmiterea rectificării pe anul viitor 200

Art. 2. *Bilanț La Tranzitorii*
pt. rectificarea chiriei luate la Inventar 200

Se încheie apoi C^o. Chirie cu o pierdere de C 100 și C^o. Tranzitorii prin Bilanțul de C 200.

La *redeschiderea* afacerii se face :

Art. 3. *C^o. Tranzitorii La Bilanț C 200*
pt. redeschiderea afacerii etc. și

Art. 4. *C^o. Chirie La C^o. Tranzitorii*
pt. transmiterea îndărăpt a chiriei rectificate C 200.

§ 65. Contul Interimal (C^o. Provizor, C^o. Sospeso).

Acest cont are funcțiunea de a ține socoteala provizorie despre diferite părți de avere pentru un scurt timp, până se alege, ce este de făcut cu aceea avere. Așa d. e. se poate întrebuița C^o. Interimal, când trimitem sau când primim polițe pentru încassare, și anulăm trecerile, după ce s'a îndeplinit încassarea; când se protestează polițele primite spre incasso, se stornează trecerea de mai înainte, și cu spesele de protest se debitează persoana, pentru care s'a făcut serviciu de încassare. — Deasemenea se poate întrebuița acest cont pentru trimitere de polițe spre acceptare (*Prima* spre acceptare și *Secunda* se scontează), sau când ne sosesc bani sau efecte, fără a fi înștiințați, ce avem să facem cu banii sau cu efectele. (Debităm Cassa sau Efectele la C^o. Interimal și după ce aflăm cine e trimițătorul sau pentru ce s'a făcut trimiterea, facem anularea articolului de mai înainte). Contul Interimal se poate întrebuița și când trimitem monete sau efecte pentru vânzare în comisiune etc. (Vezi unele explicări la § 39 pag. 270) pentru a nu deschide fiecărei persoane, căreia trimitem, un cont special.

Natural, că un cont Interimal întâlnim numai în afaceri mari. Uneori acest cont se folosește, de a introduce în el și *valorile tranzitorii* și interesele tranzitorii.

Afară de conturile, tractate aci, se ivesc în diferite afaceri și alte ne-numărate conturi; unele din ele se vor tracta separat la afacerile de bancă și la diferite alte branșe de negoț și de administrație, ce vor urma de aci înainte.

VI. Incheierea în contabilitatea duplă. *)

§ 66. Considerații generale.

Prin încheierea totală a registrelor, care se face de regulă la sfârșitul fiecărui an de afaceri (afară de cazuri de excepție: întră sau ese un asociat, faliment, lichidațiune etc.), se adună la olaltă rezultatele, ce voim să le cunoaștem prin contabilitatea sistematică și se înfățișează un tablou complet și clar al situației fiecărei afaceri sau întreprinderi.

O încheiere definitivă în contabilitate ne dă următoarele deslușiri esențiale și anume:

- a) Ne arată *starea* fiecărui obiect negoțiabil din afacerea noastră, starea fiecărei părți de avere precum și a pretenziunilor și datorii noastre, *la epoca încheierii*. Consonanța între starea aflată din registre și între starea reală, constatată prin Inventar, este o dovadă, că administrația și peste tot chiver-niseala și economia unei întreprinderi a fost bine condusă.
- b) Ne arată atât *rezultatul* fiecărei părți de administrație și fie-cării părți de avere, grupată într'un cont, precum și *totalul acestor rezultate*, adecă pierderea sau profitul general al unei perioade de afaceri și capitalul final.
- c) Afându-se averea finală în două feluri: [a) prin Inventar și b) prin Maestru] și fiind deplină consonanță între rezultatele finale, avem garanția, că contabilitatea a fost purtată exact.

Premițând acestea, ca o recapitulare a celor spuse și mai înainte (§ 28 și 29; § 36 pag. 217 și §§ 59—62), vom împărți

*) *G. Kurzbauer*, Buchhaltung, 2-te Auflage, Wien, 1864 pag. 302—334. Vezi și *Karner-Novak*, Lehrbuch der Buchführung, II. Theil, Budapest 1878, pag. 40—56.

întreaga încheiere în trei părți și anume în *lucrări pregătitoare*, în *proiectul* încheierii și în fine în *adevărată încheiere* în contabilitatea dublă.

§ 67. Lucrări pregătitoare pentru încheiere.

La un timp potrivit înainte de încheiere, avem să facem extrasele conturilor curente debitoare, să le controlăm amănunțit pe baza actelor justificative, să le trimitem spre control și clienților noștri, ca astfel să cunoaștem exact pretenziunile noastre. Deasemenea vom purcede cu creditorii, informându-ne pe deplin și exact despre datoriile noastre și în chipul acesta vom încheia definitiv cartea conturilor curente, dacă aceasta este purtată separat de Maestru (vezi forma italiană *b* și *c* pag. 106 sau forma franceză *a*) și *d*) pag. 106—107, când în Maestru avem conturi colective de persoane).

Dacă avem conturi curente cu interese, proviziune și diferite spese, atunci, după ce s'a controlat poziție de poziție sumele din Debitul și Creditul contului, se face calcularea intereselor etc.

Avem d. e. un cont curent debitor; îl calculăm și rezultă, că are să ne dea persoana respectivă *C* 4000 sald, 250 interese, 50 proviziune și spese *C* 9, în total deci are să ne dea *C* 4309. Calcularea s'a făcut la încheiere, deci în Maestru nu sunt introduse interesele și proviziunea, ci numai saldul de *C* 4000, așadară vom mai face în Jurnal un articol de următorul cuprins:

N. N. (debitorul nostru) La *Următorii*

La *Interese*

pt. dobânda calculată în cont curent 250

La *Comisiune*

pt. proviziunea noastră în decursul afacerii 50

La *Spese*

pt. telegrame etc. 9 *C* 309.

Acest articol se trece în Maestru și astfel se debitează *N. N.* cu *C* 309 și celelalte trei conturi economice se creditează. În chipul acesta se stabilește și în Maestru, la debitorul nostru *N. N.*, saldul de *C* 4309.

Tot astfel purcedem și cu creditorii noștri, cu cari stăm în cont curent cu interese. Le cerem extrasul încheiat și calculat

pe o anumită zi, (când vrem să facem încheiere), controlăm extrasul și apoi facem articolii pentru aranjarea intereselor, a proviziunii și a cheltuielilor și în fine trecem în Maestru.

Articolii pentru creditori ar fi :

Următorii La A. B. (creditorul)

Interese

pt. dobânda calculată în cont curent . . . C —

Comisiune

pt. C —

Spese

pt. porto, telegrame etc. C — C —

Dacă avem relații de cont curent cu streinătatea, se calculează datoriile noastre în bani streini și se trec la încheiere în registrele noastre după curs în valuta țării.

Dupăce s'au revidat și s'au încheiat conturile curente și dupăce rezultatele încheierii s'au contabilizat în Jurnal și în Maestru, se face *bilanțul de verificare* și apoi purcedem la stabilirea Inventarului, constatând *resturile* de avere activă (marfă, material, mobilier, imobiliar, polițe active, efecte, debitorii etc.) și pasivă (creditori, efecte de plată etc.); cu această ocazie controlăm aceste resturi reale cu registrele auxiliare și secundare, cu inventarele anterioare și speciale (la mobilier, imobiliar) și apoi încheiem total registrele auxiliare și secundare.

Uneori, consună pe deplin (la bănci: portofoliu, efectele publice etc.) resturile de avere reală cu registrele auxiliare, alteori (la mărfuri, fabrici), se ivesc diferențe, manco etc. Orice diferențe în minus se fac evidente în inventar și au efectul unei pierderi; diferențele acestea se scad din averea reală sau se pot aranja și astfel, că micșorăm fondurile de rezervă, dacă există (d. e. la societăți pe acții).

§ 68. Explicarea esenței încheierii conturilor.

Pentru a se înțelege pe deplin încheierea conturilor, vom explica mai întâiu *esența*, fără a considera *forma* încheierii.

Încheierea în contabilitatea dublă constă în transmiterea saldului din toate conturile într'un cont supraordinat general. Așadară, pentru a face încheierea, trebuie constatat rezultatul fiecărui cont și acest rezultat de încheiere trebuie transportat în contul supraordinat.

Transportarea se întâmplă astfel, că rezultatul final al fiecărui cont subordonat se trece, după regula saldului, în contul său supraordinat; saldul debitor, dintr'un cont subordonat, se trece spre încheiere în partea Creditului și apoi iarăși în Debitul contului supraordinat și din contra: saldul creditor, dintr'un cont subordonat, se trece la încheiere în partea Debitului și mai departe în Creditul contului supraordinat.

Este știut, că în contabilitatea dublă avem *două evidențe, două feluri de calculări* și anume: una *statistică* și alta *economică*, de aceea și rezultatele sunt de două feluri adecă: unele statistice și altele economice, așadară urmează în mod firesc, *ca la încheiere să avem două conturi generale supraordinate.*

Conturile supraordinate pentru încheiere sunt: *Contul Bilanț*, în care se transmit rezultatele (saldurile) statistice și contul *Perdere & Profit*, în care se transmit rezultatele economice.

Contul Bilanț adună în sine așadară rezultatele din conturile statistice, cari reprezintă *părți de avere, ce se constată imediat* (d. e. debitori, efecte de primit etc.), precum și *părți de avere, care trebuiesc calculate, după valoarea ce o reprezintă* (mărfuri, monete, mobilier etc.). Pentru încheierea acestor conturi din urmă, trebuie să prețuim toate obiectele de negoțiat și să considerăm valoarea reală a lor (nu cantitatea), exprimată în bani, căci numai așa este posibil a face un bilanț în toată regula.

Deoarece Bilanțul conține la încheiere averea totală (activă și pasivă = averea brută, amestecată) din toate conturile, de aceea *bilanțul se poate numi contul general supraordinat statistic.* Astfel, când încheiem conturile, un sald debitor al conturilor subordonate reprezintă: *un activ*, iar un sald creditor: *un pasiv*, de unde urmează în mod firesc, că în contul supraordinat Bilanț se va trece în Debit: *activul*, iar în Credit: *pasivul*. Diferința între Debitul și Creditul contului supraordinat Bilanț ne dă *capitalul final curat. In chipul acesta am constatat rezultatul afacerii printr'o calculare statistică a averii noastre. Acest rezultat formează partea stângă a ecvațiunii de încheiere.*

Contul *Perdere & Profit*, ca cont de încheiere, este un cont de rezultate, supraordinat tuturor rezultatelor din afacere, adecă a tuturor conturilor economice (și mixte). Fiecare cont economic are în Debit: *perderi contabile*, iar în Credit: *profituri contabile*, prin urmare un *sald debitor* este o *perdere* în contul subordonat

și se trece mai departe tot în Debitul contului supraordinat Perdere & Profit; mai departe un *sald creditor* este un profit în contul subordonat și se trece mai departe tot în Creditul contului supraordinat Perdere & Profit. Așadară contul general supraordinat Perdere & Profit conține în Debit: perderi (un pasiv pentru afacere), iar în Credit: profituri (un activ pentru afacere). Diferința în acest cont este: *rezultat curat, profit curat*, dacă Creditul e mai mare, sau: *perdere curată*, dacă Debitul este mai mare.

După cum s'a spus mai înainte C^o: Perdere & Profit este subordonat C^o: Capital, deci, trecând mai departe diferența, ajunge profitul în Creditul contului supraordinat Capital (perdere în Debit) și acest profit general adunat la capitalul inițial, (care a fost trecut dela început în Credit) ne dă *capitalul final curat*, formând, după cum s'a spus și mai înainte, partea dreaptă a ecuațiunii contabilității. *Am constatat deci rezultatul final, printr'o calculare economică a profiturilor și a perderilor.*

Acest rezultat final, care s'a aflat prin conturile subordonate contului Capital (și Perdere & Profit) trebuie să fie egal cu capitalul final constatat în C^o: Bilanț, formând astfel ecuațiunea *) de încheiere, după cum s'a spus mai înainte, la § 12 pag. 52—57.

Dupăce avem acum toate rezultatele trebuincioase și *sunt balansate și încheiate toate conturile afară de C^o: Bilanț și C^o: Capital*, dupăce am constatat, că rezultatele consună, căci capitalul final din C^o: Bilanț este egal cu capital final din C^o: Capital, putem zice că contabilizarea a fost corectă și că încheierea este îndeplinită. Deși cu această constatare am avea de ajuns, din punct de vedere al teoriei contabilității, totuși este practic, ca aceste salduri să le trecem reciproc și astfel C^o: Bilanț se încheie și saldul de încheiere (capitalul final) îl transportăm în contul Capital, prin ceeace C^o: Capital**) ajunge și el la o definitivă încheiere, devenind un cont, în care s'a *egalizat* capitalul final aflat în două moduri (statistic și economic).

*) In § 12 la pag. 56 avem ecuațiunea de salduri între C^o: Bilanț și C^o: Capital precum urmează: + 7330 = + 7330; ceeace se spune acum în paragraful prezent nu însemnează altceva, decât de a trece suma din stânga, (adecă din Bilanț) pe partea dreaptă (în C^o: Capital) a ecuațiunii cu semnul contrar.

**) G. Kurzbauer, Buchhaltung, 2 Auflage, pag. 305 și 308, numește C^o: Capital: *Vermögens-Vergleichungs-conto*, adecă *cont pentru egalarea completă a averii curate*, adecă un cont de compararea egalității.

§ 69. Proiectul de încheiere.

Proiectul de încheiere constă într'aceea, că încheierea tuturor conturilor, explicată mai sus, nu se face direct în registrul Maestru, ci într'un registru ajutător numit: *Strața (brouillon, brouillard) de încheiere* și numai după ce vedem că consună pe deplin încheierea, o trecem definitiv, prin mijlocirea Jurnalului, în Maestru.

Notă. Procedura aceasta își are explicația într'aceea, că, desi s'a făcut un control prin bilanțul de verificare, totuși poate să existe undeva o eroare, care tocmai prin mijlocirea încheierii o constatăm; deasemenea se poate naște o eroare în decursul încheierii și îndreptarea astorfel de erori ar fi nepotrivit să se facă chiar în Maestru, după ce un cont s'a încheiat. Deși prin Strața de încheiere se înmulțește puțin lucru, totuși suntem rebonificați prin ușurința și siguranța cu care încheiem Maestru, după ce ne-a consumat încheierea de probă.

Strața de încheiere are diferite forme: Se face un caiet din mai multe coli de hârtie și se introduc atâtea contulețe simple, câte sunt în Maestru și tot în ordinea aceea. Pot fi contulețele astfel aranjate, ca să aibă Debitul în stânga și Creditul în dreapta, (după cum avem un model în § 38 pag. 256) sau se pot introduce coloanele de Debit și de Credit unele lângă altele. În ambele cazuri se recomandă, ca registrul sau caietul să fie paginat. Contulețele pot avea un spațiu de patru rânduri și numirile și datele se scriu pe scurt, așa după cum sunt ele în Maestru. Pe lângă conturile *deschise* din Maestru se mai introduc în Strața de încheiere conturile de rezultat: Bilanț și Perdere & Profit.

După ce s'a pregătit strața, se trece în Debitul și în Creditul fiecărui contuleț: *totalul* Debitului și Creditului din contul corăspunzător din Maestru. Spre scopul acesta ne putem folosi de bilanțul de verificare, făcut în luna din urmă, unde găsim adunate și controlate aceste totaluri.*) În fine se mijlocesc *rezultatele de încheiere* în fiecare cont și se transportă în contul final de rezultate, în Bilanț sau în Perdere & Profit.

Mai întâiu constatăm rezultatele bilanțului, așa cum le-am stabilit prin Inventar și le trecem în contul Bilanț. Prin această trecere, unele conturi se încheie, iar altele sunt numai pregătite pentru încheiere. După aceea constatăm rezultatele, ce au să fie trecute în C^o: Perdere & Profit, prin ceace se încheie toate cele-

*) Aci înțelegem bilanț de verificare, adunându-se totalurile după 12 luni. Vezi explicația dela pag. 89 și exemplul dela pag. 214.

lalte conturi, afară de cele trei conturi necesare la încheiere (vezi § 12. pag. 52—57 și § 30. pag 159—162).

a) Cu Contul Bilanț se încheie :

Toate *conturile pur statistice* din Maestru precum: *Cassa, Debitorii și Creditorii, Efecte de primit și de plată* în valuta țării, adică în bani indigeni, precum și toate *conturile de ordine* (d. e. reescont, C^o. Giruri, Efecte în gagiu etc.).

Pentru a încheia, facem saldul fiecărui cont sau ne folosim de Inventarul (unde sunt constatate saldurile, sau mai bine zis, resturile de avere pe altă cale), luat la încheiere. Dacă restul unui cont e un activ, adică dacă Debitul contului este mai mare, atunci acest rezultat se trece în Debitul contului Bilanț și în Creditul contului respectiv. Dacă restul unui cont este un pasiv, adică dacă Creditul contului este mai mare, atunci rezultatul acesta se trece în Creditul contului Bilanț și în Debitul contului respectiv. În ambele cazuri se încheie conturile active și pasive din Maestru, sau, mai bine zis, deocamdată din Strața de încheire.

b) Cu contul Bilanț se pregătesc pentru încheiere :

Toate *conturile mixte* din Maestru precum: Mărfuri, Monete, Efecte publice, polițe în valută streină etc., adică acele conturi la cari rezultatul nu este un simplu sald al contului, ci un rest, luat la Inventar și prețuit după cursul zilei. Tot aci se numără și acele conturi, cari ne arată relații de cont curent în valută streină, apoi contul Dubioșilor, Efectelor în suferință, precum și *acele conturi economice, cari se rectifică**) pentru *ziua primă a încheierii* (interese încassate sau plătite, ce trec peste încheiere, plăți avansate sau restante etc.).

Aceste resturi, întru cât ele sunt mărfuri, se iau din Inventar, unde sunt considerate real, așa cum se găsesc în afacerea noastră și cu valoarea, ce o au după cursul zilei, și se controlează cu registrele auxiliare și secundare. Alte resturi, cari reprezintă pretenziuni sau datorii, se iau deasemenea din registre auxiliare și secundare, iar resturile, sau mai bine zis, pretenziunile și datoriile, cari se nasc la încheiere *prin rectificare*, se aranjază la facerea

*) Vezi § 64, despre conturi pentru poziții tranzitorii.

Inventarului, prin scontare și reescontare pe ziua primă a Inventarului, prin socotirea plăților avansate sau restante, și a încasărilor restante sau luate înainte, pe cari le reducem la valoarea, ce o reprezintă la ziua încheierii.

Toate aceste rezultate de avere activă și pasivă reală sau de aranjament (valorile tranzitorii), ori pe ce cale ar fi stabilite, se introduc: în Debitul contului Bilanț și în Creditul contului respectiv, dacă reprezintă un activ și din contră: în Creditul contului Bilanț și în Debitul contului respectiv, dacă reprezintă un pasiv.

c) Cu C^o. Perdere & Profit se încheie:

Toate conturile economice și cele mixte și anume se balansează fiecare cont și dacă totalul debitului este mai mare, contul reprezintă pierdere contabilă, și se trece mai departe în Debitul C^o. Perdere & Profit și în Creditul contului respectiv, care se încheie; dacă însă, balansând un cont, totalul Creditului e mai mare, contul reprezintă un profit contabil, și se trece mai departe în Creditul C^o. Perdere & Profit și în Debitul contului respectiv, care deasemenea ie încheie.

Notă. Nu e neapărat de lipsă, ca în C^o. Bilanț (din Strața de încheiere) să se treacă singuraticile sume, deoarece acestea le avem în Inventar specificate și astfel se pot trece numai cele două sume generale de activ și de pasiv. Tot astfel se poate face cu C^o. Perdere & Profit, căci singuraticile pierderi și profituri le însemnăm pas de pas pe o coală de hârtie și astfel în Strața de încheiere se pot trece numai două sume generale: Se înțelege de sine, că în Maestru se trec, în aceste conturi, toate sumele specificat.

Incheierea contului Bilanț și Perdere & Profit se face prin aceea, că se transportă saldurile acestora în C^o. Capital.

Se mijlocește mai întâiu saldul din Perdere & Profit, care este rezultatul final al afacerii și anume, dacă Creditul e mai mare, rezultatul e profit curat și se trece, după regulile cunoscute, în Creditul contului Capital și spre balansare în Debitul contului Perdere & Profit; dacă însă e mai mare Debitul contului Perdere & Profit, atunci rezultatul final e pierdere și se trece, după regulile cunoscute în Debitul C^o. Capital și spre balansare în Creditul C^o. Perdere & Profit.

Saldăm apoi C^o. Bilanț și constatăm averea curată finală. Dacă Debitul C^o. Bilanț este mai mare, atunci averea curată este un activ și pentru încheiere trecem acest sald activ în Debitul

C^o. Capital și pentru bilanțare totală în Creditul C^o. Bilanț. Dacă însă Creditul C^o. Bilanț este mai mare, atunci averea curată finală este *un pasiv* se trece pentru încheiere în Creditul contului Capital (vezi §§ 59—62) și spre balansare în Debitul contului Bilanț.

Dupăce s'au trecut rezultatele acestor două conturi în C^o. Capital, trebuie să fie balansat complet acest cont, adică C^o. Capital trebuie să se egaleze în ambele părți și să se încheie de sine.

§ 70. Adevărata încheiere a Maestrului.

Adevărata încheiere în contabilitatea dublă constă într'aceea, că se fac *patru articoli* de încheiere în Jurnal, pe baza strătei de încheiere, și apoi acești articoli se transportă în Maestru, unde în fine se face încheierea totală a conturilor, trăgându-se și *liniile de încheiere obișnuite* peste tot în practică și arătate în toate cărțile de contabilitate.

Acești patru articoli de încheiere*) sunt:

1. *Perdere & Profit La Următorii*
pt. *perderile* constatate la încheiere și *profitul net* adaus la capital . . .
După această trecere, se înșiră, ca creditori, toate conturile, la care s'a constatat *perdere contabilă* și în fine se pune ca ultimul creditor C^o. Capital pentru *profitul net*.
2. *Următorii La Perdere & Profit*
pt. *profiturile* constatate la încheiere
După această trecere, se înșiră, ca debitori, toate conturile, la care s'a constatat un *profit contabil*.
3. *Bilanț La Următorii*
pt. *suma activului*
și se înșiră toate conturile, cari reprezintă la încheiere un rezultat activ (d. e. Cassa, Efecte de primit, Debitorii afacerii etc.).

*) Vezi încheierile arătate în exercițiile dela pag. 225—226 și dela pag. 243 și 254—255.

4. *Următorii La Bilanț*

pt. suma pasivului și capitalul net final

și se înșiră toate conturile, care reprezintă la încheiere un rezultat pasiv (d. e. Efecte de plată, creditorii afacerii etc.) precum și capitalul net.

Pentru redeschiderea afacerii, conform expunerilor de mai înainte, se aranjază invers articolii 3 și 4, după cum se poate vedea în explicările, date la § 28 și 29, apoi la exercițiile practice din § 36, 37, 38, precum și din descrierea conturilor §§ 59—62.

Tabla de materii.

	Pagina
Prefața	I—VIII
Introducere	
1. Noțiuni generale	1—3
2. Avere, capital, venitul total și profitul de întreprindere	3—6
3. Detailarea socotelor. Conturi, contare, contabilizare și stornare	6—8
I. Teoria conturilor sau Principiile contabilității duple.	
4. Considerațiuni generale	9—10
5. Conturile statistice și natura lor	10—15
6. Contul Capital în contabilitatea dublă	15—22
7. Explicări mai detaliata asupra contului Capital	22—28
8. Explicări nouă despre contul Capital și contul subordonat Perdere & Profit	28—32
9. Rolul conturilor statistice și rolul conturilor economice	32—39
10. Treceri în conturi și facerea saldurilor de încheiere	39—49
11. Conturi mixte	49—52
12. Ecvațiunea de încheiere	52—56
13. Expresiunile Debit și Credit	57—58
14. Privire generală asupra conturilor în Dupla	59—66
II. Technica contabilității în partidă dublă. Registre.	
15. Cazuri comerciale sau transacțiuni. Formarea articolilor și technica trecerii în conturi	67—73
16. Registrele în contabilitatea dublă	73—79
17. Cazuri comerciale trecute în registre	79—88
18. Bilanțul de verificare și Situația	88—92
19. Diverse forme de Jurnal	93—96
20. Jurnalul separat în două registre paralele și Jurnalul împre- unat cu Maestrul	96—107
III. Desvoltarea gradată a contabilității duple pe baza de exemple.	
× 21. O afacere simplă încheiată cu profit	108—114
× 22. O afacere simplă încheiată cu pierdere	114—117
× 23. O afacere simplă încheiată și cu profit și cu pierdere	117—119
× 24. O afacere simplă, cu două conturi de marfă și introducerea contului Perdere & Profit	119—123

- X 25. Un caz simplu de afacere cu marfă, rămasă nevândută la încheiere. Introducerea contului de Spese 123—125
 a) Trecere centralizată în trei conturi generale 125—128
 b) Aceleași cazuri, decentralizat în patru conturi 128—132
 c) Aceleași cazuri și mai decentralizat în cinci conturi 132—135
 X 26. Introducerea contului Bilanț pentru încheiere 135—137
 X 27. Explicări mai detaliale asupra contului Bilanț de încheiere 137—141
 X 28. Aceleași cazuri, trecute decentralizat în șase conturi 141—146
 X 29. Ținerea în evidență a relațiilor noastre de credit; introducerea conturilor de persoane 146—159
 + 30. Relațiile între Co_ Capital, Bilanț și Perdere & Profit 159—163
 31. Vânzare și cumpărare cu acoperire cambială 163—176
 32. O afacere simplă cu polițe de încasat și de plată 176—184
 33. O afacere simplă, cu polițe rămase la Inventar 184—192
 34. O afacere simplă de mărfuri, cu polițe vândute la bancă, adecă scontate 192—198
 35. Scont de cassă, marfă reclamată și spesele, făcute cu marfa 198—206

IV. Lucrări practice.

36. Cazuri diverse, trecute complet în registrele principale și auxiliare și încheierea lor 207—232
 37. Aceleași cazuri, trecute în registre după altă formă 232—246
 38. Strața unei afaceri, în decurs de două luni, trecută într'un Jurnal cu patru coloane de transport 246—258
 39. Strața unei afaceri, cu diverse cazuri practice, pentru studiul trecerilor în contabilitate 259—281

V. Descrierea conturilor și funcțiunea lor.

40. Conturile în general 282—283
 a) *Conturi pur statistice:*
 41. Contul Cassa 283—284
 X 42. Contul efectelor de primit 284—285
 43. Contul efectelor de plată 285—286
 44. Conturi de persoane 286—287
 45. Contul Debitorilor 287—288
 46. Contul Creditorilor 289—290
 b) *Conturi mixte:*
 47. Contul Mărfurilor 290—291
 48. Contul Afacerii în detalii (Sucursală, Filială) 291—292
 49. Contul Marfă în consignațiune, consemnațiune 292—293
 50. Contul Monetelor 293—294
 51. Contul Efectelor în suferință 294—295
 52. Contul Dubioșilor 296—297
 53. Contul Imobiliar sau Co_ Imobiliilor 297—298
 54. Contul Mobiliar 299—299
 c) *Conturi economice:*
 55. Contul Interese, Scont, Discont (Decort) 299—301
 56. Contul Cheltueli generale, Spese generale sau Contul Regie 301—302

57. Contul Proviziunilor sau Comisiune	302—303
58. Contul Privat sau Particular al șefului	303—304
59. Contul Capital	304—306

d) Conturi de rezultate:

60. Conturi intermediare pentru contul Capital	306—306
61. Contul Bilanț	306—308
62. Contul Perdere & Profit	308—309

e) Alte conturi, ce se mai ivesc în unele afaceri; conturi intermediare:

63. Contul Girurilor	309—311
64. Conturi pentru poziții tranzitorii	311—313
65. Contul Interimal (Co. Provizor, Co. Sospeso)	313—313

VI. Încheierea în contabilitatea dublă.

66. Considerații generale	314—315
67. Lucrări pregătitoare pentru încheiere	315—316
68. Explicarea esenței încheierii conturilor	316—319
69. Proiectul de încheiere	319—322
70. Adevărata încheiere a Maestrului	322—323.

Indreptări:

- La pag. 227, în Debitul Cassei, April 3, în loc de *Efecte de primit*, să se îndrepteze »*Diverși*».
- La pag. 227, în Debitul Cassei, » 25 » » » *A. Manea*, să se îndrepteze »*Diverși*».
- La pag. 278, rând 10 de jos, în loc de *C 200.50*, să se îndrepteze: *C 210.50*.
- La pag. 290 litera γ) se rectifică particula *La* în *Prin* și se va zice: [ζ *Prin* *Perdere & Profit*, pentru eventuala pierdere la încheiere (când suma totală din Debit este mai mare ca totalul din Credit)]. Intregul text, cu litera ζ), pus aci în paranteză groasă, se transpune la pag. 291, imediat după ϵ). Prin urmare *Co. Mărfurilor*: »*se creditează* pentru eventuala pierdere»; — (vezi explicarea dela pag. 115).
- La pag. 290 sub litera γ) se introduce, ce s'a fost omis: γ) *La Perdere & Profit*, pentru profitul, constatat la încheiere (când suma totală a Creditului este mai mare ca totalul Debitului; vezi explicarea dela pag. 113).
- La pag. 299. Schema se rectifică în modul următor:

<i>Debit</i>	M o b i l i a r	<i>Credit</i>
La <i>Bilanț de intrare</i>, pentru valoarea mobilularului. La <i>Cassa</i>, pentru mobilular <i>cumpărat</i> contant și pentru <i>adaptările</i> și <i>reparaturile</i> mari (vezi pag. 268, 26 Oct.). La <i>Persoane</i>, pentru mobilular <i>cumpărat</i> sau adaptat pe credit.	Prin <i>Cassa</i>, pentru mobilular <i>vândut</i> contant (vezi pag. 264, Oct. 19). Prin <i>Persoane</i>, pentru mobilular <i>vândut</i> pe credit. Prin <i>Bilanț de eșire</i>, pentru valoarea mobilularului, luat la inventar, minus amortizarea. Prin <i>Perdere & Profit</i>, pentru pierdere prin uzare, amortizare.	

VERIFICAT
2017

VERIFICAT
2007

VERIFICAT
1987

VERIFICAT
1987